

Ј У Б И Л Е Ј 6 5 Г О Д И Н А
Института за архитектуру и урбанизам Србије 1954-2019.

Београд
2019.

Посебна издања бр. 86

Издавач

Институт за архитектуру и урбанизам Србије
Булевар краља Александра 73/II, 11120 Београд
iaus@iaus.ac.rs
тел.: 011 3207 300
факс: 011 3370 203
www.iaus.ac.rs

За издавача

Саша Милијић, директор

Уредници

др Божидар Манић, научни сарадник
др Јасна Петрић, виши научни сарадник
др Саша Милијић, научни саветник

Издавачки савет

Јасна Петрић
Ана Никовић
Милена Милинковић
Мила Пуцар
Бранислав Бајат
Миодраг Вујошевић
Мирјана Деветакковић
Бранка Димитријевић
Бошко Јосимовић
Никола Крунић
Ксенија Лаловић
Јелена Луковић
Божидар Манић
Игор Марић
Тамара Маричић
Саша Милијић
Зорица Недовић-Будић
Марина Ненковић-Ризнић
Мина Петровић
Ратко Ристић
Борислав Стојков
Драгутин Тошић
Милорад Филиповић
Тијана Црнчевић
Омиљена Џелебџић

Аутори текстова

Божидар Манић
Јасна Петрић
Саша Милијић
Игор Марић
Мила Пуцар
Ненад Спасић
Миленија Марушић
Милена Милинковић
Никола Крунић

**У припреми монографије
учествовали и:**

Дарко Марушић

Марија Максин
Марина Ненковић-Ризнић
Ана Никовић
Жељко Гашпаровић
Бранислава Симић
Сања Симоновић Алфиревић
Тања Бајић
Борјан Бранков

Рецензенти

проф. др Ратко Ристић
проф. др Драгутин Тошић
в. проф. арх. Весна Цагић Милошевић
др Бошко Јосимовић, научни саветник

Дизајн и прелом

Сања Симоновић Алфиревић
Тања Бајић
Бранислава Симић

Лектура и коректура

Вања Бајић

Превод

Соња Стојановић

Тираж

500

Штампа

Планета принт
Београд, 2019.

У финансирању овог дела су учествовали Министарство просвете, науке и технолошког развоја Републике Србије и Институт за архитектуру и урбанизам Србије.

У овој Монографији изложен је део резултата научноистраживачких пројеката: „Улога и имплементација државног просторног плана и регионалних развојних докумената у обнови стратешког истраживања, мишљења и управљања у Србији“, ев. бр. ИИИ 47014; „Одрживи просторни развој Подунавља у Србији“, ев. бр. 36036; и „Просторни, еколошки, енергетски и друштвени аспекти развоја насеља и климатске промене – међусобни утицаји“, ев. бр. 36035, које финансира Министарство просвете, науке и технолошког развоја у периоду 2011 – 2019. године.

С А Д Р Ж А Ј

04	Предговор
05	Резиме
12	Научноистраживачки рад и едукација
28	- Научни и научни и стручни скупови
34	- Издавачка и библиотечка делатност
42	- Међународна сарадња
54	Архитектонско-урбанистичко пројектовање
120	Урбанистичко планирање и пројектовање
174	Урбанистичко-архитектонски конкурси
190	Просторно планирање
244	Управљање животном средином
250	Примена ГИС-а
254	Заштићени објекти, чланство у академијама, награде и признања и изложбе
266	Пословни партнери и сарадници Института
270	Списак тренутно запослених, чланова Управног одбора и Научног већа
274	Списак свих запослених од оснивања Института до данас
280	Имена и фотографије свих директора
282	Друштвени живот у Институту
284	Библиографија
286	Регистар

Поводом шездесет пет година постојања и рада Института за архитектуру и урбанизам Србије урађена је пригодна монографија. Наведена монографија, која је пред вама, представља сажет приказ онога што је Институт остварио у протеклом времену, где је обухваћен само део опуса, који претежно хронолошки илуструје развој од његовог оснивања до данас. Свакако, у питању је ретроспекција која се односи на минули рад у Институту, са значајним подсећањем на референце и компетенције његових истраживача, односно запослених и на то како је Институт померао границе у погледу архитектонско-урбанистичке и просторно планерске теорије и праксе, што је битно допринело афирмацији ових делатности. Монографија сведочи о дугогодишњим залагањима запослених у Институту за развој науке и струке и неговање креативности, интелектуалног дискурса, покретачке иницијативе, све под окриљем ауторитета знања и стручности.

Садржај монографије обухвата 19 поглавља изузимајући Предговор. Почетна поглавља се односе на научноистраживачки и едукативи рад, међународну сарадњу и издавачко-библиотечку делатност Института. Затим се обрађују теме архитектонско-урбанистичког пројектовања и планирања, укључујући урбанистичко-архитектонске конкурсе. На то се надовезују поглавља о просторном планирању, управљању животном средином и примени географских информационих система у просторном и урбанистичком планирању. Наредни сегмент приказује листу заштићених објеката, чланстава у академијама, награде и признања и изложбе. Систематизована је листа пословних партнера, сарадника Института, запослених некад и сад, чланова Управног одбора и Научног већа Института, као и руководиоца (директора) Института од његовог оснивања до данас. На крају је дата цртица из друштвеног живота Института. Монографија је заокружена приказом библиографије која садржи референтне одреднице на које су извршена позивања у тексту и у илустрацијама.

Поред ове монографије, поводом Јубилеја 65 година Института у припреми је и посебно издање монографије на енглеском језику, чиме ће се омогућити проширење читалачке публике на делове ван нашег језичког подручја.

The monograph before you celebrates sixty-five years of the Institute of Architecture and Urban & Spatial Planning of Serbia. It is a fitting way to mark the occasion and it offers a concise account of what the institute has accomplished over the past years. Including only a part of its opus, the monograph chronologically illustrates the institute's development, from its establishment until today. Certainly, this is a retrospective relating to past work at the institute, with a significant reminder of the references and competencies of its researchers, that is, its employees, and how the institute has moved the boundaries of architectural, urban and spatial planning theory and practice, thus making an important contribution to the promotion of these activities. The monograph testifies to the extensive efforts of the institute's employees in the development of science and their profession, as well as in the fostering of creativity, intellectual discourse, and driving initiatives, all under the auspices of the authority of knowledge and professional expertise.

The monograph contains 19 chapters excluding the preface. The first chapters relate to scientific research and educational work, international cooperation and the library and publishing activities of the institute. Following this, the themes covered are architectural and urban design and planning, including urban and architectural competitions. Building on that are the chapters on spatial planning, environmental management and the use of geographical information systems in spatial and urban planning. The next segment presents a list of protected objects, memberships in academies, awards and recognitions, and exhibitions. A systematized list is also included of business partners, associates, past and present employees, members of the Board of Directors and Scientific Council, and the managers (directors) from the institute's establishment until the present day. Finally, there is a glimpse into the social life of the institute. The monograph is rounded off by a bibliography containing the references used in the text and illustrations.

The 65th jubilee of the institute will also be celebrated with a special edition of the monograph in English, which is currently under preparation and will enable the readership to expand to beyond this language speaking area.

ШЕЗДЕСЕТ ПЕТ ГОДИНА ИНСТИТУТА ЗА АРХИТЕКТУРУ И УРБАНИЗАМ СРБИЈЕ
SIXTY-FIVE YEARS OF THE INSTITUTE OF ARCHITECTURE AND URBAN & SPATIAL PLANNING OF SERBIA

Резиме

Институт за архитектуру и урбанизам Србије (ИАУС) основан је 7. децембра 1954. године, Решењем Народног одбора града Београда: „Овим Решењем одобрава се Београдском Универзитету - Архитектонском факултету да оснује Институт за архитектуру и урбанизам, као установу са самосталним финансирањем под насловом: *Институт за архитектуру и урбанизам при Архитектонском факултету, Универзитета у Београду*“. Под овим именом и у овом статусу Институт ради до 1961. године када Уредбом Извршног већа Народне скупштине Народне Републике Србије о оснивању Института за архитектуру и урбанизам постаје самосталан, а касније, 1965. године, добија и пуни назив Институт за архитектуру и урбанизам Србије.

Потребно је нагласити да се Институт у ових шездесет пет година примарно развијао као научноистраживачка установа, што је најважније поље његове делатности. Паралелно са научним радом одвијао се практичан рад, како на урбанистичко-архитектонским пројектима, урбанистичким и просторним плановима и студијама и експертизама, тако и у области едукације и популаризације науке и праксе. Резултати рада су већином публиковани у сопственим издањима и на научним скуповима које је организовао Институт, као и у оквиру великог броја скупова, конгреса, семинара, округлих столова, одржаних у свету и код нас, те у многобројним нашим и страним часописима.

На основу рада запослених и спољних сарадника добијен је респектабилан број друштвених награда и признања стручних асоцијација у областима којима се ИАУС бави.

Такође, ИАУС додељује награде за најбоље мастер радове и докторске дисертације из области архитектуре и урбанизма, и просторног планирања. За радове из области архитектуре и урбанизма додељује годишњу награду „Милорад

Summary

The Institute of Architecture and Urban & Spatial Planning of Serbia (IAUS) was founded on December 7, 1954, based on a decision by Belgrade City Assembly: “This Decision authorizes the Faculty of Architecture at Belgrade University to establish an institute for architecture and urban and spatial planning as an independently funded institution called: *The Institute of Architecture and Urban & Spatial Planning within the Faculty of Architecture, University of Belgrade*”. The institute operated under this name with this status until 1961, when as a result of a ruling by the Executive Council of the National Assembly of the Republic of Serbia, it became independent, and later, in 1965, it was given the full name of The Institute of Architecture and Urban & Spatial Planning of Serbia.

It should be emphasized that over the last sixty five years, the institute has developed primarily as a scientific research institution, which is the most important field of its activity. Parallel with its scientific work, the institute has also been involved with practical work, not only on urban and architectural projects, urban and spatial plans, studies and the provision of expertise, but also in the field of education and the popularization of scientific practice. Most of its work has been published in its own publications and presented at scientific symposiums it has organized, as well as at a large number of symposiums, congresses, seminars and round tables in Serbia and elsewhere in the world, and in national and international journals.

Based on the work of its employees and external associates, IAUS has received a respectable number of awards and recognitions from professional associations in its areas of work.

IAUS also plays its part by giving awards for the best Master’s papers and doctoral dissertations in the field of architecture and urban and spatial planning. The annual *Milorad Macura* award is

Мацура“, а за радове из области просторног планирања годишњу награду „Димитрије Перишић“.

Институт у великој мери помаже едукацију младих, кроз ангажовање стипендиста-докторанада и младих истраживача Министарства просвете, науке и технолошког развоја на научним пројектима који се реализују у Институту. На овај начин ствара кадровску базу и из својих редова формира нове истраживаче и стручњаке.

Институт је пролазио кроз разне фазе развоја у зависности од друштвених прилика и стања привреде, па самим тим и на пољу планирања и изградње. Мењао се број запослених, од почетних 5-6 стручњака до 70 и више, да би се у последњих десетак година стабилизовао на броју од око 35-40 запослених. Независно од тога који су послови у одређеном времену били актуелни, Институт се никада није удаљио од основних делатности и увек их је паралелно развијао пратећи савремене токове у областима којима се бави и због којих је основан.

Кроз време, у Институту је било запослено укупно око 250 радника. С обзиром на мултидисциплинарни приступ многим пословима, који је карактеристичан за институтску делатност, сарађивало се са другим сродним установама – факултетима, институтима, архитектонским и инжењерским предузећима и струковним удружењима – али и са појединцима, експертима за одређене области. Нарочито су мултидисциплинарни тимови радили на научним пројектима, просторним плановима и великим урбанистичко-архитектонским пројектима. Оваква пракса је обезбедила проток знања и идеја и омогућила ИАУС-у да буде препознат у широкој стручној и научној јавности. Из ових разлога многи наши запослени истраживачи учествују у настави сродних факултета, ментори су и чланови комисија за стицање научних и професорских звања, али су и у разним градским и републичким комисијама и телима из области којима се Институт бави.

У Институту или за његове потребе радио је одређен број вансеријских стваралаца, од којих

given for papers in the field of architecture and urban planning and the *Dimitrije Perišić* award, also annual, is given for the best papers in the field of spatial planning.

The Institute greatly supports the education of young people by engaging PhD students and young researchers with scholarships from the Ministry of Education, Science and Technological Development of the Republic of Serbia in its projects. In this way, it creates a skilled professional base of researchers and experts from its own ranks.

The Institute has gone through various stages of development, depending on social circumstances and the state of the economy, factors which also affect planning and construction. The number of employees has varied, from an initial 5-6 experts to over 70, settling at 35-40 employees over the last decade or so. Regardless of which jobs have been current at a given time, the institute has never moved away from its core activities and has always developed, keeping pace with current trends in the fields it is engaged in and for which it was established.

Over time, the institute has employed a total of about 250 workers. Considering the multidisciplinary approach typical for its activities, the institute collaborates with other related institutions: faculties, institutes, architectural and engineering companies, and professional associations, as well as with individual experts in specific fields. In particular, multidisciplinary teams have worked on scientific projects, spatial plans and major urban and architectural projects. Such practices have provided a flow of knowledge and ideas and enabled IAUS to be recognized by a broad professional and scientific public. For this reason, many of our employed researchers are involved with teaching at related faculties, and are mentors and members of different boards for acquiring scientific and professorial titles, as well as being on various city and republic committees and bodies related to the institute's work.

A number of extraordinary creators have worked at the institute or for its purposes, some of whom have later become academics at SANU (Serbian

су неки касније постали и академици САНУ: Александар Дероко, Никола Добровић, Бранислав Којић, Иван Антић, Ђорђе Злоковић и Милан Лојаница. Посебно треба навести архитекту Милорада Мацуру, који је био први директор самосталног Института и који је, осим сјајне пројектантске каријере, покренуо и поставио темеље интегралног проучавања простора као нову област – спациологију. Затим, важно је истаћи сталног спољног сарадника Димитрија Перишића, дугогодишњег председника Научног већа ИАУС-а, који је један од оснивача Одсека за просторно планирање на Географском факултету.

Веза са Архитектонским факултетом у Београду произилази из заједничких области истраживања којима се баве Институт и факултет, па су и чувени професори који су сарађивали са ИАУС-ом били и његови директори: академик Бранислав Којић, Урош Мартиновић, Божидар Петровић, др Ранко Трбојевић, Војислав Дамњановић, др Ђорђе Симоновић и други. Касније, директори нису били из редова факултета: др Михаило Чанак, др Недељко Боровница, др Ненад Спасић, који је био директор Института двадесет година (1989-2010), а затим др Игор Марић и др Саша Милијић, директор Института од 2015. године. Институт има Управни одбор који именује Влада Републике Србије.

Сви радници који су радили у Институту за архитектуру и урбанизам Србије су заслужни што он и данас успешно испуњава мисију са којом је основан и што су његови стручњаци познати професионалној па и најширој јавности кроз укупан рад у струци и ангажовању у професионалним удружењима.

Често се поставља питање да ли бављење науком утиче на праксу и у којој мери. На ово питање није тешко одговорити ако се узму у обзир чињенице које су потврђене кроз институтску праксу. Поменућемо два примера: научни радови који су зачети идејом о интегралном сагледавању простора и садејства свих просторних чинилаца са економијом, инжењерством, хуманистиком и архитектуром резултирали су праксом просторног планирања. Сасвим са друге стране,

Academy of Sciences and Arts): Aleksandar Deroko, Nikola Dobrović, Branislav Kojić, Ivan Antić, Djordje Zloković and Milan Lojanica. Special mention should be given to architect Milorad Macuru, who was the first director of the independent Institute and who, in addition to having a brilliant design career, initiated and laid the foundations for the integrated study of space as a new field in itself – spaciology. Furthermore, it is also important to mention the permanent external associate Dimitrija Perišić, who has for a long time been president of the IAUS Scientific Council, and is one of the founders of the Department of Spatial Planning at Belgrade University Faculty of Geography.

The connection with the Faculty of Architecture in Belgrade stems from common areas of research that the Institute and the faculty are engaged in, and so well-known professors who have collaborated with IAUS have also been its directors: academic Branislav Kojić, Uroš Martinović, Božidar Petrović, Dr. Ranko Trbojević, Vojislav Damjanović, Dr. Djordje Simonović and others. Later, directors did not come from the ranks of the faculty: Dr. Mihailo Čanak, Dr. Nedeljko Borovnica, Dr. Nenad Spasić, who was the director of the institute for twenty years (1989-2010), and then Dr. Igor Marić, and Dr. Saša Milijić, director of the institute since 2015. The institute has a Board of Management, appointed by the Government of the Republic of Serbia.

All those who have worked in the Institute of Architecture and Urban & Spatial Planning of Serbia are credited with the fact that today it is still fulfilling the mission for which it was founded, and that its experts are known to the professional and even the general public because of its work in the profession and engagement in professional associations.

The question is often raised as to whether scientific work affects actual practice, and to what extent. This question is not difficult to answer considering facts that have been confirmed through the practice of the institute. We will mention two examples: scientific studies conceived by the idea of an integrated consideration of space and the interaction of all of the spatial factors with economics, engineering,

изучавањем могућности примене потпуно новог префабрикованог конструктивног система NS-71 остварени су репрезентативни стамбени комплекси у Новом Саду, а иновације у ИМС конструктивном систему примењене су у насељу Церак-Виногради у Београду.

Кроз практичан рад вршена су истраживања, остваривани су резултати који су иницирали напредна решења у свим аспектима делатности ИАУС-а у управљању простором, у урбанистичкој доктрини и у примени нових пројектантских метода и биоклиматских принципа у архитектури и уопште у области енергетске ефикасности и заштите животне средине на свим нивоима, од пројектантских до планерских.

Сарадња Института са привредом стална је и неопходна активност. Развој и примена географског информационог система (ГИС) у области просторног и урбанистичког планирања кључни су аспекти изврсности по којима је ИАУС препознатљив.

Један од важних задатака је и проучавање националне културно-историјске баштине и ангажовање на пољу њене афирмације и очувања кроз експертски, библиотечки и архивистички рад.

Најзначајније научноистраживачке и стручне резултате ИАУС објављује у два своја часописа: „*Spatium*“ и „Архитектура и урбанизам“, који су постали синоним за трајање и квалитет за истраживаче из Србије и иностранства. Такође, резултати се објављују и у индивидуалним и групним монографским издањима Института, као и у многим иностраним часописима и на научним скуповима. Институт редовно организује међународне научне скупове који афирмишу научне резултате у домену планирања, урбанизма, архитектуре и грађевинарства.

Требало би издвојити неке од најзначајнијих послова који су делом или у целости урађени у ИАУС-у:

Научноистраживачки пројекти, домаћи и страни, њих око 120 који се односе на области технолошког развоја, основних истраживања и

humanities and architecture have resulted in the practice of spatial planning. Quite on the other hand, by exploring the possibility of applying a completely new prefabricated NS-71 structural system, representative residential complexes have been created in Novi Sad, and innovations in the IMS structural system have been applied in the Cerak Vineyards neighbourhood of Belgrade.

In practice, research has been carried out, the results of which have initiated advanced solutions in all aspects of IAUS's activities in spatial management, urban planning doctrine, the application of new planning methods and bioclimatic principles in architecture, as well as in general in the field of energy efficiency and environmental protection at all levels, from designing to planning.

Cooperation between the institute and industry is both permanent and necessary. The development and implementation of the Geographic Information System (GIS) in the field of spatial and urban planning is a key aspect of excellence that IAUS is recognized for.

One of the institute's important tasks is to study the national cultural and historical heritage and to engage in its affirmation and conservation in the field through expert, library and archival work.

IAUS publishes the most significant scientific and professional results in its two journals: *Spatium* and *Architecture and Urbanism*, which have become synonymous with durability and quality for researchers from Serbia and abroad. Results are also published in individual and group monograph publications by the institute, as well as in many foreign journals and at scientific conferences. The Institute regularly organizes international scientific meetings that promote scientific results in the fields of planning, urban planning, architecture and civil engineering.

Some of the most important projects that have been fully or partially completed by IAUS should be highlighted:

Scientific research projects: there are about 120 domestic and foreign research projects related to the fields of technological development, basic

интегралних и интердисциплинарних истражи-вања. Неки од њих су: „Мобилно становање“, „Просторни развој сеоских подручја и насеља Србије“; „Планирање и уређење простора у зонама великих структуралних промена на примеру РЕИК Колубара“; „Одрживи развој планинских подручја Србије“; Приступ и концепт за израду Стратегије просторног развоја Србије“; „Просторни, еколошки, енергетски и друштвени аспекти развоја насеља и климатске промене“ и др.

Просторни планови: Просторни план Републике Србије (ППРС) из 1996. године; ППРС из 2010. године; и почетак рада на новом ППРС, 2019. године. Просторни планови региона, заштићених природних добара, рударско-енергетских комплекса, планинских подручја, сливова акумулација, инфраструктурних коридора и др.

Генерални, детаљни и регулациони урбанистички планови многих градова и насеља: Ваљева, Књажевца, Вршца, Пожаревца, Тополе, Призрена, Врњачке Бање, Бора, Будве, Бара, као и туристичких центара (Копачник, Стара планина, Дивчибаре) и др.

Урбанистичко-архитектонски пројекти: насеља у Новом Саду, Ваљево, Кикинди, Осијеку, насеље Церак-Виногради и центар општине Палилула у Београду, насеље „Сунчана долина“ у Малом Звечану и велики број појединачних објеката за становање, индустрију, образовање и друге намене, у више градова Србије.

Велики архитектонски пројекти: Народна библиотека, Филозофски и Саобраћајни факултет у Београду, Металс банка у Новом Саду и др.

Наука и уметност не могу да се развијају без велике преданости и велике љубави према послу који радимо. Оно што Институт остварује и пружа кроз свој научни и стручни рад, у већини случајева враћа му се као признање и референца на претходна остварења, а сада му служи и као залог за будућност.

директор Института
др Саша Милијић, научни саветник

research and integrated and interdisciplinary research. These include: “Mobile housing”; “The spatial development of rural areas and settlements in Serbia”; “Planning and spatial development in zones of major structural change. The case study of REIK Kolubara”; “The sustainable development of Serbian mountain areas”; The approach and concept for drafting Serbia’s Spatial Development Strategy”; “Spatial, environmental, energy and social aspects of the development of settlements and climate change” and others.

Spatial plans: These include the Spatial plan of the Republic of Serbia (SPRS) from 1996, the SPRS from 2010; and the start of the work on the new SPRS, 2019. In addition to these are spatial plans for regions, protected natural resources, mining and energy complexes, mountainous areas, accumulation basins, infrastructure corridors and others.

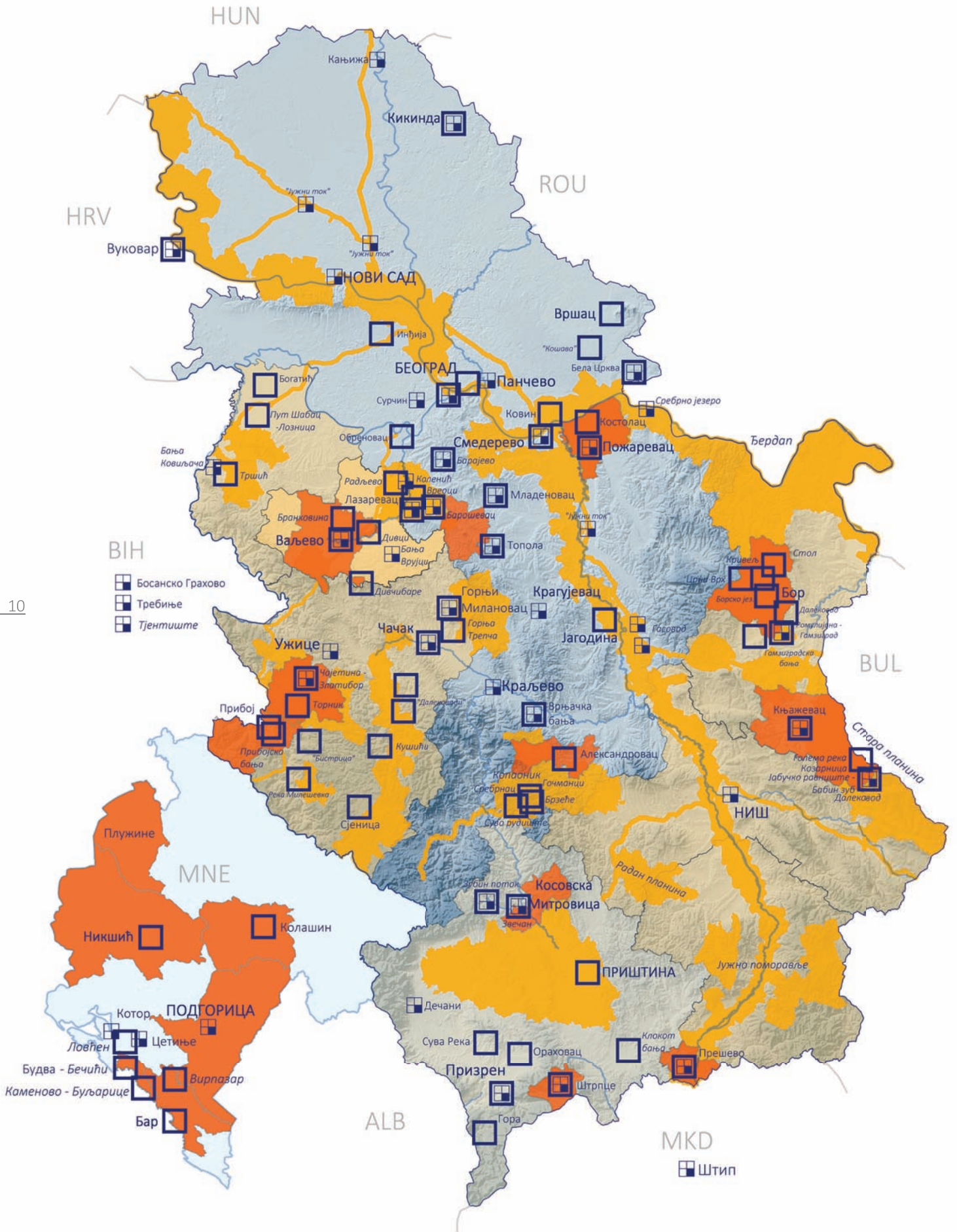
General, detailed and regulatory urban plans for many cities and settlements: Valjevo, Knjaževac, Vršac, Požarevac, Topola, Prizren, Vrnjačka Banja, Bor, Budva, Bar, as well as tourist centres (Kopaonik, Stara planina, Divčibare), and others.

Urban and architectural projects: settlements in Novi Sad, Valjevo, Kikinda, Osijek, Cerak Vineyards settlement and the centre of Belgrade’s Palilula municipality, the Sunny Valley settlement in Mali Zvečan and a large number of individual facilities for housing, industry, education and other purposes in numerous Serbian cities.

Major architectural projects: National Library, the Faculty of Philosophy and the Faculty of Transport and Traffic Engineering in Belgrade, Metals Bank in Novi Sad and others.

Science and art cannot develop without great commitment to and love for the work we do. What the Institute accomplishes and provides through its scientific and professional work, in most cases, returns to it as recognition and reference to previous achievements, while today it serves as a pledge for the future.

Institute Director
Dr. Saša Milijić, Scientific Advisor

ПЛАНОВИ И ПРОЈЕКТИ УРАЂЕНИ У ИНСТИТУТУ У ПЕРИОДУ 1954 - 2019. године

ЛЕГЕНДА

ПРОСТОРНИ ПЛАН РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ
и научна истраживања на националном нивоу

ПРОСТОРНИ ПЛАН РЕПУБЛИКЕ ЦРНЕ ГОРЕ

ПРОСТОРНИ ПЛАН АП КОСОВА И МЕТОХИЈЕ

РЕГИОНАЛНИ ПРОСТОРНИ ПЛАНОВИ

ПРОСТОРНИ ПЛАНОВИ ПОДРУЧЈА ПОСЕБНЕ НАМЕНЕ

ПРОСТОРНИ ПЛАНОВИ ЈЕДИНИЦА ЛОКАЛНЕ САМОУПРАВЕ

УРБАНИСТИЧКИ ПЛАНОВИ

АРХИТЕКТОНСКИ И УРБАНИСТИЧКИ ПРОЈЕКТИ

Институт је формиран са циљем да се бави научноистраживачким и едукативним радом, применом научних резултата у пракси, као и радом на значајним пројектима у области архитектуре и планирања.

Истраживачке области које су обухваћене делатношћу Института: Институт је научноистраживачка организација која је акредитована одлуком Министарства просвете, науке и технолошког развоја Републике Србије као истраживачко-развојни институт у области техничко-технолошких наука – урбанизам, архитектура, просторно планирање, грађевинарство и саобраћај, за обављање научноистраживачке делатности.

Научноистраживачки рад развијао се, претежно, у оквиру основне делатности Института, и обухвата (под)области као што су: просторно и урбанистичко планирање (нормативни и институционални аспекти, теорија, методологија и технике планирања, имплементација, мониторинг, информациони системи, базе података, систем индикатора и др.); обнова

и реконструкција градова, развој и уређење приградских и сеоских подручја; урбоекономија, земљишна политика и локационе ренте; регионални развој, демографска кретања, социоекономски аспекти просторног и урбаног развоја; партципација јавности у процесу одлучивања у областима просторног и урбаног развоја, локалне легислативе и др.; програмско-пројектантски, функционални, конструктивни и остали аспекти архитектонских објеката (стамбени, образовни и објекти социјалне заштите, здравствени објекти, објекти културе, туристичко-угоститељски и спортски објекти, административно-пословни објекти итд.); објекти културног наслеђа (традиционални стамбени, црквени и профани објекти, заштићене урбане и руралне средине); биоклиматска архитектура, рационална потрошња енергије, примена обновљивих извора енергије у архитектури, урбанизму, индустрији и инфраструктурним системима, енергетска ефикасност у планирању, пројектовању и изградњи; примена оригиналних

система префабрикације у стамбеној изградњи; стамбена и комунална делатност и уређење инфраструктурних система; одрживи развој, коришћење природних ресурса, заштита и унапређење животне средине; заштита од природних и створених катастрофа; просторни развој и уређење подручја посебне намене (туризам, рударство, енергетика, индустрија, природна и културна добра, водопривреда, инфраструктурни коридори и др.); одрживи развој бања и планинских подручја у Србији; планирање и уређење предела и планирање система зелених површина заснованих на принципима одрживог развоја; могућности и имплементација иновираног планирања и изградње и постављање стандарда у складу са климатски одговорним односом према окружењу и др. Све наведене области истраживачког рада реализоване су у оквиру бројих националних и међународних научних пројеката.

је кроз ове пројекте, али и друге активности, поставио темеље науке о простору. Многи од ових пројеката пратили су најактуелније теме из области просторног планирања, урбанизма и архитектуре, значајне за Србију, Југославију, а врло често су кореспондирани са међународним кретањима у овим областима. У области просторног планирања формирано је неколико НИР пројеката, који су обрађивали теме које су касније биле подлога за израду првог Просторног плана Републике Србије. У области урбанизма, истраживања су се бавила широким дијапазоном тема, од историје урбанизма, законодавства и норматива, терминологије, анализе концепција појединих просторних целина, урбанистичких елемената градова, модела планирања малих градова, развоја села у Србији итд. Област архитектуре се истиче највећим бројем истраживачких пројеката који су се бавили различитим типовима објеката, као што су здравствени, образовни, индустријски, инфраструктурни и други. Рађено је на припреми норматива и стандарда, а више пројеката се бавило истраживањем конструктивних система. Највећи број пројеката бавио се различитим аспектима становања и стамбене изградње, слободним просторима у оквиру стамбених групација, индустријализацијом и префабрикацијом стамбене изградње, мобилним становањем и стандардима за лица са посебним потребама итд. Велики број пројеката обрађивао је теме из области историје архитектуре. Крајем седамдесетих година прошлог века формирано је око 100 НИР пројеката. И поред тога што неки пројекти нису завршени и нису постигнути планирани резултати, значај ових пројеката је изузетан и може се означити као зачетак и основа научноистраживачког рада у областима којима се Институт бавио и којима се и данас бави. Директор Института Милорад Маџура припадао је кругу авангардно опредељених стваралаца, визионара, изразите индивидуалности, који

Историјски развој истраживачког рада Института: До средине шездесетих година прошлог века, због специфичних услова финансирања научноистраживачких пројеката, већи резултати су постигнути у стручном раду, посебно у архитектонском и урбанистичком пројектовању, као и у просторном и урбанистичком планирању.

Од 1963. године, па све до средине осамдесетих година прошлог века, Научно веће Института доносило је одлуке о формирању тзв. НИР (научноистраживачки рад) пројеката, који су финансирани претежно из научног фонда Института. У том периоду формирано је око 100 НИР пројеката. И поред тога што неки пројекти нису завршени и нису постигнути планирани резултати, значај ових пројеката је изузетан и може се означити као зачетак и основа научноистраживачког рада у областима којима се Институт бавио и којима се и данас бави. Директор Института Милорад Маџура припадао је кругу авангардно опредељених стваралаца, визионара, изразите индивидуалности, који

86 монографија. Део радова који су били резултат НИР пројеката објављени су у зборницима радова неколико конгреса, као и у часописима националног и међународног значаја.

Тих година започиње укључивање у научне пројекте преко државних институција формираних за финансирање научноистраживачког рада које су се трансформисале, мењале називе или се укидале (Савезно министарство за развој, науку и животну средину Југославије, Републичка заједница науке, Министарство науке, Министарство науке и технолошког развоја, Министарство просвете, науке и технолошког развоја).

Средином осамдесетих година прошлог века Институт учествује у великом броју научноистраживачких пројеката који су финансирани из буџета Србије или Југославије. У пројектима учествују готово сви истраживачи запослени у Институту, често у сарадњи са другим научним установама и истакнутим појединцима. То су по правилу били сложени истраживачки пројекти (макропројекти) који су имали неколико потпројеката и већи број тема. Ови пројекти су трајали од три до пет година и бавили су се темама из области просторног планирања, урбанизма и архитектуре, али су обухватили и многе друге области, као што су грађевинарство, енергетика, хидрологија, информатика, економија, екологија, социологија, демографија итд. Приликом израде Просторног плана Републике Србије, који је донет 1996. године, реализована су бројна истраживања која су обухватала све аспекте просторног развоја Републике. Рађена су комплексна истраживања: великих рударско-индустријских система, просторног планирања у функцији равномернијег регионалног развоја, очувања животне средине и развоја туризма, управљања просторним развојем Србије, рационалним коришћењем ресурса и потенцијала простора као полазишта за стратегију просторног развоја Србије, развоја и просторног уређења магистралних инфраструктурних коридора, при-

лагођавања пракси и стандардима ЕУ, теоријских и методолошких основа за нову генерацију докумената одрживог развоја и усклађивање са новим европским и регионалним документима, имплементације просторног плана и регионалних развојних докумената итд. Већина истраживачких пројеката је мултидисциплинарна и обухвата више области које укључују просторно планирање, урбанизам и архитектуру као и друге сродне дисциплине. Истраживани су различити аспекти одрживог развоја градова, њихова реконструкција и обнова, одрживи развој планинских подручја, бањских и других туристичких насеља, просторни развој Подунавља итд. Унапређење и развој становања и стамбене изградње и даље су остали актуелне истраживачке теме којима се Институт бавио. Институт се осамдесетих година укључио у тематске области које се баве различитим аспектима енергетике у просторном планирању (стање ресурса, производња, потрошња, штедња енергије, управљање итд.). Десет година касније, истраживања постају интензивнија и обухватају проблематику рационалног коришћења енергије у изграђеној средини, енергетске ефикасности, примене обновљивих извора енергије итд. Утицај климатских промена на развој насеља и утицај изграђене средине на климатске промене, данас је једна од актуелних тема, коју је Институт препознао и формирао један од научних пројеката. Поред овог, у групацији актуелних научних пројеката из области технолошког развоја истиче се пројекат везан за одрживи просторни развој Подунавља у Србији. У посебној групацији научних пројеката из области интегралних и интердисциплинарних истраживања, Институт има важан пројекат чија је реализација у току, а тиче се улоге Просторног плана Републике и других регионалних и развојних докумената у обнови стратешког истраживања, мишљења и управљања у Србији.

Активно укључивање у научноистраживачке пројекте посебно је значајно у последњих триде-

сетак година, у ком периоду је Институт учествовао у 40 националних и међународних пројеката и остварио знатно већи обим истраживања и постигао запажене резултате. У последњих пет година Институт је интензивирао рад на више међународних и регионалних пројеката.

Имплементација научноистраживачког рада: Оно што је карактеристично за научноистраживачки рад који се одвија у Институту је то што се резултати већине истраживања директно примењују у пракси, кроз планове и пројекте који се раде у Институту. То се пре свега односи на велики број пилот-пројеката који су директно повезани са научноистраживачким пројектима. Реализација пилот-пројеката синхронизована је са реализацијом научних пројеката. Резултати се презентују и проверавају у процедури разматрања и усвајања планова и пројеката од стране републичких институција, локалне управе и инвеститора, као и кроз њихову дугорочну проверу и имплементацију.

С друге стране, актуелна проблематика планирања и пројектовања, нова кретања, сазнања и тенденције у областима којима се бави Институт, развој технологија, потребе друштва, партиципаната и инвеститора, утичу на сталну динамику научноистраживачког рада и формирање нових научних пројеката.

Највећи део научних области из делатности Института захтева интердисциплинарни приступ и ангажовање истраживача из различитих струка. С тим у вези, Институт је упућен на сарадњу са другим научним институтима и факултетима. Бројна истраживања која се реализују у Институту претходе доношењу просторних и урбанистичких планова, при чему је Институт упућен на сарадњу са надлежним државним органима и организацијама.

Институт посебну пажњу посвећује техничким решењима, трансферу научних знања и примени научних достигнућа у пракси.

У групу примењених и развојних истраживања могу се уврстити студије и експертизе које се ре-

ализују у оквиру припреме комплексних просторних и урбанистичких планова, инвестиционих, односно архитектонско-урбанистичких пројеката, као што су: идејна програмска урбанистичко-архитектонска студија изводљивости која се односи на примену иновативних и атрактивних архитектонских решења заснованих на искуствима прошлости, у функцији прилагођавања климатским променама, одрживог развоја и енергетске ефикасности; и студије које се односе на нова прихваћена решења у области интегрисаног планирања и управљања одрживим просторним развојем и заштитом животне средине у развојно приоритетним планинским подручјима Србије, посебно на уређење и изградњу туристичких комплекса. У оквиру већег броја пројеката који се односе на стратешке процене утицаја на животну средину разрађена је: методологија одређивања еколошких и социо-економских импликација у функцији доношења оптималних одлука при изради појединих стратегија; затим је разрађен Метод мултикритеријумске евалуације у функцији доношења одлука о одрживом коришћењу водних ресурса у сливу реке Дунав, итд.

Реално је очекивати да ће оваквих истраживања у наредним годинама бити све више на тржишту, сразмерно повећању инвестиционих активности у Републици Србији и у земљама у окружењу.

Квалитет научноистраживачког рада: Научноистраживачки рад у Институту се стално унапређује. Током година, у складу са новим тенденцијама у свету и код нас, унапређују се истраживања која се односе на просторни, друштвени, економски, еколошки развој, прате се нове технологије које доносе бројне промене, и та истраживања се примењују у планским и развојним документима која Институт ради. Институт учествује у организацији научних скупова, радионица, предавања, спровођењу праксе из области архитектуре и урбанизма за студенте из иностранства, у оквиру програма IAESTE, итд. Институт је посебно посвећен публицистичкој делатности (издаје два часописа, моно-

графска издања и друге публикације). Научно веће по својој основној функцији има најважнију улогу у контроли квалитета научних резултата Института.

Имајући у виду тенденцију сталног заоштравања критеријума приликом вредновања компетентности институција и истраживача, као и њихових научних резултата, посебна пажња се посвећује квалитету научноистраживачког рада. Укључивање већег дела истраживачког кадра Института у вишегодишње научне, националне и међународне пројекте омогућује континуирани истраживачки рад, а тиме и потребне услове за унапређење квалитета.

Резултати истраживања се објављују у међународним и националним часописима и монографијама, у институтским часописима и монографијама, у издањима међународних и националних скупова, као и у виду прихваћених техничких решења.

Институт посебно подстиче остваривање оних научних резултата истраживача у научним и истраживачким звањима који обезбеђују стварање предуслова за избор или реизбор у виша звања. Институт пре свега стимулише следеће активности: објављивање радова у часописима и монографијама међународног значаја; учешће на међународним скуповима; објављивање у публикацијама које издаје Институт и припрему доктората.

Сарадња са научним и образовним институцијама на националном, регионалном и међународном нивоу: Изузетно успешна сарадња са научним и образовним институцијама на националном и регионалном нивоу траје такорећи од самог оснивања Института. Истраживачи Института су укључени у научноистраживачке пројекте националног, регионалног и међународног значаја којима руководе други институти и факултети, док је истовремено велики број истраживача из других институција укључен у пројекте којима руководи Институт. Истраживачи запослени у Институту укључени су у наставу на универзите-

тима у Србији и у суседним земљама (Република Српска, Црна Гора) као гостујући предавачи, ментори и коментори, чланови комисија за израду и одбрану мастер радова и докторских теза.

Такође су рецензенти научних пројеката ресорног Министарства, чланови комисија за избор у научна и наставна звања, чланови Матичног научног одбора за саобраћај, урбанизам и грађевинарство, чланови Заједнице института Србије итд.

Запослени научни радници су рецензенти и бројних монографија, радова у часописима и на скуповима међународног и националног значаја који се објављују и одвијају ван Института.

Један број сарадника и запослених у Институту су редовни и дописни чланови најзначајнијих научних установа у земљи, Српске академије наука и уметности (САНУ), Академије инжењерских наука Србије (АИНС), Академије архитектуре Србије (ААС) и Међународне истраживачке академије наука и уметности (МИАНУ).

Сарадња са ресорним министарствима: Највећи број научноистраживачких пројеката одвијао се преко ресорног Министарства просвете, науке и технолошког развоја Републике Србије, које је током година мењало назив, као и Савезног министарства за развој, науку и животну средину Југославије. Поступак пријављивања пројеката, концепт рада, укључивање истраживача, оцењивање пројеката итд. није се, у последњих двадесетак година, битније мењао.

Институт је био укључен у све групе пројеката које суфинансира ресорно министарство, као што су: технолошки развој, основна истраживања, интегрална и интердисциплинарна истраживања и иновациона истраживања. Научноистраживачки рад у Институту оријентисан је првенствено на примењеним и развојним истраживањима, али је у неким пројектима основних, интегралних и

интердисциплинарних истраживања Институт активно учествовао и постигао значајне резултате.

Промоција резултата научног рада: Промоција резултата научног рада је перманентна и тој активности се посвећује посебна пажња. Запослени у Институту, посебно они са научним звањима и највишим стручним звањима (водећи планери и пројектанти), заслужни су за високо рангирање Института у научној и стручној јавности у области архитектуре, урбанизма и просторног планирања. Допринос афирмацији Института, али и науке и струке, постиже се и кроз перманентно учешће на трибинама, округлим столовима, изложбама, у полемикама, телевизијским и радијским научним програмима, дневним и недељним штампаним и електронским медијима. Осим тога, радници Института чланови су великог броја комисија министарстава, републичких и градских институција, стручних и научних тела, струковних организација. Активно учествују у оквиру летњих школа у Србији и суседним земљама и у настави у оквиру парманентне едукације за стицање лиценци Инжењерске коморе Србије.

Будућност и приоритети научноистраживачког рада: Научноистраживачки рад Института и у наредном периоду развијаће се као и до сада, у оквиру основне делатности Института. У складу са професионалном структуром и стручним афинитетом расположивог кадра, истраживачки рад биће усмерен према најзначајнијим развојним, научним и технолошким приоритетима Републике.

У наредном периоду Институт ће понудити своја стечена знања и искуства партиципацијом и активним учешћем у новим научноистраживачким пројектима националног и међународног значаја. Наставиће се истраживања у оквиру већине области којима се Институт до сада бавио, али ће истраживања бити усмерена и на друге актуелне области и теме усклађене са најновијим научним и стручним захтевима времена и стратегијама

развоја и програмима научноистраживачког рада Републике.

Нека од истраживања којима се Институт бави упућују на повезивање и сарадњу са суседним државама али и са државама Европске уније, Кином и др. Неколико истраживачких тимова из Института ће бити укључено у припрему нових пројеката за Хоризонт 2020 (и будући Хоризонт Европа 2021-2027. програм), као и за Интеррегове позиве. Институт ће настојати да се активно укључи у међународне научне пројекте са партнерима у Средњој и Југоисточној Европи, и да иницира одговарајућу сарадњу са комплементарним научним институтима и факултетима у земљи и иностранству.

У складу са Стратегијом развоја Института приоритети су: даље организационо и кадровско унапређење и прилагођавање Института решењима и приоритетима садржаним у Закону о научноистраживачкој делатности и Стратегији научног и технолошког развоја Републике Србије, као и другим нормативним, институционалним и организационим решењима; стално унапређивање квалитета научног рада и резултата у оквиру националних научних пројеката и развијање међународне сарадње; укључивање Института у нове националне, регионалне и европске научне пројекте; стварање бољих услова за едукацију и афирмацију истраживачког кадра, развијање нових метода, приступа и технологија у раду; усклађивање научног и стручног рада у Институту и стварање услова за примену и проверу научних резултата; развој публицистичке делатности; побољшање технолошке и софтверске подршке научноистраживачком раду итд.; организација међународних и националних скупова, семинара, предавања о актуелним темама; учешће у реализацији националних, регионалних и локалних стратегија развоја; рад на студијама, програмима, стратегијама и плановима републичког, регионалног и локалног значаја и стална промоција резултата научног и стручног рада Института.

научни пројекти 1954-2019.

- 1963.** **НИР 2 - Хигијенско технички нормативи индустријских објеката** (рад 1963-1968)
Руководилац: В. Дамњановић
- НИР 3 - Програмирање и концепције изградње комунално привредних објеката**
Руководиоци: Б. Којић, Ђ. Симоновић
- НИР 4 - Архитектура Србије између два рата** (рад 1963-1967)
Руководилац: У. Мартиновић
- НИР 5 - Архитектура Србије XIX века од 1815. до 1915.** (рад 1963-1967)
Руководилац: Б. Несторовић
- НИР 6 - Критеријуми и мерила у стамбеној изградњи** (рад 1963-1964)
Руководилац: Б. Несторовић
- 1964.** **Велики стамбени комплекси, индустријске и традиционалне методе изградње**
Руководилац: Б. Несторовић
- НИР 7 - Испитивања функционалних вредности слободних простора у оквиру стамбених групација** (рад 1964- 1968)
Руководилац: Б. Максимовић
- 1965.** **НИР 46 - Развој функционалне шеме у стамбеној архитектури Београда између два рата, 1918-1941.**
Руководилац: А. Марић
- НИР 15 - Стан минималног стандарда: Детерминанте својства и концепције** (рад 1965-1967)
Руководиоци: Б. Алексић, Д. Илић, М. Лојаница, Д. Мацура, Б. Миленковић, М. Бан, Љ. Пјанић, Р. Петровић, С. Ђорђевић, С. Петровић, Б. Пиха
- 1966.** **НИР 8 - Преглед, анализа и оцена урбанистичке делатности у Србији од 1945. до 1965.**
Руководилац: О. Минић
- НИР 9 - Савремени ресторани у радним организацијама**
Руководилац: Б. Стојков
- НИР 10 - Стари балкански градови у Србији, Македонији и Црној Гори** (рад 1965-1968)
Руководилац: Б. Којић
- НИР 11 - Варошице у Србији XIX века од 1815. до 1865.**
Руководилац: Б. Којић
- НИР 12 - Симболија архаичног града** (рад 1966-1967)
Руководилац: Б. Богдановић
- НИР 13 - Развој урбанизма у Србији од 1860. до 1914.**
Руководилац: Б. Максимовић
- НИР 14 - Евакуација, отпадака и нечистоће из стана, зграде и насеља и њихово коришћење**
Руководилац: П. Зрнић
- Архитектура у Србији између два рата од 1918. до 1941.**
Руководилац: У. Мартиновић
- Развитак села у Србији**
Руководиоци: Б. Којић, Ђ. Симоновић
- Упоредна анализа значења извесних термина у нашем урбанистичком законодавству**
Руководилац: Љ. Пекић
- Просторна концепција клиничког блока као саставног дела реконструкције болничког центра Медицинског факултета у Београду**
Руководилац: М. Мацура
- НИР 16 - Сеоске варошице и сеоске чаршије у Србији** (рад 1966-1967)
Руководиоци: Б. Којић, Ђ. Симоновић
- НИР 17 - Урбанистичке концепције индустријске производње станова** (рад 1966-1967)
Руководилац: В. Бјеликов
- НИР 18 - Живот и дело Емилијана Јосимовића** (рад 1966-1967)
Руководилац: Б. Максимовић
- 1967.** **НИР 19 - Архитектонски нормативи у грађењу индустрије** (рад 1967-1972)
Руководилац: В. Дамјановић
- 1968.** **Однос вишеспратне стамбене зграде према једнопородичним индивидуалним зградама**
Руководилац: А. Марић
- Примена великих префабрикованих панела у стамбеној изградњи у Југославији** (рад 1966-1968)
Руководилац: А. Марић
- Велики стамбени комплекси индустријске и традиционалне методе њихове изградње**
Руководилац: А. Марић

НИР 21 - Просторни аспекти организације специјалистичких служби и диспанзера у организацији здравствене службе у СР Србији

Руководилац: А. Марић

Основни елементи категоризације, класификације и систематизације спацијалних јединица здравствене заштите, засноване на садржају рада одговарајућих организационих јединица

Руководилац: М. Мацура

1969. Један од приступа стамбеном и просторном планирању

Руководилац: А. Марић

НИР 20 - Индустријализација грађења и архитектонска својства зграде

Руководилац: М. Петровић

НИР 22 - Удвојена насеља у источној Србији

Руководилац: Ж. Влаховић

НИР 23 - Урбанизација у Сједињеним Америчким државама

Руководилац: А. Оцокољић

НИР 24 - Терминологија 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7.

Руководилац: Љ. Пекић

НИР 25 - Просторна организација болнице са аспекта прогресивне неге

Руководилац: М. Ђокић

НИР 26 - Објекти за снабдевање насеља и њихова мрежа у региону

Руководилац: М. Петровић

НИР 27 - Организација и обрада документације изградње српске индустрије

Руководилац: В. Дамњановић

НИР 28 - Регионално планирање у свету

Руководилац: Б. Пиха

НИР 29 - Перспективни развитак села у Србији

Руководиоци: Ђ. Симоновић, Б. Којић

НИР 30 - Урбанистички елементи и принципи за утврђивање својстава градова и региона

Руководилац: Б. Новаковић

Испитивање функционалних вредности слободних простора у оквиру стамбених комплекса

Руководилац: Б. Максимовић

НИР 31 - Организација становања у Србији

Руководилац: В. Бјеликов

НИР 33 - Основне поставке за доношење прописа у префабрикованом начину грађења

Руководилац: М. Петровић

НИР 34 - Преглед, анализа и оцена индустријске производње станова у Југославији, (I и II фаза)

Руководилац: П. Цагић

НИР 36 - Просторне структуре

Руководилац: Ђ. Злоковић

НИР 37 - Израда малих школских и здравствених зграда по индустријализованом начину грађења са специјалним освртом на наше прилике

Руководиоци: М. Петровић, В. Ивковић, Р. Трбојевић, В. Твртковић, П. Цагић

НИР 38 - Анализа металних међуспратних конструкција и могућност њихове примене код нас (I фаза)

Руководилац: О. Храбовски

НИР 39 - Архитектура Драгише Брашована

Руководилац: З. Маневић

НИР - Координирани систем конструкција

Руководилац: Ђ. Злоковић

НИР - Теорија група и Г-векторски простори у осцилацијама, стабилности и статички конструкција

Руководилац: Ђ. Злоковић

Организација и обрада документације изградње српске индустрије (Анализа изградње и индустрије у Србији - I и II) (1967-1969)

Руководилац: В. Дамњановић

1970. НИР 43 - Општи задаци израде Просторног плана Србије

Руководилац: Б. Несторовић, коаутори: Б. Којић, Р. Радовић, А. Оцокољић

НИР 44 - Специјални задаци израде Просторног плана Србије-валоризација и оцена простора Србије, социјални аспекти природне реткости, и историјски споменици, туристички центри и подручја

Руководилац: М. Мацура

НИР 45а - Комплексни елаборат проучавања стамбене изградње у СР Србији (системи становања у СР Србији) (рад 1970-1972)

Руководилац: Б. Несторовић

- НИР 456 - Индивидуална стамбена изградња и израда пројеката породичних кућа**
Руководилац: А. Марић
- НИР 46 - Анализа постојећих теорија флексибилних кровних површина са негативном Гаусовом кривином - I фаза**
Руководилац: М. Ристић
- НИР - Систематизација насеља Србије у Србији** (рад 1970-1972)
Руководилац: Ђ. Симоновић
- НИР 54 - Село у склопу ширих подручја - територија Србије** (рад 1970-1971)
Руководилац: Ђ. Симоновић
- НИР - Урбанистички аспект индустријске производње станова**
Руководилац: В. Бјеликов
- 1972. НИР 21 - Упоредни приказ и анализа домова здравља у СР Србији, са посебним освртом на подручје Београда** (рад 1972-1975)
Руководилац: А. Марић
- НИР 57 - Испитивање техничких и економских преимућстава изградње станова на бази монтажних система НС-71**
Руководилац: Б. Петровић
Руководиоци потпројеката:
Б. Петровић, М. Лојаница, Р. Трбојевић, Ђ. Злоковић, С. Остојић, П. Цагић, Ж. Јанковић
- НИР - Проучавање префабрикованих елемената у склопу монтажне изградње**
Руководилац: В. Ивковић
- НИР 67 - Прилагођавање породичне стамбене изградње морфолошким облицима тла**
Руководилац: Н. Боровница
- НИР - Теорија група и уређени простори**
Руководилац: Ђ. Злоковић
- НИР - Функционални аспекти и својства спационалних јединица здравствене заштите, њихова систематизација, класификација и категоризација**
Руководилац: М. Мацура
- Осврт на групу просторија за домаћинство као просторног проблема за подизање оптималних својстава савременог стана**
Руководилац: В. Лазић
- 1973. НИР 52 - Макропројекат: Прсторно уређење Југославије**
Руководиоци: Ц. Костић, Б. Којић
- НИР 63 - Валоризација објеката за здравствену заштиту I и II категорије и аспекти просторне организације у односу на развој савремене медицинске науке и праксе - I и II фаза** (рад 1973-1976)
Руководилац: А. Марић
- Просторна организација просветно-образовних објеката**
Руководилац: М. Бајлон
- НИР 62- Обрада и анализа документације школских зграда** (рад 1973-1974)
Руководилац: М. Бајлон
- 1976. НИР - Методски модел планирања на примеру малих градова** (рад 1976-1978)
Руководилац: Н. Спасић
- 1977. НИР 73 - Мобилно становање - становање модификовано и преуређено да пружи могућност коришћења физички хендикепираним особама** (рад 1977-1981., IV фаза пројекта 1980)
Руководилац: А. Марић
- 1979. Болесничка јединица - основна креветска просторна болесничка јединица** (рад 1979-1981)
Руководилац: А. Марић
- НИР 82 - Организовање информационог система човек-животна средина**
Руководилац: Н. Манојловић
- 1981. Предлог формирања и начина организовања информационог центра за потребе архитектуре, урбанизма и просторног планирања**
Руководилац: А. Марић
- 1981-1983. Комплексна истраживања за потребе планирања дугорочног развоја, уређења и ревитализација простора зона утицаја великих рударско-енергетско-индустријских системана примеру РЕИК Колубара,** (12 потпројеката, рад 1981-1983)
Руководиоци: Д. Перишић, Н. Спасић
ОЗН Београда, РБ „Колубара“ доо (настављена истраживања у оквиру пројекта Т-167)
- НИР 93 - Претходна студија просторно функционалних елемената за стамбено насеље „Бежанијска коса“ у Београду**
Руководилац: Н. Боровница
Руководиоци подтема: П. Јаковљевић, З. Јовановић
- Просторна организација и уређење подручја Копаоника** (17 потпројеката)
Руководиоци: Д. Перишић, Д. Дабић

- 1982.** **НИР 95 - Кос или раван кров код стамбених објеката грађених на индустријски начин**
Руководиоци: В. Ивковић (Архитектонски факултет Београд), М. Ђоковић (ГП Напред Београд), Д. Марушић (Архитектонски факултет Београд), координатор: М. Лукић
- 1984.** **НИР 99 - Предлог програма стандарда ЈУС „Функционални захтеви и просторне потребе инвалида у зградама и спољној околини“**
Руководилац: А. Марић
- 1985-1990.** **НИР 86Н101У - Еколошке основе планирања (1985-1990.)**
Руководиоци: Н. Милашин, С. Продановић
- НИР 105 - Просторно-физички параметри за планирање и пројектовање становања у урбаним насељима**
Руководилац: Н. Боровница
- 1986-1989.** **НИР 86НО33 - Болесничка соба основна креветска болесничка ћелија (рад 1986-1989.)**
Руководилац: М. Лукић
- НИР 102/1 „Просторно и урбанистичко планирање и програмирање“**
Ев.бр. пројекта: Макропројекат РЗНС, Т-165 РЗН
Време реализације: 1986-1990.
Руководилац: М. Којовић
Руководиоци потпројеката: Н. Милашин, Н. Спасић, Ђ. Симоновић, М. Бурсаћ, Д. Дабић
НИО реализатори истраживања: Архитектонски факултет, ИАУС, Институт за бакар Бор, ЈУГИНУС.
- 1986-1990.** **„Комплексна истраживања за потребе планирања дугорочног развоја, умрежења и ревитализације простора у зонама утицаја великих рударско-индустријских система на подручју СР Србије“ (14 потпројеката)**
Ев. бр. пројекта: Т-167, РЗН
Време реализације: 1986-1990.
Руководиоци: Д. Перишић, Н. Спасић
Руководиоци потпројеката: М. Симоновић, Н. Ђајић, М. Јовановић, М. Јанић, Ј. Симић, В. Вујошевић, М. Григоров, К. Петовар, М. Манојловић, Н. Спасић, Љ. Кузовић, Д. Радошевић, Л. Јовановић, Р. Реџић, М. Јанковић, Н. Пејовић, Н. Манојловић, Ј. Нешковић, С. Продановић, Т. Плетилић, Д.В. Серап, Д. Перишић
НИО реализатори истраживања: ИАУС, ЈУГИНУС, Природно-математички факултет, Рударско-геолошки факултет, Институт за водопривреду „Јарослав Черни“, Институт за путеве, Републички завод за заштиту природе СР Србије
Корисници резултата: Република Србија, ЈП „Електропривреда Србије“, ПД РБ „Колубара“, РЕИС „Костолац“
- Индустријска стамбена изградња у условима економске стабилизације**
Ев. бр. пројекта: Т-161 РЗН
Време реализације: 1986-1990.
Руководилац: Б. Петровић
НИО реализатори истраживања: ИАУС, Архитектонски факултет и Грађевински факултет Универзитета у Београду, Институт за испитивање материјала Србије (ИМС), САНУ
Корисници резултата: Република Србија
- Унапређење становања и стамбених садржаја**
Ев. бр. пројекта: Т-162, РЗН
Време реализације: 1986-1990.
Руководилац: Д. Миленковић
НИО реализатори истраживања: ИАУС, Архитектонски факултет Универзитета у Београду, ЈУГИНУС
Корисници резултата: Република Србија
- 1987.** **НИР 87НО51/ОА - Услови и технички нормативи за пројектовање и изградњу стамбених зграда са елементима индивидуалног становања**
Руководилац: М. Лукић
- 1989.** **Унапређење становања и стамбених садржаја**
Руководилац: Н. Боровница
Ев. бр. пројекта: Макропројекат Т-162, 13 подтема
НИО реализатори истраживања: ИАУС, Архитектонски факултет Универзитета у Београду, ЈУГИНУС, ИМС Београд
- Јединствена организација и уређење села и атара у Србији: пример насеља Лешнице (код Лознице)**
Руководилац: Д. Тошковић
- 1994-1997.** **Просторно планирање у функцији равномернијег регионалног развоја, очувања животне средине и развоја туризма**
Ев. бр. пројекта: S.5.01.57.161, МНТ
Време реализације: 1994-1997.
Руководилац: Д. Локсић
НИО реализатори истраживања: Грађевински факултет, ИАУС, Географски факултет, Архитектонски факултет, Научно-истраживачки центар Ужице
- 1995-2000.** **Фундаментална и примењена истраживања значајна за развој нових и обновљених извора енергије. Нискотемпературна топлотна енергија**
Време реализације: 1995-2000.
Руководилац: М. Пуцар
- Истраживање рационализације и супституције енергије новим обновљеним изворима**
Време реализације: 1995-2000.
Руководилац: М. Пуцар

1996-2000.

Рационално коришћење ресурса и потенцијала простора - полазишта за стратегију одрживог развоја Србије

Ев. бр. пројекта: 09Т10ПТ2, МНТ РС
Време реализације: 1996-2000.
Руководилац: Н. Спасић
Руководиоци потпројеката: Н. Спасић, К. Петовар, Н. Боровница, С. Зековић, Д. Јоксић
Наручилац пројекта: Министарство за науку и технолошки развој
НИО координатор пројекта: ИАУС
НИО реализатори истраживања: ИАУС, Архитектонски факултет Универзитета у Београду, Грађевински факултет Универзитета у Београду, ИАУС, Институт за економику пољопривреде
Корисници резултата: Република Србија

Реконструкција и обнова градова Србије

Ев. бр. пројекта: 09Т11, МНТ
Време реализације: 1996-2000.
Руководилац: Б. Стојков
Наручилац пројекта: Министарство за науку и технолошки развој
НИО реализатори истраживања: Факултет техничких наука, Грађевински факултет, ИАУС
Корисници резултата: Министарство за капиталне инвестиције РС, ЈП Дирекција за урбанизам, грађевинско земљиште, путеве и изградњу Ваљева, ЈП Дирекција за урбанизам и изградњу Крагујевца, ЈП Дирекција за изградњу Бора, Министарство трговине, туризма и услуга РС, ЈП Дирекција за грађевинско земљиште, планирање и изградњу Брус

Унапређење и развој становања у Србији

Ев. бр. пројекта: 09Т09, МНТ
Време реализације: 1996-2000.
Руководилац: Н. Куртовић-Фолић
Руководиоци потпројеката: М. Чанак, Н. Боровница, К. Петовар, В. Мацура
НИО реализатори истраживања: Архитектонски факултет Београд, Грађевински факултет Ниш, ИАУС, ИМС, Шумарски факултет Београд
Корисници резултата: Република Србија

НИР 96 - Истраживања и разрада концепције - теоријских ставова метода и експерименталних пројеката реконструкције изградње у периоду од 1950 до 1980. године са побољшањем њиховог еколошког стања и архитектонско-урбанистичког квалитета до нивоа међународних стандарда

Координатори: Архитектонски факултет Универзитета у Београду - А.Крстић, ИАУС - Н.Спасић и М.Чанак, Савез архитеката Србије - С. Драговић, Руска академија архитектуре и грађевинских наука у Москви - В.Н. Белоусов (протокол о међународној научно-техничкој сарадњи)

1998-1999.

Повећање енергетске ефикасности и инсолације стакленика у пољопривреди и хортикултури

Иновациони пројекат финансиран од стране Министарства за науку и технологију
Уговор бр. И.2.1972, период 1998/1999.
Руководилац: М. Пуцар

1998-2000.

Управљање просторним развојем Србије

Ев. бр. пројекта: S.5.31.63.0114
Време реализације: 1998-2000.
Руководилац: М. Бајић Брковић
Руководиоци потпројеката: М. Бајић Брковић, Н. Спасић, Б. Стојановић, Б. Ђорђевић, Д. Перишић, Д. Јоксић, М. Бурсаћ
Наручилац пројекта: Министарство науке и технике
НИО реализатори истраживања: Архитектонски факултет, Грађевински факултет Београд, Географски институт „Ј. Цвијић“, ИАУС
Корисник истраживања: Република Србија

2000-2004.

Развој, просторно уређење и коришћење магистралних инфраструктурних коридора у Србији

Ев.бр. пројекта: СГР4.12.0225.А. МНТ
Време реализације: 2000-2004.
Руководилац: Н. Спасић
Руководиоци потпројеката: Н. Спасић, Р. Малобабић, О. Џелебџић
Наручилац пројекта: Министарство науке и заштите животне средине
НИО координатор пројекта: ИАУС
НИО реализатори истраживања: ИАУС, Архитектонски факултет Универзитета у Београду, Грађевински факултет Универзитета у Београду
Корисници резултата: ЈУГИНУС, ЈП Дирекција за урбанизам и изградњу - Крагујевац, Републичка дирекција за путеве

2001-2003.

Повећање искоришћења соларне енергије у фотонапонским панелима и соларним колекторима

Развој и испитивање новог типа соларног колектора применом рефлексије сунчевог зрачења Пластеник/стакленик са контролисаним условима гајења биљака
Ев.бр. пројекта: ЕТР.6.05.0294.Б
Време реализације: 2001-2003.
Руководиоци: А. Деспић, М. Пуцар
НИО реализатори истраживања: Институт техничких наука САНУ, Одељење за електротехнику и енергетику, ИАУС
Корисници резултата: „Нисал“ Ниш

2002-2004.

Одрживи развој планинских подручја Србије

Ев.бр. пројекта: СГР4.13.0220.А.
Време реализације: 2002-2004.
Руководилац: Р. Малобабић
Руководиоци потпројеката: М. Пуцар, С. Милијић, Д. Дабић, Р. Малобабић
Наручилац пројекта: Министарство науке и заштите животне средине
НИО координатор и реализатор истраживања: ИАУС
Корисник резултата/партиципент: Република Србија

- 2002-2005.** **Планирање и управљање одрживим развојем у условима преласка на тржишну привреду - институционално прилагођавање пракси и стандардима ЕУ**
Ев.бр.пројекта: 1383, МНТР
Време рализације: 2002-2004.
Руководилац: М. Вујошевић
Наручилац пројекта: Министарство науке и заштите животне средине
НИО реализатори истраживања: Економски институт, Економски факултет Универзитета у Београду, ИАУС
- 2003-2006.** **ESTIA - SPOSE**
European Space-Territorial Indicators and Actions for Spatial Planning Observatory Platform in South - Eastern Europe
Ев.бр. пројекта: 3В036, 10/2003- 03/2006, у оквиру INTERREG III В CADSES
Национални координатор за Србију и Црну Гору: М. Вујошевић
- PLANET CENSE - Planners**
NET works for CENTral and South - Eastern Europe
Ев.бр. пројекта: 3В077, 11/2003-10/2006 у оквиру INTERREG III В CADSES, Neighbourhood Programme 2000-2006.
Координатор у ИАУС-у: М. Вујошевић
- 2004-2005.** **Развој и испитивање равнот пријемника сунчеве енергије за топлотно претварање у оквиру „Националног програма енергетске ефикасности“**
Ев. број пројекта: ЕЕ707-1017Б (II 2004 - I 2005)
Руководоци: А. Деспић, М. Пуцар
НИО реализатори истраживања: ИАУС, Институт техничких наука САНУ
Прва фаза:
Развој и испитивање новог типа соларног конвертора применом рефлексије сунчевог зрачења
Друга фаза:
Нискотемпературна топлотна енергетика; повећање енергетске ефикасности стакленика; стакленик са контролисаним условима гајења биљака
Корисник резултата: „Нисал“ Ниш
Пријављено 15 патената у Савезном заводу за интелектуалну својину, развијених и заштићених током рада на овом пројекту и пројекту **Повећање искоришћења соларне енергије у фотонапонским панелима и соларним колекторима** ЕТР.6.05.0294.Б, 2001-2003.
Аутори патената: М. Пуцар, А. Деспић и Љ. Пуцар
- 2005-2007.** **Одрживи просторни развој градова Србије**
Ев. бр. пројекта: ТР 6500А
Време реализације: 2005-2007.
Руководилац: Н. Спасић
Руководиоци потпројеката: М. Вујошевић, Н. Спасић, М. Николић, Д. Дабић, И. Марић, М. Максин-Мићић, С. Милијић, М. Пуцар, М. Бајић Брковић, Д. Базик, С. Зековић, О. Џелебџић
- Наручилац пројекта: Министарство науке и заштите животне средине
НИО реализатори истраживања: ИАУС, Архитектонски факултет Универзитета у Београду и Грађевински факултет Универзитета у Београду
Корисници резултата: општина Ваљево (ЈП Дирекција за урбанизам, грађевинско земљиште, путеве и изградњу Ваљево), општина Бор (ЈП Дирекција за изградњу Бора), општина Брус (Дирекција за грађевинско земљиште, планирање и изградњу Брус)
- 2005-2010.** **Методе за стратешку процену животне средине у планирању просторног развоја лигнитских басена**
Ев. бр. пројекта: ТП-6501А, МНР
Време реализације: 2005-2007.
Руководилац: Б. Стојановић
НИО реализатори истраживања: Архитектонски факултет Универзитета у Београду, ИАУС
Корисник резултата: ЈП Електропривреда Србије
- 2005-2010.** **Теоријски и методолошки основ за нову генерацију докумената одрживог развоја у СЦГ: усклађивање са новим европским и регионалним документима**
Ев.бр. пројекта: 149024Д
Време реализације: 2005-2010.
Руководилац првог циклуса: М. Вујошевић
Руководилац другог циклуса: М. Филиповић
НИО координатор истраживања: Економски факултет Универзитета у Београду
НИО реализатори истраживања: Економски факултет Универзитета у Београду, ИАУС, Економски факултет у Нишу, Пољопривредни факултет у Новом Саду, Београдска банкарска академија-факултет за банкарство, осигурање и финансије Универзитета Унион у Београду
Корисник резултата: Република Србија
- 2008-2010.** **Приступ и концепт за израду стратегије просторног развоја Србије**
Ев.бр. пројекта: ТР 16013
Време реализације: 2008-2010.
Руководилац: М. Вујошевић
Наручилац пројекта: Министарство за науку и технолошки развој
НИО координатор пројекта: ИАУС
НИО реализатори истраживања: ИАУС, Архитектонски факултет Универзитета у Београду, Грађевински факултет Универзитета у Београду, Економски факултет Универзитета у Београду, Пољопривредни факултет Универзитета у Новом Саду, Универзитет Сингидунум- Факултет за туристички и хотелијерски менаџмент у Београду
Корисници резултата: Министарство економије и регионалног развоја, Покрајински Секретаријат за архитектуру, урбанизам и градитељство, Републички завод за развој, Републичка агенција за просторно планирање

Одрживи развој и уређење бањских и других туристичких насеља у Србији

Ев.бр. пројекта: ТР 16007
Време реализације: 2008-2010.
Руководилац: М. Пуцар
Руководиоци потпројекта: М. Пуцар, И. Марић, С. Милијић, Б. Бајат
Наручилац пројекта: Министарство за науку и технолошки развој
НИО координатор пројекта: ИАУС
НИО реализатори истраживања: ИАУС, Архитектонски факултет Универзитета у Београду, Грађевински факултет Универзитета у Београду, Саобраћајни факултет-Институт Саобраћајног факултета Универзитета у Београду
Корисници резултата/партиципанти: ЈП Дирекција за урбанизам грађевинско земљиште и изградњу Ваљева, Република Србија Специјална болница за лечење и рехабилитацију „Меркур“ Врњачка бања, Завод за специјализовану рехабилитацију „Бања Кањижа“, Агенција за енергетску ефикасност Републике Србије, Министарство економије и регионалног развоја, Републичка агенција за просторно планирање, ЈП „Завод за урбанизам Војводине“ Нови Сад

Просторни, социјални и еколошки аспекти развоја у великим рударским басенима

Ев.бр. пројекта: ТР 16008
Време реализације: 2008-2010.
Руководилац: Н. Спасић
Руководиоци потпројекта: Н. Спасић, К. Петовар, Б. Стојановић
Наручилац пројекта: Министарство за науку и технолошки развој
НИО координатор пројекта: ИАУС
НИО реализатори истраживања: ИАУС, Архитектонски факултет Универзитета у Београду, Институт за водопривреду „Јарослав Черни“ у Београду
Корисници: ЈП ЕПС, РБ „Колубара“ д.о.о.

2011-2019.

Просторни, еколошки, енергетски и друштвени аспекти развоја насеља и климатске промене - међусобни утицаји

Ев.бр. пројекта: ТР 36035
Време реализације: 2011-2019.
Руководилац: М. Пуцар
Руководиоци потпројекта: М. Бајић Брковић, И. Марић, К. Лаловић, М. Пуцар, Б. Јосимовић, М. Деветакковић, Д. Протић
Наручилац пројекта: Министарство просвете, науке и технолошког развоја
НИО координатор пројекта: ИАУС
НИО реализатори истраживања: Архитектонски факултет Универзитета у Београду, Грађевински факултет Универзитета у Београду, Електротехнички факултет Универзитета у Београду, ИАУС, Природно математички факултет Универзитета у Нишу, Институт техничких наука САНУ

Одрживи просторни развој Подунавља у Србији

Ев.бр. пројекта: ТР 36036
Време реализације: 2011-2019.
Руководилац: С. Милијић
Руководиоци потпројекта: М. Максин, С. Милијић, И. Марић, Б. Манић, Н. Крунић, М. Ненковић-Ризнић
Наручилац пројекта: Министарство просвете, науке и технолошког развоја
НИО координатор пројекта: ИАУС
НИО реализатори истраживања: ИАУС, Архитектонски факултет Универзитета у Београду, Војна Академија, Грађевински факултет Универзитета у Београду, Универзитет Сингидунум у Београду

Улога и имплементација државног просторног плана и регионалних развојних докумената у обнови стратешког истраживања, мишљења и управљања у Србији потпројекти ПП1-ПП4

Ев.бр. пројекта: ИИИ 47014
Време реализације: 2011-2019.
Руководилац: Ј. Петрић
Руководиоци потпројекта: М. Вујошевић, М. Хаџић, С. Зековић, Ј. Петрић, Б. Бајат
Наручилац пројекта: Министарство просвете, науке и технолошког развоја
НИО координатор пројекта: ИАУС
НИО реализатори истраживања: ИАУС, Архитектонски факултет Универзитета у Београду, Географски факултет Универзитета у Београду, Грађевински факултет Универзитета у Београду, Универзитет Сингидунум у Београду

2011-2016.

TURaS – Transitioning towards Urban Resilience and Sustainability

Ев.бр. пројекта: 282834 у оквиру FP7-ENV-2011.2.1.5-1 теме Sustainable and Resilient Green Cities
Време реализације: 01/10/2011-30/09/2016
Водећи партнер на пројекту: University College Dublin, National University of Ireland, Даблин, Ирска
Руководилац пројекта: М. Collier
Руководилац пројекта у Институту: М. Вујошевић
Учесници пројекта из Института: М. Вујошевић, Ј. Петрић, С. Зековић, Н. Крунић, Т. Маричић, Т. Бајић
Наручилац пројекта: Европска Комисија (European Commission)
Учесници на пројекту: University College Dublin, National University of Ireland, Dublin, Ireland (Coordinator); University of East London, London, United Kingdom; Vereniging voor christelijk hoger onderwijs wetenschappelijk onderzoek en patientenzorg, Amsterdam, Netherlands; IAUS, Beograd, Srbija; Aalborg Universitet, Aalborg, Denmark; Universitaet Stuttgart, Stuttgart, Germany; Varna Free University, Varna, Bulgaria; Univerza v Ljubljani, Ljubljana, Slovenia; Università degli Studi di Roma La Sapienza, Roma, Italy; Institut Bruxellois pour la Gestion de l'Environnement, Bruxelles, Belgium; Dublin

City Council, Wood Quay Civic Offices, Ireland; London Borough of Barking and Dagenham, Dagenham, United Kingdom; Barking Riverside Ltd, Newcastle Upon Tyne, United Kingdom; Roma Capitale 10° Dipartimento Tutela Ambientale e del Verde - Protezione Civile, Roma, Italy; NDE Consultants Ltd, Nottingham, United Kingdom; Sevilla Global S.a, Sevilla, Spain; Gemeente Rotterdam, Rotterdam, Netherlands; Verband Region Stuttgart, Stuttgart, Germany; Regionalna razvojna agencija - Ljubljanske urbane regije Zavod, Ljubljana, Slovenia; Municipality of Sofia, Sofia, Bulgaria; Dermot Foley Landscape Architects Ltd, Dublin, Ireland; BioAzul, Campanillas, Spain; Institute for Sustainability, London, United Kingdom; BIC Lazio S.p.a, Roma, Italy; European Business and Innovation Centre Network, Brussels, Belgium; Climate Alliance - Klima-Buendnis - Alianza del Clima e.V, Frankfurt am Main, Germany; Pracsis SPRL, Bruxelles, Belgium; Helix Pflanzen GMBH, Kornwestheim, Germany

2015-2018. Support to Process of Urban Development in Serbia – SPUDS

Ев.бр. пројекта: 160503 у оквиру SCOPES “Scientific co-operation between Eastern Europe and Switzerland” (SNSF- SDC) 2013-2016 Institutional Partnership programme
Време реализације: 2015-2018.

Партнери: The Cooperation & Development Center (CODEV) of the École polytechnique fédérale de Lausanne (EPFL), у сарадњи са Институтом за архитектуру и урбанизам Србије (ИАУС)

Руководилац пројекта: J-С. Volay
Руководилац пројекта у Институту: Т. Маричић

Учесници пројекта из Института: Т. Маричић, С. Зековић, М. Вујошевић, Т. Бајић, Ј. Живановић Миљковић, Б. Манић

2016-2018. Learning economies. Modelling community-led local development for the sustainable economic trajectories of the Negotin and Zlatibor regions

Executive Programme for Scientific and Technological Cooperation Between The Italian Republic and The Republic of Serbia for The Years 2016-2018.

Време реализације: 2016-2018

Водећи партнер на пројекту: Di Vittorio Foundation, Италија

Руководилац пројекта: E. Battaglini

Руководилац пројекта у Србији: Ј. Живковић

Учесници на пројекту из Института: М. Ненковић-Ризнић, Н. Крунић

Учесници на пројекту: Fondazione Di Vittorio, Италија; University of Belgrade - Faculty of Architecture, Србија; University of Rome La Sapienza - Faculty of Architecture, Србија; University of Sassari - Alghero School of Architecture, Италија; University of Belgrade -Faculty of Philosophy, Србија; Institute of Architecture and Urban & Spatial Planning of Serbia (IAUS), Србија

2016-2020.

NoAW: No Agricultural-Waste: Innovative approaches to turn agricultural waste into ecological and economic assets

Пројекат је финансиран из програма Европске уније Хоризонт 2020 за истраживање и иновације у оквиру уговора бр. 688338
Време реализације: 01/10/2016-30/09/2020 (48 месеци)

Водећи партнер на пројекту: Institut national de la recherche agronomique (INRA), Montpellier, Француска

Руководилац пројекта: N. Gontard

Руководилац пројекта у Институту: Б. Јосимовић

Учесници пројекта из Института: Б. Јосимовић, М. Ненковић-Ризнић, Н. Крунић, С. Милијић, Ј. Петрић, А. Гајић

Наручилац пројекта: Европска Комисија (European Commission)

Учесници на пројекту: Institut national de la recherche agronomique (INRA), Француска; Innoven SRL (INNOVEN), Италија; SP Sveriges Tekniska Forskningsinstitut AB, Шведска; Universita degli Studi di Roma La Sapienza (UNIROMA), Италија; Schiessi Peter (SCHIESSL), Немачка; Alma Mater Studiorum - Universita di Bologna (UNIBO), Италија; Danmarks Tekniske Universitet (DTU), Данска; IAUS, Србија; Campden BRI Magyarorszag Nonprofit Korlatolt Felelossegu Tarsasag (CBHU) KFT, Мађарска; Instituto de Biologia Experimental e Tecnologica (IBET), Португал; Fraunhofer-Gesellschaft zur Foerderung der angewandten Forschung e.V. (FRAUNHOFER), Немачка; Institut Francais de la Vigne et du Vin (IFV), Француска; National Technical University of Athens (NTUA), Грчка; Universite de Montpellier (UM), Француска; Grap'Sud societe Cooperative Agricole (GRAPSUD), Француска; IBK Fachgruppe Biogas GmbH (IBBK), Немачка; Aalborg Universitet (AAU), Данска; Sofies SA (SOFIES), Швајцарска; Stichting Dienst Landbouwkundig Onderzoek (DLO-FBR), Холандија; Confederazione Generale dell'Agricoltura Italiana (GCI), Италија; ECOZEPT GbR (ECOZ), Немачка; Agriport A7 B.V, Холандија; Industrial Technology Research Institute Incorporated (ITRI), Тајван; City University of Hong Kong (SEE), Хонгконг; Sun Yat-sen University (SYSU), НР Кина; Institute of Agro-Products Processing Science and Technology, Chinese Academy of Agricultural Sciences (IAPPST), НР Кина; Inra Transfert S.A. (IT), Француска; Vinarija Aleksandrovic doo, Vinca (VA), Србија; Vermicon Aktiengesellschaft (VERMI), Немачка; BioVantage.dk ApS (BV), Данска; Ningbo Tianan Biologic Material Co. Ltd. (TIA), НР Кина; Association Pour l'Environnement et la Securite en Aquitaine (APESA), Француска.

2017-2019.

Attractive Danube: Improving Capacities for Enhancing Territorial Attractiveness of the Danube Region

Пројекат је финансиран из програма Interreg Danube Transnational Programme

Ев.бр. пројекта: DTP1-1-270-4.1

Време реализације: 01/01/2017- 30/06/2019
 Водећи партнер на пројекту: Geodetic Institute of Slovenia, Љубљана, Словенија
 Руководилац пројекта: В. Varborič
 Руководилац пројекта у Институту: Н. Крунић
 Учесници пројекта из Института: Н. Крунић, М. Максин, М. Ненковић-Ризнић, О. Целебџић, Н. Стефановић, Ј. Петрић, А. Гајић, Д. Срњић, Б. Бранков, Б. Манић, С. Милијић, М. Ненић, С. Симоновић Алфиревић, Т. Бајић, А. Никовић, О. Бакић, Т. Црнчевић, М. Вујошевић
 Финансијер пројекта: фонд Европске уније (EFRR, IPA)
 Учесници на пројекту:
 Geodetic Institute of Slovenia, Словенија; URBASOFIA, Town and regional planning company, Румунија; Bulgaria Economic Forum, Бугарска; Institute for Spatial Planning of the Koprivnica-Križevci County, Хрватска; CENIA, Czech Environmental Information Agency, Чешка Република; Lechner Non-profit Ltd., Мађарска; First Hungarian Responsible Innovation Association, Мађарска; Technical University of Kosice, Словачка; aiforia GmbH, Немачка; Federal Ministry of Physical Planning, Босна и Херцеговина; Institute for Strategic Studies and Prognoses, Црна Гора; Institute of Architecture and Urban & Spatial Planning of Serbia, Србија; The City of Đurđevac, Хрватска (Associated partner); Ervet- Emilia-Romagna economic valorization of territory, Италија (Associated partner); Statistical Office of the Republic of Slovenia, Словенија (Associated partner); Ministry of Infrastructure, Хрватска (Associated partner); Ministry of the Environment and Spatial Planning, Словенија (Associated partner); Košice Self-governing Region (Associated partner); EU Strategy for the Danube Region Priority Area10 Institutional Capacity and Cooperation (Associated partner)

2018-2019.

CLEVER – Co-designing smart Local solutions for Exploiting Values and Enhancing Resilience
Пројекат је финансиран из програма Seed Money Facility Interreg Danube Transnational Programme

Пројекат је финансиран из програма Seed Money Facility Interreg Danube Transnational Programme
 Ев.бр. пројекта: DTP-SMF1-187
 Време реализације: 03/09/2018-31/08/2019
 Водећи партнер на пројекту: Municipiul Baia Mare Romania, Баја Маре, Румунија
 Руководилац пројекта: С. Chereches
 Руководилац пројекта у Институту: Б. Манић
 Учесници пројекта из Института: Б. Манић, Н. Чолић, А. Никовић, Н. Крунић, Б. Бранков
 Финансијер пројекта: фонд Европске уније (IPA II)
 Учесници на пројекту:
 Baia Mare Municipality, Румунија; Institute of Architecture and Urban & Spatial Planning of Serbia, Србија; Development Agency North, Хрватска; Trilogis SRL, Италија (Associated partner)

2018-2021.

ConnectGreen: Restoring and managing ecological corridors in mountains as the green infrastructure in the Danube

Пројекат је финансиран из програма Interreg Danube Transnational Programme
 Ев.бр. пројекта: DTP 072-2.3
 Време реализације: 01/06/2018-31/05/2021
 Водећи партнер на пројекту: WWF Danube-Carpathian Programme Romania (WWF RO), Румунија
 Руководилац пројекта: С.Р.Рарп
 Руководилац пројекта у Институту: М. Ненковић-Ризнић
 Учесници пројекта из Института: М. Ненковић-Ризнић, М. Максин, Н. Крунић, С. Симоновић Алфиревић, Н. Даниловић Христић, А. Гајић, Б. Бранков, М. Ненић
 Учесници на пројекту:
 WWF DCP Romania, Румунија; WWF International Danube-Carpathian Programme, Аустрија; Nature Conservation Agency of the Czech Republic, Чешка Република; Silva Tarouca Research Institute for Landscape and Ornamental Gardening, Чешка Република; Szent Istvan University, Мађарска; National Institute for Research and Development in Constructions, Urban Planning and Sustainable Spatial Development, Румунија; Piatra Craiului National Park Administration, Румунија; Slovak Environment Agency, Словачка; The State Nature Conservancy of the Slovak Republic, Словачка; Slovak University of Technology in Bratislava - SPECTRA Centre of Excellence of EU, Словачка; SEEweb for biodiversity, Мађарска; Institute of Architecture and Urban & Spatial Planning of Serbia, Србија; National Park Djerdap, Србија; Ministry of the Environment of the Czech Republic, Чешка Република (Associated partner); Ministry of Regional Development of the Czech Republic, Чешка Република (Associated partner); Bükk National Park Directorate, Мађарска (Associated partner); Ministry of Environment of Romania, Румунија (Associated partner); Ministry of Agriculture and Environmental Protection of the Republic of Serbia, Србија (Associated partner); Ministry of Transport and Construction of the Slovak Republic, Словачка (Associated partner); Ministry of Ecology and Natural Resource of Ukraine, Украјина (Associated partner); Danubeparks - Danube River Network of Protected Areas, Аустрија (Associated partner); Alpine Network of Protected Areas - ALPARC, Француска (Associated partner); Parks Dinarides- Network of protected areas of Dinarides, Црна Гора (Associated partner)

научни и научни и стручни скупови

Институт је успешно организовао, или је био су-организатор 26 међународних и домаћих научних и стручних скупова, конференција, саветовања, симпозијума, семинара из различитих области, који су били и који су предмет истраживачких и стручних пројеката рађених у Институту, а који су, у периодима када су се одржавали, имали значај и актуелност за ширу научну и стручну заједницу.

Теме ових скупова у оквиру просторног и урбанистичког планирања обухватале су области као што су: урбанизација у савременим друштвеним и техничким условима; друштвени и просторни аспекти развоја месне заједнице; планирање, развој и уређење простора у зонама великих структуралних промена и простора са посебном наменом; перспективе планирања, имплементације и уређења простора у Србији; одрживи просторни, урбани и рурални развој Србије; одрживи просторни развој градова Србије; регулациони план – смисао и садржај; регионал-

ни развој, просторно планирање и стратешко управљање; територијална кохезија; културно наслеђе; е-будућност градова; итд. Осим тога, организовани су скупови са темама које су се бавиле туризмом у развоју села и планинских предела. Област архитектуре налазила је своје место у већини поменутих скупова, али посебан значај имају скупови који су се бавили искуствима у становању и различитим аспектима индустријализације грађења, као и скупови у којима су биле заступљене теме које су се бавиле историјом архитектуре.

Тематске области у оквиру појединих скупова обухватале су шири друштвени контекст и биле мултидисциплинарне, те су тако покривале економска, социолошка, демографска, еколошка, техничко-технолошка и многа друга питања актуелна у периодима када су се скупови одржавали. Институт је 1983. године организовао *X Конференцију архитеката балканских земаља*.

Последња два међународна научна скупа *Regional Development, Spatial Planning and Strategic Governance* Институт је организовао 2009. и 2013. године. На сваком од ових скупова учествовало је преко 200 истраживача из више од 25 земаља. На оба скупа приказани су резултати научних пројеката које финансира Министарство просвете, науке и технолошког развоја, али не само оних којима координира Институт, већ и пројеката којима координирају други институти и факултети у Србији. На пример, на скупу одржаном 2013. године приказани су резултати 13 домаћих научних пројеката које финансира Министарство. Изузетно квалитетни радови уводничара и осталих истраживача резултирали су високим оценама од стране учесника, научног и организационог одбора скупа. Оба скупа су организована уз подршку и међународних струковних организација (International Society of City and Regional Planners – ISOCARP и The Regional Science Association International – RSAI). Поред тога, у организацији првог међународног скупа учествовала је и Републичка агенција за просторно планирање.

У оквиру сарадње са другим члановима Network of Spatial Research and Planning in Central, Eastern and South-Eastern Europe (SPA-CE.NET-a), Институт је заједно са Географским факултетом – Институт за просторно планирање, Универзитет у Београду, и Leibniz Institute of Ecological and Regional Development Dresden (IÖER) организовао у септембру 2010. године у Београду међународну конференцију под називом *Territorial Cohesion in Central and South-Eastern Europe – Challenges Ahead for Strategic Planning and Urban-regional Governance*.

Институт је 2012. године био суорганизатор велике међународне конференције *Architecture and Ideology* коју су организовали Архитектонски факултет Универзитета у Београду и УЛУПУДС.

У 2016. и 2017. години Институт је као суорганизатор учествовао на 3. и 4. међународној конференцији *Preservation and Improvement of Historic Towns*, које су одржане у Сремским Карловцима у организацији општине Сремски Карловци и Покрајинског завода за заштиту споменика културе Петроварадин, као и са партнерима: Универзитетом у Београду – Архитектонским факултетом и Сталном конференцијом градова и општина и пријатељем: Друштвом за неговање традиција и развоја Сремских Карловаца.

У 2019. години, Институт је био суорганизатор научностручне конференције са међународним учешћем *Културно наслеђе – ризици и перспективе* чији је организатор био Завод за заштиту споменика културе града Београда. Такође, 2019. године Институт је био један од суорганизатора међународног научног скупа *The e-Future of cities*, чији су организатори Академија инжењерских наука Србије и Универзитет у Београду – Географски факултет.

Истраживачи из Института били су чланови научних и организационих одбора значајних међународних и домаћих скупова, а уједно су били и рецензенти радова, као и модератори појединих сесија. Осим тога, један број истраживача имао је уводна предавања и предавања по позиву на националним и међународним конференцијама.

Већи број истраживача Института сваке године активно учествује, излажући своје радове, на међународним научним и стручним конференцијама у земљи и иностранству, за шта Институт издваја средства из свог научног фонда, а делом се истраживачи Института суфинансирају средствима Министарства просвете, науке и технолошког развоја за учешће на научним скуповима у иностранству.

научни и научни и стручни скупови у организацији и суорганизацији Института

- 1966. Naučni skup: „Drugi međunarodni kolokvijum o industrijalizaciji građenja“, Tema: Adaptacija industrijalizovanog načina građenja arhitektonskim programima, Beograd, 11-18. jul 1966. = “2ème colloque sur l’industrialisation du batiment, Adaption des systemes de constructions industrialises aux programmes architecturaux”, Beograd, 11-18 Juillet 1966.**
Organizatori: Međunarodna unija arhitekata, IAUS
Koordinatori: A. Marić, M. Macura
- 1974. „Први међународни семинар о перманентној едукацији архитеката“, Београд, 3-12. октобра 1974. = “Seminaire de l’uia sur l’ education permanente des architectes”, Belgrade 3-12. Oktobre 1974**
Organizator: ИАУС
Координатор: М. Мацура
- 1975. Симпозијум: „Становништво и простор у савременој марксистичкој теорији и пракси“, Београд, 1975.**
Organizator: ИАУС
Координатор: Н. Боровница
- 1977. Југословенско саветовање: „Урбанизација у савременим друштвеним и техничким условима“, Приштина, 1977.**
Organizatori: Савез инжењера и техничара, ИАУС
Координатор: Б. Петровић
- 1978. Naučni skup: „Mesna zajednica : društveni i prostorni aspekti razvoja“, Beograd, 29. i 30. septembra 1978.**
Organizator skupa IAUS, nosilac skupa Urbanistički savez Jugoslavije
Predstavnici organizatora skupa: N. Borovnica, D. Marušić, R. Radović
- 1983. Naučni skup: „Planiranje i uređenje prostora u zonama velikih strukturalnih promena na primeru REIK Kolubara“, Beograd**
Organizator: IAUS
Koordinator: N. Spasić
- „X Конференција архитеката балканских земаља“, Београд**
Organizator: ИАУС
Координатор: А. Марић
- 1985. Stručni skup: „Turizam u razvoju sela Kopaonika“, Beograd, 20-22. maj 1985.**
Organizatori: RO za RSTU „Kopaonik-Geneks“, IAUS u saradnji sa Odsekom za Kopaonik Republičkog zavoda za društveno planiranje SR Srbije
- 1987. Naučno-stručni skup: „Iskustva u stanovanju 10“, Beograd, 29. i 30. 10. 1987.**
Organizatori: IAUS, Građevinski institut Zagreb, IMS Beograd, Gradbeni centar Slovenije Ljubljana, Institut tehničkih nauka SANU Beograd
- 1989. Naučni skup: „Razvoj i uređenje prostora sa posebnom namenom“, Beograd, 8. 12. 1989.**
Organizator: IAUS,
Koordinator: N. Spasić
- 1991. Стручно саветовање: „Регулациони план, смисао и садржај“, Београд, 21. 6. 1991.**
Organizator: ИАУС
Координатор: Б. Стојков

- 1994.** **Научни скуп и градитељски симпозијум „Традиција и савремено српско црквено градитељство“**, Београд, 24. и 25. новембар 1994.
 Организатор: ИАУС, и Богословски факултет Београд
 Координатори: Б. Стојков, З. Маневић
- Научни скуп: „Perspektive planiranja i uređenja prostora u Srbiji“**, Beograd, 15-16. 12. 1994.
 Organizator: IAUS i pokrovitelji Republičko ministarstvo za urbanizam, Stambeno-komunalne delatnosti i građevinarstvo, Republičko ministarstvo za nauku i tehnologiju, SANU
 Koordinator: N. Spasić
- 1996.** **Научни скуп: „Урбани развој Призрена“**, Призрен (у оквиру научног пројекта 09Т11)
 Организатор: ИАУС
 Координатор: Б. Стојков
- 2002.** **Научни скуп: „Planiranje i implementacija“**, Beograd, juni 2002.
 Organizator: IAUS
 Koordinator: N. Spasić
- Конференција о развоју планинских подручја са међународним учешћем: „Планина - 2002“**, Копоник, децембар 2002.
 Организатори: Савез инжењера и техничара Србије, ИАУС, Планинарски савез Србије
 Координатор: С. Митровић
- 2004.** **Научни скуп: „Održivi prostorni, urbani i ruralni razvoj Srbije“**, Beograd, 6-7. 12. 2004.
 Organizator: IAUS
 Koordinator: N. Spasić
- 2008.** **Научни скуп: „Oдрживи просторни развој градова Србије“**, Beograd, 25. и 26. јануар 2008.
 Организатор: ИАУС
 Координатор: Н. Спасић
- 2009.** **1st International scientific conference: “Regional development, spatial planning and strategic governance”**, Beograd, 07-08. December 2009. **(1. Међународни научни скуп: „Regionalni razvoj, prostorno planiranje i strateško upravljanje“)**
 Organizator: IAUS, Republička agencija za prostorno planiranje
 Koordinator: N. Spasić, M. Pucar
- 2010.** **Network conference: “Territorial cohesion in Central and South-Eastern Europe – Challenges ahead for strategic planning and urban-regional governance”**, 24. September 2010, Belgrade
 Organised by: IAUS, Faculty of Geography - Institute for Spatial Planning, University of Belgrade
 Leibniz Institute of Ecological and Regional Development Dresden (IOER) in cooperation with Republic Agency for Spatial Planning of Serbia (RAPP) and Serbian Academy for Engineering Sciences
 Coordination: T. Maričić, IAUS and R. Knippschild, IOER, Dresden, Germany

- 2012. International Conference: “Architecture and Ideology”**, September 28-29. 2012.
Organized by: Faculty of Architecture University of Belgrade and Board of Ranko Radović Award, Association of Applied Arts Artists and Designers of Serbia (ULUPUDS)
In collaboration with Faculty of Philosophy University of Belgrade, IAUS, Faculty of Technical Sciences in Novi Sad, Department for Architecture and Town Planning Ilija Milosavljević Kolarac Foundation
Coordination: V. Mako, M. Roter Blagojevic, M. Vukotic Lazar
- 2013. 2nd International scientific conference: “Regional development, spatial planning and strategic governance” RESPAG 2013**, Belgrade, May 22-25, 2013. **(2. Međunarodni naučni skup: „Regionalni razvoj, prostorno planiranje i strateško upravljanje“)**
Organizator: IAUS
Koordinatori: I. Marić, M. Pucar
- 2016. Third International Conference “Preservation and Improvement of Historic Towns”**, Sremski Karlovci, 12th-13th May 2016 **(Трећа међународна конференција „Очување и унапређење историјских градова“)**
Organizator: Општина Сремски Карловци, Покрајински завод за заштиту споменика културе, Петроварадин
Суорганизатор-партнер: ИАУС
Партнери: Архитектонски факултет Универзитета у Београду, Стална конференција градова и општина
Пријатељи: Друштво за неговање традиција и развој Сремских Карловаца
Координатор (ИАУС): М. Пуцар, А. Никовић
- 2017. Fourth International Conference “Preservation and Improvement of Historic Towns”**, Sremski Karlovci, 11th-12th May 2017 **(Четврта међународна конференција „Очување и унапређење историјских градова“)**
Organizator: Општина Сремски Карловци, Покрајински завод за заштиту споменика културе, Петроварадин
Суорганизатор-партнер: ИАУС
Партнери: Архитектонски факултет Универзитета у Београду, Стална конференција градова и општина
Пријатељи: Друштво за неговање традиција и развој Сремских Карловаца
Координатор (ИАУС): М. Пуцар, А. Никовић
- 2019. X научностручна конференција са међународним учешћем „Културно наслеђе - Ризици и перспективе“**, Београд, 27. мај 2019.
Organizator: Завод за заштиту споменика културе града Београда
Суорганизатор: ИАУС
Координатор (ИАУС): А. Никовић
- 2019 The International Scientific Conference “The e-Future of cities – between temptations of exponential technology growth and the concept of human city”**, Belgrade, 24th-25th October 2019
Organizers: Academy of Engineering Sciences of Serbia (AINS), University of Belgrade- Faculty of Geography
Co-organizers: University of Belgrade: Faculty of Civil Engineering, Faculty of Mechanical Engineering, Faculty of Technology and Metalurgy, Faculty of Electrical Engineering, Faculty of Philosophy, Faculty of Security Studies, IAUS, CPM Consulting d.o.o. Belgrade
Coordination (IAUS): M. Pantić, president of the Organizing Committee

издавачка и библиотечка делатност

Институт има развијену публицистичку делатност за коју су припреме отпочеле упоредо са развојем научног и стручног рада, а убрзо резултирале покретањем неколико периодичних публикација и објављивањем значајних монографских издања. Већ 1961. године, одмах по оснивању Института као самосталне научноистраживачке организације, објављен је први број периодичне публикације под називом *Зборник радова* са приказима награђених и других значајних пројеката из области архитектуре и урбанизма, чији аутори су, поред оних запослених у Институту, били и сарадници са Архитектонског факултета. Последњи, 7. број *Зборника* штампан је 1975. године.

Значајнији резултати у оквиру публицистичке делатности видљиви су већ у другој половини шездесетих година прошлог века, када су покренуте још две периодичне публикације: *Савремене урбанистичке теме* и *Саопштења*. Прва од њих почела је да излази 1965. године и у њој су објављивани аналитички и студијски чланци, преводи, критички осврти, као и прикази значајних остварења у урбанистичком и просторном планирању. Године 1981. публикован је последњи, 8. број овог часописа. Већ 1966. године, свега годину дана после штампања првог броја *Савремених урбанистичких тема*, почео је да излази и часопис под називом *Саопштења*. У 23 броја, током двадесет и шест година излажења, све до 1992. године, у оквиру ове периодичне публикације презентовани су резултати научног и студијског рада, како у оквиру Института тако и ван њега. Радовима су обухваћене теме из области архитектуре, становања, грађевинарства, урбанизма, регионалног планирања, архитектонског, урбаног и градитељског наслеђа.

Значајно место у публицистичкој делатности Института заузима едиција *Посебна издања*, чије је публикување започето 1972. године. У монографијама објављиваним у оквиру ове едиције представљани су резултати научноистраживачких пројеката из различитих научних области реализованих у Институту. Током четрдесет и седам година непрекидног излажења у оквиру *Посебних издања* објављено је 86 монографија.

Текућа издавачка делатност ИАУС-а, осим тема из области архитектуре, урбанизма и просторног планирања, покрива и савремене теме из области заштите животне средине, одрживог развоја, регионалног развоја, природног, културног и архитектонског наслеђа, геодезије, становања, изградње и реконструкције градова и насеља, биоклиматске и енергетски ефикасне архитектуре, климатских промена и њиховог утицаја на простор, комунално-стамбене проблематике, информационих система, стратешког управљања и др.

Уз већ поменута издања, објављиване су и целовите студије и публикације са научних и стручних скупова које је организовао Институт.

Од 1994. године у издању Института излази водећи национални часопис *Архитектура и урбанизам* на српском језику, који је 2019. године остварио статус националног часописа међународног значаја (уредници З. Маневић, 1994-1999. и М. Пуцар, од 2000. године). Радови у часопису *Архитектура и урбанизам* објављени од 2002. године доступни су у дигиталном облику у Српском цитатном индексу (SCIndeks). Часопис *Архитектура и урбанизам* уређује се и објављује електронски према критеријумима Народне библиотеке Србије и Центра за евалуацију у образовању и науци. Од 1997. године, Институт објављује и национални часопис међународног значаја *Spatium*, који је на енглеском језику (уредници Н. Милашин, до 2009. године и М. Вујошевић, од 2009). Часопис *Spatium* је индексиран у међународној бази SCOPUS реномираног издавача *Elsevier* као и у SCImago Journal & Country Rank порталу. Часопис *Spatium* је у систему DOI Народне библиотеке Србије. Оба часописа доступна су у формату пуног текста у Директоријуму часописа отвореног приступа (Directory of Open Access Journals-DOAJ). Такође, оба часописа имају уредништва чији су чланови еминентни научни и стручни радници из земље и света. Уређују се по највишим стандардима одређеним за научне часописе, у складу са Актом о уређивању научних часописа, које је донело Министарство науке и технолошког развоја Републике Србије. Сви научни радови се рецензирају од стране два независна рецензента, уз примену принципа обостране анонимности за

рецензенте и ауторе радова. Рецензенти радова долазе из реда еминентних научника који су компетентни за област којом се рад бави.

Основни циљ публицистичке делатности Института је обезбеђивање континуитета у издавању научних публикација и даље унапређење квалитета публикација. Критеријуми су: редовност објављивања периодичних издања, унапређење квалитета прилога у публикацијама и усклађивање издања Института са прописаним стандардима и критеријума за научне публикације.

Библиотечко-информациони центар Института за архитектуру и урбанизам Србије

Библиотечко-информациони центар Института је библиотека ове научноистраживачке организације у саставу његовог Центра за информатику, публицистику и едукацију. Примарна улога библиотеке је да задовољава потребе научноистраживачког, стручног и пројектног рада, уз поштовање начела библиотечко-информационе делатности.

Почетни фонд библиотеке оформљен је убрзо по оснивању Института као самосталне научноистраживачке организације 1961. године. На самом почетку свога рада Библиотека је поседовала 50 књига, као и значајан број домаћих и страних часописа, билтена и библиографија (Lojanica, 1966). Од 1963. године уводе се инвентарне књиге за монографске публикације и часописе, а исте године успостављена је садржинска класификација грађе према УДК систему, коју је пратила израда и формирање стручног, лисног каталога. За вођење ове врсте каталога, за класификацију библиотечке грађе и лакше коришћење материјала, већ наредне, 1964. године, у издању Института објављена је *Универзална децимална класификација: Упутство за коришћење документације Института*, (Zrnić (prigredila), 1964). Био је то извод из главне књиге УДК таблица који је покривао области грађевинарства и архитектуре.

Од свог оснивања до данас, Библиотека обезбеђује подршку научноистраживачком и стручном раду у Институту, систематски прикупља, стручно обрађује, чува, похрањује и даје на коришћење библиотечку грађу и информације неопходне за одвијање и унапређење научноистраживачког рада Института.

Иако постоји од 1961. године, Библиотека Института је 2000. године уписана у Централни регистар библиотека Србије, који води Универзитетска библиотека „Светозар Марковић“ (под сиглом 3018407/06, на основу *Решења директора Универзитетске библиотеке* бр. 06-474/4, од 21. априла 2000. године).

Данас Библиотечко-информациони центар Института обезбеђује својим корисницима и широј академској заједници коришћење научне литературе, научних информација и документације према савременим светским стандардима, како у традиционалној папирној форми, тако и у електронској и онлајн форми.

Библиотека Института настоји да ојача информативну делатност увођењем савремених метода информисања, стварањем базе података и повезивањем са другим библиотекама и сродним институцијама.

Институт је 2010. године склопио уговор са Народном библиотеком Србије о успостављању система доделе ДОИ бројева за часопис *Spatium*. Додела ДОИ бројева чланцима у овом научном часопису реализује се у сарадњи Библиотеке Института и Центра за научне информације Народне библиотеке Србије (doiSerbia), а уз подршку Министарства просвете, науке и технолошког развоја Републике Србије.

Уговор бр. 1652 о коришћењу сервиса за електронско уређивање часописа *Архитектура и урбанизам*, склопљен је са Центром за евалуацију у образовању и науци 6. октобра 2011. године. Овим уговором је омогућено додељивање ДОИ бројева за радове у часопису *Архитектура и урбанизам*, унапређење рада удредништва, побољшање квалитета и утицајности часописа. Сарадња са Центром за евалуацију у образовању и науци одвија се посредством Библиотечко-информационог центра Института.

Библиотека Института је од 2012. године започела процес електронске обраде књига укључењем у COBISS систем (Кооперативни онлајн библиографски систем и сервис).

Приступом у COBISS систем омогућено је повезивање библиотеке Института у библиотечко-информациони систем са узајамном каталогизацијом, узајамном библиографско-

каталожном базом података COBIB и локалним базама података библиотека учесница, базом података о библиотекама COLIB, нормативном базом података CONOR, а такође и с бројним другим функцијама тзв. виртуелне библиотеке.

Умрежавањем у COBISS.NET омогућен је слободан проток библиографских записа који се креирају у аутономним библиотечко-информационим системима Србије, Босне и Херцеговине (засебно за Републику Српску и за Федерацију Босне и Херцеговине), Црне Горе, Македоније, Словеније, Бугарске и Албаније.

Библиотека Института је фебруара 2015. године прешла на COBISS3/ Каталогизацију. Тиме је омогућено преузимање записа из Онлајн каталога Конгресне библиотеке и WorldCat-a (интернационалног онлајн каталога који садржи збирке преко 72.000 библиотека у око 170 земаља света, а које учествују у пројекту Online Computer Library Centar – OCLC-a).

Од 2018. године у оквиру Кооперативног онлајн библиографског система и сервиса COBISS уведен је и сегмент позајмице којим је омогућена аутоматизација процеса задуживања и раздуживања публикација, евидентирања позајмљених, враћених али и загубљених публикација, аутоматско слање опомена и вођења различитих врста статистика.

У сарадњи са Универзитетском библиотеком „Светозар Марковић“, почев од 2013. године, запосленима у Институту додељиване су шифре истраживача у оквиру информационог система E-CRIS.SR (енгл. *CRIS - Current Research Information Systems*), којима је успостављена евиденција истраживача, научноистраживачких установа и истраживачких пројеката у Републици Србији неопходна за вођење библиографија научних радника и установа.

На основу Платформе о отвореној науци коју је донело Министарство просвете, науке и технолошког развоја Републике Србије, Институт је у децембру 2018. године склопио Уговор са Рачунским центром Универзитета у Београду о пружању услуге за реализацију и одржавање репозиторијума научних резултата Института (РАУМПлан). Од тренутка успостављања РАУМПлан репозиторијума, Библиотека Института пружа подршку истраживачима приликом депоновања

публикација у Репозиторијум, врши контролу квалитета и интегритета метаподатака и датотека депонованих у Репозиторијум и стара се о поштовању ауторских права и услова лиценци за потребе одржавања и квалитетног вођења репозиторијума. Организовано је и уређивање ауторских профила на сервису *ORCID (Open Researcher and Contributor ID)*, систему који олакшава јединствену идентификацију аутора).

Фонд Библиотеке није бројчано велик, али је плански и селективно одабиран и прилагођен потребама научних радника и истраживача. Фонд чини репрезентативна грађа из области архитектуре, урбанизма, просторног планирања, историје уметности, екологије и очувања животне средине.

Библиотека поседује око 3.000 библиотечких јединица монографских публикација и 52 наслова периодичних публикација. Омогућен је и бесплатан приступ електронским издањима великог броја страних књига и часописа преко Конзорцијума библиотека Србије за обједињену набавку (КоБСОН). Посебну збирку у оквиру библиотеке чини Архивски фонд, који садржи сва издања Института, како монографских тако и серијских публикација. Библиотека садржи и евиденцију архивске грађе сређене према савременим архивистичким принципима.

Један од задатака библиотеке је и упознавање научне и стручне јавности са архивском грађом и издавачким опусом Института, кроз научне радове којима су представљене текуће серијске публикације *Spatium* и *Архитектура и урбанизам*, (Милинковић, 2016а, Милинковић, 2018) њихове претече, *Зборник радова* (Милинковић и др., 2019) и *Савремене урбанистичке теме*, као и научноистраживачки радови реализовани у првим годинама постојања Института (Милинковић, 2016б).

Корисници библиотеке су сви запослени у Институту као и професори, асистенти, магистранти, докторанди и студенти Архитектонског и Географског факултета Универзитета у Београду и сарадници из других научних института. Библиотека остварује сарадњу са Народном библиотеком Србије, Универзитетском библиотеком и другим сродним библиотекама.

посебна издања Института

- R. Radović (1972) *Fizička struktura grada*, Posebna izdanja **1**
- P. Cagić (1972) *Povratne veze humanitet objektivitet u organizacionom sistemu bliskog susedstva*, Posebna izdanja **2**
- B. Kojić (1973) *Sistematizacija naselja u užoj Srbiji krajem XX veka: jedno mišljenje i idejni predlog*, Posebna izdanja **3**
- N. Borovnica (1973) *Prilagođavanje porodične stambene izgradnje morfološkim oblicima tla*, Posebna izdanja **4**
- Grupa autora (1975) *Stanovanje 1*, Posebna izdanja **5**
- Đ. Simonović (1976) *Sistemi seoskih naselja u užoj Srbiji: malo selo, razbijeno seosko naselje, sistemi naselja u regionu*, Posebna izdanja **6**
- Grupa autora (1978) *Cerak 1*, Posebna izdanja **7**
- A. Marić (1979) *Prostorna organizacija igre fizički oštećene dece u uslovima savremenog stanovanja - jedan od uslova uspešne rehabilitacije i uključenja invalidne dece u zdravu sredinu*, Posebna izdanja **8**
- Grupa autora (1979) *Stanovanje 2*, Posebna izdanja **9**
- P. Cagić, S. Otović (1980) *Studija racionalizacije izgradnje stambenih i drugih objekata - model područja grada Kikinde - istraživanje, izbor, način primene i mogućnosti daljeg razvoja*, Posebna izdanja **10**
- K. Dančević (ur.) (1982) *Energija - izbor članaka*, Posebna izdanja **11**
- P. Cagić, B. Jovanović (1983) *Rekonstrukcija delova gradskog tkiva Kikinde: 1977-83: centralne funkcije, stanovanje*, Posebna izdanja **12**
- A. Marić (1984) *Elementi za projektovanje prostornih jedinica i sistema namenjenih invalidnim korisnicima*, Posebna izdanja **13**
- N. Spasić (1984) *Mali gradovi Srbije - karakteristike perspektive i metodološke osnove urbanističkog planiranja malih gradova SR Srbije van teritorije SAP*, Posebna izdanja **14**
- D. Perišić (1985) *O prostornom planiranju*, Posebna izdanja **15**
- P. Cagić, S. Otović, M. Đoković, R. Trbojević (1987) *Preporuke i metode rada od interesa za dalji razvoj industrijske izgradnje stanova na području Beograda*, Posebna izdanja **16**
- N. Vujošević (1987) *Mlekare*, Posebna izdanja **17**
- N. Milašin (ur.) (1988) *Seoske kuće na Kopaoniku: zadovoljenost potreba stanovanja, ponašanje u zemljotresnim uslovima i mogućnosti sanacije*, Posebna izdanja **18**
- N. Spasić (1988) *Planiranje razvoja, obnavljanje i uređivanje prostora u velikim lignitskim basenima*, Posebna izdanja **19**
- N. Borovnica (1991) *Parametri za planiranje i projektovanje stanovanja u gradskim naseljima*, Posebna izdanja **20**
- B. Stojkov (1992) *Metode analize i sinteze u prostornom planiranju*, Posebna izdanja **21**
- N. Borovnica, B. Milosavljević, K. Petovar, M. Pucar, R. Šobot (1994) *Urbanistički modeli gradskog stanovanja u niskim grupacijama - iskustva i preporuke za planiranje, projektovanje i građenje*, Posebna izdanja **22**
- IAUS (1994) *Prilog unapređenju teorije i prakse planiranja: naučni skup "Perspektive planiranja i uređenja prostora u Srbiji"*, Posebna izdanja **23**
- B. Stojkov, Z. Maneviћ (1995) *Традиција и савремено српско црквено градителство*, Посебна издања **24**
- N. Milašin (ur.) (1995a) *Razvoj, uređenje i revitalizacija područja eksploatacije Kosovsko-Metohijskih lignita*, Posebna izdanja **25**
- N. Milašin (ur.) (1995b) *Prostorno planiranje, regionalni razvoj i zaštita životne sredine*, Posebna izdanja **26**
- H. Милашин, Н. Спасић (ур.) (1995) *Дугорочни развој, организација и коришћење простора Србије*, Посебна издања **27**
- D. Perišić (ur.) (1996) *Prostorno planiranje, regionalni razvoj i zaštita životne sredine 2*, Posebna izdanja **28**
- H. Милашин (ур.) (1996) *Просторни аспект трајног насељавања избеглог становништва*, Посебна издања **29**
- H. Спасић (ур.) (1996) *Коришћење ресурса, одрживи развој и уређење простора*, Посебна издања **30**
- N. Spasić (ur.) (1997a) *Prostorno planiranje, regionalni razvoj i zaštita životne sredine 3*, Posebna izdanja **31**
- S. Zeković (1997) *Tehnički progres i regionalni razvoj industrije u Srbiji*, Posebna izdanja **32**
- B. Stojkov, B. Николајевич Белоусов (ур.) (1997) *Град у променама: Обнова градова Србије и Русије*, Посебна издања **33** (у импресуму монографије грешком су изостављени назив и број едиције)
- V. Macura, K. Petovar, S. Vujović (1997) *Siromašna područja Beograda - prikaz stanja i mogućnosti poboljšanja uslova življenja*, Posebna izdanja **34**
- H. Спасић (ур.) (1997б) *Коришћење ресурса, одрживи развој и уређење простора 2*, Посебна издања **35**
- H. Спасић (ур.) (1998) *Коришћење ресурса, одрживи развој и уређење простора 3*, Посебна издања **36**
- H. Спасић (ур.) (1999) *Коришћење ресурса, одрживи развој и уређење простора 4*, Посебна издања **37**
- M. Vujošević, N. Spasić, K. Petovar (2000) *Reintegrating Yugoslavia into European development schemes - the urge to reform the planning system and planning practice. The Use of Resources, Sustainable Development and Spatial Planning 5, Edition 38*
- M. Vujošević (2001) *Geography lost and found' - integrating six Balkan countries through the co-projects ESTIA and OSPE - early experience. The Use of Resources, Sustainable Development and Spatial Planning 6, Edition 39*
- M. Vujošević (2003) *Planiranje u postsocijalističkoj političkoj i ekonomskoj tranziciji*, Posebna izdanja **40**
- H. Спасић, М. Максин-Мићић (ур.) (2003) *Просторни развој магистралних коридора*, Посебна издања **41**
- M. Николић, P. Малобабић (ур.) (2003) *Одрживи развој планинских подручја Србије*, Посебна издања **42**
- M. Vujošević (2004) *Racionalnost, legitimitet i implementacija planskih odluka - novije teorijske interpretacije i pouke za planiranje u tranziciji*, Posebna izdanja **43**
- N. Milašin, N. Spasić, M. Vujošević, M. Pucar (ur.) (2004) *Strateški okvir za održivi razvoj Srbije*, Posebna izdanja **44**
- M. Pucar (2006) *Bioklimatska arhitektura - zastakljeni prostori i pasivni solarni sistemi*, Posebna izdanja **45**

- И. Марић (2006) *Традиционално градитељство Поморавља и савремена архитектура*, Посебна издања **46**
- Н. Спасић, М. Вујошевић (ур.) (2005) *Одрживи просторни развој града - приступ, информатика, модели*, Посебна издања **47**
- Н. Спасић, М. Максин-Мићић (ур.) (2005) *Одрживи град и његово окружење*, Посебна издања **48**
- Н. Спасић, Б. Стојановић (ур.) (2006а) *Одрживи град и његово окружење 2*, Посебна издања **49**
- Н. Спасић, Б. Стојановић (ур.) (2006б) *Управљање одрживим просторним развојем*, Посебна издања **50**
- Т. Маричић (2007) *Систем зелених површина у великим градовима - на примерима Берлина и Београда*, Посебна издања **51**
- Н. Спасић, М. Вујошевић, В. Јокић (2007) *Просторни развој у зонама обимне експлоатације минералних сировина*, Посебна издања **52**
- Н. Spasić, М. Vujošević, О. Dželebdžić (2007) *Sustainability in the use of natural resources and spatial development*, Edition **53**
- Н. Spasić, К. Petovar, V. Jokić (2007) *Transformation of settlements and population in large lignite basins - case study of Kolubara basin*, Edition **54**
- Н. Spasić, J. Petrić, М. Filipović (2007) *Small and medium towns of central Serbia - standpoints and development perspectives*, Edition **55**
- В. Стојановић, Т. Марић (2008) *Методологија стратешке процене утицаја просторног плана рударско-енергетског комплекса на животну средину*, Посебна издања **56**
- Б. Јосимовић (2008) *Планирање простора у систему управљања животном средином*, Посебна издања **57**
- М. Пуцар, Н. Спасић (ур.) (2009) *Неки аспекти одрживог просторног развоја Србије*, Посебна издања **58**
- Б. Јосимовић, М. Илић, Д. Филиповић (2009) *Планирање управљања комуналним отпадом*, Посебна издања **59**
- Т. Црнчевић (2009) *Стратешка процена утицаја у урбанистичком планирању - прилог развоју теорије у праксе*, Посебна издања **60**
- Н. Spasić, J. Petrić (ur.) (2010) *Prostorni, socijalni i ekološki aspekti održivog razvoja u velikim ugljenim basenima*, Posebna izdanja **61**
- М. Вујошевић, С. Зековић, Т. Марић (2010) *Postsocijalistička tranzicija u Srbiji i teritorijalni kapital Srbije- stanje, neki budući izgledi i predvidljivi scenariji*, Posebna izdanja **62**
- И. Марић (2010) *Развој народне архитектуре централне Србије у процесу урбанизације*, Посебна издања **63**
- М. Пуцар, Б. Јосимовић (ур.) (2010) *Одрживи развој бањских и туристичких насеља у Србији*, Посебна издања **64**
- Н. Спасић, К. Петовар, В. Јокић (2010) *Планирање и имплементација у великим рударским басенима*, Посебна издања **65**
- М. Николић, В. Јокић (ур.) (2010) *Управљање просторним развојем у великим рударским басенима*, Посебна издања **66**
- М. Maksin, М. Pucar, S. Milijić i М. Korać (2011) *Održivi razvoj turizma u Evropskoj uniji i Srbiji*, Posebna izdanja **67**
- J. Petrić, М. Vujošević (ur.) (2011) *Obnova strateškog prostornog mišljenja, istraživanja i upravljanja u Srbiji. Knjiga 1*, Posebna izdanja **68**
- М. Вујошевић, С. Зековић, Т. Марић (2012) *Нови европски регионализам и регионално управљање у Србији. Knjiga 1, Општи аспекти регионалног питања и нови европски регионализам*, Посебна издања **69**
- М. Pucar, В. Dimitrijević, I. Marić (ur.) (2013) *Klimatske promene i izgrađeni prostor - politika i praksa u Škotskoj i Srbiji*, Posebna izdanja **70**
- S. Milijić, В. Josimović, Т. Crnčević (ur.) (2012) *Održivi prostorni razvoj Podunavlja u Srbiji. Knjiga 1*, Posebna izdanja **71**
- Т. Crnčević (2013) *Planiranje i zaštita prirode, prirodnih vrednosti i predela u kontekstu klimatskih promena u Republici Srbiji: prilog razvoju metodološkog okvira*, Posebna izdanja **72**
- М. Maksin, N. Krunic, М. Nenковић-Riznić (ur.) (2014) *Održivi prostorni razvoj Podunavlja u Srbiji. Knjiga 2*, Posebna izdanja **73**
- J. Petrić, М. Vujošević, М. Hadžić, В. Bajat (ur.) (2014) *Obnova strateškog prostornog mišljenja, istraživanja i upravljanja u Srbiji. Knjiga 2*, Posebna izdanja **74**
- М. Вујошевић, С. Зековић, Т. Марић (2014) *Нови европски регионализам и регионално управљање у Србији. Knjiga 2, Regionalno planiranje i upravljanje u Srbiji i novi institucionalni dizajn*, Posebna izdanja **75**
- И. Марић (2015) *Регионализам у српској модерној архитектури*, Посебна издања **76**
- S. Milijić (2015) *Održivi razvoj planinskih područja*, Posebna izdanja **77**
- М. Pucar, М. Nenковић-Riznić (ur.) (2016) *Prostorni, ekološki, energetski i društveni aspekti razvoja naselja i klimatske promene*, Posebna izdanja **78**
- D. Tošković (2016) *Urban and rural environment and urbanization developing countries*, Posebna izdanja **79**
- В. Josimović (2017) *Prostorni aspekti uticaja vetroelektrana na životnu sredinu*, Posebna izdanja **80**
- J. Петрић, М. Милинковић (2017) *Појмовник просторног планирања*, Посебна издања **81**
- Н. Стефановић, Н. Крунић, М. Ненковић-Ризнић, Н. Даниловић Христић (2017) *Новији аспекти планирања подручја посебне намене у Србији - искуства и препоруке*, Посебна издања **82**
- J. C. Bolay, Т. Марић, С. Зековић (ur.) (2018) *Podrška procesu urbanog razvoja*, Posebna izdanja **83**
- С. Симоновић Алфиревић (2018) *Архитектура и студије извођења: аспект перформативности*, Посебна издања **84**
- А. Никовић (2018) *Могућности увођења урбоморфолошких истраживања у савремену архитектонско-урбанистичку праксу у Србији*, Посебна издања **85**
- М. Pantić (2019) *Izazovi demografskih promena u planinskim područjima Srbije*, Posebna izdanja **87**

Периодична издања

Монографска издања

м е ђ у н а р о д н а с а р а д њ а

Од свог оснивања до данас Институт је развијао међународну сарадњу са иностраним партнерима кроз билатералне односе, научне пројекте, семинаре, конгресе и стручне пројекте.

Први кораци у међународној сарадњи експерата Института (Д. Перишић, Н. Спасић, С. Арсенић, Б. Милосављевић, З. Јовановић, Д. Сушић, А. Пенушлиски и Р. Реџић) били су кроз руковођење пројекима или кроз консултантске послове за области јавних радова, урбанизма и просторног планирања и дораду законодавства у области урбанизма, јавних радова, регионалног развоја и у другим областима, углавном преко Завода за међународну научну, просветну и техничку сарадњу, односно кроз израду бројних регионалних и урбанистичких планова и техничке документације (Гвинеја Бисао, Зеленортска Република и Ангола). У оквиру тих мисија, у

периоду од 1975. до 1991. године, урађени су следећи значајнији планови: ГУП главног града Бисао и програми за планове региона Оиои Кашеу и генералне урбанистичке планове центара региона у Републици Гвинеја Бисао; ГУП луке Миңдело и ГУП главног града Праје у Зеленортској Републици. У том периоду рађена је припрема за Регионални и Генерални план Луанде (Д. Перишић и Н. Спасић) и, касније, припрема за Просторни план региона Намиб (Н. Спасић и С. Милијић), Ангола.

Неколико истраживача Института било је ангажовано на значајним међународним активностима (нпр. К. Данчевић као експерт УН – УН ХАБИТАТ, пројекат УЕМ/73/106, у Јемену, у периоду од 1979. до 1980).

Неки истраживачи су дошли у Институт после одређеног периодаведеног на значајним

међународним пројектима, на којима су били руководиоци или експерти. Д. Тошковић је пре доласка у Институт био руководиоцац и аутор више пројекта, као што су: Master Plan of New Calcutta (Salt Lake City), 1965; Tripolitania Regional Planning Supervisor, Libya, 1966-1970; Administrative and Professional Organization of Regional and Town Planning of UR Tanzania, 1970-1972. године и други). М. Вујошевић је пре доласка у Институт, у периоду од 1982. до 1985. године, био координатор истраживања за регионалну проблематику и неколико других питања на Пројекту "Institutional Support for National Systems of Planning and Projects" (State Planning Commission of Guyana), који је реализовао Урбанистички институт СР Словеније, а финансирала Интерамеричка банка за развој (Inter-American Development Bank) из Вашингтона. С. Продановић је била предавач по позиву на Универзитетима у САД, УК, Белгији, Данској итд.

Н. Спасић и Б. Стојков радили су на припреми и организацији дугорочне научне сарадње са Академијом за архитектуру и грађевинарство Русије, која је резултирала реализацијом заједничког научног пројекта у вези са развојем и реконструкцијом градова Русије и Србије у периоду од 1996. до 2000. године.

Од нарочитог значаја је сарадња у реализацији неколико регионалних пројеката у Европској унији (заједници), посебно јер је она започела у периоду међународних санкција према нашој земљи. Б. Стојков, М. Вујошевић и О. Џелебџић учествовали су у међународном пројекту ESTIA/OSPE, "Observatory for Spatial Planning and Environment in Southeast Europe" - Institute

of Urban Environment and Human Resources (UEHR), Panteion University of Athens, у периоду од 2000. до 2001. године. М. Вујошевић је у делу тог периода боравио на институту UEHR, и координирао је завршавање овог пројекта. Б. Стојков и О. Џелебџић учествовали су у међународном пројекту "Arge Donau- EDP Data Catalogue: study Meta-data basis in Yugoslavia", Program INTERREG IIc/PHARE у периоду од 2000. до 2001. године. О. Џелебџић учествовала је у међународном пројекту "South-East European Mountain Network – SEMNET development", координатор: Swiss Centre for Mountain Regions (SAB), *Euromontana* у периоду од 2000. до 2002. године. М. Вујошевић је, по позиву учествовао у појединим активностима CADSES-а током 2003. године. М. Вујошевић и Б. Стојков учествовали су у међународном пројекту PLANET CENSE (у оквиру INTEREG III B CADSES, у периоду од 2003. од 2006. године). М. Вујошевић, Т. Маричић, Н. Крунић и Ј. Петрић учествовали су у међународном пројекту ESTIA-SPOSE (у оквиру INTERREG III B CADSES, у периоду од 2003. до 2006. године).

Б. Стојановић, М. Вујошевић, С. Зековић и Т. Црнчевић су учествовали у међународном пројекту "Sustainable planning" ИАУС-а и School of Built Environment, Oxford Brookes University и Британског Савета Србије и Црне Горе, у периоду од 2003. до 2004. године.

Истраживачи Института (С. Милијић, И. Марић, М. Пуцар, Д. Дабић, М. Ненковић-Ризнић, М. Николић, Ј. Петрић и Н. Крунић) учествовали су 2007. године у међународном пројекту Study "Preparation Of The Rural Infrastructure Feasibility and Costing Study- Feasibility Studies

for the Stara Planina Mt. Nature Park” у оквиру програма World Bank “Transitional Agriculture Reform GEF Project” and Ministry Of Agriculture Forestry And Water Management (MAFWM).

С. Милијић, М. Ненковић-Ризнић и Н. Крунић учествовали су у реализацији међународних пројеката (2008-2010.) „Припрема елемената просторног плана у оквиру Плана управљања водама на сливу Колубаре” и „Припрема елемената – Плана управљања ризиком од поплава за пилот пројекат слив Тамнаве – Стратешке процене утицаја на животну средину, објекте и намену површина” у оквиру програма помоћи Владе Краљевине Шведске и Европске уније (ЕУ), кроз сарадњу Swedish environmental protection agency (SEPA), Ministry of Agriculture, Forestry and Water Management и Института за архитектуру и урбанизам Србије.

М. Пуцар је 2010. и 2011. године учествовала у пројектима на тему „Утицај климатских промена на разне аспекте људског деловања” који су реализовани кроз сарадњу Института са Гете институтом у Србији.

Посебно је значајно учешће Института као пуноправног партнера у међународном научном пројекту “Transitioning towards Urban Resilience and Sustainability (TURaS)”, ев. бр. пројекта: 282834 у оквиру Седмог оквирног програма истраживања и развоја (FP7-ENV-2011.2.1.5-1 тема Sustainable and Resilient Green Cities) који је финансијски подржала Европска унија у трајању од 5 година. Учесници из Института су: М. Вујошевић, С. Зековић, Ј. Петрић, Н. Крунић, Т. Маричић и Т. Бајић. Пројекат TURaS се реализовао у периоду од

2011. до 2016. године, а институција која је водећи партнер је UCD из Даблина, Ирска.

М. Максин и Т. Црнчевић учествовале су 2014. године у реализацији међународног пројекта „Израда предлога Акционог плана за имплементацију Европске Конвенције о пределу и Нацрта Правилника о категоризацији предела Србије” подржаног Пројектним фондом за институционални развој (PROFID) и шведским SIPU International AB, чији су корисници били Министарство пољопривреде и заштите животне средине и Министарство културе и информисања Републике Србије.

Истраживачи из Института: Т. Маричић, С. Зековић, М. Вујошевић, Т. Бајић, Ј. Живановић Миљковић и Б. Манић, учествовали су у периоду 2015-2018. године у реализацији билатералног пројекта научне сарадње “Support to Process of Urban Development in Serbia – SPUDS” у оквиру SCOPES “Scientific co-operation between Eastern Europe and Switzerland” (SNSF – SDC) 2013-2016 Institutional Partnership programme. Уз истраживаче из Института, на пројекту SPUDS су учествовали и истраживачи из The Cooperation & Development Center (CODEV) of the École polytechnique fédérale de Lausanne (EPFL) из Лозане, Швајцарска.

У периоду 2016-2018. године, истраживачи Института М. Ненковић-Ризнић и Н. Крунић су, заједно са колегама са Архитектонског факултета у Београду и под руководством колегинице Ј. Живковић са факултета, учествовали на пројекту “Learning economies. Modelling community-led local development for the sustainable economic trajectories of the

Negotin and Zlatibor regions”. Водећи партнер на овом пројекту научне и технолошке сарадње између Републике Италије и Републике Србије је Di Vittorio Foundation, Италија.

Један од најважнијих актуелних међународних научних пројеката на којима учествује Институт је у оквиру програма ХОРИЗОНТ 2020. Пројекат “NoAW: No Agricultural-Waste: Innovative approaches to turn agricultural waste into ecological and economic assets”, ев. бр. уговора 688338 се реализује у периоду 2016-2020. године, у трајању од 48 месеци. Учесници из Института су: Б. Јосимовић, М. Ненковић-Ризнић, Н. Крунић, С. Милијић, Ј. Петрић, А. Гајић. Институција која је водећи партнер на овом пројекту је Institut national de la recherche agronomique (INRA), Montpellier, Француска.

Значајном месту међународној научној сарадњи заузимају пројекти који су финансирани из Interreg Danube Transnational Programme. У периоду 2017-2019, Институт је учествовао у пројекту “Attractive Danube: Improving Capacities for Enhancing Territorial Attractiveness of the Danube Region”, ев. бр. пројекта DTP1-1-270-4.1. Учесници из Института су: Н. Крунић, М. Максин, М. Ненковић-Ризнић, О. Џелебџић, Н. Стефановић, Ј. Петрић, А. Гајић, Д. Срњић, Б. Бранков, Б. Манић, С. Милијић, М. Ненић, С. Симоновић Алфиревић, Т. Бајић, А. Никовић, О. Бакић, Т. Црнчевић, М. Вујошевић. Водећи партнер на пројекту је Geodetic Institute of Slovenia, Љубљана, Словенија.

У периоду 2018-2019. године, Институт је учествовао у пројекту “CLEVER – Co-designing

smart Local solutions for Exploiting Values and Enhancing Resilience”, ев. бр. пројекта DTP-SMF1-187. Учесници на пројекту из Института су: Б. Манић, Н. Чолић, А. Никовић, Н. Крунић, Б. Бранков. Водећи партнер на пројекту је Municipiul Baia Mare Romania, Баја Маре, Румунија.

Актуелан је пројекат “ConnectGreen: Restoring and managing ecological corridors in mountains as the green infrastructure in the Danube”, ев. бр. пројекта DTP 072–2.3. Овај пројекат се реализује у периоду 2018-2021. године. Учесници пројекта из Института су: М. Ненковић-Ризнић, М. Максин, Н. Крунић, С. Симоновић Алфиревић, Н. Даниловић Христић, А. Гајић, Б. Бранков, М. Ненић. Водећи партнер на пројекту је WWF Danube-Carpathian Programme Romania (WWF RO), Румунија.

У току је реализација још два пројекта финансирана од стране Републике Јапан и EBRD-а. То су пројекти: Sustainable Energy and Climate Action Plan (SECAP) & Green Cities Action Plan for Belgrade (GCAP), Project no: C39113rev/6656/28195. За оба пројекта се раде и пратеће процене утицаја тих пројеката на животну средину. Пројекти се реализују у периоду 2018-2020. године. Учесници пројекта из Института су: М. Пуцар, С. Симоновић Алфиревић (SECAP) и М. Ненковић-Ризнић и М. Пантић (GCAP) Водећи партнер на пројекту је Mott MacDonald Limited of Mott MacDonald House, United Kingdom и град Београд.

Са циљем да се Институт боље повеже и учврсти контакте са међународном научном и стручном јавношћу на својим пољима

деловања, обновљена су институционална и појединачна чланства са асоцијацијама ISOCARP (International Society of City and Regional Planners), AESOP (Association of European Schools of Planning) као и SPA-CE.NET (Network of Spatial Research and Planning Institutes in Central and Eastern Europe).

Институт је успоставио међународну сарадњу којом спроводи праксу из области архитектуре и урбанизма за студенте из иностранства (током 2018. и 2019. године су били на пракси студенти из Јапана), у оквиру програма IAESTE.

Рађена су истраживања у оквиру пројекта „Улога и имплементација државног просторног плана и регионалних развојних докумената у обнови стратешког истраживања, мишљења и управљања у Србији”, ев. бр. ИИИ 47014, финансираног од стране Министарства просвете, науке и технолошког развоја, са циљем да се Институт укључи у свеевропски пројекат ESPON.

У оквиру пројекта „Просторни, еколошки, енергетски и друштвени аспекти развоја насеља и климатске промене – међусобни утицаји”, ев.бр. ТР 36035, који финансира Министарство просвете, науке и технолошког развоја, успостављена је сарадња са Glasgow Caledonian University. У 2013. години издата је монографија „Климатске промене и изграђени простор: политика и пракса у Шкотској и Србији” (Climate change and the built environment: policies and practice in Scotland and Serbia).

У оквиру међународне сарадње, посебно треба поменути национални часопис међународног

значаја “Spatium”, који излази на енглеском језику, и остваривање сарадње – размене часописа са сродним научним институцијама у свету. Институт ће настојати да прошири круг реномираних истраживача из међународних институција и организација заинтересованих за објављивање радова у овом у часопису. У 2019. години часопис „Архитектура и урбанизам”, врхунски часопис националног значаја, такође је добио статус националног часописа међународног значаја, на основу предлога Комисије за оцену научних часописа Министарства просвете, науке и технолошког развоја Републике Србије.

Важно је напоменути значајне контакте који су остварени у погледу међународне научне сарадње током одржавања међународних научних конференција у земљи и иностранству, као и током конференција које је организовао Институт или је био њихов суорганизатор.

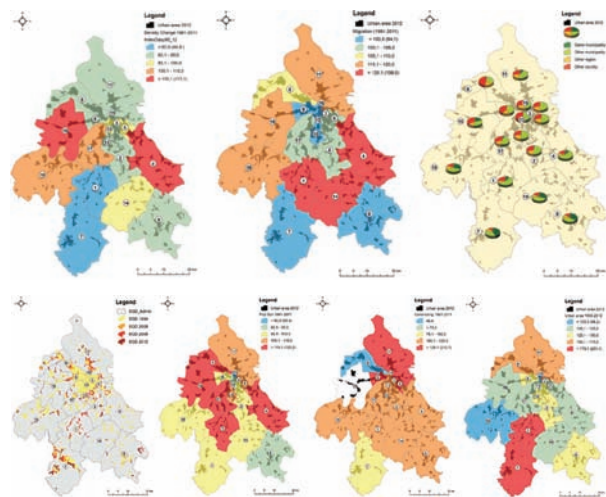
У оквиру међународне научне сарадње циљ Института је да постане национални центар изврсноности (Nio-Focal Point) за област архитектуре, урбанизма и просторног планирања и одрживог развоја. У том својству Институт би могао у сарадњи са другим институтима и факултетима да координира националне пројекте, у оквиру регионалних и европских пројеката, које ће подржати агенције УН и ЕУ, невладине и друге организације и фондови. Институт би, такође, уз подршку Републике могао да обнови сарадњу са „земљама трећег света”, у пословима планирања развоја, уређења простора и управљања инвестиционим пројектима и у другим облицима консалтинга.

TURAS: TRANSITIONING TOWARDS URBAN RESILIENCE AND SUSTAINABILITY..... 2011-2016. FP7; No. 282834

The IAUS in the leading European scientific project TURAS (EU FP 7) - A contribution to research of urban growth & urban sprawl / ИАУС у водећем европском научном пројекту TURAS (EU FP 7) - Допринос истраживању урбаног раста и неконтролисаног урбаног ширења

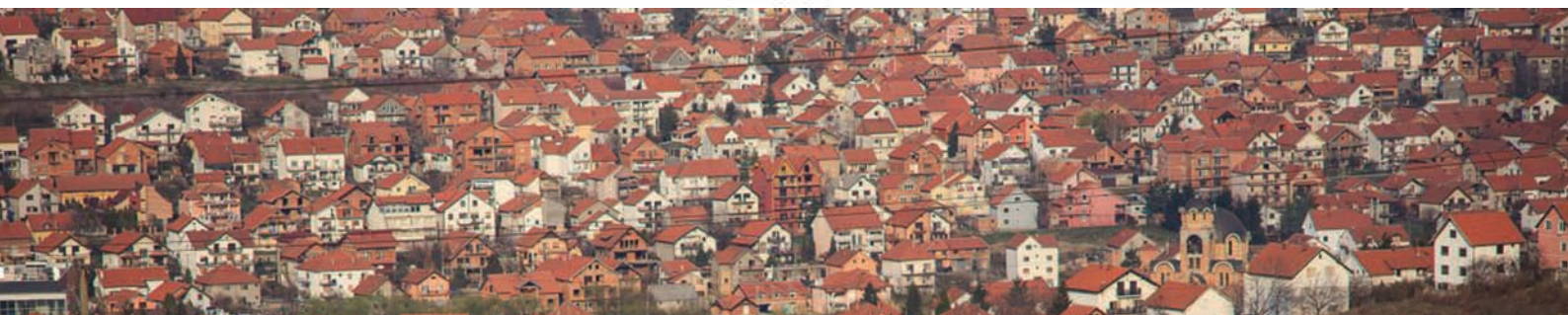
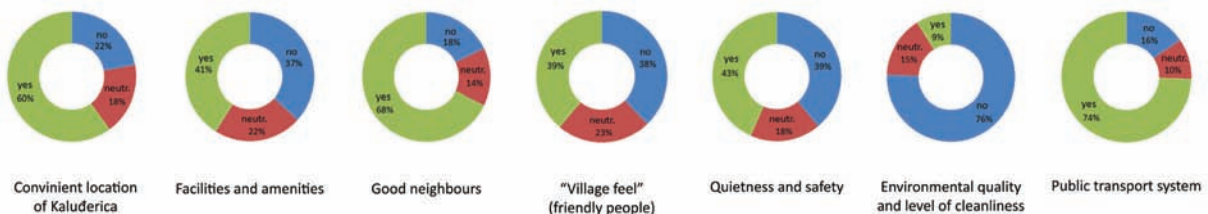
учесници из Института: М. Вујошевић, С. Зековић, Ј. Петрић, Н. Крунић, Т. Маричић, Т. Бајић

Признање 25. Салона урбанизма у категорији истраживања и студије из области урбанизма

Indicators	1991.	2011.
1. Urban density (people per ha of urban area)	42.9	14.9
2. Urban land consumption p.c. (m ²)	230.0	670.47
3. U-Index (Human Use Index) as % of human land use	-	68.78
4. Residential floor space m ² /p.c.	18.9	28.0
5. Agriculture land p.c. (m ²)	1,431	821-1,271
6. Urban sprawl (change in urban area vs. change in population; index 2011/1990)	-	0.378

Perceived qualities (attractions) of Kaluđerica

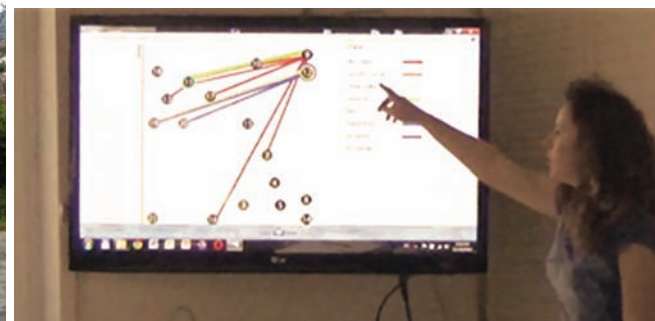
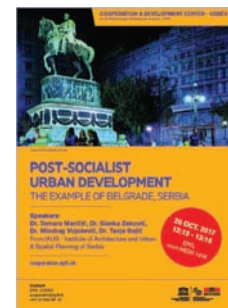
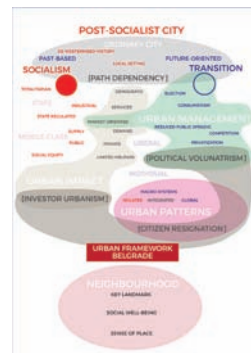
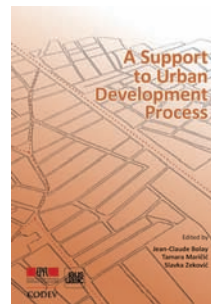
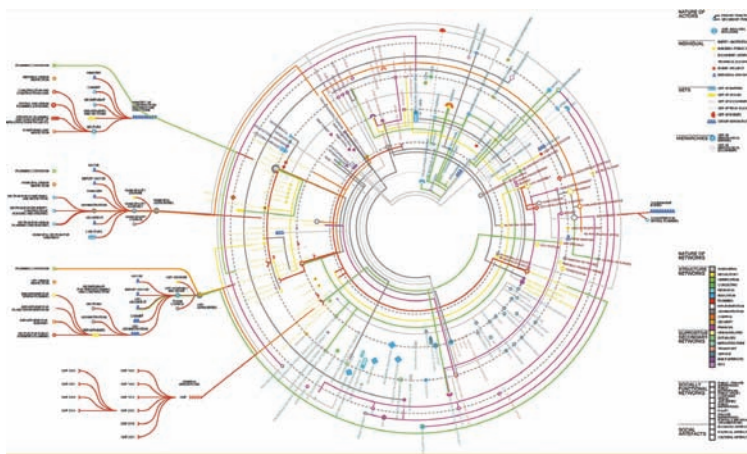

SPUDS: SUPPORT TO PROCESS OF URBAN DEVELOPMENT IN SERBIA 2015-2018 .
SCOPES PROGRAMME; No. 160503

The institutional partnership of IAUS and CODEV EPFL in the scientific project SPUDS – Support to process of urban development in Serbia / Институционално партнерство ИАУС и CODEV EPFL у научном пројекту SPUDS – Подршка процесу урбаног развоја у Србији

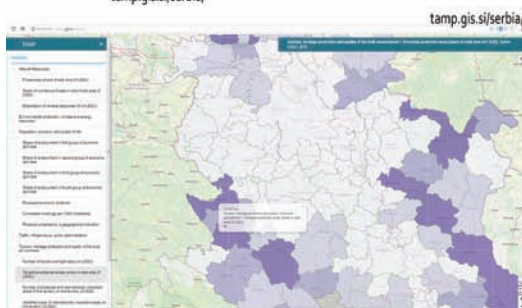
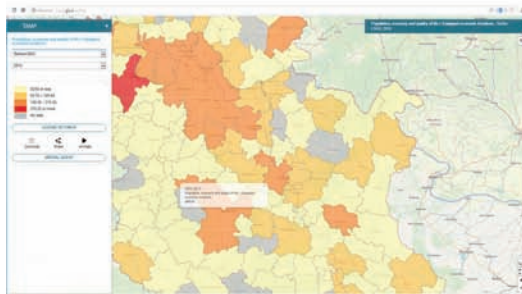
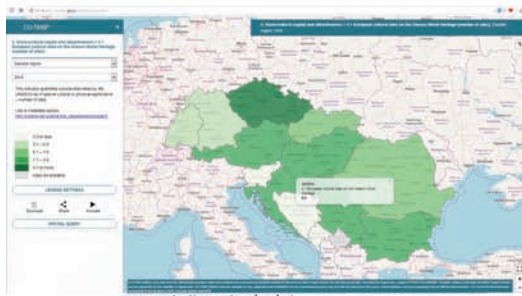
Т. Маричић, Ј-С. Волау, С. Зековић, М. Вујошевић, М. Цветиновић, Б. Манић, Т. Бајић, Ј. Живановић Миљковић, А. Kern; у сарадњи са EPFL

II награда 26. Салона урбанизма у категорији истраживања и студије из области урбанизма

ATTRACTIVE DANUBE: IMPROVING CAPACITIES FOR ENHANCING TERRITORIAL ATTRACTIVENESS OF THE DANUBE REGION..... 2017 - 2019 .
 INTERREG DANUBE TRANSNATIONAL PROGRAMME

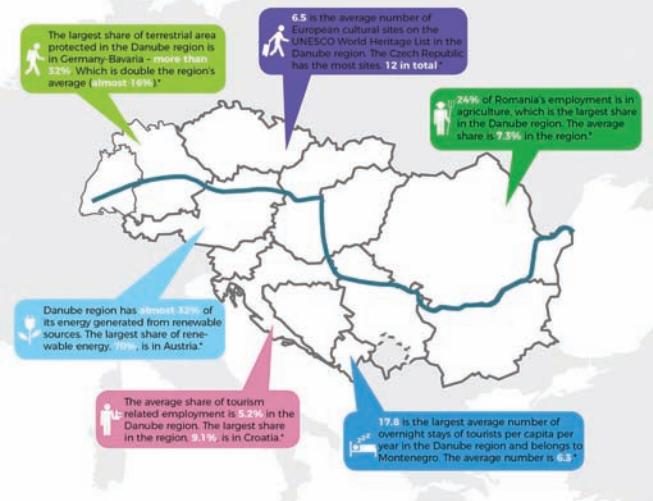
учесници из Института: Н. Крунић, М. Максин, М. Ненковић-Ризнић, О. Целебцић, Н. Стефановић, Ј. Петрић, А. Гајић, Д. Срњић, Б. Бранков, С. Милијић, Б. Манић, М. Ненић, С. Симоновић Алфиревић, Т. Бајић, А. Никовић, О. Бакић, Т. Црнчевић, М. Вујошевић

HOW TO EVALUATE ATTRACTIVENESS?

There are many regions and each has its own attractiveness. **Common Territorial Attractiveness Monitoring Platform (CO-TAMP)** allows its evaluation. CO-TAMP geospatial application contains 22 indicators. The data cover 10 years and are provided by 11 countries and 2 German federal states. The indicators provide an interesting profile of the Danube region. In total CO-TAMP contains **2.354 data sets** with metadata descriptions.

- The share of households with accessibility to high-speed broadband **increased by more than 50%** in the Danube region between the years 2008-2015.
- Number of population with tertiary education in productive age **increased by more than 26%** in the Danube region between the years 2008-2015.

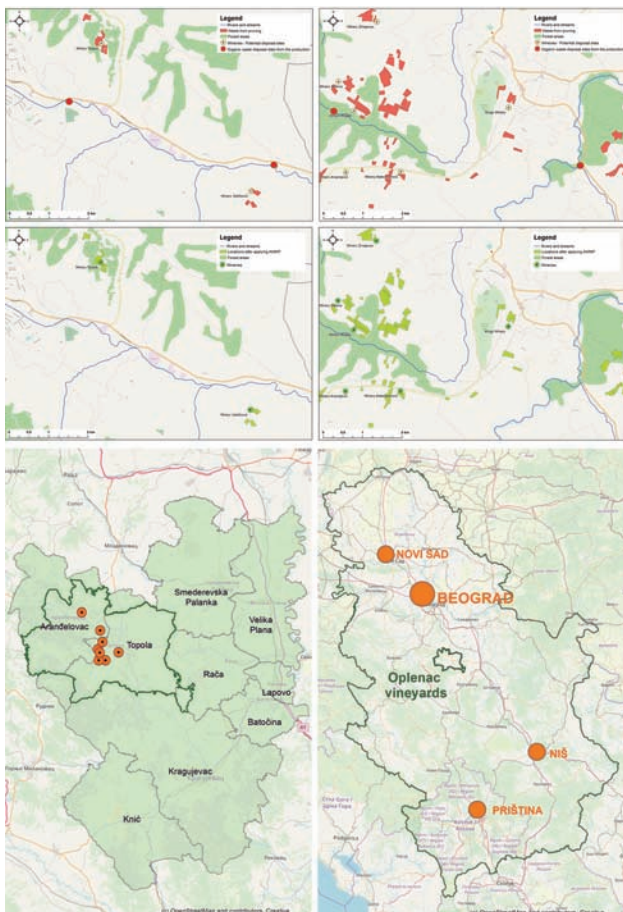

NoAW: NO AGRICULTURAL-WASTE: INNOVATIVE APPROACHES TO TURN AGRICULTURAL WASTE INTO ECOLOGICAL AND ECONOMIC ASSETS 2016 - 2020. HORIZONT 2020; No. 688338

Multi-criteria evaluation tool (NoAW H2020 Project) / Алати за мултикритеријумску евалуацију (NoAW H2020 Project)

учесници из Института: Б. Јосимовић, М. Ненковић-Ризнић, Н. Крунић, С. Милијић, Ј. Петрић, А. Гајић

III награда 28. Салона урбанизма у категорији истраживања, студије и пројекти из области просторног и урбанистичког планирања

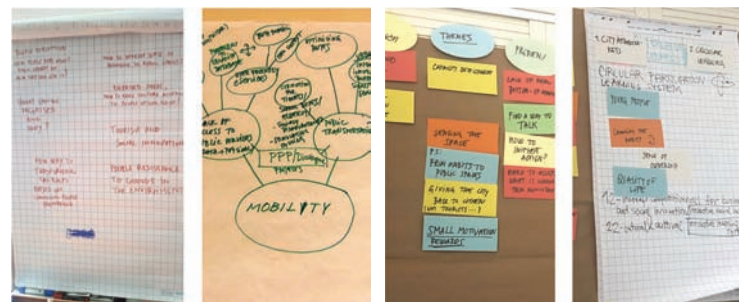
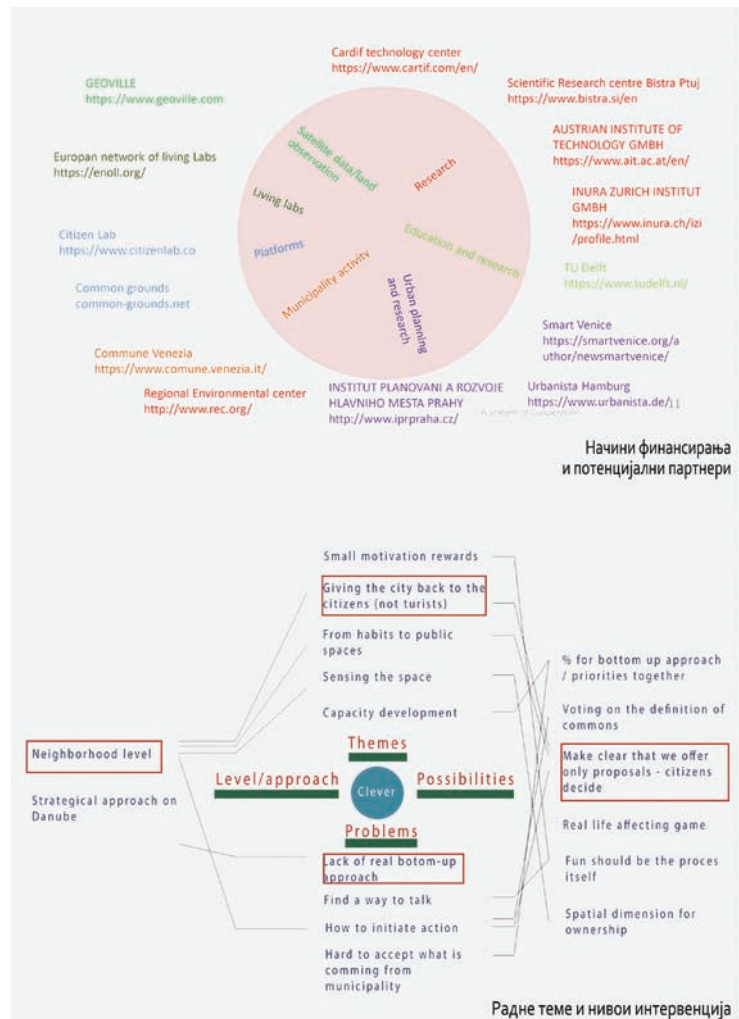
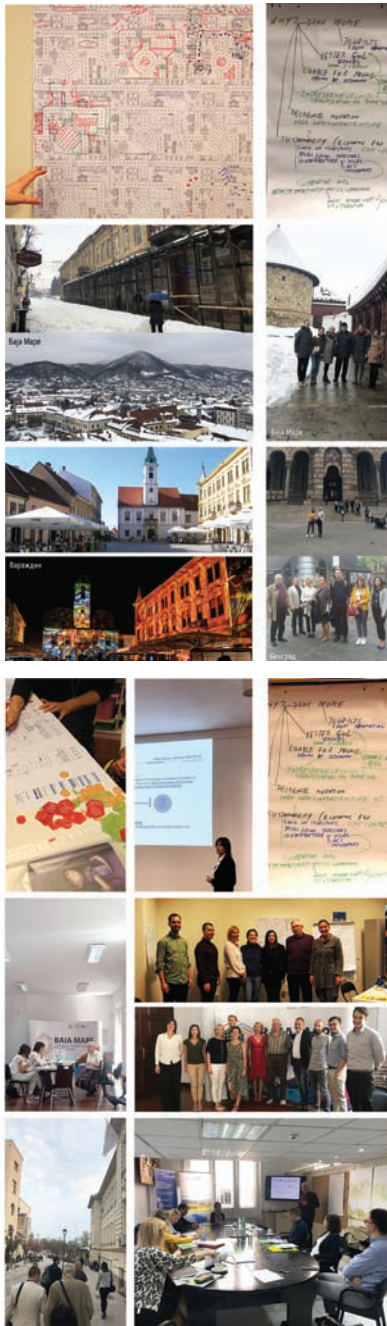

Spatial data	Data type / Usage	Source	File format	Example
Municipality of Topola and Arandjelovac border	Vector polygon/line – base layer	National Geodetic Service	SHP (Shapefile)	
Cadastral municipality border	Vector polygon/line – base layer	National Geodetic Service	SHP (Shapefile)	
Location of Wineries facilities	Vector point– base layer	Geographical coordinates of the wineries	Google Earth KMZ/KML file, converted to SHP (Shapefile)	
Vineyard's	Vector polygon- generic	Cadastral unit/parcel for the Oplenac vineyard	Google Earth KMZ/KML file, converted to SHP (Shapefile)	
General Landuse / Corine Land Cover	Vector polygon- generic	European Environmental Agency, Copernicus	SHP (Shapefile)	
Digital Elevation / Digital Surface Model	GeoTIFF / GRID raster- generic	National Geodetic Service/ EU-DEM Copernicus		
Topographic Map Open Street Map	Raster / Base Map– base layer	Open source, GIS software	GeoTIFF	
Orthophoto / Satellite image	Raster / Base Map- generic	National Geodetic Service / Open source, GIS software	GeoTIFF	

CLEVER: CO-DESIGNING SMART LOCAL SOLUTIONS FOR EXPLOITING VALUES AND ENHANCING RESILIENCE 2018 - 2019 .
 SEED MONEY FACILITY INTERREG DANUBE TRANSNATIONAL PROGRAMME;
 No. DTP-SMF1-187

учесници из Института: Б. Манић, Н. Чолић, А. Никовић, Н. Крунић, Б. Бранков

CONNECTGREEN: RESTORING AND MANAGING ECOLOGICAL
 CORRIDORS IN MOUNTAINS AS THE GREEN INFRASTRUCTURE
 IN THE DANUBE BASIN 2018 - 2021 .
 INTERREG DANUBE TRANSNATIONAL PROGRAMME

учесници из Института: М. Ненковић-Ризнић, М. Максин, Н. Крунић, С. Симоновић
 Алфиревић, Н. Даниловић Христић, А. Гајић, Б. Бранков, М. Ненић

1. Nacionalni park Piatra Craiului / Nacionalni park Bucegi (Rumunija)
2. Planine Apuseni / Jugozapadni Karpati (Rumunija) / Nacionalni park Đerdap (Srbija)
3. Zapadni Karpati (Češka Republika - Slovačka)
4. Nacionalni park Bükk (Mađarska) / Zaštićeno pejzažno područje Cerová vrchovina (Slovačka)

Архитектонско-урбанистичко пројектовање било је, и данас је, важна делатност у Институту, која се обавља са јасним циљем да се досегну што виши стандарди у свим елементима струке. Инжењерски је прецизно, оригинално, изводљиво, доследно, иновативно и естетски у духу времена. Значајни ствараоци, међу којима су факултетски професори, запослени или сарадници Института, остварили су важна ауторска дела, и то на основу пројеката урађених у Институту. У овој архитектонској дисциплини видан је континуитет делатности и то од оснивања, односно шесте деценије прошлог века, до ових дана, када се обележава 65. година постојања Института.

Заједничка карактеристика пројеката рађених у Институту је да су пратили време у коме су настајали, како у техничком, тако и у уметничком аспекту. За нашу средину, у обликовном и техничком смислу, понекад су и предњачили у односу на време.

Парафразирајући речи једног од директора Института, архитекте М. Мацуре, изузетног

пројектанта, научног радника и теоретичара да „сваки архитектонско-урбанистички пројекат урађен у Институту представља и истраживачки пројекат, нарочито у његовом програмском делу“, указујемо на специфичан статус и карактер рада на архитектонско-урбанистичким пројектима у једној научноистраживачкој установи.

Преко двадесет награда и признања за архитектонско-урбанистичке пројекте, освојених на основу пројеката рађених у Институту (од награде Града Београда, републичке и савезне награде листа „Борба“ и великих награда САС-а и УАС-а до признања Салона архитектуре), уверљиво потврђују колико је овај вид стручног рада успешан и плодносан. Требало би такође потцртати и низ награда на јавним, анонимним и неанонимним архитектонско-урбанистичким конкурсима.

У овом кратком прегледу дела и аутора претежно су представљена остварења која су у својој пројектантској фази урађена у Институту, мада аутори ових пројеката имају велики број значајних

дела која су остварили и у другим установама, бироима и на Архитектонском факултету. Треба напоменути да су се кроз овакву делатност уз значајна имена српске архитектуре едуковали и млади нараштаји Института.

Претходно изнету тезу да је пројектовање у Институту пратило време у коме је настајало потврђује једна оквирно постављена периодизација која се може пратити кроз архитектонске и урбанистичке пројекте.

У контексту времена, у периоду од шест и по деценија, могу се, условно речено, идентификовати три фазе: педесете и шездесете године прошлог века које су протекле у знаку позне модерне и интернационалног стила; седамдесете и осамдесете, које су обележене појавом постмодерне; и крај XX и почетак XXI века, када се ревалозирају наслеђе модерне и јавља неомодерна. Поменута периодизација паралелна је општем току у савременој српској архитектури.

Прве деценије, педесете и шездесете, у Институту су несумњиво обележене присуством великана српске архитектуре: Н. Добровића и М. Злоковића. Архитекта Добровић је у Институту радио на пројектима за Завод за физиотерапију и медицинску рехабилитацију у Игалу (реализација 1959) и на пројекту Института Никола Тесла на Новом Београду (пројекат 1966). Архитекта М. Злоковић радио је на пројектима по којима су реализовани туристичко насеље у Улцињу (1965) и објекат Више педагошке школе у Призрену (1969).

На пројекту који је Добровић радио у Игалу уочљиви су спој модерне архитектуре и архитектуре каква ће бити актуелна тек седамдесетих и осамдесетих година двадесетог века, као и наглашена регионална нит медитеранског поднебља. Поменуто је видно пре свега у органичкој материјализацији која је потенцирана препознатљивим Добровићевим рукописом. Нешто касније, на линији споја интернационалног и регионалног, реализовано је

туристичко насеље у Улцињу аутора М. Злоковића, Ђ. Симоновића и М. Мојовић, што потврђује изнету тезу о „критичко-креативном приступу у прихватању нових програма и идеја“.

Од 1961. године, када Институт постаје самостална установа, у њему ради и њиме руководи Милорад Мацура, тада већ остварени архитекта. Својим доласком овај велики стваралац уноси полетни дух идеја модерне архитектуре. Заступао је корбизијанске ставове о новој архитектури ослобођеној од еkleктичких форми, идеја, а у корист функционализма, употребе модерног материјала – бетона и боје. Као педагог, тражио је строгу дисциплину у радном процесу пројектовања као и практиковање методологије која се, у најкраћем, састојала у томе да се полази од општег ка посебном – од целине до детаља, од кроки-концепта, идејног решења и идејног пројекта до главног и извођачког пројекта. Посебно се инсистирало на пројектантском надзору при извођењу. Остварења арх. Мацуре, као што су Војно-географски институт, затим Неурохируршка клиника у Београду пројектована у Институту, и многа друга дела, представљају антологијске примере објеката који се не могу мимоићи када је у питању писање историје модерне архитектуре у Србији.

У то време су остварена и значајна дела других стваралаца: Палата правде у Београду (1965), З. Жунковића, М. Живадиновића и Б. Симовића и Биолошки институт у Београду (1965), У. Мартиновића и М. Павловића.

У истом периоду, шездесетих година прошлог века, урађени су бројни значајни пројекти, међу којима се издваја реконструкција ентеријера Народног музеја Србије, аутора А. Дерока, П. Анагностија и З. Петровића (реализовано 1966). У сарадњи са истакнутим историчарем уметности, тадашњим младим директором Народног музеја, а потоњим професором Лазаром Трифуновићем, урађен је репрезентативни ентеријер са, за то време, значајним музеолошким иновацијама.

Време пројектовања и реализације је било изузетно кратко, а резултати квалитетни.

Делатност архитекте Дерока у Институту, која је текла паралелно са педагошким радом на Архитектонском факултету, допринела је значајном помаку у историографском домену истраживања националне архитектонске баштине, нарочито народне и монументалне архитектуре, раду који је имао утицаја и на следеће генерације.

Тенденције постмодерне архитектуре седамдесетих и осамдесетих година прошлог века, које су се исказале као реакција на модерну и њено негирање вредности традиције, и у нашим просторима су се манифестовале кроз два различита приступа. Један је појава формалне и површне интерпретације архитектуре прошлости директним преношењем облика – „цитата“ историјских стилова на новонасталу структуру. Други – постмодерна у ширем смислу – не преноси сам облик, његову физичку појавност, већ преноси мисао о облику, његово значење и поруке прошлости које емитује. У Институту, у пројектима из тог периода, присутан је други приступ, који је временом потврђен као прихватљивији, примеренији и прогресивнији, одговарајућ тренутку у коме је настајао.

Издвајају се два аутора и два дела која су они реализовали управо на темељима националне архитектонске баштине и сопственог истраживачког рада, а која су имала полазиште у народној архитектури домаћег поднебља. То су Народна библиотека Србије у Београду (1972), И. Куртовића и Спомен-кућа битке на Сутјесци - Тјентиште (1970), Р. Радовића.

У време разноликих истраживања широм света, од метаболичке архитектуре до преовлађујућег интернационалног стила и архиграмовских футуристичких визија, пројектанти библиотеке и спомен-дома су се више ослонили на нека од теоретских полазишта Френка Лојда Рајта

и његове органске архитектуре, везујући се за поднебље и у смислу природног окружења и у погледу архитектонског наслеђа.

Народна библиотека Србије на Светосавском платоу у Београду је објекат сведене форме, где су комбиновани натур-бетон, камен и метал. Реализована је по највишим стандардима свога времена и завидне је технолошке и функционалне перфекције. Стилизација бондрука, четвороводни бакарни кров и велики тремови, једна су од најсмелијих реинтерпретација у српској архитектури, и то великог, упечатљивог формата, којом је срж једноставне, али слојевите народне архитектуре, у овом случају моравске куће, снажно потцран. Овај објекат и данас зрачи истим сјајем као када је био изграђен. Осим наведеног, он садржи fine односе волумена, доследну примарну и секундарну пластику, вешто је уклопљен у терен, што су поступци који не подлежу моди. У питању је један од симбола Београда. Из свих поменутих разлога зграда је под заштитом државе као објекат од изузетног значаја.

Дијаметрално различит по величини, смештен у природном окружењу, јесте Спомен-кућа битке на Сутјесци- Тјентиште (1970) архитекте Р. Радовића. Овај стваралац изузетног темперамента, познати педагог, полиглота и светски путник, био је свестрана личност која је остварила значајно и разноврсно дело. Био је, између осталог, и заљубљеник у јапанску архитектуру, те није необично да је комбиновао неке од идеја јапанских теоретичара и сопствена истраживања када је пројектовао овај меморијални објекат.

Објекат је креиран као стилизација брвнаре покривене тешким бетонским елементима, који асоцирају на шиндру, и ослања се на травнато зелено поље. Мада по себи малих димензија, у доминирајућем кањону Сутјеске, објекат по исказаној концепцији делује монументално. И поред грубе фактуре и натур бетона, објекат је сачувао човекомерност, тактилност и доживљава

се двојако: као снажан знак у простору и као топли дом. О Спомен-кући није писано само у домаћој стручној литератури већ и у страним часописима и антологијама архитектуре.

Током седамдесетих година прошлог века, станоградња је у Београду достигла свој врхунац. Годишње је тада грађено и више од десет хиљада станова. Настајали су нови делови града, на Карабурми, Видиковцу, Кнежевцу и највише на Новом Београду.

Велику пажњу стручне јавности и грађана побудила је реализација насеља Церак – Виногради (1981), Д. Марушића, М. Марушић и Н. Боровнице (Октобарска награда Града Београда). Урбанистичко-архитектонски концепт овог насеља, од нивоа целине до нивоа објекта и стамбених јединица, прожима постмодерни дух реафирмације традиционалних вредности. Тако је насеље структурирано у потцелине – суседства са пешачким улицама чије правце одређује физиономија терена, а објекти модерне се трансформишу у куће постмодерне кроз реафирмацију зида, прозоре у зиду, косе кровове, опеку. Истраживачко пројектовање се огледа и на овом примеру у иновацији и примењеном ИМС конструктивном систему. Са стручњацима из ИМС-а урађена је адаптација система за косе кровове. Ово насеље је великим залагањем аутора сачувано у значајној мери у изворном облику, ненарушено неконтролисаним интервенцијама. Године 2018. изложено је у њујоршком музеју МоМА, у оквиру изложбе „Toward a Concrete Utopia: Architecture in Yugoslavia, 1948–1980“, након које је уврштено у сталну колекцију тог музеја. Проглашено је за културно добро, као просторна културно-историјска целина 2019. године, чиме је постало прво савремено стамбено насеље у Србији стављено у целини под заштиту, јер осим свог неспорног квалитета симболизује и прелазак из модерне ка постмодерној архитектури која је у то време продирала у европске и светске токове.

Дуго је пројектована и дуго грађена железничка станица у (Титовом) Ужицу аутора С. Мандића. Овај архитекта је значајно утицао на урбани идентитет Ужица пројектујући велики градски трг, комплекс стамбено-пословних високих зграда у центру, објекте културе као и станицу, која је само делимично реализована. Јединственост објекта железничке станице чини његова чврста повезаност са местом, у физичком смислу остварена кроз савладавање велике денivelације терена кроз систем степеништа и ескалатора.

Филозофски факултет у Београду аутора С. Личине и Саобраћајни факултет у Београду аутора Д. Настића су зграде које се издвајају као реализације у сфери образовних установа. Обе су награђене значајним наградама за архитектуру 1975, односно 1979. године.

Филозофски факултет у Београду који се налази између три улице: Васине, Чика Љубине и Кнез Михаилове и који их међусобно повезује, уткан је у урбано ткиво, тако да гради различите градске јавне просторе. Са променљивим изнијансираним фасадама, ова целина се доживљава као ансамбл добро уштимованих инструмената. На постулатима модерне архитектуре чита се тенденција једног броја српских архитеката који теже да унесу регионално, самосвојно у претежно униформно стваралаштво. Рустични камен, према репрезентативној Кнез Михаиловој улици, дисциплинован ритмичним пољима налик на бондрук, и уочљив коси кров, не нарушавају китњасте фасаде у окружењу. Објекат је у контрапункту са окружењем, прецизним уситњавањем и ритмовањем, као и урбанистичком регулацијом, и скреће пажњу на себе, боји простор новим амбијенталним тоновима и не нарушава га. Продори у партеру спајају трг и пјацету, а смирене фасадне равни према згради Ректората Београдског универзитета одраз су осећања за меру и урбаност.

Саобраћајни факултет у Улици војводе Степе у Београду, вештим отклоном од улице формира миран мањи трг за студенте. Овај осунчани простор уоквирују две фасаде инжењерски прецизно прекривене конструктивним растером са испунама од прозирног и непрозирног стакла. Картезијански сведено и дисциплиновано, аутор потцртава академски мир и усредсређеност ка учењу. Пропорције трга и крила зграде, као и њихове димензије, дају целом простору осећај мере и у исто време привлачности. Мисовска прецизност детаља и став „мање је више“ красе ово факултетско здање.

Тематика тргова и пешачких зона је актуелизована осамдесетих и деведесетих година прошлог века. У овом се издвајају градски трг у Ваљеву и пешачка зона у Кикинди.

Трг у Ваљеву је сасвим атипичан и јединствен пример где се из постојеће ортогоналне мреже прелази у хексагоналну. Овим поступком успешно је решено спајање постојећих, наслеђених форми и нових. Партерно уређење и фасада трга су интегрисани у јединствену целину. Те 1982. године када је изграђен, награђен је Октобарском наградом. Аутори су М. Лојаница, П. Цагић, Б. Јовановић, Б. Крковић, Р. Марић и М. Божанић.

У истом периоду, ауторски тим предвођен П. Цагићем и Б. Јовановићем је остварио низ интервенција на реконструкцији делова градског ткива у Кикинди. Поред уређења централне зоне пројектована су и стамбена насеља. У свим интервенцијама се водило рачуна о духу места, како у композицији волумена тако и у материјализацији. Кикинда је обogaћена препознатљивим формама и детаљима, новим али добро уклопљеним у постојећи амбијент равничарског града са већ формираним урбаним идентитетом. Архитекта П. Цагић са сарадницима је у потоњем времену реализовао још неколико пешачких зона у Пожаревцу, Вршцу и др. и све оне постају узор за многе друге градове Србије.

Насеље кућа у низу „Цвећара“ представља синоним за архитектуру која иде у корак са временом. Постмодерна увелико траје, прошле су године баналног схватања њених постулата, употребе еkleктичних елемената, а остало је оно критичко и ново кад се разгрнуло непотребно. Управо у том тренутику М. и Д. Марушић и Ж. Гашпаровић, са пословичном преданошћу, праве низове кућа сатканих од архетипских елемената у ауторској интерпретацији: базиса, зида, крова, односа грубо-фино, понављања и ритмовања, структуре и детаља. Све наведено је укомпоновано у још једно архитектонско дело овенчано низом награда. Иако скривено у Дедињској шуми, није остало непознато јавности. Уврштено је на листу објеката модерне архитектуре за заштиту као репрезент времена и као ауторска архитектура.

Интересовања за паралелне пројектантске токове, разне теме, области и нове методологије у архитектонско-урбанистичком пројектовању, карактеристична су за истраживачки поступак пројектантског рада у Институту. Пример реконструкције блока између Булевара краља Александра и Улице Милана Ракића у Београду, на самом крају XX века, релевантан је и сугестиван. У питању је један постмодернистички „модел блока“ по узору на Криеров блок у Берлину с краја осамдесетих година прошлог века. Пет објеката у континуалном уличном фронту пројектовали су архитекти: М. Бобић, Ђ. Бобић, М. Лојаница, М. и Д. Марушић и С. Личина. Ова скупина кућа архитектонски различитих, а урбанистички усклађених, враћа нас у време преиспитивања идеја о граду и представља једну врсту омажа постмодерни и њеним идејама (завршетак реализације 1993. године).

Аутори М. и Д. Марушић реализовали су и комплекс стамбених зграда у Булевару ослобођења (1998) као и објекат банке (2007) у Новом Саду. Објекти су награђени престижним наградама. Оба су на угловима улица, али саобразно свом карактеру и положају, мотив угла третирају на другачији начин. Стамбена зграда је веома слоје-

вито рашчлањена структура и по хоризонтали и по вертикали, а карактеришу је два лица: црвено и зелено, чиме је постигнута добра амбијентализација и препознатљивост у урбаној структури града. За објекат банке аутори су урадили и ентеријер као и избор намештаја, тако да спада у ретка архитектонска решења где је примењен поступак тотал дизајна. Објекат банке је изведен из наглашеног мотива угла, али за разлику од честе интровертности пословних објеката и нарочито банака, он је отворен, екстровеертан, са раскриљеним фасадним платнима.

Са постмодерном архитектуром у Србији срећемо се и у ванградским просторима. Како у оснивачком акту Института из 1954. године између осталог стоји да је институтска делатност и изградња типских објеката, десило се да је након земљотреса у копаоничкој регији 1984. године требало урадити објекте за порушена сеоска домаћинства. Иницијално су те пројекте радили Б. Петровић и М. Лукић. Када се земљотрес поновио и у регији Ваљевских планина 1998. године, више аутора из Института је урадило низ оригиналних решења. Рађени су пројекти у модуларном систему који је подобан за монтажну градњу. Рађени су и други типови масивне изградње, примерени месту, које су становници могли сами да зидају најједноставнијим алатима и доступним материјалима. Сви типски пројекти су инспирисани архитектуром поднебља, а то је у основи брдска кућа са примесама моравске куће: (четвороводни кров, трем, бела боја), функционално прилагођена сеоском животу. Узори су били и сеоске куће које је раније пројектовао Б. Којић. Многи од ових типских пројеката су изведени, нарочито у пределу Ваљевских планина. Треба истаћи залагање проф. Б. Петровића који је највише допринео повратку народне архитектуре у српски простор.

Покрет неомодерне деведесетих година двадесетог века и у првој декади двадесет првог века, према савременим теоретичарима и кри-

тичарима архитектуре, у једном еволутивном следу идеја надовезује се на постмодерну и њену претходницу – модерну. Неомодерну карактерише контекстуализована и персонализована архитектура. Естетика неомодерне садржи нешто наглашенији артистички код, са тежиштем на истраживању површине, фактуре, текстуре и колорита фасадног зида.

У последњим деценијама, интерполована архитектура стамбено-пословних објеката умерене спратности најчешћа је градска пројектантска тема. Истовремено истичемо и њен значај, имајући у виду да архитектура о којој је реч чини највећи део укупне градске физичке структуре.

Три објекта у Београду: стамбено-пословни у Пожаревачкој (2006), И. Марића и Б. Манића, стамбени у Донској (2007), истих аутора, и стамбено-пословни у Милоша Савковића (2009), И. Марића, Б. Манића и А. Богданов, добри су примери у „грађењу“ слике града. Исказане сведеним архитектонским језиком, ове куће подстицајно евоцирају дух високе грађанске урбане културе из деценија минулог века.

Признање за архитектуру Салона архитектуре 2014. године, мада мали по квадратури, завредео је објекат капеле на Новом гробљу у Барошевцу, општина Лазаревац. Лако уочљив положај изнад села где је каскадно по изохипсама смештено Ново гробље, условио је ауторе да нову капелу уклопе у терен пројектујући је „из два потеза“: низ стубова са плитким аркадама и лебдећи кров. Акропољски положај и једноставност одају архетипски утисак храма и куће. Асоцијације могу бити различите, али основни циљ је био органски концепт, спој са природом и свим што је локално, од камених плоча до изворне архитектуре са идејом увођења у универзалне токове архитектонског стваралаштва на линији локално-глобално.

Дечји вртић на Цераку (2012) аутора М. и Д. Марушића, реализован три деценије након самог насеља, на месту од почетка предвиђеном за ту

намену, такође је својеврсна интерполација. Овај вишеструко награђивани објекат дело је ауторске архитектуре, саткан од елемената прошлог искуства аутора, доживљаја актуелног тренутка и размишљања о оном што предстоји, оном што је новина за наше услове.

Незаобилазно је поменути да су у Институту од 1996. године темељно проучавани биоклиматски аспект пројектовања и енергетска ефикасност у архитектури. На тим принципима је урађено неколико пројеката, као што су: Центар за енергију и екологију у Будви аутора И. Марића и М. Пуцар, хотел „Ана“ у Кањижи, истих аутора, пословни објекат на углу улица Краља Милана и Краља Милутина у Београду (2007), аутора И. Марића и Б. Манића, као и спа центар на Старој планини (2013), аутора И. Марића и Б. Ковачевић, који нису реализовани, али су приказивани у научној литератури. Ови аспекти истраживања и примене у пројектовању трају перманентно до данас и представљају значајну област у оквиру које је регистровано 15 патената и реализовао два патента и више техничких решења за боље коришћење пасивне сунчеве енергије (аутор М. Пуцар и коаутори А. Деспич и Љ. Пуцар). Треба напоменути да је Институт међу првим институцијама у Србији које се стручно и научно баве овом проблематиком.

Данас се у архитектури може запазити хетерогеност различитих концепата и ауторских поетика, које превазилазе чврсте стилске одреднице. У тој широкој галерији тражења, Институт, доследно свом научном карактеру и истраживачком моделу рада, проналази оригинална решења, а време ће значај и квалитет створеног поставити на одређено место.

Објекат хотела „Хилтон“ у Београду (Признање УАС за најуспешније реализовано дело за 2018. годину) аутора И. Марића, Б. Манића, А. Суцуковића, Б. Забуковца и З. Мрваљевића (2018), произашао из првонаграђеног конкурсног архитектонско-урбанистичког решења И. Марића и Б.

Манића (2006), успешна је реализација захтевне и сложене теме реконструкције градског блока и уклапања новог садржаја у стару, градску, блоковску матрицу.

Најновије реализације пројеката из Института – Центар за екологију и развој спорта и Црвени крст КиМ на обали језера Газиводе, И. Марића, Б. Симић, М. Христов и Т. Бајић (2018), објекат за социјално становање у Пожаревцу, И. Марића, Т. Бајић и М. Христов (2019) и насеље „Сунчана долина“ у Малом Звечану, групе аутора (у реализацији) – остварења су вредна пажње не само по својим архитектонским дометима, већ и као примери друштвено одговорне архитектуре објеката од јавног интереса намењених угроженим групама становништва.

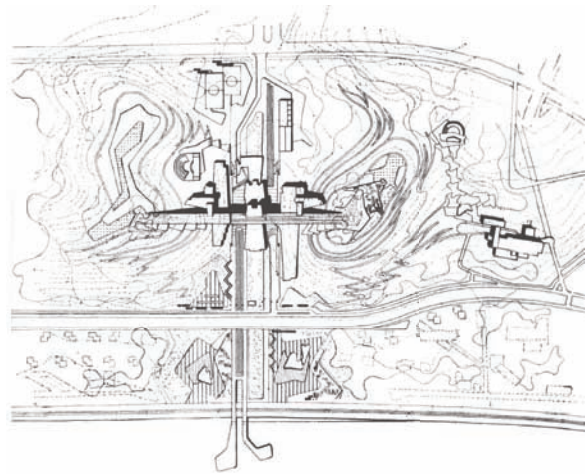
У Институту је у ових шездесет пет година на пројектовању, поред већ поменутих, радио и низ других архитеката који су остварили значајна дела. А. Ђокић, пројектант је насеља Голф, Сунчана падина и многих интерполација у градском ткиву Београда. Н. Вујошевић извела је значајан број објеката млекара, о чему је написала и монографију. С. Ђилас је аутор спортске хале у Смедереву и палате Сингидунум у Васиној улици у Београду. М. Мирковић је пројектант војног ресторана у Топчидеру у Београду. На пројектовању су још радили Н. Танкосић, З. Јовановић и П. Јаковљевић. Н. Боровница извео је низ објеката у Књажевцу, Горњем Милановцу и другде. У. Мартиновић пројектовао је блок ЗО на Новом Београду, а Н. Пејовић уређење терена. В. Дамјановић је пројектовао нови комплекс електроиндустрије „Обод“ на Цетињу, В. Твртковић стамбене зграде у Осијеку, Р. Трбојевић школски центар у Врчину, Д. Настић хотел у Ковину, М. Ђокић хидротерапеутски блок у Гамзиграду, Р. Марић и М. Божанић стамбени блок у Колашину, В. Твртковић и Н. Сајчић дечју установу у Бору, а као пројектанти истакли су се још: Б. Милосављевић, А. Пенушлиски, Ј. Штанглицки, Б. Јовановић, Р. Томић и други.

Зграда Завода за физиотерапију и медицинску рехабилитацију у Игалу састоји се од: трактова за пријем, од крила са кухињом и економским погоном, од појединих терапеутских одељења, друштвених просторија и од смештаја (стационара) корисника Завода.

Зграда је положена у југозападном правцу, упоредо са морском обалом. Тиме је осигуран непосредан изглед на море. Својим источним крилом наслоњеним на Чурићево брдо, ужи локалитет Завода спаја се са парковским зеленилом Дечјег одељења, тако да са терапеутском јединицом сачињава органску функционалну целину. Сваки спрат зграде, положен на падини суседних брдашца везан је за свој терен. Шетне стазе и терапеутски уређаји под веридрим небом, изграђени на оба ова озелењена брда, приступачни су из сваког спрата у коме су смештени пацијенти.

Осим смештајних просторија корисника које су положене између два брдашца, а окомито на процеп између њих, сва остала одељења положена су у правцу тог процепа, тј. у правцу постојеће долине.*

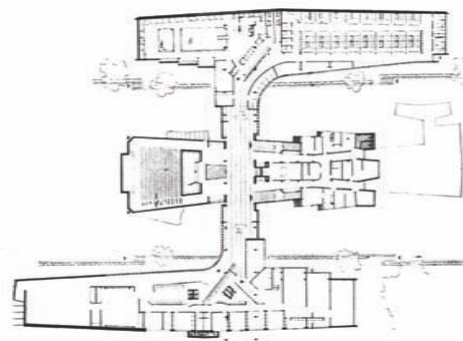
ЗАВОД ЗА ФИЗИОТЕРАПИЈУ И Н. Добровић

* Dobrović, N. (1961) Zavod za fizioterapiju i medicinsku rehabilitaciju u Igalu: idejni projekat, *Zbornik radova*, 1, str. 9-14.

МЕДИЦИНСКУ РЕХАБИЛИТАЦИЈУ У ИГАЛУ 1959 .

СТУДИЈА КУЋЕ НАРОДНОГ ГРАДИТЕЉСТВА.....1960.

Б. Којић

Сеоска архитектура садржи у себи исконску суштину вештине грађења чији је основни задатак задовољење једне потребе. Битна карактеристика сеоске архитектуре је економичност у којој је она налазила потребна функционална решења и постизавала у исти мах изразите, оригиналне облике. И стан и привредна зграда и црква у селу били су одраз рационалне архитектонске мисли. Друга карактеристика сеоске архитектуре огледа се у њеној хуманости, њеној блискости човечијим потребама и њеној прилагођености мери човека. Сеоска архитектура везана за сопствено тло прави је и најбољи израз народног схватања архитектуре, у њој се најбоље одражава народни дух и способност за решавање архитектонских проблема.*

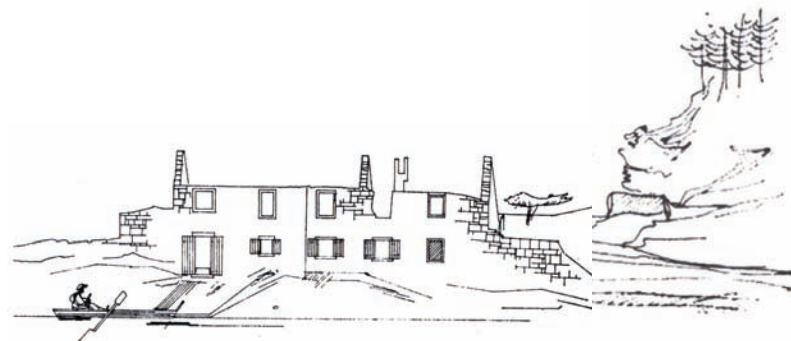
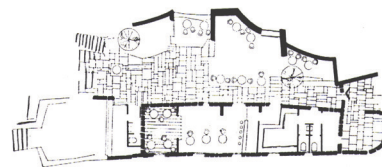
64

* Којић, Б. (1958) *Сеоска архитектура и туризам*. Београд: Грађевинска књига.

ЛАЗАРЕТ У ПЕТРОВЦУ НА МОРУ.....1960.

Б. Миленковић

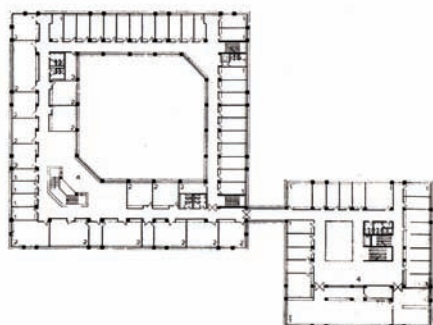
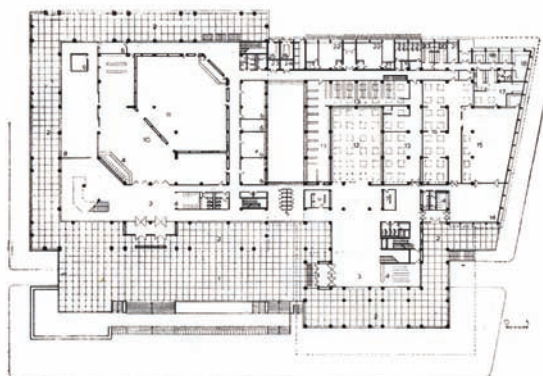
Остављајући спољни изглед у затеченом стању, не мењајући карактер амбијента и ценећи дејство полусрушених зидова, над приземљем је предвиђена равна тераса за шетње, медитирање и уживање у лепоти петровачког пејзажа. Тераса је спољним степеништем везана за двориште. У петровачкој силуети доминирају остаци његовог Лазарета - хоризонтални потез са остацима једног димњака и забата иза кога се у једном правцу улива полукруг петровачке плаже, а с друге стране уздиже крш помешан с вегетацијом и плавом хоризонталом пучине. Затворено двориште Лазарета упућује на већ познате вредности наших градских амбијената где се малим димензионалним и временским релацијама срећно сукобљава интимност и отвореност према недогледу пучине.*

* Aleksić, B., Milenković, B., Nastić, D., Petrović, Z., Saičić, N., Tvrtković, V., Hrabovski, O. (1972) *Centar naselja Dračevo kod Skoplja, Zbornik radova*, 6, str. 32-33.

ЗГРАДА ПРАВОСУДНИХ УСТАНОВА У БЕОГРАДУ1965.

З. Жунковић, М. Живадиновић, Б. Симовић

Вредан објекат епохе Модерне у режиму потпуне урбанистичке заштите (ГП Београда 2021 из 2003. и ГУП Београда из 2016.)

Просторни габарит зграде је у великој мери резултат одређеног става према коначном формирању урбанистичке физиономије тога дела града. По њему, дно падине савског амфитеатра не трпи вертикалну „зид“, а Савска улица захтева акценат у просторном и функционалном смислу и већу слободну површину пред објектом. Следствено томе, зграду чине два у основи квадратна кубуса, међусобно смакнута и повезана лаком везом. Њиховим смицањем добијене су по дијагонали две слободне површине. Предња је конципирана као прилазна тераса – пјацета, док је на задњој пројектован широко развијени приземни део објекта у који је смештен велики број заједничких просторија.

Подела објекта на две архитектонске масе одговара двојакој функцији. Суднице, канцеларије судија и остале пратеће просторије заузеле су нижи кубус, а у вишем су биле административне службе судова, Привредног суда и тужилаштва.

Обрада екстеријера и ентеријера је натур-бетон у комбинацији са фугованим зидовима од машинске опеке.*

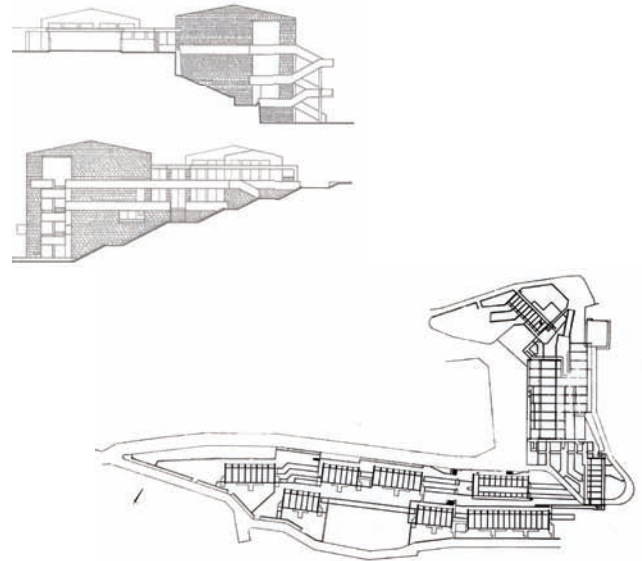
* Žunković, Z., Živadinović, M., Simović, B. (1966) Zgrada pravosudnih ustanova u Beogradu, *Zbornik radova*, 4, str. 193-198.

ТУРИСТИЧКО НАСЕЉЕ У УЛЦИЊУ..... 1965.

М. Злоковић, Ђ. Злоковић, М. Мојовић

Туристичко насеље у Улцињу – данас познато под називом „Хотел Медитеран“, састоји се од централног објекта (ресторан са рецепцијом) и девет павиљона, а налази се изнад градске плаже на веома стрмом терену – од 30 до 45 метара надморске висине, што је утицало на облике попречних пресека зграда. Павиљони су троетажни објекти, чији фронт према мору има лође, а са супротне стране су директни улази споља у апартмане. Простор између зграда терасиран је помоћу камених међа и земљаних насипа са готово потпуно очуваном затеченом вегетацијом. Сви објекти пројектовани су у стриктно спроведеној модуларној координацији, како у основи, тако и у вертикалном пресеку, а на бази пројектног модула 6М у континуалној модуларној мрежи. Конструктивни склоп павиљона је типизиран, што је омогућило њихову изградњу за врло кратко време. Карактеристична спољна степеништа, са зидним платном као вертикалним носећим елементом, и мостови између зграда, дају посебан печат овом насељу.*

66

* Zloković, M., Zloković, Đ., Mojović, M. (1970) Turističko naselje u Ulcinju, *Zbornik radova*, 5, str. 216-223.

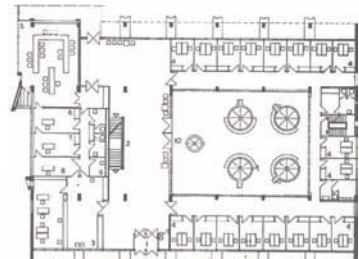
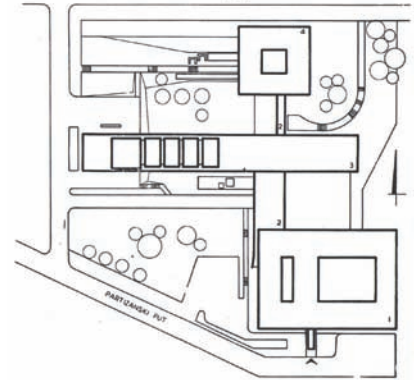

БИОЛОШКИ ИНСТИТУТ У БЕОГРАДУ.....1965.

У. Мартиновић, М. Павловић

Доградња 1991.

Урбанистичка диспозиција комплекса проистиче из неколико основних фактора: положаја у односу на град и комуникационе правце, конфигурације терена и оријентације, структуре и функције самих објеката. Дата локација је ослоњена на једну од најзначајнијих градских саобраћајница. Конфигурација терена и његова оријентација искоришћени су за развијање главног лабораторијског тракта, односно постављање широког терасастог прилазног партера који истовремено представља и основни комуникациони смер – приступ објекту. Композиција комплекса по пројекту се састоји од три различито конципирана елемента који међусобно чине јединствену просторну целину. Изведена је једино прва фаза – лабораторијски подужни тракт са првобитно замишљеним анексом Биолошког института и део везног тракта са библиотеком и читаоницом.*

* Martinović, U., Pavlović, M. (1966) Biološki institut u Beogradu, *Zbornik radova*, 3, str. 153-158.

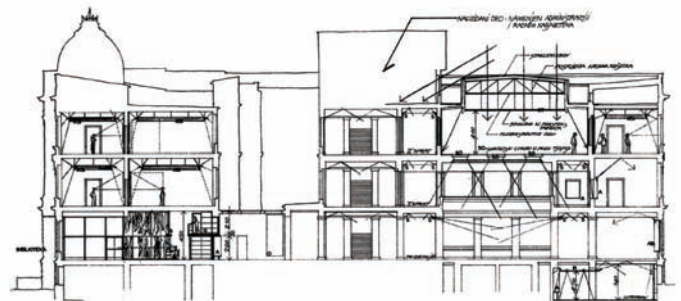
АДАПТАЦИЈА УНУТРАШЊЕ ОРГАНИЗАЦИЈЕ И ЕНТЕРИЈЕРА НАРОДНОГ МУЗЕЈА 1966.

А. Дероко, П. Анагности, З. Петровић

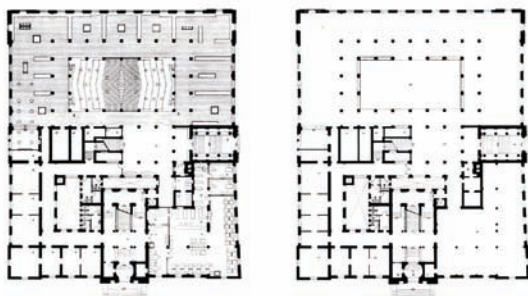
Зграда некадашње Управе фондова подигнута све до 1952. коришћена је искључиво као банкарска установа, када је предата на управу Народном музеју. Приступило се замашној, добро осмишљеној и коренитој реконструкцији и адаптацији постојеће зграде, како би могла да одговори бројним и сложеним задацима. Поред радова на адаптацији просторија, било је нужно да се спроведу замашни спољни радови на овоме објекту – значајном за архитектонски развој Београда с почетка XX века – како би му се вратио његов некадашњи спољни изглед.

Надзиђивањем средњег тракта за две етаже (које се не примећују ни са које стране) омогућено је смештање свих радних кабинета стручног и научног особља Музеја. У адаптираним просторијама на тавану предвиђене су савремено опремљене стручне радионице и атељеи. Приступ објекту је обезбеђен са Трга Републике.

Поред новодобијених изложбених сала и дворана, сале за предавања, библиотеке, савремених лабораторија и радионица, добро обезбеђених и опремљених депоа, затим, комфортно уређених кабинета за стручно и научно особље – адаптацијом су обухваћене и друге просторије, које у многоме побољшавају услове посетиоца, као што су гардеробе, санитарни чворови, фоајеи и тзв. „зимска башта“.*

* Deroko, A., Anagnosti, P., Petrović, Z. (1970) Adaptacija unutrašnje organizacije i enterijera zgrade Narodnog muzeja u Beogradu, *Zbornik radova*, 5, str. 224-233.

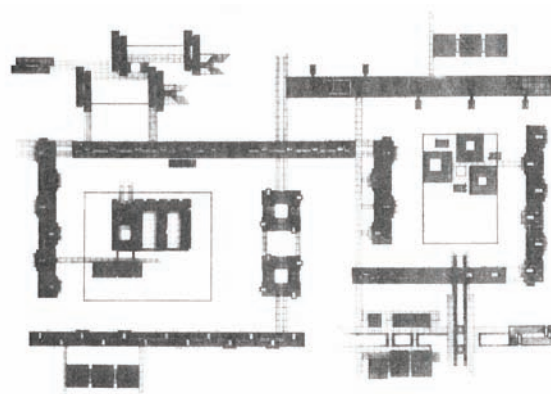
Б Л О К 3 0 Н А Н О В О М Б Е О Г Р А Д У1967.

У. Мартиновић

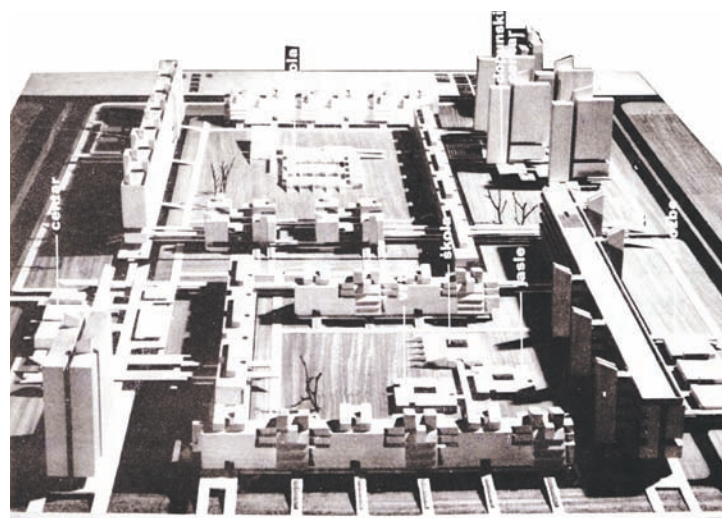
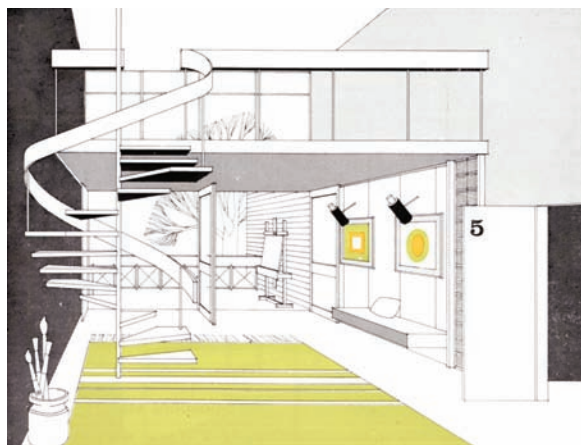
Обзиром на локацију, непосредно суседство објекта СИВ-а, утврђено је да у овом блоку треба да доминирају по броју станови високог стандарда.

Општа урбанистичка концепција решења блока 30, базиран је на: а) поштовању основне урбанистичке поставке композиционог решења централне зоне Новог Београда, б) диспозицији објеката на принципу формирања текућег простора, функционално диференцираних, а визуелно прожетих, в) принципу континуалног тока колског и пешачког саобраћаја датог у два нивоа, г) повезивању свих објеката у једну јединствену просторну, функционалну и архитектонску целину, д) спровођењу јединственог пројектног модула (600/600), ђ) принципу дефинисања стамбених јединица према положају и спратности објеката, е) могућности варирања унутрашње организације простора стана и флексибилношћу саме основе, ж) типизираним и префабрикованом систему изградње, з) урбанистичко решење је резултат симулатног решавања архитектонско-урбанистичких елемената, где су сви габарити објекта добијени детаљним решењем свих функционалних и конструктивних диспозиција основа.*

- учешће на изложби „Toward a Concrete Utopia: Architecture in Yugoslavia, 1948–1980“ (2018/19.)
- део је целине с историјским или архитектонским вредностима „Централна зона Новог Београда“, која ужива претходну заштиту

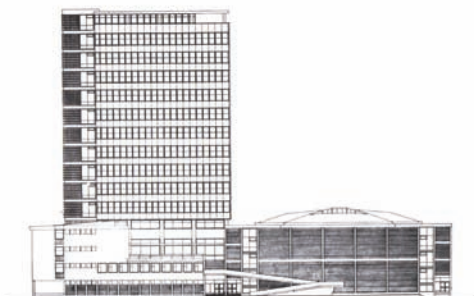
69

* Martinović, U. (1975a) Blok 30 u Novom Beogradu, Zbornik radova, 7, str.6-7.

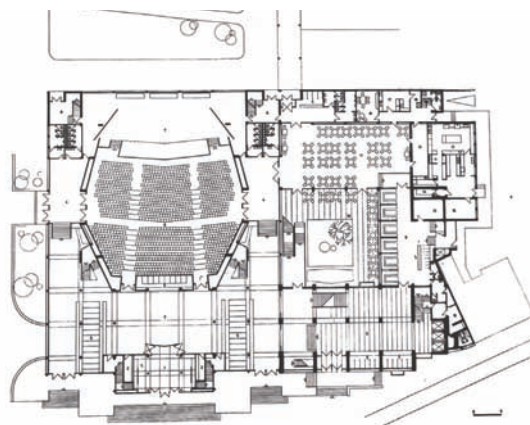
РАДНИЧКИ УНИВЕРЗИТЕТ У НОВОМ САДУ.....1968.

М. Ђокић, В. Мидић

Обиман просторни програм објекта а сразмерно мали волумен блока - између улица Војвођанске бригаде, Стражиловске и Максима Горког - условили су да се зграда Радничког универзитета повеже са постојећим стамбеним блоком ради стварања јединствене просторне целине, са јасно израженим функционалним наменама.*

Од пројектованог комплекса изведен је само солитер чији је фасадни омотач био редак пример добро решене зид завесе, како у структури тако и у детаљима. Нажалост, ова фасада је пре десетак година скинута - стоји само скелет чекајући други фасадни омотач.

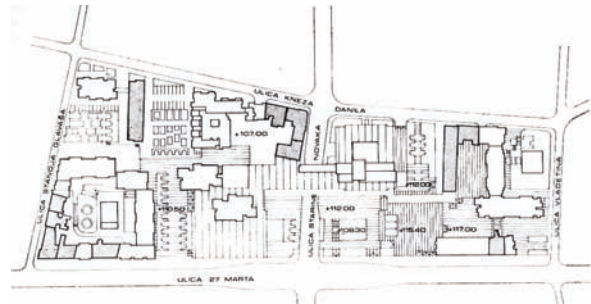
* Ђокић, М., Мидић, В. (1970) Radnički univerzitet u Novom Sadu, *Zbornik radova*, 5, str. 208-215.

ЦЕНТАР ОПШТИНЕ ПАЛИЛУЛА У БЕОГРАДУ 1967-1985.

У. Мартиновић

Према оквирним урбанистичким условима на површинама блокова који су предмет реконструкције, а према Регулационом плану општине Палилула, поред комплекса вишеспратне стамбене изградње, предвиђа се изградња објекта рејонског центра. Из самог програма центра са зградом општинске скупштине и другим објектима јавног, друштвено-пословног карактера препознаје се центар општине Палилула.

Урбанистичка композиција сугерира идеју континуитета просторних вредности сменом објекта и међупростора покренутих свим смеровима деловања. Контраст хоризонталног и вертикалног, израђеног и слободног, отвореног и затвореног даје карактер разноликости и богатства самог садржаја центра који се основним масама објекта одржава. Покренутост и извесна ликовна драматизација простора означава његов значај. Архитектура, са своје стране, у оваквој концепцији мора бити врло чиста и сасвим усклађена са општим елементима просторног дејства читавог решења, коме мора бити подређена не као елеменат самосталне егзистенције, већ као једне шире архитектонско-урбанистичке експресије, јединствено интерпретиране.*

71

* Martinović, U. (1975b) Centar opštine Palilula u Beogradu, Zbornik radova 7, str. 12-14.

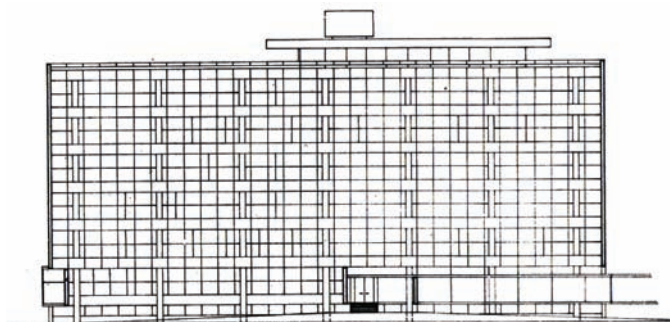
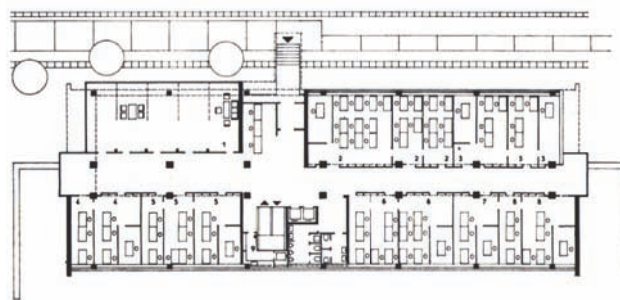
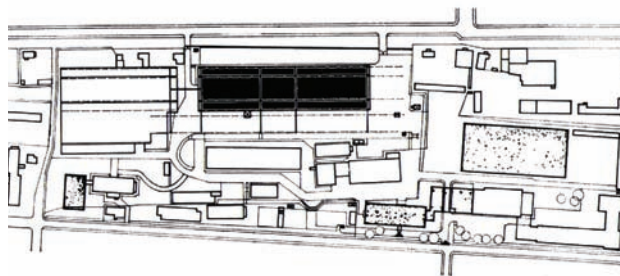

РАЗВОЈНО ИСТРАЖИВАЧКИ ЦЕНТАР „ТЕРМОЕЛЕКТРО” У БЕОГРАДУ.....1970.

И. Антић

Положај развојно истраживачког центра одређен је захтевом инвеститора да се новопроектowana зграда повеже са постојећом управном зградом. Објекат је спратности П+5, пројектован за систем мањих канцеларија, ходничког система. Конструкција је армирано-бетонска, са растером стубова који је уклопљен у функционални растер. Примењени су материјали бетон, опека, алуминијум. У спољном обликовању потенциране су хоризонтале.*

* Antić, I. (1975) Razvojno istraživački centar "Termoelektro" u Beogradu, *Zbornik radova*, 7, str. 21.

И. Антић, И. Распоповић / Музеј савремене уметности
/ реализовано ван Института

ПСИХИЈАТРИЈСКИ ДИСПАНЗЕР У БЕОГРАДУ.....1970.

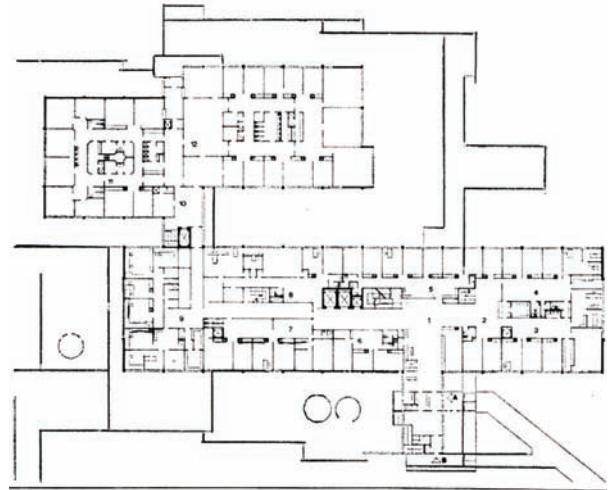
М. Мацура

Пројектовање нове зграде београдске психијатријске болнице поверено је Мацури као стручњаку за медицинску архитектуру. Пројекат, који није реализован, предвиђао је вишеспратну зграду која се састојала од сутерена, два приземља и четири спрата, капацитета од 225 постеља и 42 диспанзерске ординације, на укупној површини од око 11.500m². Конструктивни систем челичне решетке са стубовима у фасадном платну омогућавао је слободну организацију унутрашњег простора и поседовање разноврсних функционалних услова на етажама. Основни мотив композиције фасаде, која зрачи хармонијом и визуелном снагом, су издужени хоризонтални појасеви, уз благу ритмизацију избачених пластичних елемената. Прилаз објекту и концепција крова-терасе припадају уобичајеном поступку Мацуриног морфолошког језика.*

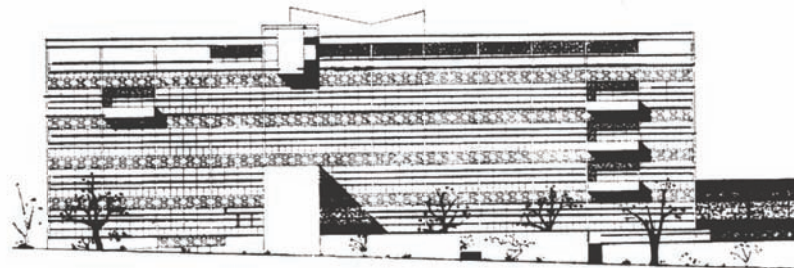
Зграда при реконструкцији психе дејствује двојачко: својим целисходним функционалним својствима за боравак и рад људи, и као не мало значајна компонента терапије, условљена природним дејством архитектонског простора на људску емоцију и понашање.**

* Јанакова Грујић, М. (2010) *Архитекта Милорад Мацура: (1914-1989)*. Београд: ИАУС.

** Мацура, М. (1972b) *Psihijatrijski dispanzer sa stacionarom u Beogradu, Zbornik radova*, 6, str. 26-27.

73

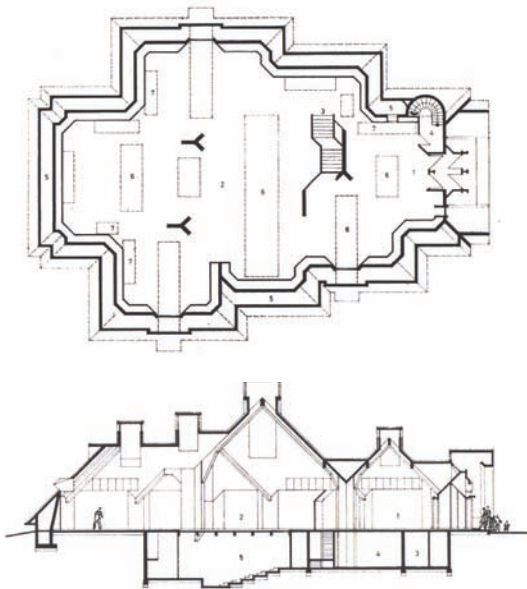
М.Мацура / Војногеографски институт
/ реализовано ван Института

Објекат је пројектован као део Меморијалног комплекса. Овај споменички ансамбл интегрише скулпторско дело вајара М. Живковића, просторно решење амбијента, архитектонски објекат и у њему ликовну панораму битке, Крста Хегедушића.

Основни концепт живе игре кровних маса произишао је из специфичних пејзажа и жеље да дело архитектуре и дело природе остану трајно сједињени у међусобном допуњавању. Унутрашњост објекта је слободан, флексибилан и променљив амбијент, попут „шкољке“ за сликање панораме битке. Претпростор, као улазни портал уводи посетиоца у ликовну визију, која се комбинује са звучном пратњом.

Значај кровног покривача, с обзиром на то да „кућа израста из тла“, и да зидних платана нема, је посебан. Бетонске преднапрегнуте плоче делују као сиво-бела шиндра великих димензија. Четвороводни кров умножен, груписан, надовезиван, прожиман, разнолике размере, претворен је у специфични архитектонски склоп.

У ентеријеру бетон је необрађен и видљив. Стаклене призме, попут косе „сталактитске“ масе, „висе“ испод кровних равни.*

* Radović, R. (1975) Informativni centar na Tjentišću, *Zbornik radova*, 7, str. 35-37.

СПОМЕН - КУЋА БИТКЕ НА

Р. Радовић

СУТЈЕСЦИ - ТЈЕНТИШТЕ1970.

Спомен-комплекс Тјентиште проглашен је за културно добро од изузетног значаја 2009.

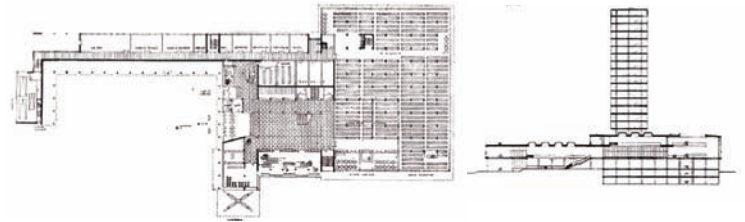

Народна библиотека изграђена је на локацији која је примерена значају који оваква установа има за културу једне нације. Плато код Карађорђевог парка је највиши плато у Београду, изложен визурама из различитих делова града, а у непосредној близини сутицања важних градских саобраћајница. Специфичне карактеристике терена искоришћене су за што правилнију функционалну диспозицију појединих делова објекта, у вези прилаза и снабдевања, а нарочито у погледу распореда и обликовања главних волумена, како би се својим одмерним међусобним односима што боље уклопили у општу замисао, валоризирајући на тај начин и све околне објекте у једну јединствену архитектонско-урбанистичку целину.

Цео објекат је рашчлањен на два функционално и запремински изразито одвојена дела. Први, део намењен посетиоцима, својим волуменом чини главни и доминантни део и постављен је у први план према будућем тргу. Други, тракт административно-управне и стручно-техничке обраде књижног фонда, чини у архитектонском и урбанистичком смислу спону са суседним објектима, чиме су дефинисани главни параметри за уређење овог платоа.*

Н А Р О Д Н А Б И Б Л И О Т Е К А

И. Куртовић

Првонаграђено решење на конкурс, 1957.

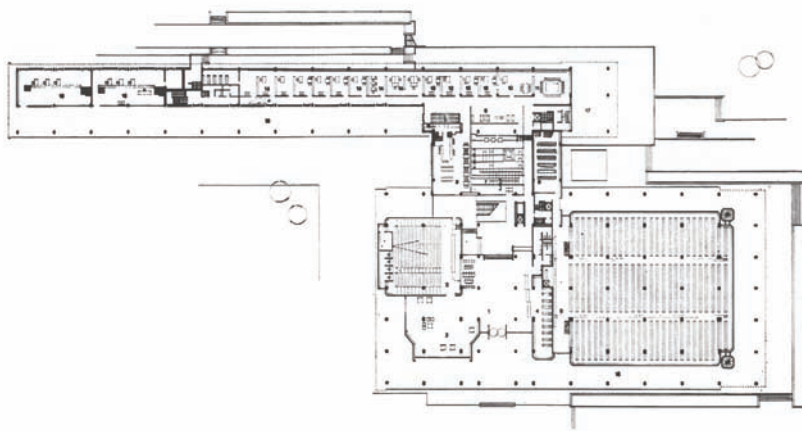
И. Куртовић, С. Михаиловић

* Kurtović, I. (1972) Narodna biblioteka u Beogradu, *Zbornik radova*, 6, str. 4-9.

У БЕОГРАДУ.....1971.

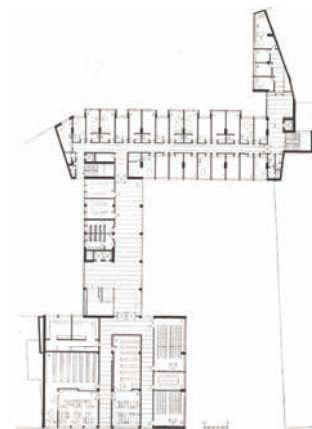
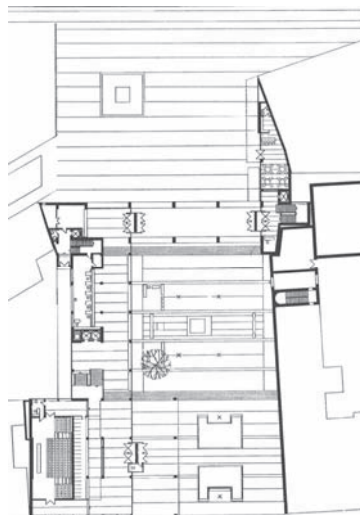
Октобарска награда града Београда 1971.
Објекат је проглашен за споменик културе 1987.

Зграда Филозофског факултета изграђена је у старом делу Београда и за своје успешно прилагођавање постојећем амбијенту као и за укупне архитектонске вредности проглашена је од стране Борбиног жирија најбољим остварењем у Србији у 1974. години. Пјацета према Кнез Михаиловој улици директно се укључује у живот ове улице, а преко унутрашње пјачете постиже се веза са Васином улицом и добија искључиво пешачка површина повезана са двориштем Капетан Мишиног здања, чиме је овај простор, пун пријатног амбијента и атмосфере, боље искоришћен. Постављени габарит зграде произашао је из оваквих урбанистичких поставки и размишљања, а у исто време омогућио и стварање добре функционалне схеме потребне за факултетске објекте. Објекат је заснован на принципу стриктне поделе намене група просторија које користе студенти, па су слушаонице и библиотеке, просторије за наставнике, кабинети, улази и комуникације у том смислу и раздвојени. Посебна пажња посвећена је решењу приземља као делу објекта који је увек у непосредном визуелном и физичком контакту са људима. Приземље је, због продубљивања простора и интимнијег контакта, у стаклу, и целом је дужином третирано као хол и истом подном обрадом прати денивелације пјачете. Обрада у камену и стаклу као и изражена конструкција завршне кровне етаже показују тежњу да се кроз савремени израз и материјал објекат уклопи у амбијент тога дела Београда.*

Ф И Л О З О Ф С К И Ф А К У Л Т Е Т

С. Личина

* Ličina, S. (1966) Istorijsko-Filozofski fakultet u Beogradu, Zbornik radova, 3, str. 127-132.

У Б Е О Г Р А Д У.....1 9 7 5 .

Републичка награда листа Борба 1975.

Вредан објекат епохе Модерне у режиму потпуне
урбанистичке заштите (ГП Београда 2021 из
2003. и ГУП Београда из 2016.)

НЕУРОХИРУРШКА КЛИНИКА У БЕОГРАДУ1972.

М. Мацура

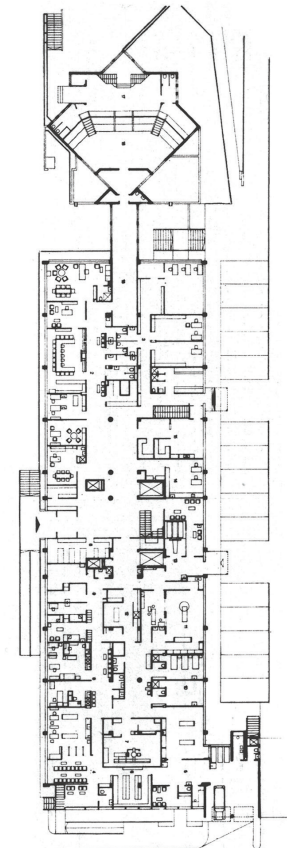
Пројекат неурохируршке клинике представља први пример начина рада на пројектима у Институту, успостављеним од стране архитекте Мацуре и који парафразирајући његове речи гласи „да је сваки урбанистичко-архитектонски пројекат истовремено и истраживачки пројекат“. Куриозитет представља чињеница да су укупне активности – програмирање, пројектовање и грађење трајале непуне три године. Неуобичајено брза реализација објекта, била је омогућена претходним истраживањима.

Клиника, као високоспецијализована установа третира патолошке појаве – хистолошке и физиолошке – и тешке повреде мозга и кичме. У њој се због тога као битна својства захтевају ефикасност третмана, брзина процеса и интен-

зитет неге. Са тим циљем тражене су и нађене нове концепцијске поставке одговарајућих функционалних јединица, засноване на принципу да се везе између појединих њихових сачинитеља остварују непосредним контактом. Тиме је постигнуто да се у јединици за хитан пријем и дијагностику укупно време неопходно за транспорт болесника смањи са нормалних 12-15 на само 5 минута.

Истовремено су остварена смањења површине појединих просторија у односу на уобичајене, јер су прилагођене стварним потребама условљеним новом медицинском опремом, што се одразило и на укупну економичност зграде.*

* Macura, M. (1972a) Neurohirurška klinika u Beogradu, *Zbornik radova*, 6, str. 23-25.

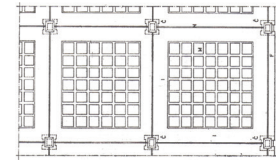
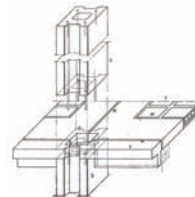
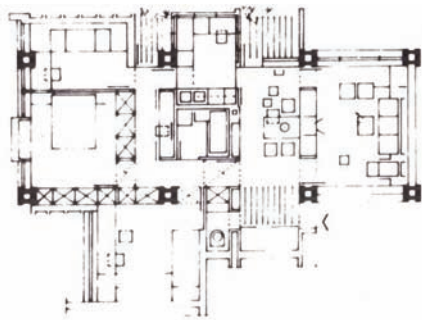
СТАМБЕНЕ ЗАЈЕДНИЦЕ БЛОК III (БУЛЕВАР ОСЛОБОЂЕЊА) И ЛИМАН III У НОВОМ САДУ 1970 - 1975 .

П. Цагић, М. Лојаница, Б. Јовановић

Територија блока је равномерно покривена стамбеним садржајима. Програмске структуре пратећих садржаја (центар, школе, дечије и социјалне установе, трговине, занати и др.) уплетене су у стамбено ткиво и решаване искључиво на принципу анекса уз стамбене објекте. Уређење слободних површина фаворизује мирне зоне у унутрашњости стамбених група. Сви стамбени објекти у насељу пројектовани су на јединственом конструктивном модуларном растеру, уз то, типизирана је санитарна јединица кухиња-купатило а такође и конструктивни и архитектонски елементи – стубови, таванице, степеништа, парапети, спољни и унутрашњи зидови. Овакав начин концептуалног опредељења омогућује максималну унификацију те гарантује ефекте у

брзини грађења. Развијање простора стана око централне позиције типске ћелије санитарног блока купатило-кухиња омогућава да се с једне стране развијају функције дневног боравка, а с друге просторне зоне за спавање. Кухиња је истурена на фасаду а ручавање остављено у централном простору стана. Тај средишни простор пригодан је за различите намене, прима у себе неке функције дневног боравка – породични сто, свечаности, игра деце и др., а може бити радна просторија – домаћинство, кућно пословање, хоби соба и др. Поред тога, предвиђен је архитектонско-конструктивни систем за индустријску производњу станова (касније назван НС 71).*

* anon. (1975) Blok III, Novi Sad, *Arhitektura i urbanizam*, 74/77, str. 66-68.

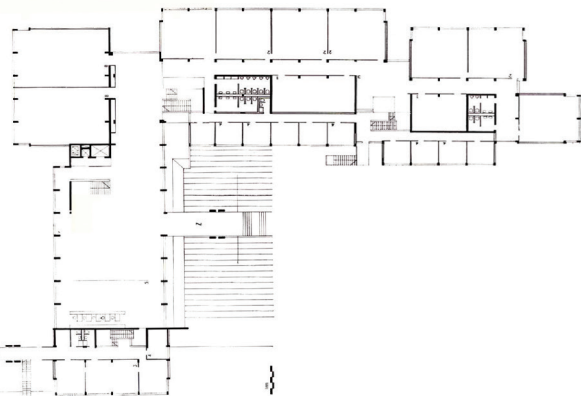
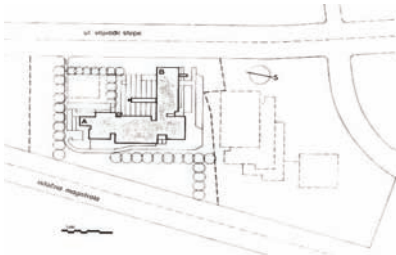

Вештим отклоном од улице формиран је мيران мањи трг за студенте. Овај осунчани простор уоквирују две фасаде инжењерски прецизно прекривене конструктивним растером са испунама од прозирног и непрозирног стакла. Картузијански сведено и дисциплиновано аутор потцртава академски мир. Пропорције трга и крила зграде као и њихове димензије дају целом простору осећај мере и у исто време привлачности. Мисовска прецизност детаља у ставу „мање је више“, красе ово факултетско здање.

План етапне изградње је наметао концепцију једног развијеног урбанизованог објекта или боље речено више објеката склопљених у једну целину, амбијентски уоквирених зеленилом. Сви објекти су ниски, са висинама П и П+1 како би што мање нарушавали околину својом гломазношћу јер су у околини предвиђени мањи и нижи објекти. Цело „насеље“ има тежиште у главном објекту, где је и већи број учионица, вежбаоница и управа школе који габаритом у облику латиничног слова „Л“ и амфитеатром формирају мали трг. Објекат је, користећи пад терена, решеван у каскадама у приземљу.*

С А О Б Р А Ћ А Ј Н И Ф А К У Л Т Е Т
Д. Настић

82

* Nastić, D. (1972) Saobraćajni fakultet u Beogradu, *Zbornik radova*, 6, str. 40-41.

У Б Е О Г Р А Д У 1 9 7 9 .

Октобарска награда града Београда 1979.

Вредан објекат епохе Модерне у режиму потпуне урбанистичке заштите (ГП Београда 2021 из 2003. и ГУП Београда из 2016)

Концепт насеља заснива се на три полазна програмско пројектантска одређења: поштовање контекста места, реафирмација традиционалних урбаних облика и примена метода хијерархијске просторно социолошке организације стамбених целина.

Контекст места има две основне компоненте - периферијску издвојеност у односу на град и природне одлике локације - изузетну физиономичност рељефа. Немогућност укључивања у историјску матрицу града и жеља да се терен афирмише и надгради усмерили су на организовање и обликовање физичке структуре насеља и стварања лика самосвојног "градића на брду". Друга компонента контекста места је реафирмација традиционалних урбаних облика - улице, односно принцип континуитета простора, уграђена у природни амбијент локације. Просторно-социолошка структура насеља огледа се у рашчлањивању и спрези три нивоа: 1) стамбена пешачка улица, 2) суседства (Северно, Источно, Јужно и Западно) и 3) насеље. Интеграциони мотиви за ова три нивоа су: за стамбену пешачку улицу - пешачка кретања и станови у приземљу са баштама, за суседство- центар суседства, за насеље - насељски парк.

* Марушић, М. (2019.) Надградња програмских услова за насеље Церак Виногради у Београду, *Архитектура и урбанизам*, специјални број поводом 25 година публикација, стр. 18-26.

*Јевтић, М. (2019) Врхунски домети ауторског пара Миленије и Дарка Марушића под окриљем ИАУС-а, *Архитектура и урбанизам*, 49, стр. 77-81.

СТАМБЕНО НАСЕЉЕ ЦЕРАК

М. и Д. Марушић, Н. Боровница

В И Н О Г Р А Д И У Б Е О Г Р А Д У 1 9 8 1 .

Октобарска награда града Београда 1981.

Насеље је:

- проглашено за културно добро Републике Србије као просторна културно-историјска целина 2019.

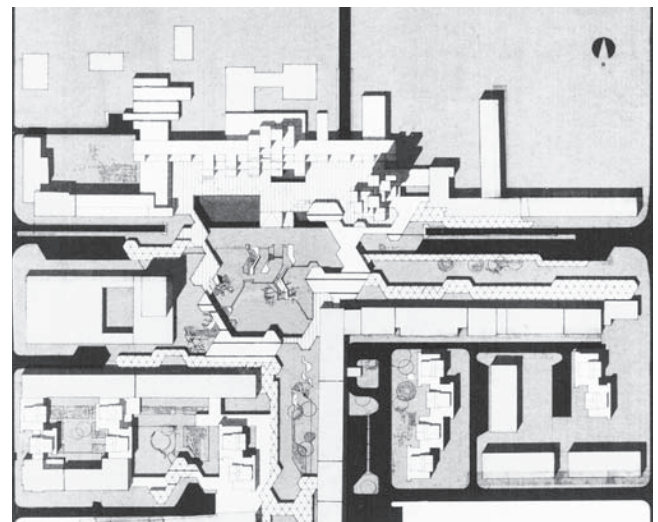
- одабрано за сталну колекцију Музеја модерне уметности МоМА у Њујорку, након учешћа на изложби „Toward a Concrete Utopia: Architecture in Yugoslavia, 1948–1980“ 2018/19.

Из образложења жирија за доделу Октобарске награде: „...У конципирању трга примењен је смео и специфичан метод реконструкције, где се заснивајући на хексагоналној мрежи супротно наслеђеној ортогоналној матрици, ствара функционални и естетизовани простор који успешно тече и прелива се обједињујући затечене и нове садржаје у јединствену органску целину. Овај простор је већ остварио битан утицај и престојавање у начину живота града – привукао је житеље и постао састајалиште омладине. Поред изражене димензије хуманитета вредно је истаћи да жири сматра да је ово јединствен, и по резултату и по поступку, напор да се изгради градско средиште. Трг маршала Тита у Ваљеву је у мери човека и града.“

У техничком опису какве пишу сви архитекти да би објаснили и образложили свој пројекат један део се разликује од осталих: „...Основна карактеристика пројекта ове површине у функционално-просторном смислу одређена је идејом формирања трга атмосфере. За разлику од класичног концепта по коме се градски тргови решавају претежно као хомогене простране манифестационе површине које се интензивно користе пригодном одређених свечаности, а заправо током читаве године бивају релативно мало или готово никако коришћене, трг у Ваљеву требало би да буде тако функционално и просторно моделован да пружа могућност и да стимулира интензивно и перманентно коришћење. С тог разлога простор је раздељен на основна три сегмента који су функционално намењени различитим збивањима и представљају посебне целине које су просторно визуелно довољно издвојене али исто тако и повезане у јединствени низ.“*

Г Р А Д С К И Т Р Г У
М. Лојаница, П. Цагић, Б. Јовановић, Б. Крковић

* Ристић, С. (1983) Трг маршала Тита у Ваљеву, *Архитектура урбанизам*, 90/91, стр. 30-31.

В А Љ Е В У 1 9 8 2 .

Р. Марић, М. Божанић

Октобарска награда града Београда 1982.

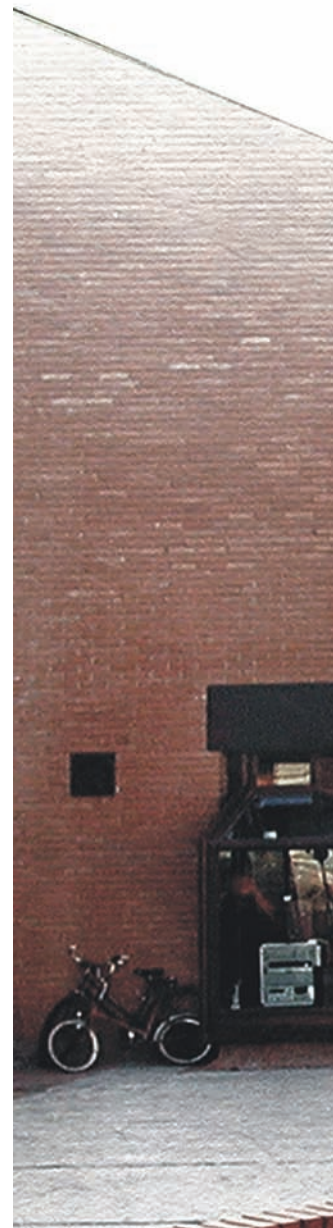
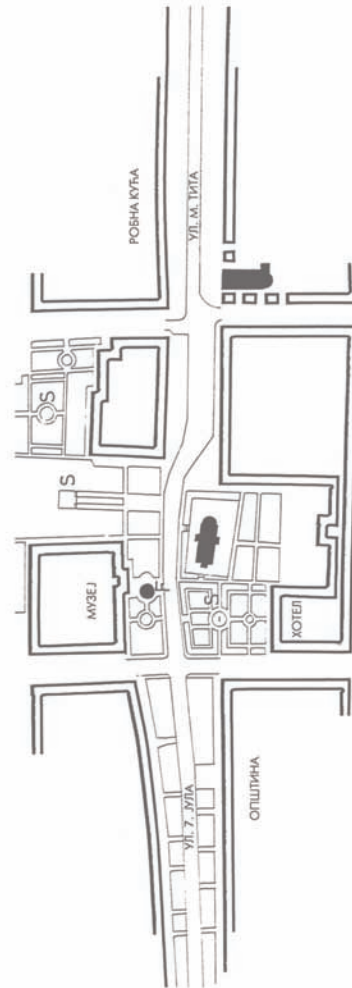

Реконструкција градског ткива обухвата обнављање садржаја супра- и инфраструктуре градских насеља, уз уважавање и очување претходно утврђених вредности наслеђене ситуације. Суштина подухвата је у томе, да се кроз процес обнове градског ткива или тзв. урбане обнове, прати и увећава ниво укупног стандарда, међусобно зависних функција насеља: становања, рада и рекреације.

Концепт просторне организације и реконструкције градског центра урађен је 1978. године. Обухвата површину од око 80 ха. Она се простира у зони и око садашњег ужег градског централног језгра. Зона центра обухвата већ постојеће садржаје којима је локација задовољавајућа, заштићују се и користе објекти историјских и амбијенталних вредности, а нови садржаји који треба да се појаве добила би одговарајуће површине. На овом простору наћи ће се сви важнији објекти централних функција и репрезентативни објекти из области културе, трговине, угоститељства и осталих делатности. Вредновањем постојећег стања добијена је зона у центру, квалитетна и по историјском и амбијенталном наслеђу. Даљим обједињавањем тих вредности у оквиру целовитог заједничког простора препуштеног пешаку, већ постојеће наслеђе надограђује се новим вредностима опште просторне организације. Постојеће наслеђене слике амбијента на тај начин добијају нови валер и значај. У оквиру пешачке зоне разликују се парковске површине, мирне пешачке површине око и испред новоизграђених крупних садржаја, као и пешачке улице са садржајима трговине, угоститељства, заната, културе и др., простор централног градског трга, до кога се долази подужним и попречним пешачким улицама.

РЕКОНСТРУКЦИЈА ГРАДСКОГ

П. Цагић, Б. Јовановић

* Cagić, P., Jovanović, B. (1983) *Rekonstrukcija delova gradskog tkiva Kikinde: 1977-1983*, Beograd: Institut za arhitekturu i urbanizam Srbije. Posebna izdanja 12.

архитектонско-урбанистичке целине

Т К И В А У К И К И Н Д И 1 9 8 4 .

Савезна награда листа Борба 1984.

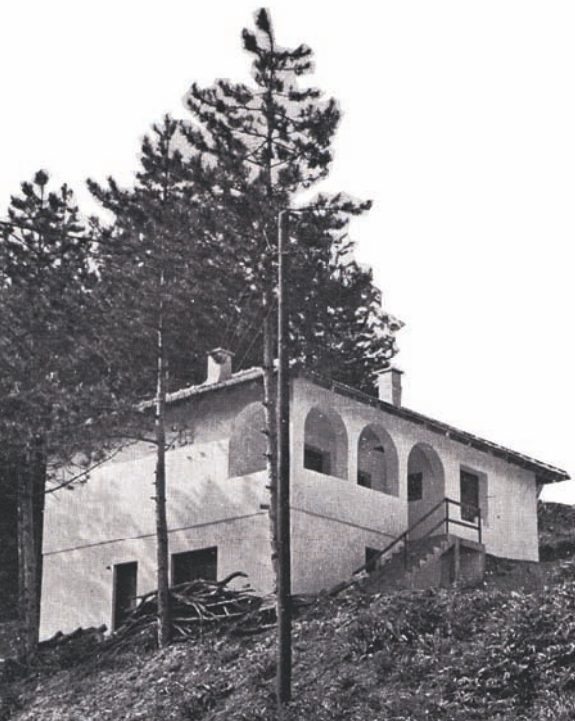

ТИПСКИ ПРОЈЕКТИ ЗА КОПАОНИК.....1984.

Б. Петровић

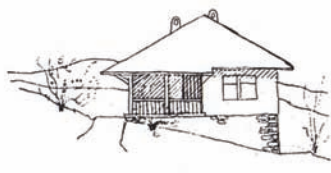
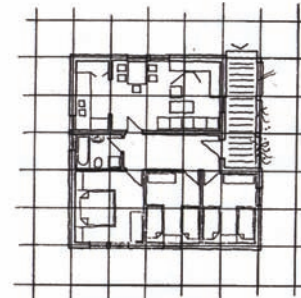
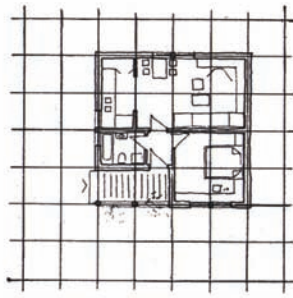
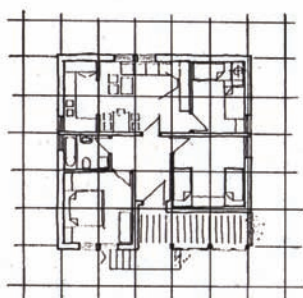
Серија земљотреса који су се јавили после 1983. године и чиме је највише био погођен стамбени фонд, била је повод за истраживање за потребе програма санације и развоја на подручју Копаоника. Комисија за обнову Копаоника Републичког извршног већа Скупштине СР Србије одредила је архитекту Б. Петровића за руководиоца радног тима коме је поверена израда студије. Задатак је био да се ураде пројекти за што рационалније и што економичније објекте, од материјала који је приступачан мештанима. Сазнања стечена на лицу места, обилажењем, заступљена су у документацији коју је радио у оквиру Института за архитектуру и урбанизам СР Србије и састоје се у следећем: 1) просторна унутрашња организација мора да одговара навикама и начину живота становника Копаоника, 2) материјализација и конструктивни систем треба да се ослањају на услове и навике локалних градитеља, али и да одговоре посебним условима грађења у сеизмичком подручју, 3) архитектонски изглед не треба да буде слепоко-

пирајући у односу на архитектонско-ликовне вредности градитељске традиције Копаоника, 4) специфично поднебље овог краја намеће многе услове грађења (нпр. стрм четвороводни кров). Држећи се тих начела, архитекта Б. Петровић је остварио једноставне и сврсисходне градитељске резултате. У просторној организацији је доследно спроведена, од најмањег до највећег типа куће, типизацију такозваног мокрог и топтог чвора, која се огледа у инсталационој једноставности и повезаности кухиње и купатила. Поред конструктивне једноставности и архитектонског изгледа постигнутог скромним средствима: кров велике стрехе, добро одмереним отворима и успелим пропорцијским односима крова и зидних маса зграде, чине ове пројектантске предлоге за обнову и изградњу копаоничких села посебно интересантним - што омогућава раст ових објеката, било да зависи од материјалних могућности сопственика или од потреба за проширењем куће због повећања броја чланова породице.*

* Петровић, Б. (1997) *Старе српске куће као градитељски подстицај*. Београд: Грађевинска књига.

К у ћ е Б . П е т р о в и ћ а

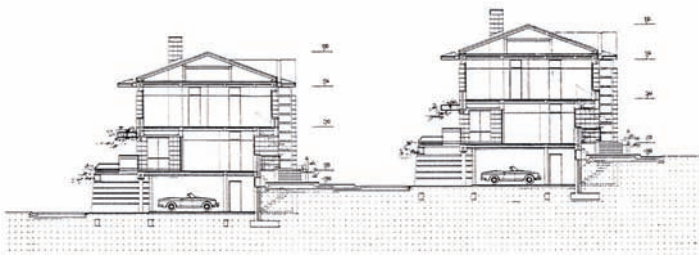
На спретно терасираним обронцима Дедиња у улици А. Цесарца према, на конкурс наградјеним, пројектима архитеката М. и Д. Марушића и коаутора Ж. Гашпаровића изграђено је девет двојних, породичних, спратних кућа брижљиво усађених у нову урбану топографију и нов зелени ареал.

Иако су у тим кућама типски станови, пројектовани строго према нашим прописаним квадрататурама и нормама, реализоване зграде су у ликовном смислу доведене до највишег степена. То су куће са лепим, класичним, крововима и венцима, са јединственим модулом од једне фјандре, препуне прикладних простудираних и пажљиво изведених детаља, од рустикалних, маркантно босираних сокли до сликовитих тераса наткривених лепршавим перголама. Сав тај архитектонски ред је истозначно пренет на окућницу где је буквално свака стопа терена ликовно надграђивана неочекиваним ликовним акцентима.

Партерну обраду простора наглашава ниска декоративна ограда у коју су уграђени поштански сандучићи са кућним бројем. Њихов просторни ритам и маркантна жута боја са цвећем, шибљем и старим баровима спаја пролазника са сећањем да је нешто слично виђено у Данској или некој другој земљи развијене стамбене културе. Па зато ако треба поправљати здравље, урбано се релаксирати, нешто ново доживети, упоредити, замаштати, може се нешто од тога доживети пешачењем до улице Аугуста Цесарца, а тамо сетивши се његове „Цареве краљевине“, неће бити тешко отети се утиску да је ту мала „Краљевина архитектуре“.*

СТАМБЕНА ГРУПАЦИЈА

М. и Д. Марушић, Ж. Гашпаровић

* Митровић, М. (1994) У врху стамбене културе, *Политика*, 26.02.1994.

„ Ц В Е Ђ А Р А ” У Б Е О Г Р А Д У 1 9 9 3 .

Савезна награда листа Борба 1993.

Вредна урбанистичко архитектонска целина епохе Модерне у режиму
потпуне урбанистичке заштите (ГП Београда 2021 из 2003. и ГУП
Београда из 2016.)

ЕНЕКО ЦЕНТАР У БУДВИ 1996.

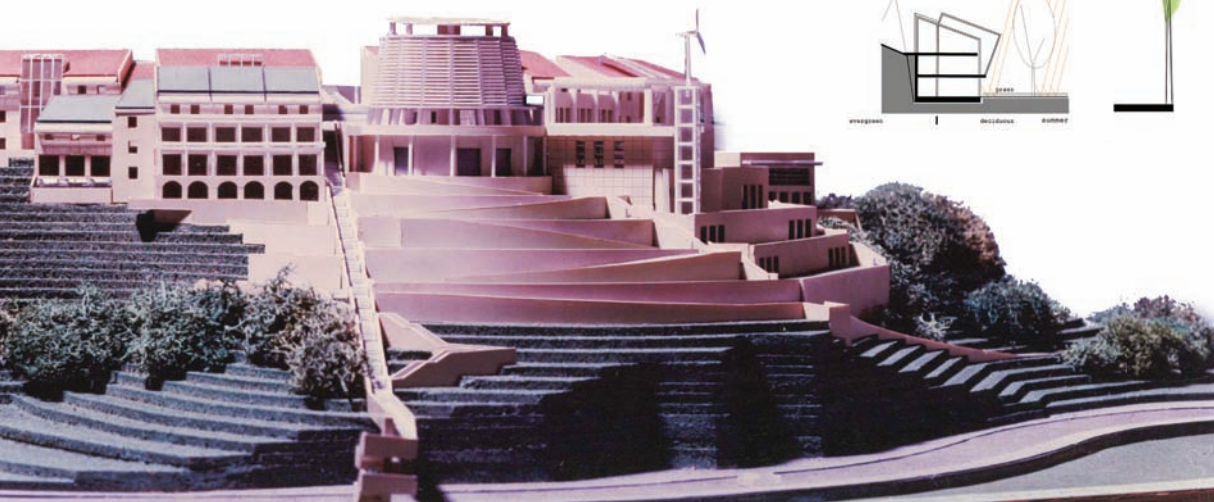
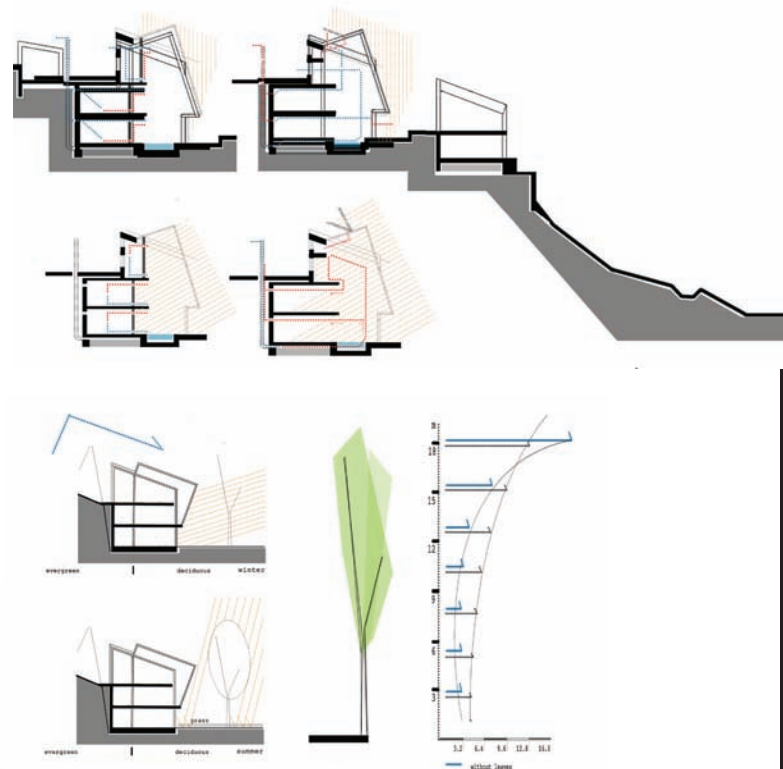
И. Марић, М. Пуцар

СТУДИЈА ЕНЕРГЕТСКЕ ЕФИКАСНОСТИ 1996.

М. Пуцар, И. Марић

На подручју Општине Будва, у Бечићима, предвиђена је изградња медитеранског центра за енергију и екологију, ЕНЕКО ЦЕНТРА. Врло покренут микрорељеф, стрм терен са висинском разликом од око 25 m, традиционални начин планирања села у будванском залеђу и биоклиматски фактори су били полазни мотиви за планирање ЕНЕКО ЦЕНТРА. Постављеним урбанистичким решењем добијен је слободан склоп урађен као органска симбиоза терена, традиције, климе и високе технологије, присног амбијента, који је визуелно препознатљив. Предвиђено урбанистичко решење подразумева градитељску баштину Паштровића као мерило стварање особености и препознатљивости. Архитектонски концепт следи идеју органског развоја паштровске куће, прати нагиб терена и на неагресиван начин поштује традицију градње карактеристичне за ово поднебље. Жижна тачка окупљања је фоаје са салом - амфитеатром (отвореним и затвореним) и ти објекти су конципирани као препознатљив мотив целог комплекса, уочљив са мора и магистрале. Полазна идеја при архитектонском решавању овог објекта било је гумно - место окупљања у насеобинама Паштровића.

ЕНЕКО ЦЕНТАР за енергију и екологију заснива се на студији у којој су детаљно анализирани биоклиматски принципи планирања и пројектовања. У функционалном, технолошком и обликовном смислу објекти су урађени у духу модерних светских тенденција у архитектури. У објектима је предвиђено коришћење пасивних и активних соларних система, с тим што је већи акценат стављен на пасивне системе, што је и светски тренд када се ради о овом извору.

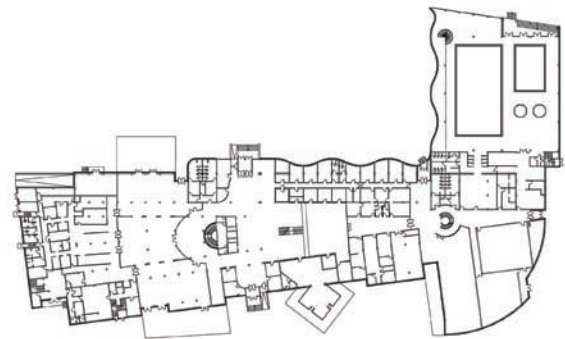
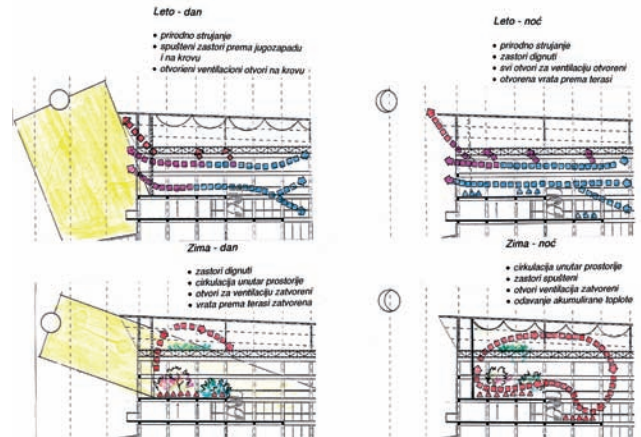
ХОТЕЛ „АНА“ У КАЊИЖИ..... 1998.

И. Марић, М. Пуцар

СТУДИЈА ЕНЕРГЕТСКЕ ЕФИКАСНОСТИ 1998.

М. Пуцар, И. Марић

Према детаљном урбанистичком плану Кањиже, поред два постојећа хотела у оквиру простора Завода за специјализовану медицинску рехабилитацију „Бања Кањижа“, био је планиран и трећи хотел. Укупна нето површина објекта износи 16480 m², што укључује смештајне капацитете, угоститељство, забаву и рекреацију, конгресне активности, медицинске и спортске садржаје, трговачке и услужне делатности. Поред урбанистичког решења комплекса, урађен је и идејни пројекат са биоклиматском студијом у којој су анализирани биоклиматски елементи планирања и архитектонског пројектовања. При изради студије пошло се од елемената климе и услова локације, извршена је анализа свих релевантних параметара, са циљем да се смањи потрошња енергије и заштити окружење. Планирано је да објекат у што већој мери буде енергетски аутономан и да своје потребе покрива коришћењем обновљивих извора енергије. Сунчева енергија би се користила директним захватањем помоћу пасивног система стакленика, који се појављују у више облика (хол, зимска башта, посластичарница).

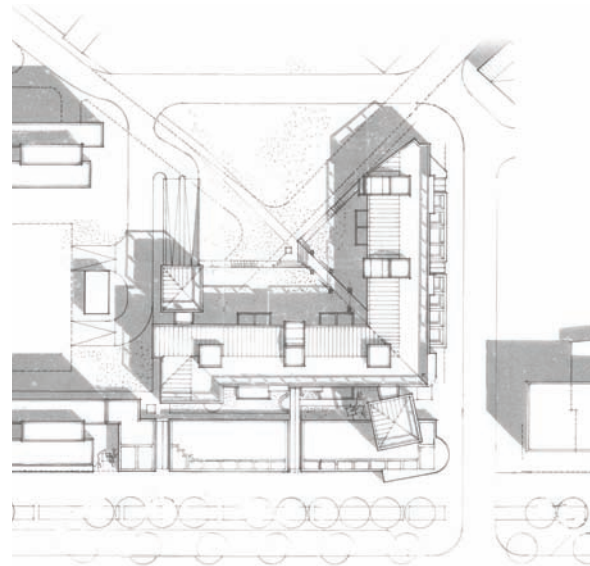
Потреба за индивидуалним, посебним, вишезначним као изразом данашњег доба, у области архитектонског пројектовања колективног становања, изражава се на различите начине. Стамбено-пословни објекат у Новом Саду представља садржајан и речит пример где су пројектанти, вођени идејом формирања вишеслојног животног амбијента, концепт, поставку, обликовање и материјализацију куће, базирали на односу са постојећим окружењем, атмосфером и историјским наслеђењем.

Реализовани простор, осим поменутог, одражава и лични, ауторски кредо пројектаната који је произашао из дугогодишњег пажљивог, промишљеног и сензибилног бављења различитим стамбеним типологијама.

Виши квалитет колективног становања, осим обликовањем, остварен је и функционалном организацијом стамбених јединица. Двоипособни и трособни станови су флексибилних основа које се лако могу прилагодити старосној структури корисника. Станови су идеално дељиви на 2 стамбене јединице а у складу са трансформацијама породице, односно неопходност поделе стана по генерацијском а не биолошком ритму. У српској архитектонској пракси ово је јединствен пример усклађивања физичког и употребног века куће, односно потребе да простор који се прави једном у 200-300 година, може поднети различите промене у породици.*

СТАМБЕНО ПОСЛОВНИ ОБЈЕКАТ

М. и Д. Марушић

* Милашиновић Марић, Д. (2000) Вишеслојна носталгија, *Архитектура и урбанизам*, 7, стр. 89-91.

архитектонско-урбанистичке целине

У БУЛЕВАРУ ОСЛОБОЂЕЊА У НОВОМ САДУ 1998.

Савезна награда листа Борба 1998
Културно добро под претходном заштитом

Архитекта Ђ. Бобић, добивши израду ДУП-а блока 67 у Бул. краља Александра, условио је да на његовој конкретној реализацији узму учешће познати, талентовани и признати пројектанти. Дакле позив за рад је добило пет аутора за пројектовање објеката. До изузетно успеле реализације, надахнуте београдске ауторе С. Личину, М. и Д. Марушића, М. Бобића, М. Лојаницу и Ђ. Бобића водили су таленат, изостанак сујете, добра координација, љубав према граду и коначно воља да се нешто у завладалој пракси хаотичне градње као и себичном, профитерском пројектантском егу, примером “стане на реп”. Изграђено је пет зграда на начин рада који је одликовао предратне урбанисте и пројектанте, и то у оно време када није постојала скупа и гломазна служба урбанизма, по правилима под разумљивог стручног сензибилитета за уређење блока или улица у њему. А то је значило упознати терен на коме се гради, бацити поглед лево и десно, сагледати простор и његово окружење. Студиозним приступом реализацији пројеката, промишљањем и разговорима, усаглашавањем волумена и детаља кроз скице и макете (класичне, од картона, без омиљене и непоуздане компјутерске анимације), аутори су дефинисали све битне елементе (вертикалне габарите, отворе, колорит...). Разрадом ликовног изгледа фасада и решавањем распореда ентеријера у сваком од пет објекта препознатљив је и сачуван индивидуални ауторски печат.*

СТАМБЕНО ПОСЛОВНИ БЛОК НА УГЛУ

Ђ. Бобић, М. Бобић, С. Личина, М. Лојаница

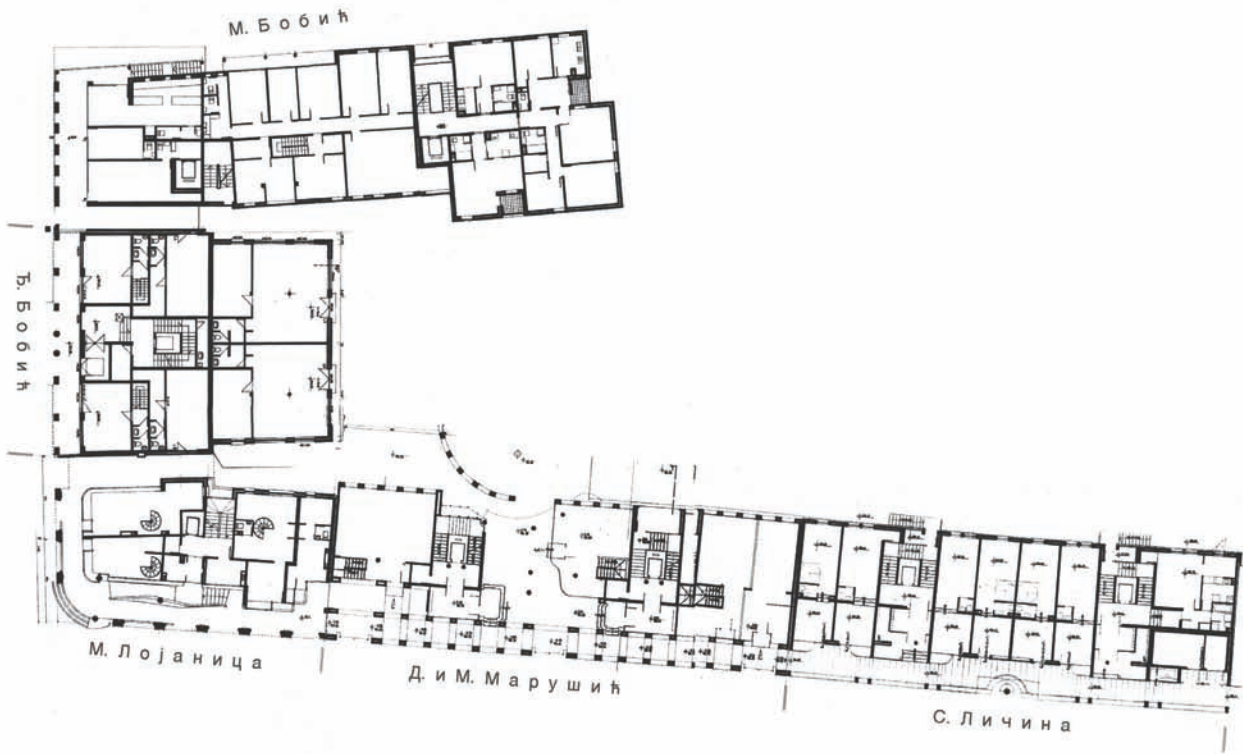

* Станчић, Д. (2000) *Градитељска поетика*. Нови Сад: Кибицфенстер 9.

БУЛ. КРАЉА АЛЕКСАНДРА И М. РАКИЋА У БЕОГРАДУ 2000.

Д. и М. Марушић

Вредна урбанистичко архитектонска целина епохе Модерне у режиму потпуне урбанистичке заштите (ГП Београда 2021 из 2003. и ГУП Београда из 2016)

Годишња награда Савеза архитеката Србије 2000.

ИЗВЕДЕНИ ПАТЕНТИ У ФУНКЦИЈИ ПРИМЕНЕ СОЛАРНЕ ЕНЕРГИЈЕ У АРХИТЕКТУРИ

Соларни колектори и фотонапонски панели са појачаним сунчевим зрачењем и аутоматским праћењем сунца П-581/01 2001.

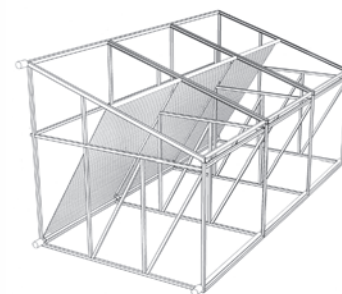
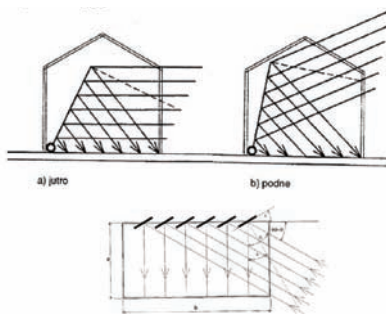
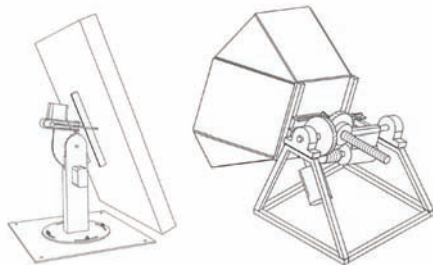
М. Пуцар, А. Деспић, Љ. Пуцар

У овом патенту примењен је принцип рефлексије сунчевог зрачења на соларне колектора и фотонапонске панеле, што је изузетно значајно, с обзиром на високу цену њихове израде. Израђен је прототип колектора са рефлектујућим површинама. Вршена су испитивања у практичној експлоатацији током сва четири годишња доба. Пројектован је и развијен софтвер за аутоматско мерење и управљање уређајем.

Стакленик са покретним рефлектујућим зидом П-283/97.....1997.

М. Пуцар

Развијена је и патентирана једна нова идеја о побољшању соларних добитака у стакленицима, која се заснива на томе да се спречи да сунчево зрачење прође кроз стакленик постављањем рефлектујућег зида који део зрачења враћа назад директно на тло стакленика. Показало се да је на овај начин снага соларног зрачења неколико пута већа од оне која се добија без коришћења рефлексије. У периоду ниског сунца и хладног времена, стакленим баштама потребно је обезбедити вишак енергије из два разлога: 1) за загревање простора и акумулацију енергије која је потребна за догревање просторија, 2) за осветљавање биљака у мери већој него што се то постиже осунчавањем тла сунчевим зрацима који падају непосредно на тло.

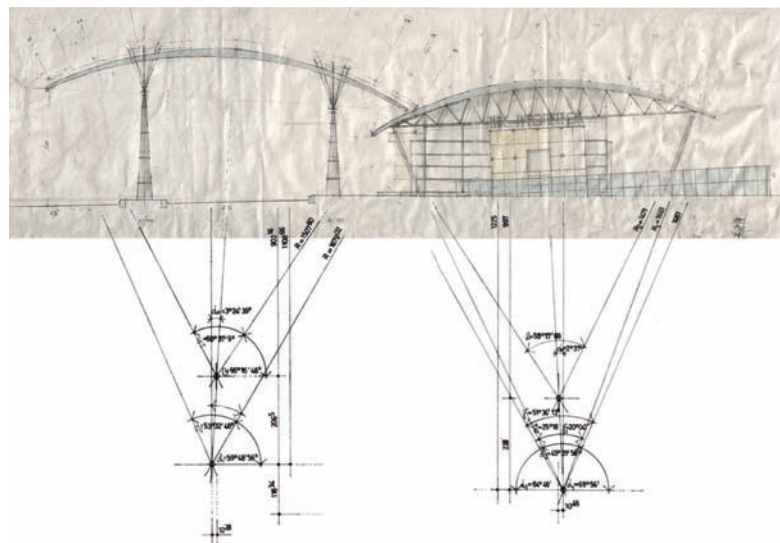

БЕНЗИНСКА СТАНИЦА У БЕОГРАДУ..... 2002.

Д. и М. Марушић

Посебно признање 25. Салона архитектуре у Београду

У првом контакту са пројектном темом Бензинске станице, отвара се више дилема. Да ли је то, према класичном поимању архитектуре, објекат или пак нека врста сервисног уређаја - великог апарата? Посматрана из архитектонско-урбанистичког ракурса, волуметријска слика станице асоцира на крила велике птице, с намером контекстуализације теме - успостављања дијалога са заталасаним миријевским пејзажом и оклоном изграђеном структуром. Из ракурса дизајна, станица је конципирана на естетским принципима обликовања и материјализације утилитарних предмета - уређаја. И технолошка реализација станице следи ову причу; наиме, основни елементи конструктивне структуре станице "произведени" су у београдском бродоградилушту.*

* Марушић, М., Марушић, Д. (2003) Бензинска станица у насељу Ново Миријево, *Архитектура и урбанизам*, 12/13, стр. 18-19.

Станица је срушена 2016. године, и замењена безличним типизираним објектом корпоративне архитектуре. Чињеница да су аутори о томе нису ни обавештени, говори о архитектонској култури, позицији архитектонске струке и награђених ауторских дела.

Металс-банка је кућа високе резолуције, речено појмовником дигиталног света. Обложено комадима добро одабраног камена, ово споља лелујаво здање барокне покренутости обучено је на мајсторски начин. И док се на екранима, којима се око нас више не зна броја, често потези на сликама “распадају” у тестерасте линије неусклађених броја пиксела и финоћа природних линија које треба одразити, банка делује беспрекорно глатко, зналачки фино, као да је одливена из комада а не грађена и састављана као и свака друга грађевина. Структура зграде логичан је резултат дијалогичног сусрета две приче. Оне регулацијске, градске *in loco*, и геометрије рационалног канцеларијског склопа, изнутра. Свему заједно некакав посебан смисао даје увлачење јавног градског простора у шалтер-салу и градирање ступњева комуникативности функционалних потцелина у банци. Цизелираност банке мора да је у родбинској вези са Бановином, ту одмах наспрам. Фамилијарност је очита у профињености фенестрације и у тектонској усађености у тло. Уз транспарентност приземља банке и просветљеност њеног хола, са унутрашњим “спољним” фасадним партијама канцеларија, све то чини један објекат чије место мора постојати у било којој будућој историји наше архитектуре.*

М Е Т А Л С Б А Н К А У
Д. и М. Марушић

* Ковачевић, Б. (2007) “Банковина код Бановине”, коментар у оквиру: Милашиновић Марић Д. (2007) Банка у Новом Саду архитеката М. и Д. Марушић, *Архитектура и урбанизам*, 20/21, стр. 7-24.

Н О В О М С А Д У 2 0 0 7 .

Културно добро под претходном заштитом

(1) прва награда на републичком, јавном архитектонском-урбанистичком конкурс, 1999. (2) специјално признање Друштва архитеката Новог Сада за поседан допринос архитектонском стваралаштву, Салон архитектуре 1999. (3) годишња награда Инжењерске коморе Србије за 2008, за изузетно достигнуће у струци (4) награда у категорији архитектонска реализација на Салону архитектуре Новог Сада, ДАНС, 2008. (5) награда у категорији реализованих ентеријера на Салону архитектуре Новог Сада, ДАНС, 2008. (6) награда из фонда „Александар Шалетић“ за ентеријер на 40. мајској изложби УЛУПУДС-а, 2008. (7) признање у категорији архитектура на 30. Салону архитектуре у Београду 2008. (8) награда „Ранко Радовић“ за реализовано архитектонско дело, 2008.

Објекат у Пожаревачкој улици се налази у затвореном градском блоку. На сваком спрату има по један стан, а два мања стана и локал су у приземљу. Подземна гаража, са зеленим кровом, простире се испод целе парцеле. Пројекат представља ауторски одговор на проблеме интерполације и пројектовања станова високог стандарда. Фасадна платна, према улици и према дворишту, пажљиво су компонована и пропорционисана. Плитко усецање и извлачење мањих поља, дискретне сенке и однос пуног и празног, дају фасадама дубину и доприносе ликовности. Сведена материјализација и колорит, као и доминантна вертикалност волумена, доприносе елегантном и савременом архитектонском изразу.

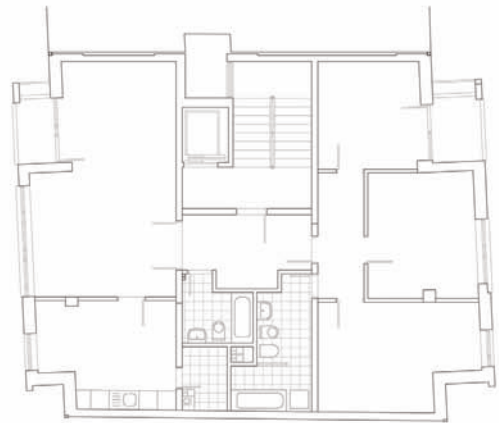
Зграда у Донској улици припада групацији блокова хетерогене структуре у процесу трансформације. Организација чак једанаест станова минималног стандарда била је посебан изазов. Позиција на углу двеју улица и изразито покренут терен су главни утицајни чиниоци за обликовање. У циљу акцентовања је предвиђено специфично решење угла објекта са степеновањем маса, које представља нов микро-урбанистички репер. Основни кубични волумен зграде је „разигран“ коришћењем принципа адитије секундарних волумена (еркери, терасе), што је потцртано сенкама и колоритом, смицањем угаоног корпуса за пола спратне висине, динамичном, асиметричном композицијом отвора и односом пуног и празног.

Објекат у Улици Милоша Савковића се налази у блоку који се трансформише у градско ткиво компактног типа. Пројектовани су један локал и један стан у приземљу, по три стана на спратовима и у поткровљу и гаража. Према улици је мала предбашта, и са те стране је пројектован еркер. Фасадна равна еркера, чије су димензије приближно квадратне, компонована је симетрично и састоји се из дванаест једнаких квадратних поља. Минималну меру динамике уносе клизни застори. Кров је обличаст и не сагледава се из уличне перспективе, чему доприносе и надстрешнице којима се, по вертикали, завршава композиција фасада.

СТАМБЕНИ ОБЈЕКТИ

Пожаревачка улица бр. 35.....2006.

И. Марић, Б. Манић

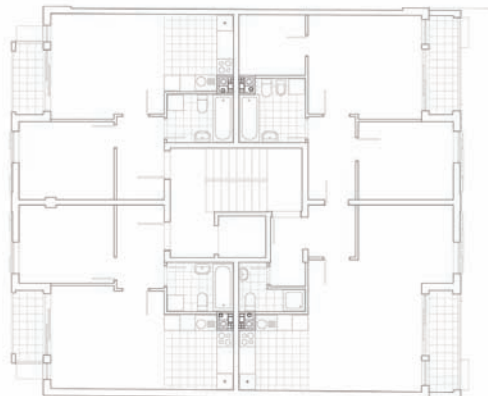
- И Н Т Е Р П О Л А Ц И Ј Е У Б Е О Г Р А Д У

Донска улица бр. 452007.

И. Марић, Б. Манић

Ул. Милоша Савковића бр. 192013.

И. Марић, Б. Манић, А. Никовић

КУХИЊЕ У ОКВИРУ ПРЕДШКОЛСКИХ УСТАНОВА

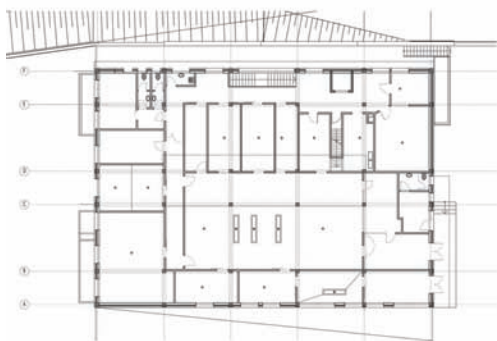
И. Марић, А. Богданов, Б. Манић

Кухиња комбиноване дечје установе „Центар“ ПУ „Јелица Обрадовић“ у Младеновцу 2009.

Централне производно-дистрибутивне кухиње изграђене су на деловима слободних површина парцела дечијих вртића. Конципирани су као слободностојећи, самостални, технолошки независни објекти, спратности Су+П+Га. Функционална решења су условљено стриктним санитарно-хигијенским прописима и производним процесом. Конструктивни склоп је армирано-бетонски скелет. Завршна обрада спољних зидова је у комбинацији више материјала – малтера са премазом акрилном бојом и фасадне опеке. Живи колорит фасада доприноси визуелном уклапању са постојећим објектима дечјих установа. Код кухиње на Савском венцу, посебна пажња посвећена је нивелацији и уређењу терена, да би се омогућио приступ из улице Топчидерски венац, као и повезивање горње и доње манипулативне површине. Кроз пројекат уређења терена кухиње у Младеновцу предвиђени су нови елементи зеленила и опреме дечијег дворишта. Између објекта и границе суседне парцеле су смештене рампе којима се савладава висинска разлика до приступних платоа за економски улаз.

106

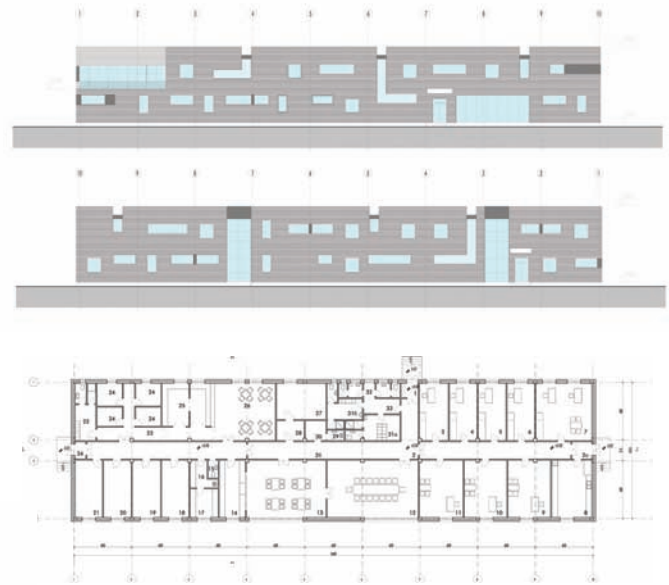
Кухиња у оквиру предшколске установе „Савски венац“ у Београду 2012.

ОБЈЕКТИ У ОКВИРУ МАГИСТРАЛНОГ ГАСОВОДА „ЈУЖНИ ТОК” 2013.

И. Марић, Б. Манић, А. Никовић, Т. Бајић, Б. Ковачевић, В. Марић

За потребе магистралног гасовода „Јужни ток“, пројектовани су објекти на компресорским станицама код Породина и Бачког Доброг Поља, управна зграда у Новом Саду и мерна станица код Жабља. Укупно је пројектовано тридесет објеката површине преко 17.000 m², различитих намена – од управе, преко радионица и објеката инфраструктуре, до складишта и гаража. С обзиром на намену, објекти су пројектовани крајње рационално и функционалистички, с тим да су аутори истовремено тежили постизању визуелних квалитета и јединственог архитектонског израза.

Управна зграда у Новом Саду

На благој падини испод најнижег низа кућа групе Церак 2 слетела је, уз радосну добродошлицу житеља овог живописног београдског краја, Плава птица. У разради функционалне поставке аутори су се определили за два тракта са одвојеним основним одељцима за јаслице и вртић. Прилагођавајући се благом нагибу терена трактове су поставили дуж изохипси паралелно један другоме спајајући их централном комуникационом осовином, која се степенасто спушта од главног улаза до дворишног нивоа. Оба тракта развијају се симетрично у односу на комуникативну окосницу попут стабла и његових грана.

Закошене кровне равни, које прате линију падине, омогућиле су да у вишем делу трапезастог пресека и јаслице и вртић добију корисне галеријске површине које, уз то, собом доносе и запажену ентеријерску разиграност. Инвентивна ентеријерска разуђеност са мноштвом лепих детаља и колористичких финеса, те обиљем светлости, ствара угодно и инспиративно окриље за близу 200 малишана.

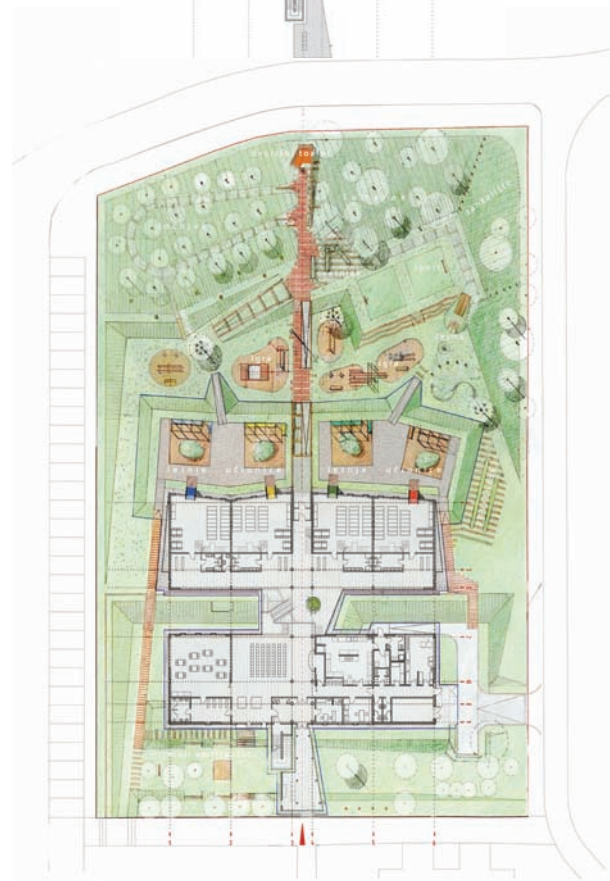
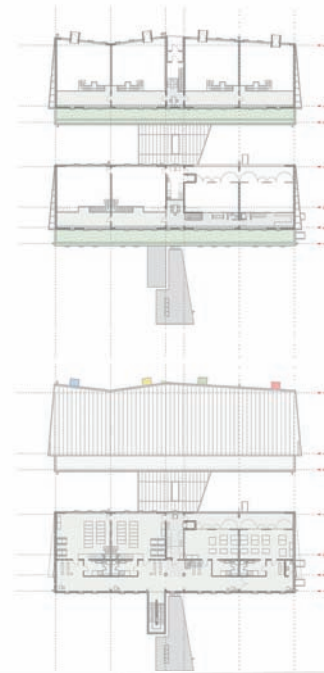
Посебну вредност овој установи даје двориште какво се ретко виђа у установама овог типа. Најпре су ту отворене учионице директним везама припојене просторијама вртића, а затим се низ падину настављају простори за игру опремљени атрактивном игралишном опремом разноврсног обличја и ведрога колорита. Посебну пажњу завређује ауторска досетка да у угаоним деловима дворишта издвоје парцеле за мали воћњак и повртњак у којима би градски малишани радили и пратили раст воћки и поврћа.

Укупном делотворном функционалном поставком и маштовитим габаритним моделовањем уз живахни фасадни колорит, аутори су овим просторним ансамблом издашно оплеменили урбанистички мозаик насеља Церак Виногради који је одраније стекао високи урбани статус.

“Плава птица” је, тако, у складу са именом, надлетела наше истородне установе и својим врлинама поставила нове високе и подстицајне стандарде.*

КОМБИНОВАНА ДЕЧЈА УСТАНОВА

М. и Д. Марушић

* Јевтић, М. (2011) Чудесни дечији дом, *НИН*, 3172, стр. 59.

„ П Л А В А П Т И Ц А “ У Б Е О Г Р А Д У

2 0 1 1 .

Годишња награда Удружења архитеката Србије 2012.

Награда града Београда 2012.

Награда за архитектуру 34. Салона архитектуре

Због ширења копова угља у Барошевцу, јавила се потреба за измештањем сеоског гробља.

Сељани су од неколико понуђених изабрали локацију на падини незнатно испод врха брега изнад села, на уочљивом, истакнутом месту.

Покренутост терена је захтевала постављање гробних места и капеле са тргом за испраћај паралелно са изохипсама. Аутори су тежили сведености у изразу и читљивости намене.

Због деликатности поступка пресељења старог гробља посебно су поштоване жеље локалне заједнице, што је допринело слојевитости архитектуре, у трагању за правом мером односа традиционалног и савременог.

Капела је полегла уз терен, има издужену линију уједначеног ритма стубова тако да одражава мирноћу и трајање. Кров је визуелно и конструктивно одвојен и “лебди” над чврсто укопаним правоугаоним корупусом, чиме одаје утисак метафоричног издигнућа. Атмосфера око капеле и у простору трема је пуна ритмичних, променљивих сенки. Све ово доприноси утиску метафизичности и етеричности простора. Архитектура објекта је дијалог трајног и пролазног. Материјали су из окружења, дрво и камен из оближњег мајдана.

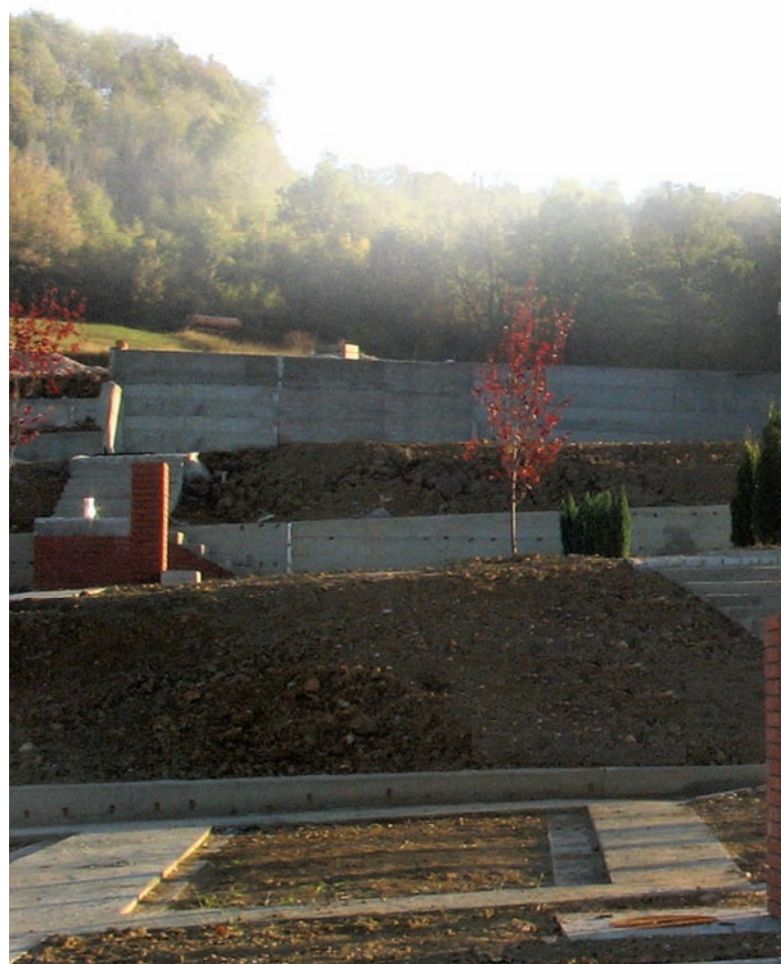
“Акропољско” место капеле јој даје додатну ноту духовности.

* Ђурић, М. (2017) Ново гробље у Барошевцу, *Архитектура и урбанизам* 45, стр. 38-43.

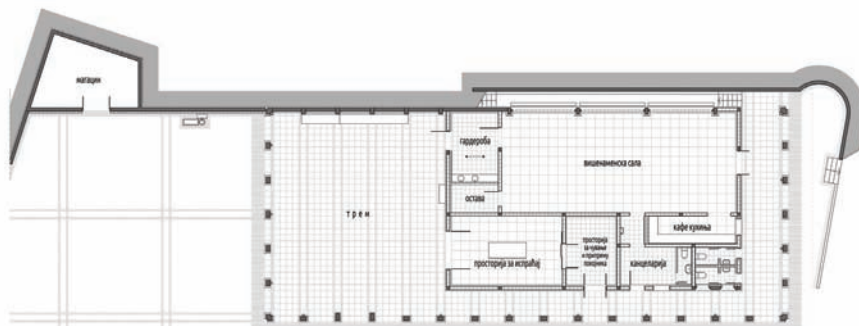
КАПЕЛА НА НОВОМ ГРОБЉУ

Б. Манић, И. Марић, А. Никовић

У Б А Р О Ш Е В Ц У 2 0 1 3 .

Признање 36. Салона архитектуре у категорији Архитектура

Ново стамбено насеље „Сунчана долина“, са пратећим функцијама, лоцирано је на простору између Косовске Митровице и Звечана. Ширика локација обухвата простор од 24,5 ха, а само насеље се простире на 14,7 ха. Простор за будуће насеље је на падини која има оријентацију: југ, југозапад и запад. Пошто се претежно предвиђа изградња индивидуалних и двојних кућа већина њих може да се позиционира тако да има повољну инсолацију. У насељу је могуће реализовати од 200-300 станова у зависности од примењеног типа објеката. Предложени облици породичних кућа дозвољавају варијације на плану функције и обликовања, како у циљу прилагођавања различитим потребама будућих корисника, тако и постизању жељеног квалитета визуелно разноликог и социјално одрживог стамбеног насеља. У пројектовању стамбених објеката предвиђа се коришћење елемената народне архитектуре, као што су четвороводни кров, аркаде и тремови, и употреба традиционалних материјала у обради фасада, пресвега камена и дрвета са кровним покривачем од црепа.

112

У насељу су предвиђени пратећи садржаји друштвеног стандарда: дечја установа, објекат за друштвене активности, услужно-тржни центар, амбуланта, спортски садржаји – свлачионице и клуб.

НАСЕЉЕ „СУНЧАНА ДОЛИНА“

И. Марић, А. Никовић, О. Бакић, Б. Манић,

Програмско-урбанистички концепт насеља „Сунчана долина“ са идејним решењима објеката.....2014.

И. Марић, О. Бакић, А. Никовић, Б. Манић, Б. Ковачевић

У М А Л О М З В Е Ч А Н У У О П Ш Т И Н И З В Е Ч А Н

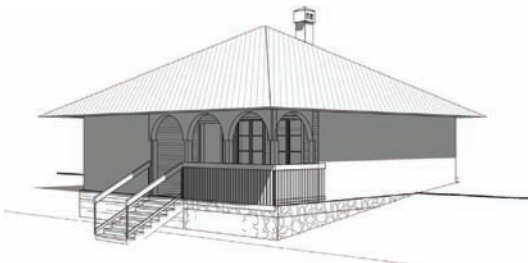
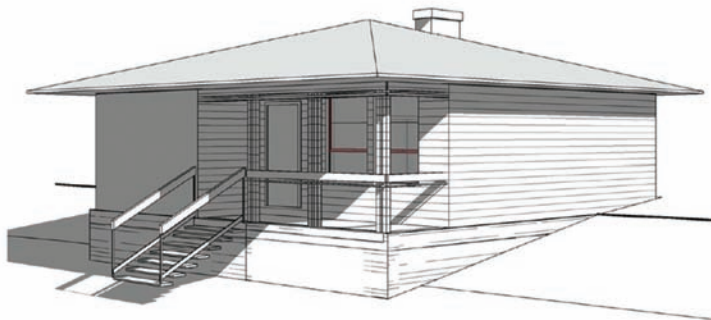
Б. Симић, Т. Бајић, Т. Црнчевић, М. Христов

План детаљне регулације дела насеља Мали Звечан у општини Звечан.....2015.

И. Марић, А. Никовић, О. Бакић

Пројекти објеката и спољњег уређења за Омладинску радну акцију (ОРА) „Сунчана долина“.....2016.

Б. Манић, А. Никовић, И. Марић, Т. Бајић, Б. Симић, Т. Црнчевић, М. Христов

Језеро Газиводе, на његовој обали један од многих малих ртова; стара траса макадамског пута која вијуга изнад воденог огледала на безбедној изохипси; нагиб терена од 18-20°. Окружење чине шума, вода и земљани прстен који обавија језеро услед осцилације нивоа воде.

Наручилац захтева да се пројектом обезбеди да објекат има препознатљив изглед националног архитектонског наслеђа.

Два објекта чине комплекс, три основне функције чине садржај: спортски (партерни спортови, теретана, сала за едукацију и инструктажу, рониоци) и црвени крст у већем објекту и у мањем објекту ресторан.

Нагиб терена је условио да се на фронту према језеру појаве видни стубови под које се подвлачи природни терен тако да се делимично стиче утисак да се ради о сојеницама иако највиши водостај не допире до објеката и удаљен је преко 10 m од њих.

Овакав положај објеката омогућио је панорамски поглед на језеро и обалу преко пута.

Коришћени су природни материјали: дрво, камен, бели зид и цреп као кровни покривач. Степеновање главног објекта по хоризонтали прати природну линију терена и чини га динамичним. Покренутост се додатно остварује ритмовањем прозора и тераса и комбиновањем различитих материјала. Осим лучних дрвених брисолеја на терасама није се тежило стилизацији регионалне народне архитектуре. Материјали и његова примена били су основна изражајна средства и компоненте процеса пројектовања, интерпретације духа регионалног тоналитета и крајњег утиска припадности објекта аутохтоном поднебљу и његовој препознатљивој материјалној архитектонској култури.

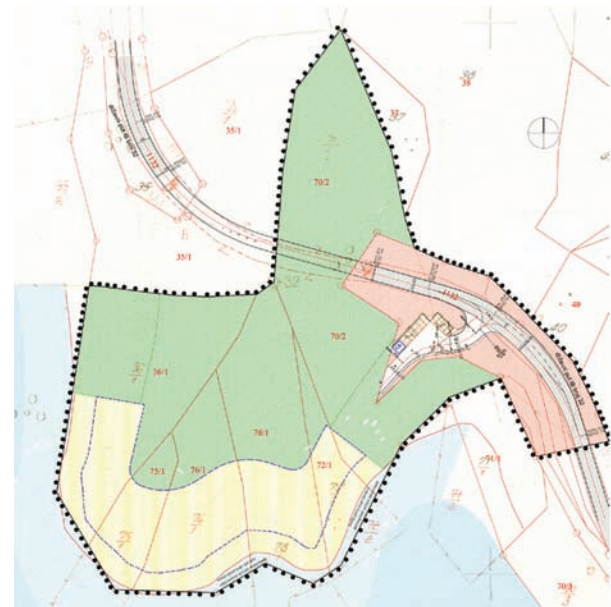
ЦЕНТАР ЗА ЕКОЛОГИЈУ ЈЕЗЕРА ГАЗИВОДЕ

И. Марић, Б. Симић, М. Христов, Т. Бајић

План детаљне регулације дела приобаља језера Газиводе - потес Развале у општини Зубин поток.....2016.

А. Никовић, И. Марић, Б. Ковачевић

И РАЗВОЈ СПОРТА И ЦРВЕНИ КРСТ КИМ НА ОБАЛИ
..... 2018.

Објекат за социјално становање у улици 27. Априла бб (к.п. 7766/94, КО Пожаревац) у Пожаревцу реализован је у оквиру вишегодишњег Регионалног стамбеног програма (РСР) (RHP – Regional Housing Program), који има за циљ обезбеђивање трајних стамбених решења за најугроженије избегличке породице у региону (око 27 000 породица).

Архитектура објекта представља репрезентативни пример унапређеног квалитета социјалне станоградње у Србији, не само због обликовних и естетских, већ пре свега због просторно-функционалних карактеристика прилагођених специфичним потребама будућих корисника.

Није изостављен ни један садржај, остварена је максимална комуникативност са околним простором, обезбеђен је додатни комфор у вертикалним комуникацијама, као и одвојеност и приватност стамбених јединица. Генерално, ради се о примеру социјалног становања које има моделски карактер применљив за случне ситуације када се пројектују мањи објекти у постојећем градском ткиву.

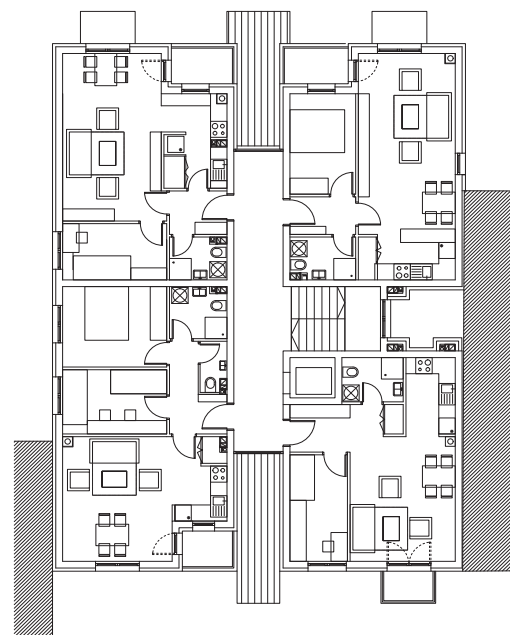
Оригиналом, може се рећи и уочљивом оствареном архитектуром, изражене ликовности, овај објекат социјалног становања није урбанистички издвојен већ се интегрише у садашње и будуће непосредно и шире урбано ткиво.

* Вуја, А. (2019) Ка вишем квалитету социјалне станоградње у Србији: објекат за социјално становање у Пожаревцу, *Архитектура и урбанизам*, 49, стр. 70-75.

О Б Ј Е К А Т З А С О Ц И Ј А Л Н О

И. Марић, М. Христов, Т. Бајић

СТАНОВАЊЕ У ПОЖАРЕВЦУ..... 2019.

Локација хотела „Хилтон“ је 2006. била предмет архитектонско-урбанистичког конкурса на којем је додељена прва награда.

Објект је од конкурсног решења претрпео измене у функционалном смислу пошто је из пословног препројектован у хотел. У унутрашњем дворишту је дошло до измена с обзиром на нову функцију.

Задржана је основна поставка зграде на регулацији са оштрим углом на сусрету две улице Краља Милана и Краља Милутина. Најбитније је што је на изгледима према улицама задржана динамична фасада која је начелно моделована из сегмената, како је и конципирано у конкурсном првонаграђеном раду.

Тако према улици Краља Милана има четири сегмента, приближно по двадесет метара, а према улици Краља Милутина су три, исто оквирно по двадесет метара. Подела није стриктна већ се истим или сличним архитектонским сегментима та подела координира, спаја и раздваја, тако да поред назнаке о поделама, фасада је јединствено тело.

У основи идеје је тежња да зграда, и поред своје величине, одговара урбаном миљеу улица у којима се налази те из тог разлога интенција да буде и јединствена и расчлањена. Да следи ритам улице која има претежно фасаде дужине од 15 -20 метара али и веће објекте тако да је „Хилтон“ сублимација ова два урбана растера

Унутрашња организација и енетеријер хотела је по стандардима за „Хилтон“ рађена је под њиховим строгим надзором. У подруму (4 етажа) су јавна и хотелска гаража те помоћне и техничке просторије. Системом топлотних пумпи остварена је велика уштеда енергије за грејање и хлађење.

Приземље чини улазни хол са рецепцијом баром и рестораном са главном кухињом те једним великим локалом. Део приземља је под колонадама а остали део има надстрешницу.

На првој етажи је велика сала и низ мањих; ручна кухиња, те СПА. На спратовима су собе и апартмани. На задњој етажи је ресторан – видиковац. Функционалне целине су јасне и лако доступне за посетиоца.

* Ђурић, М. (2019) Хотел „Хилтон“: иновативна просторна и технолошка интервенција у урбаном ткиву Београда, *Архитектура и урбанизам*, 48, стр. 60-65.

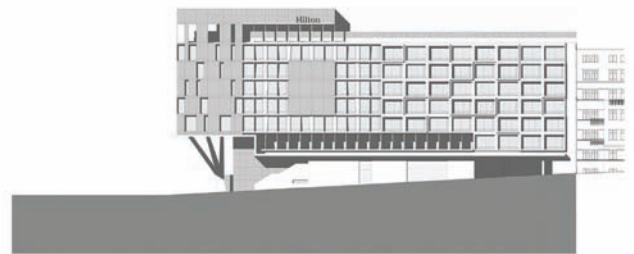
ХОТЕЛ „ХИЛТОН“ У БЕОГРАДУ

И. Марић, Б. Манић, А. Суџковић, Б. Забуковец, З. Мрваљевић

Пројекат за грађевинску дозволу: ZAP doo Beograd;
кооперант: Институт за архитектуру и урбанизам Србије (уличне фасаде објекта);

Пројекат за извођење: D.A.-Dizajn arhitektura doo Beograd

Признање Жирија на конкурс Удружења архитеката Србије за годишњу награду „Алексеј Бркић“ за најуспешније реализовано дело из области архитектуре за 2018. годину

..... 2 0 1 8 .

Аутор фотографије
десно: Милош
Мартинковић;
извор: [http://
arch.photography/
portfolio-item/
hilton-belgrade-
hotel/](http://arch.photography/portfolio-item/hilton-belgrade-hotel/)

Пракса урбанистичког планирања у Институту започета је 1960. године, када је урађен Урбанистички план националног парка Иваново Корита под Ловћеном, са пројектом хотела, аутора В. Дамјановића, У. Мартиновића и З. Петровића. Приступ креирању простора и објеката, који се заснива на повезивању архитектуре и урбанизма, што је од оснивања до данас основна карактеристика и особеност начина рада у Институту, уочава се већ и у називу овог плана. Готово сви архитекти који раде у Институту, паралелно се баве и планирањем и пројектовањем. Такав метод рада био је својевремено доминантан у сродним установама и бироима у Србији, па и у свету. Касније, кроз развој урбанистичке делатности, долази до раслојавања на стручњаке који се више баве пројектовањем, као и оне који се доминантно баве урбанистичким планирањем. Усмеравање искључиво ка урбанистичком планирању и урбаним темама постаје карактеристично за неке бироје, а нарочито за градске заводе за урбанизам, док се у Институту и даље негује интегрални приступ.

Раздвајање слојевите архитектонске делатности на „архитекте-пројектанте“ и „архитекте-урбанисте“ уследило је делимично и заслугом Н. Добровића који се педесетих година залаже за устоличење струковног удружења урбаниста, како на нивоу тадашње Југославије, тако и на нивоу република и градова. Формирањем струковног удружења отвореног за припаднике различитих професија, додатно су афирмисани специфична проблематика и мултидисциплинарни карактер урбанистичког планирања.

Оваква стриктна подела генерално у Институту није заживела, већ су се стручњаци и истраживачи претежно развијали радећи паралелно на више поља и бавећи се различитим просторним нивоима. Радни и креативни амбијент уске повезаности науке, просторног и урбанистичког планирања и архитектонско-урбанистичког пројектовања утицао је на преплетеност и повезаност у стручном и истраживачком деловању. Често су за одређени простор рађене и планска и пројектна документација; неки од примера -

насеља Церак - Виногради, Сунчана долина и др. - приказани су у поглављу архитектонско-урбанистичко пројектовање.

Пракса урбанистичког планирања у Институту обухвата израду свих врста планова из ове области: генералних урбанистичких планова, као вида стратешког планирања, којих је урађено преко тридесет, те детаљних и регулационих планова, којих је урађено преко сто. Кроз време су се мењали називи планова, њихов садржај и обим, у складу са законском регулативом. Паралелно са тим променама, Институт је радио на методолошким основама и унапређивању рада у овој области. Таквом комплексном приступу допринело је и то што су многи планови рађени у склопу, тада актуелних, научноистраживачких пројеката, што представља својеврстан феномен јединствен у раду Института. Добијени резултати овакве методе рада значајно су допринели унапређењу струке, нарочито када се ишло у сусрет специфичним темама од којих су се неке први пут појавиле код нас: урбанистички планови заштићених просторних целина градова, археолошких налазишта, планинско-туристичких центара, рударско-енергетских комплекса, инфраструктурних система и др.

Многи простори за које су рађени урбанистички планови више пута су третирани кроз ревизију раније урађених планова, израдом измена и допуна, или пак сасвим нових планова, тако да је чест случај континуалног планирања и присуства Института на одређеном простору у дужем временском периоду.

Повезаност генералних урбанистичких планова и њихове операционализације кроз детаљне или регулационе урбанистичке планове често условљава паралелно сагледавање и праћење кроз време обе врсте планова, тако да кроз развој Института, можемо издвојити три карактеристична периода урбанистичког планирања и неколико сродних тематских група планова. Ови периоди, па тако и тематске групе, нису строго подељени, већ се међусобно преплићу, у складу са развојем методологије и законодавства и друштвеним контекстом времена у коме су настајали.

Урбанистички пројекти, као спона између урбанистичких планова и архитектонских пројеката, део су праксе која се преплиће и у овој монографији, кроз приказе у поглављима архитектонско-урбанистичко пројектовање и урбанистичко планирање и пројектовање. Као разрада урбанистичких планова за познате наручиоце урађено је преко стотину оваквих пројеката, који по правилу садрже и идејна архитектонска решења. У зависности од њиховог значаја, обима и тематике, део је приказан у овом поглављу, на илустрованим страницама, као што су УП за Лапидаријум изнад Трајанове табле (1965), Б. Богдановића; УП Вирпазара (1988), М. Лојанице и Н. Боровнице, серија УП-ова за Јабучко равниште на Старој планини (2011), И. Марића, Б. Манића, А. Никовић, О. Бакић, Т. Бајић, Б. Ковачевић и И. Павловића и др. Требало би напоменути да су многи урбанистички пројекти урађени на основу првонаграђених решења на јавним и позивним конкурсима, што се види из поглавља о конкурсима и наградама.

Први период, од шездесетих до седамдесетих година прошлог века, доминантно је везан за реализацију детаљних урбанистичких планова (ДУП) који имају нагласак на физичким структурама. У тим плановима се поред регулације, нивелације, намене површина, саобраћајне и техничке инфраструктуре, предвиђају и габарити објеката, тако да се овај вид планирања често назива „габаритни урбанизам“.

Веома речити пример из овог периода је Детаљни урбанистички план и архитектонско-урбанистичко решење IV Месне заједнице у Бору Б. Новаковића и Н. Спасића, који је урађен у целини седамдесетих година прошлог века, и у већем делу реализован у складу са планским решењима, што је и данас уочљиво на терену. У овом плану су по први пут у Србији примењени разни модалитети породичних групација, нивози и полуатријумске групације. Примери ове категорије планова су и ДУП блока 30 на Новом Београду (1967), те ДУП центра општине Палилула (1969), оба од аутора У. Мартиновића, од којих први није доживео реализацију, а други је делимично реализован.

Оваква врста планова већ од седамдесетих година прошлог века постепено престаје да се ради, услед развоја урбанизма као науке и у циљу смањења ограничавајућих и обавезујућих фактора. Тако долази до раздвајања на урбанистичке пројекте који по свом обиму и карактеру често замењују детаљни урбанистички план, и на планове који више немају предвиђене физичке структуре објеката.

Урбанистички пројекти (УП) у то време су окосница за изградњу великих стамбених насеља, централних градских зона, индустријских комплекса, инфраструктурних система итд. Илустративни су: УП градског трга у Ваљеву (1972–1975) М. Лојанице; УП за насеље Лиман III (1971–1976) и УП блока III у Новом Саду (1974–1976) М. Лојанице и П. Цагића; УП за насеље Церак - Виногради у Београду (1978) М. Марушић; УП Вирпазара (1984-1988) М. Лојанице и Н. Боровнице и др.

Други период, осамдесетих и почетком деведесетих година двадесетог века, настаје са постепеним престанком израде детаљних планова са обавезујућим габаритима, када се запажа оријентација ка методологији нормативног урбанистичког планирања. Друштвена и државна својина преовладавају у планирању као заједничко добро, а мање се води рачуна о приватном власништву. Нарочито у урбанизованим срединама, простори предвиђени за стамбене групације били су третирани као простори од општег интереса и као такви представљали основ за експропријацију, што данас није случај, изузев за социјално становање. Овакав однос према простору изнедрио је значајне планове који су допринели да се остваре неки макросторни подухвати, мада често делови тих планова нису доживели реализацију због отежане експропријације. У ово време настају у Институту први генерални и детаљни планови градских и сеоских средина, планинско-туристичких подручја, али и важних рударско-енергетских и индустријских комплекса Србије, као и планови обалног појаса Црне Горе и др.

Један од првих генералних планова урађен је за планинско подручје Златибора - ГУП Чајетина (започет 1978), којим је руководио Б. Милосављевић. Године 1981/82. Институт је, у сарадњи са бироом Аероинжењеринг урадио радни пројекат за Генерални урбанистички план града Луанде у Анголи, а руководиоци су били Д. Перишић и Н. Спасић. Овај документ је битан за даљи рад, јер је у њему разрађена методологија базирана на научним и стручним сазнањима до којих се дошло у Институту.

Већ 1982. године, Институт учествује у изради ГУП-а приобалног појаса општине Будва, у оквиру ширег међународног пројекта који је за циљ имао отклањање последица земљотреса, као и планова других општина у Црној Гори, пре свега Бара, Колашина, Никшића. Од тада су простори општина Будве и Бара, у Институту, предмет континуалног планирања које траје до данас. За Будву је урађен низ генералних и детаљних планова и ревизија тих планова. Израдом планова за Будву је у континуитету, у периоду преко тридесет година, руководио Н. Боровница, у сарадњи са П. Јаковљевићем (1982–1985), а за просторно-урбанистички план Будве руковођење је 2014. године преузео И. Марић. За град Бар такође је урађен низ урбанистичких планова (1995–2019) који се у континуитету, са променама, допунама и новим плановима, раде све до данас, а којима су руководили: П. Јаковљевић, Б. Бојовић, Д. Дабић, Н. Спасић, Д. Дедић, Д. Перишић, М. Вујошевић, С. Зековић и други. Присуство Института на овим просторима значајно је обележило развој дела обалног подручја у Црној Гори и доприносило његовом очувању. На основу стратешких, просторних и генералних планова вршена је даља разрада путем ДУП-ова, које су поред Института радиле и многе друге установе и организације.

Посебни део у генералном и детаљном планирању рађеним у Институту, такође у континуитету (од 1980), заузимају најзначајнија планинска туристичка подручја Србије: Стара планина, Ваљевске планине, Шар-планина, Копаоник и друге. На овој серији планова, који су представљали услов за активирање развоја планинског туризма и насеља, био је ангажован низ руководилаца од којих помињемо: С. Митровића, Д. Дабића,

С. Милијића, Н. Вујошевић, Н. Танкосић, И. Марића, Б. Манића, Н. Крунића и А. Никовић. Просторни, генерални, детаљни и регулациони планови за планинска подручја представљају цело једно свеобухватно поглавље рада заснованог на истраживању, проучавању упоредних примера, наглашавању специфичности и приказивању урађеног. У овим, као и другим плановима, коришћене су напредне технологије и визуелне презентације. Планови уређења традиционалних насеља у циљу изградње нових планинских центара засновани су на искуствима земаља са вишим степеном развоја планинских подручја, уз одређено прилагођавање нашим условима. На плановима који одражавају дугогодишња искуства стручњака Института развијали су се нови стручњаци који су преузимали постојећа искуства унапређујући их из генерације у генерацију.

Поменути корпус урбанистичких планова урађен је у неколико фаза. Једна серија планова урађена је осамдесетих и деведесетих година прошлог века: ГУП Суво рудиште - Јарам на Копаонику (1991–1992), Д. Дабића и С. Митровића; ГУП Штрпци на Шар-планини (1991–1992), П. Арсића и Д. Дабића; ДУП Јабучко равниште на Старој планини (1984), И. Марића, Д. Дабића и других. Потом следе планови: ДУП Брзеће (1991), Н. Вујошевић и ГУП ширег простора гондоле Брзеће, Брегови - Сребрнац (1999–2000), Д. Дабића, оба на Копаонику. Последња фаза су они планови настали крајем прве и у другој деценији 21. века: План детаљне регулације (ПДР) Суво рудиште, Н. Танкосић (2004) и И. Марића и Б. Манића (2014) и ПДР туристичког комплекса „Сребрнац“ (2018) Б. Манића и А. Никовић, сви на Копаонику; ПДР Јабучко равниште (2009, измене и допуне 2011), И. Марића, С. Милијића, О. Бакић и Б. Манића и Планови генералне регулације (ПГР) за Голему реку и Козарницу (2016), И. Марића, Б. Манића и С. Милијића, оба на Старој планини; ПГР за туристички центар Дивчибаре на Ваљевским планинама (2008), Н. Танкосић и Измене и допуне (2015), И. Марића, О. Бакић и Б. Манића; и ПГР за туристичко подручје Стол и туристички комплекс Црни врх у околини Бора

(2017), Д. Дабића и Б. Манића. Карактеристика ових планова је да су пратили време у којем су настајали, с тим да осим значајних концептуалних и методолошких унапређења, кроз њихову генезу може да се прати развој урбанистичког планирања како је описано у овом поглављу, од „габаритног“ преко нормативног до регулационог.

Велики сегмент у изради урбанистичке планске документације припада плановима који произлазе из просторних планова за рударско-енергетске комплексе експлоатације колубарског, тамнавског, костолачког и косовског лигнита те борско-мајданпечки рударски басен. Већина ових планова урађена је под руководством Н. Спасића и Г. Џунић. Осим техничко-технолошких задатака који су у основи ових планова, значајан је допринос у изради планова за пресељење становништва узроковано ширењем копова или изградњом инфраструктурних система. Тако је урађен пилот план за насеље Јелав (1981) у Барошевцу, који су конципирани А. Пенушлиски и Д. Дабић. Овај план је изнедрио моделско насеље које је конципирано као сеоско са могућношћу трансформације у урбано, а што је постигнуто специфичним начином парцелације и уличне мреже. Такође је урађен план за пресељење становништва насеља Кривељ (1993) којим је руководио М. Антанасијевић. У серији ових планова урађен је и план пресељења становништва (2013) из Радњева у ново насеље Мургаш – УБ, на коме су радили И. Марић и Т. Бајић, где су делимично примењени принципи коришћени при изради ДУП-а Јелав.

Институт је урадио и низ генералних урбанистичких планова градова и општина који су касније разрађивани кроз израду детаљних планова за: Ваљево, Обреновац, Врњачку бању, Књажевац, Бор, Приштину, Призрен, Будву, Колашин, Никшић и многе друге. Руководиоци ових планова били су: Д. Тошковић, Н. Спасић, Б. Стојков, Б. Бојовић, Н. Боровница, Н. Танкосић, Д. Дабић, И. Марић и други. Већина генералних урбанистичких планова је приказана у стручној и научној литератури и на салонима урбанизма где су и награђивани.

С обзиром на велики број ДУП-ова за градска ткива, издвојићемо неколико карактеристичних за период у коме су настали. Доласком А. Ђокића са већим бројем сарадника у Институту деведесетих година прошлог века урађено је низ планова за општине Чукарица и Стари град у Београду. На основу решења из ових планова уследиле су многе реализације, као што су насеља Голф и Сунчана падина и многе интерполације. Овим ДУП-овима претежно су руководили А. Ђокић, Љ. Златић као и Р. Шобот.

Значај ових планова потврђује чињеница да је на основу њих велики део Бановог брда у Београду, са својом „кичмом“ Пожешком улицом, умногоме добио свој данашњи изглед, као што је и део општине Стари град на подручју између улица Француске, Страхињића бана, Тадеуша Кошћушка и Цара Душана доживео трансформацију.

Трећи период, који траје од средине деведесетих година прошлог века, представља прекретницу у изради урбанистичких планова.

Нормативно урбанистичко планирање везано за друштвено планирање, трансформише се у регулационо планирање. Још пре законског дефинисања ове врсте планова, у Институту, под руководством Б. Стојкова, урађен је први тзв. Огледни регулациони план потеза дуж улице Војводе Степе у Београду (1991) који је накнадно усвојен као ДУП јер је била таква законска регулатива. Институт је, у сарадњи са Грађевинском књигом, објавио и књигу План и судбина града Б. Стојкова (1992) у којој се, између осталог, реafirмише регулационо урбанистичко планирање.

Након израде овог плана, Институт је покренуо иницијативу за формирање једног новог трга у Београду – Вождовог трга. Око овог пројекта су се поред чланова Института Б. Стојкова, И. Марића и З. Маневића окупиле и уметници – сликари и вајари: Ч. Васић, М. Виденовић, М. Стевановић, М. Крковић, а кустос изложбе под називом „Уметност града“ био је В. Војновић. Ова иницијатива, праћена изложбом са каталогом, представљена је у галерији УЛУС-а у Београду (1991).

У Институту се у периоду деведесетих година прошлог века, у складу са новом законском регулативом, раде генерални планови, планови генералне регулације и планови детаљне регулације. Значајни планови су: за градски центар Вуковара (1994–1996), центар Вршца (2002–2004. и 2009) и центар Тополе (1999–2000), којима је руководио И. Марић, као и планови центра Пожаревца (1988) и Смедерева (1995), којима је руководио П. Цагић; Обреновца (1995) и Призрена (1996), којима је руководио Б. Стојков, те ДУП центра Приштине (1996), којим је руководила Н. Танкосић, регулациони план центра Јагодине (1994–1995), Б. Стојкова и Љ. Стефановић-Тасић. У последње време урађени су планови детаљне регулације за Белу Цркву (2011–2015), којима је руководио Б. Манић у сарадњи са А. Никовић, ПГР Бранковине (2015), руководиоца М. Пуцар, ГУП Бора (2015), Н. Спасића и ПГР Бора (2018). Н. Спасића, Г. Џунић и И. Марковић (ЈУГИНУС), планови детаљне регулације за гробља у Бору и Брестовцу (2017) Б. Манића и А. Никовић, ПДР пристана „Драгуљ“ на Дунаву (2019) Н. Даниловић Христић и М. Христов, а у току је израда планова генералне регулације Пожаревца под руководством Б. Манића, И. Марића, Н. Спасића и А. Никовић. Ове планове карактеришу пажљив и минуциозан однос према наслеђу и креативна сарадња са надлежним заводима за заштиту споменика културе, као и исцрпно урађене студије заштите амбијента и објеката. Они се могу сматрати плановима урбане обнове и реконструкције за које су проучени свака парцела и објекат појединачно, а у контексту целине и споја новог и наслеђеног. Као специфичан издваја се ПДР дела насеља Мали Звечан (2015) И. Марића и А. Никовић, којим су створени услови за изградњу насеља Сунчана долина за повратнике на Косово и Метохију. На основу овог плана у Институту је урађена и пројектна документација према којој се насеље изводи.

Специфична врста планских докумената су тзв. детаљне (урбанистичке, регулационе) разраде, које представљају својеврсне урбанистичке планове уграђене у просторне планове подручја посебне намене. Ови плански документи се у последње време све чешће раде за подручја од посебног значаја

за Републику Србију, посебно за заштићена природна добра, као на пример за Овчарско-кабларску клисуру, клисуру реке Милешевке, Златибор и др., под руководством Б. Манића, А. Никовић, Н. Крунића и других. Ови планови представљају спону између стратешког и регулационог планирања и посебно их издваја студиозан приступ заштити природних добара и културног наслеђа.

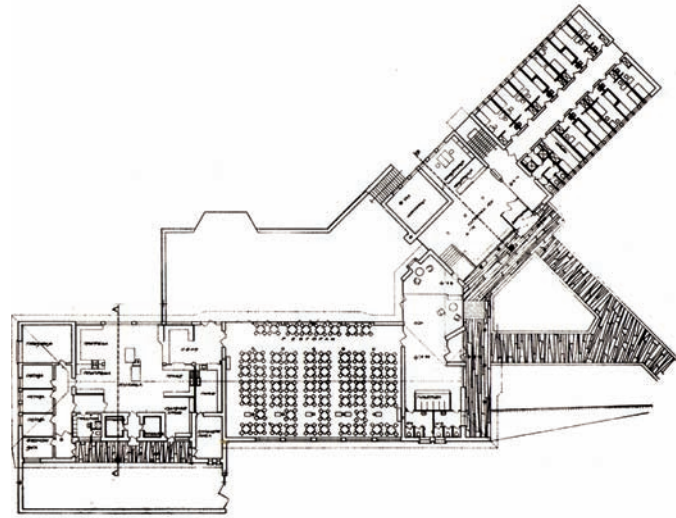
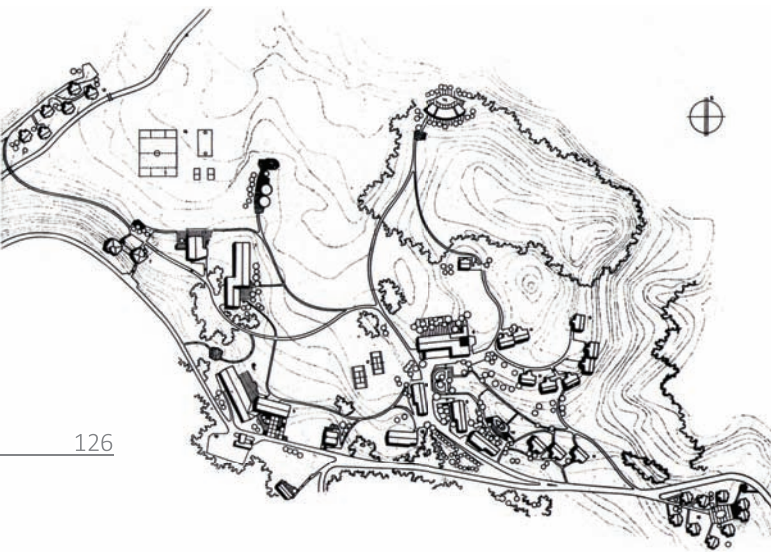
Требало би истаћи значајан обим израде детаљних и регулационих планова за различите инфраструктурне системе (од 2000. године до данас): далеководе, којима је руководио З. Мирјанић; оптичке каблове, којима су руководили Р. Малобабић, З. Мирјанић, С. Милијић, Г. Џунић и др; ветропаркове, З. Мирјанић; а у последње време и за државне путеве, под руководством Н. Даниловић Христић. Многе детаљне разраде рађене су у оквиру просторних планова посебне намене инфраструктурних коридора, као што су државни путеви, гасоводи и далеководи, и већ поменутих рударско-енергетских комплекса под руководством З. Мирјанића, Н. Крунића, Г. Џунић, Н. Даниловић Христић, Н. Стефановића и других. Израда ових планова је кроз време методолошки унапређивана, нарочито у складу са променама законске регулативе и околностима које условљавају велики степен усаглашености између интереса Републике, градова и општина, с обзиром на значајни просторни обухват ових планова.

Типична за планове који се раде у првој и другој деценији двадесет првог века јесте санација постојећег стања и велика атомизација просторних решења, условљена уситњеним приватним парцелама, а самим тим интересима и бесправном изградњом. Спутаност у решавању стратешких проблема условљава да се ови планови често мењају.

Узроци тих промена су и честе промене законске регулативе, као и економска ситуације у земљи. И поред наведеног, у урбанистичком планирању има одређених константи које су стандарди у процесу израде ове врсте планова и примењеној методологији, а варијабиле су условљене друштвено-политичким, економским и технолошким захтевима. У симбиози ових чинилаца Институт је увек тражио најбоља решења.

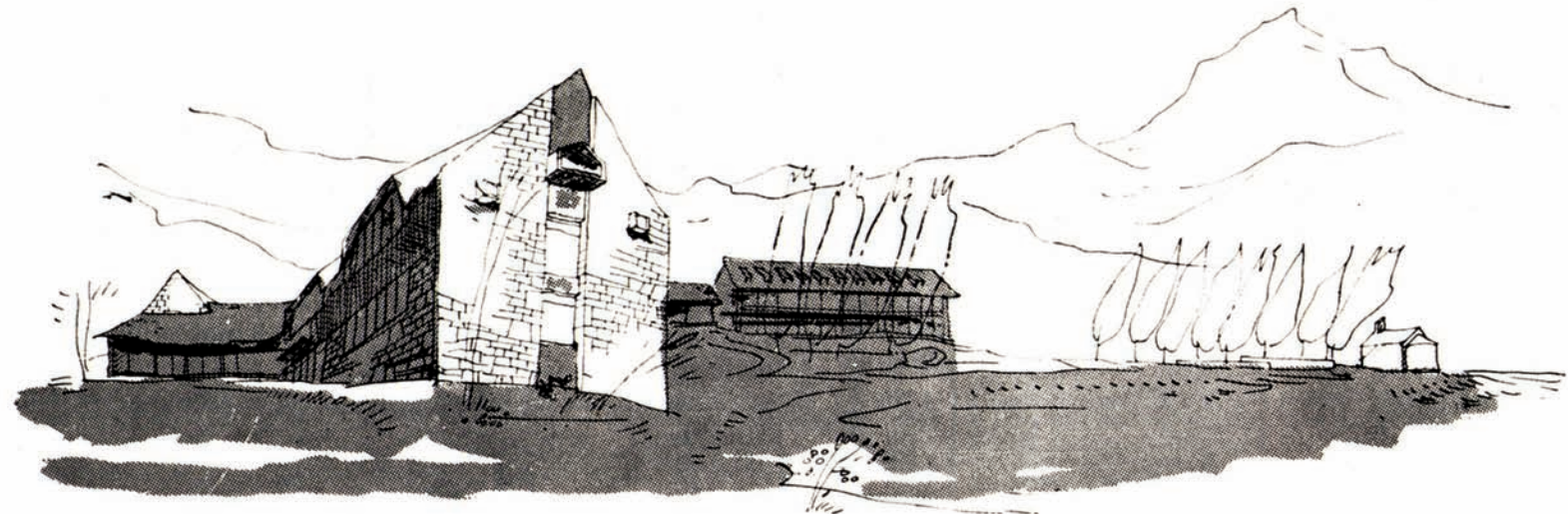
УРБАНИСТИЧКИ ПЛАН НАЦИОНАЛНОГ ПАРКА
ИВАНОВА КОРИТА ПОД ЛОВЋЕНОМ СА ПРОЈЕКТОМ
ХОТЕЛА 1960.

В. Дамјановић, У. Мартиновић, З. Петровић

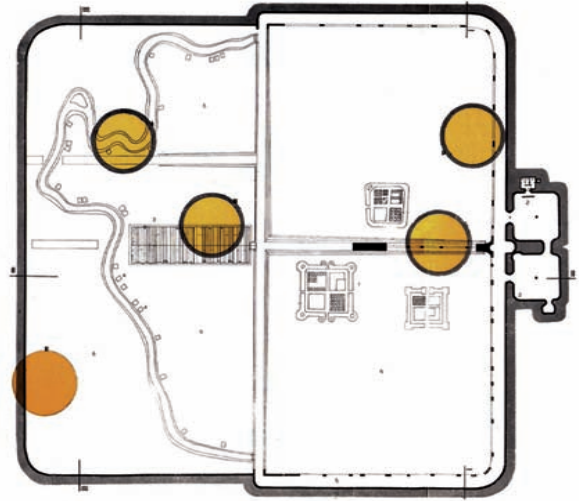
126

* Damjanović, V., Martinović, U., Petrović, Z. (1961) Idejno urbanističko rešenje Ivanovih Korita pod Lovćenom. Zbornik radova, 1, str. 45-48.

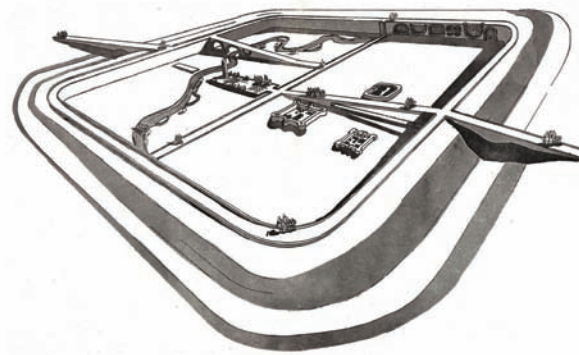
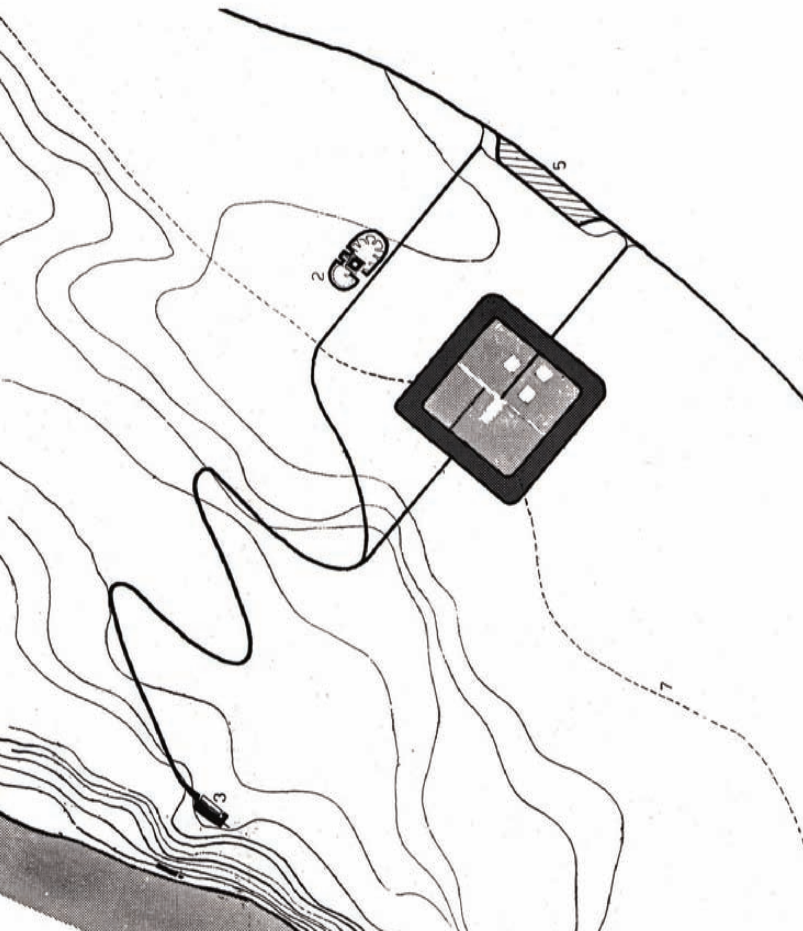

УРБАНИСТИЧКО - АРХИТЕКТОНСКО РЕШЕЊЕ
ЛАПИДАРИЈУМА.....1965.

Б. Богдановић

127

* Bogdanović, B. (1966) Lapidarijum iznad podignute Trajanove table. *Zbornik radova*, 4, str. 199-203.

ДЕТАЉНИ УРБАНИСТИЧКИ ПЛАН IV МЕСНЕ
ЗАЈЕДНИЦЕ У БОРУ.....1974.

Б. Новаковић, Н. Спасић, Н. Боровница

* „Сл. лист општина: Бор, Бојевац, Зајечар, Кладово,
Књажевац, Мајданпек и Неготин“ 10/1974

Изграђена IV месна заједница
према измењеном ДУП-у

ВИРПАЗАР - УРБАНИСТИЧКИ ПРОЈЕКТИ.....1988.

М. Лојаница, Н. Боровница

* IAUS, Zavod za eviziju GUP-a Bar (1985) Virpazar: planovi, uređenja i izgradnja. Beograd: Institut za arhitekturu i urbanizam Srbije, Bar: Zavod za eviziju GUP-a Bar.

ГЕНЕРАЛНИ УРБАНИСТИЧКИ ПЛАН ВАЉЕВА1987.
Д. Тошковић

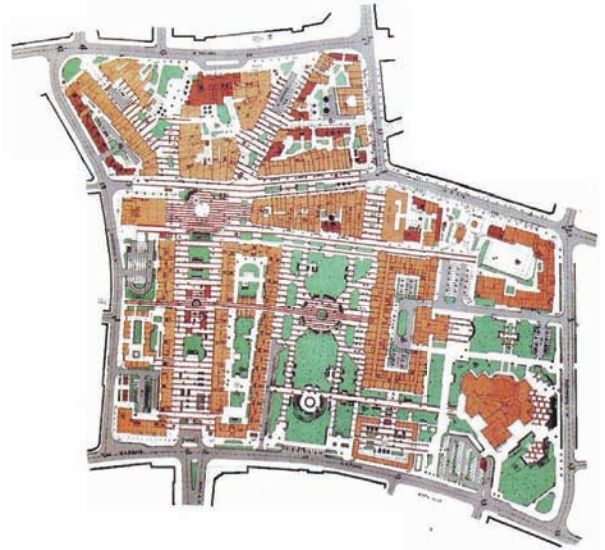
130

* Сл. гласник општине Ваљево 7/1987

ДЕТАЉНИ УРБАНИСТИЧКИ ПЛАН СА ИДЕЈНИМ АРХИТЕКТОНСКО-УРБАНИСТИЧКИМ РЕШЕЊИМА РЕКОНСТРУКЦИЈЕ УЖЕ ЗОНЕ ЦЕНТРА ПОЖАРЕВЦА - ДУП „ЦЕНТАР“ 1989.

П. Цагић

131

Реконструкција зоне најужег центра Пожаревца предложена Детаљним урбанистичким планом, са идејним архитектонско-урбанистичким решењима, предвиђена је на простору од око 13,5 ха. Границе тог простора чине улице у најужем језгру града. Тежишно опредељење код концепта реконструкције и просторне организације центра Пожаревца, на основу претходних и страживања, било је оријентисано ка циљу формирања хуманог амбијента намењеног пре свега пешаку, са тежњом ка усклађивању постојећих јасних традиционалних вредности, изграђеног грађевинског фонда, са реконструкцијом постојећих, доградњом постојећих и изградњом нових објеката.*

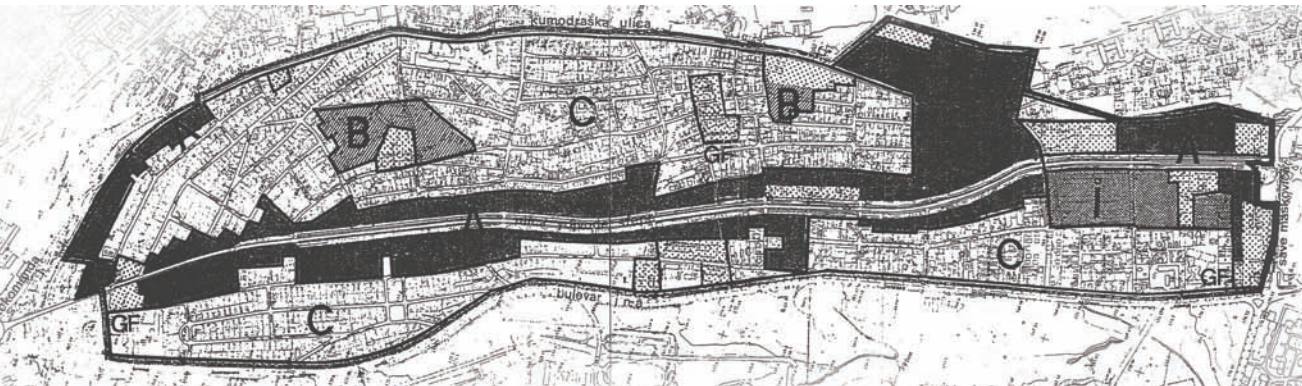
* Цагић, П. (1995) Реконструкција уже зоне центра Пожаревца, *Архитектура и урбанизам*, 2, стр. 33-37.

ДЕТАЉНИ УРБАНИСТИЧКИ ПЛАН ПОТЕЗА ДУЖ УЛИЦЕ ВОЈВОДЕ СТЕПЕ У БЕОГРАДУ 1991.

Огледни регулациони план потеза дуж улице Војводе Степе у Београду

Б. Стојков, Н. Танкосић

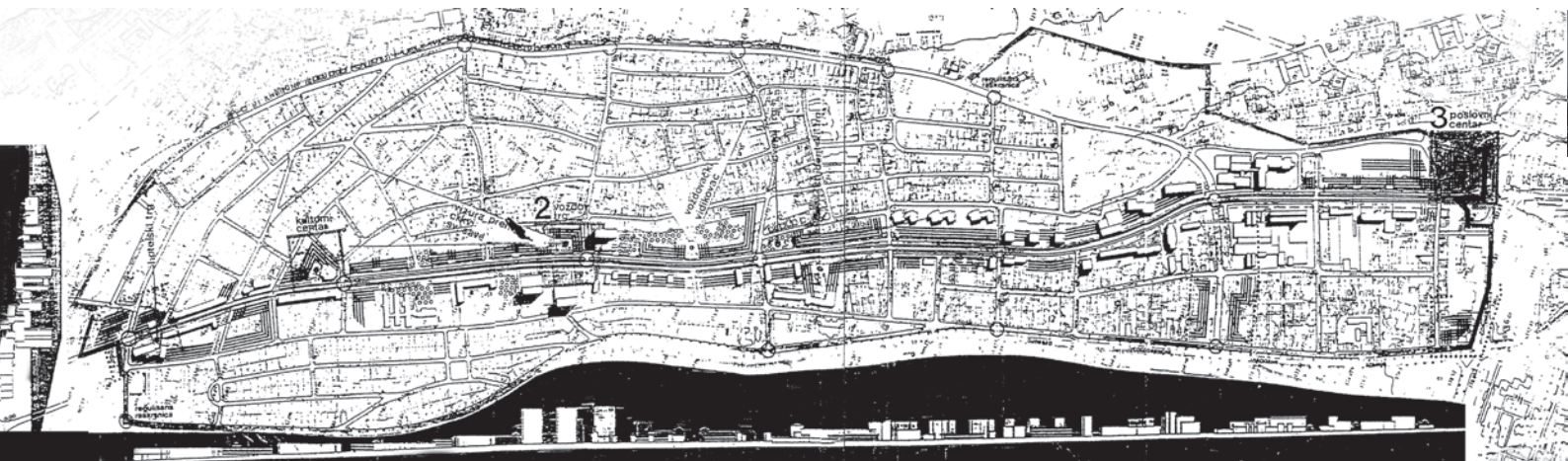
I равноправна награда 1. Салона урбанизма у категорији урбанистичких планова

132

Једна од основних смерница Детаљног урбанистичког плана Вождовца, била је да се интервенцијама постепеног унапређења вредности постојеће структуре створи булевар са неколико јаким упоришних тачака културног, забавног, трговачког и пословног карактера. Улица војводе Степе је високог ранга по питању трговачке атрактивности и промета. Тежишна тачка овог потеза је простор и амбијент око цркве Св. Константина и Царице Јелене и три стамбене куле из 70-их година за који је развијана идеја о Вождовом тргу и Вождовој кули као реперу идентитета Вождовца.

* Сл. лист града Београда 21/1991

ДЕТАЉНИ УРБАНИСТИЧКИ ПЛАН ЈУГОИСТОЧНЕ СТРАНЕ ПОЖЕШКЕ УЛИЦЕ - СО ЧУКАРИЦА.....1990.

А. Ђокић, Љ. Златић, П. Марковић, М. Драговић, М. Нојковић, С. Димитријевић

ДЕТАЉНИ УРБАНИСТИЧКИ ПЛАН УЛИЦА КИРОВЉЕВА - ПОЖЕШКА ОПШТИНА ЧУКАРИЦА.....1992.

А. Ђокић, Љ. Златић, Р. Шобот, С. Вуксановић, М. Вељковић, С. Тешић

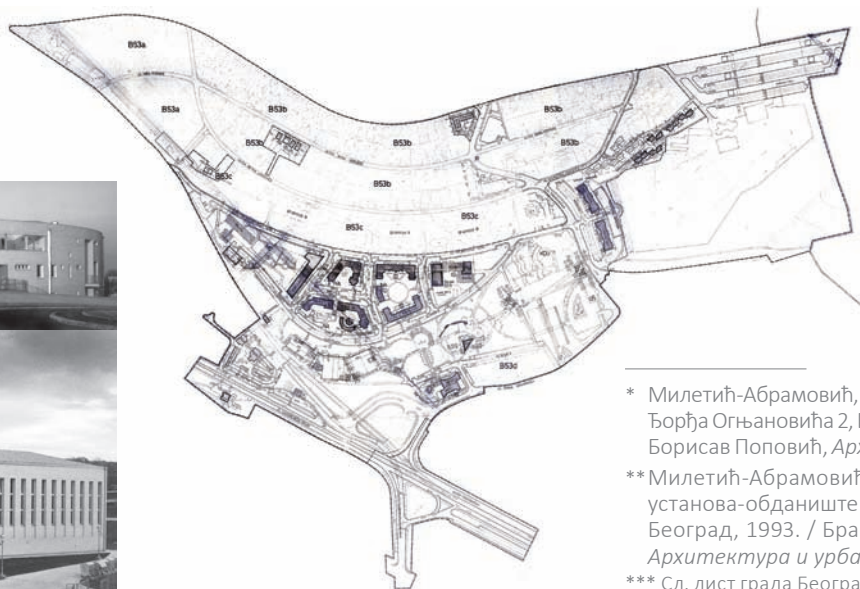
* Сл. лист града Београда 19/1990

** Сл. лист града Београда 25/1992

ИЗМЕНЕ И ДОПУНЕ ДЕТАЉНОГ УРБАНИСТИЧКОГ ПЛАНА „СУНЧАНА ПАДИНА“.....1995.

Љ. Златић, М. Драговић, М. Нојковић, М. Вуксановић

Реализовани објекти: ОШ 'Милош Црњански', 1992., арх. З. Јовановић, Б. Поповић
Обданиште 'Бајка', 1993., арх. Б. Реџић, Д. Ивановић

* Милетић-Абрамовић, Љ. (1994а) ОШ „Милош Црњански“: Ђорђа Огњановића 2, Београд, 1992. / Зоран С. Јовановић, Борисав Поповић, *Архитектура и урбанизам*, 1, стр. 55.

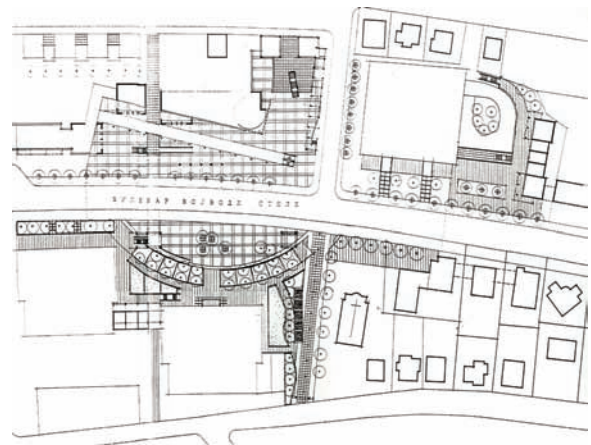
** Милетић-Абрамовић, Љ. (1994б) Комбинована дечија установа-обданиште „Бајка“: насеље „Сунчана падина“, Београд, 1993. / Бранислав Реџић, Драган Ивановић, *Архитектура и урбанизам*, 1, стр. 56.

*** Сл. лист града Београда 5/1995

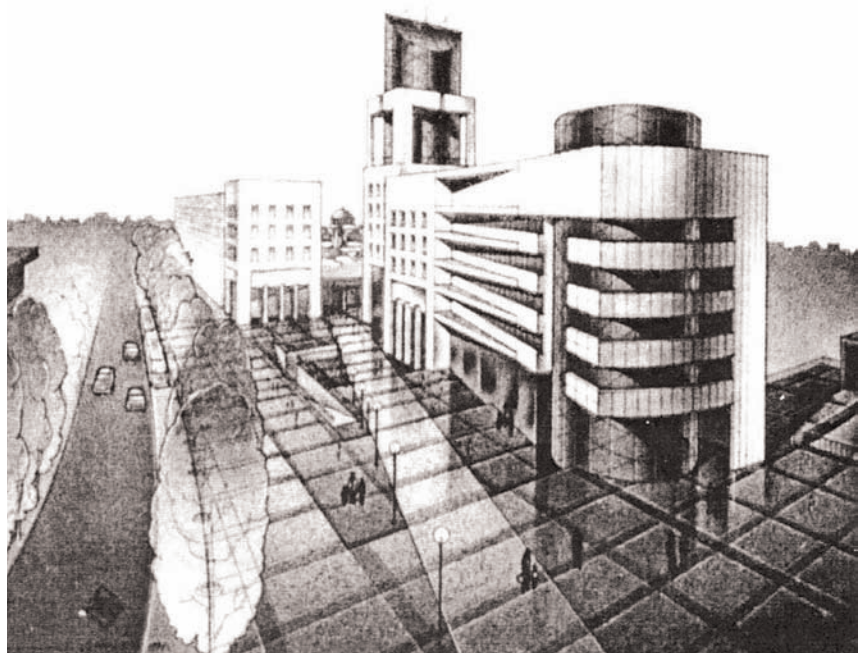
ВОЖДОВ ТРГ У БЕОГРАДУ - ИНИЦИЈАТИВА ЗА НОВИ ТРГ 1991.

Б. Стојков, И. Марић, З. Маневић, В. Војновић,
Ч. Васић, М. Видић, М. Стевановић, М. Крковић

У Институту је био урађен Детаљни урбанистички план потеза дуж Улице војводе Степе у Београду. На иницијативу обрађивача покренута је идеја о једној новој просторној целини код цркве Светог цара Константина и царице Јелене и „вождовачких кула“. У духу јединства уметности у грађењу простора окупила се група архитеката, вајара, сликара, историчара архитектуре и кустоса око тог подухвата. Резултати су путем цртежа текста, макета и модела презентовани јавности у галерији УЛУС-а у Кнез Михаиловој улици и та изложба, са пропратним каталогом, требало је да буде иницијална каписла да Градска управа крене у реализацију путем израде програма за нови „Вождов трг“ и распише архитектонско урбанистички конкурс. То је била сасвим самостална иницијатива групе креативних људи, да се оствари један нови градски простор што представља реткост у нашој средини.

* Стојков, Б., Марић, И. (1999) Иницијативе: „Вождов трг“ у Београду, *Архитектура и урбанизам*, б. стр. 81-84.

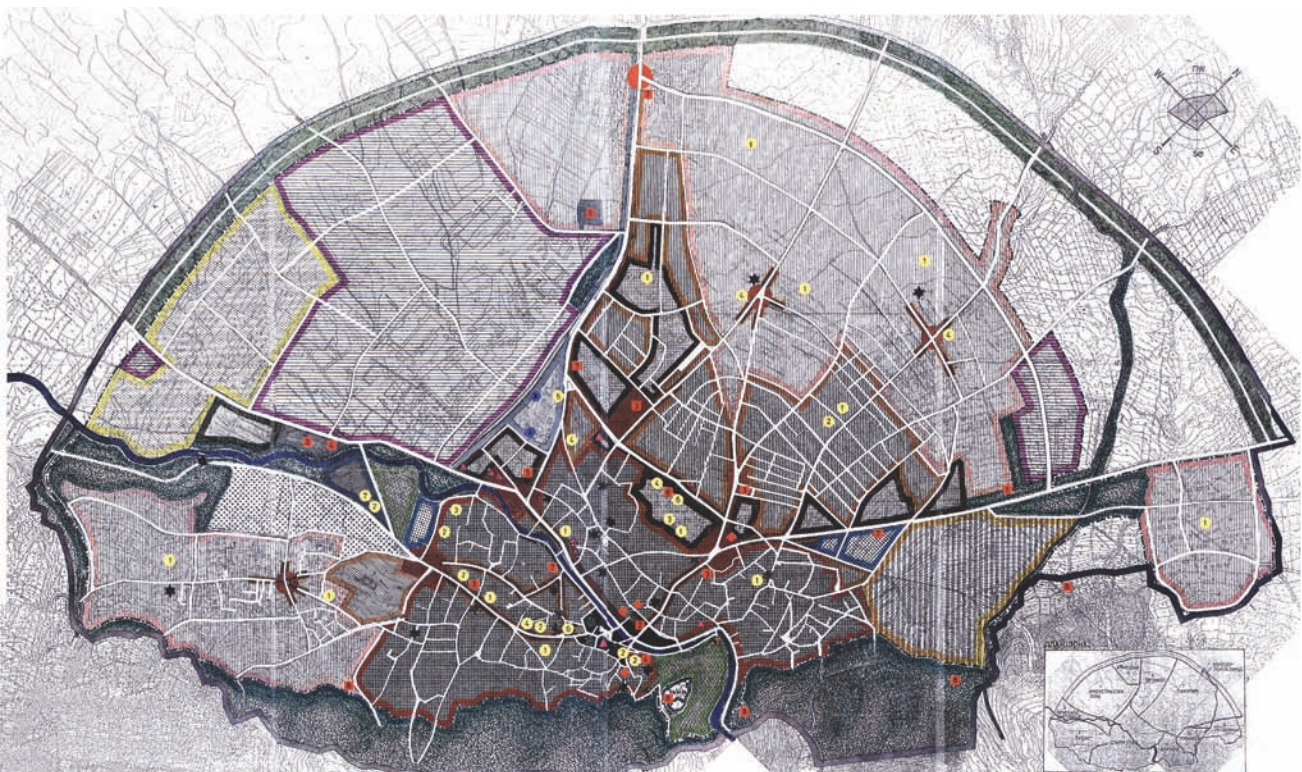

ГЕНЕРАЛНИ ПЛАН ПРИЗРЕНА.....1998.

Б. Стојков

* Лукић, М. (1998) Генерални план Призрена, *Архитектура и урбанизам*, 5, стр. 35-37.

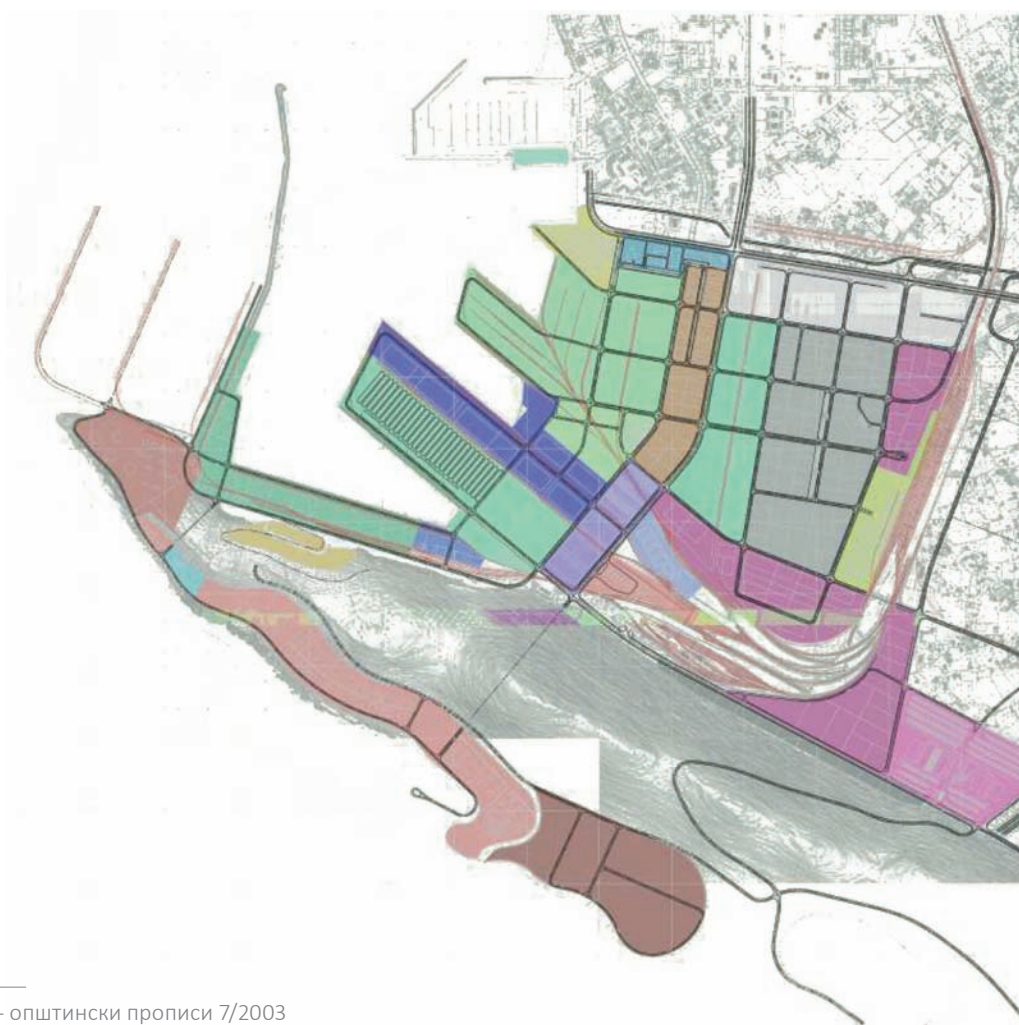
РЕГУЛАЦИОНИ ПЛАН ЦЕНТРАЛНЕ ЗОНЕ ПРИШТИНЕ 1999.

Н. Танкосић

ДЕТАЉНИ УРБАНИСТИЧКИ ПЛАН „ПРВА ФАЗА
ПРИВРЕДНЕ ЗОНЕ БАР“ 2001.

Б. Бојовић, Д. Дедић, Б. Милосављевић

137

* Сл. лист РЦГ - општински прописи 7/2003

ПЛАН ДЕТАЉНЕ РЕГУЛАЦИЈЕ ЦЕНТРАЛНЕ ЗОНЕ
ВРШЦА 2003.

И. Марић, М. Пуцар, Б. Манић

III награда 14. Салона урбанизма у категорији регулациони и детаљни планови

Измене и допуне Плана 2009.

И. Марић, Б. Манић

План централне зоне Вршца је урађен са тежњом ка проналажењу начина да се једна амбијентално аутентична и квалитетна урбанистичка целина заштити од пропадања, а да истовремено, не остане пасивно заштићена и претворена у инертну урбану музејску поставку.

* Сл. лист општине Вршац 5/2003
** Сл. лист општине Вршац 6/2009

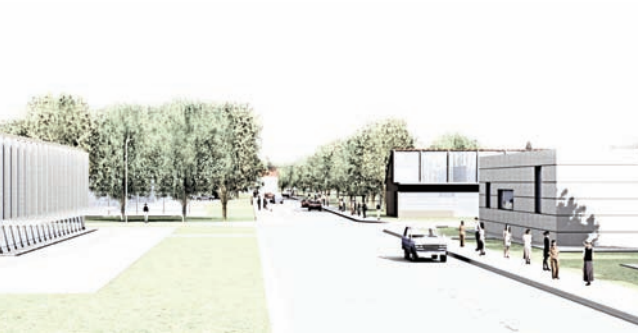
Иако није донета званична одлука о заштити амбијенталне целине централне зоне Вршца, кроз урбанистичке услове та заштита је афирмисана низом нових и подстицајних урбанистичких правила. Овим начином омогућено је да се грађевински фонд повећа, не ремећећи постојећу структурну матрицу и изглед центра града

РЕГУЛАЦИОНИ ПЛАН ДЕЛА БЛОКА 82 (ТЕХНОЛОШКИ ПАРК) У
ВРШЦУ 2003.

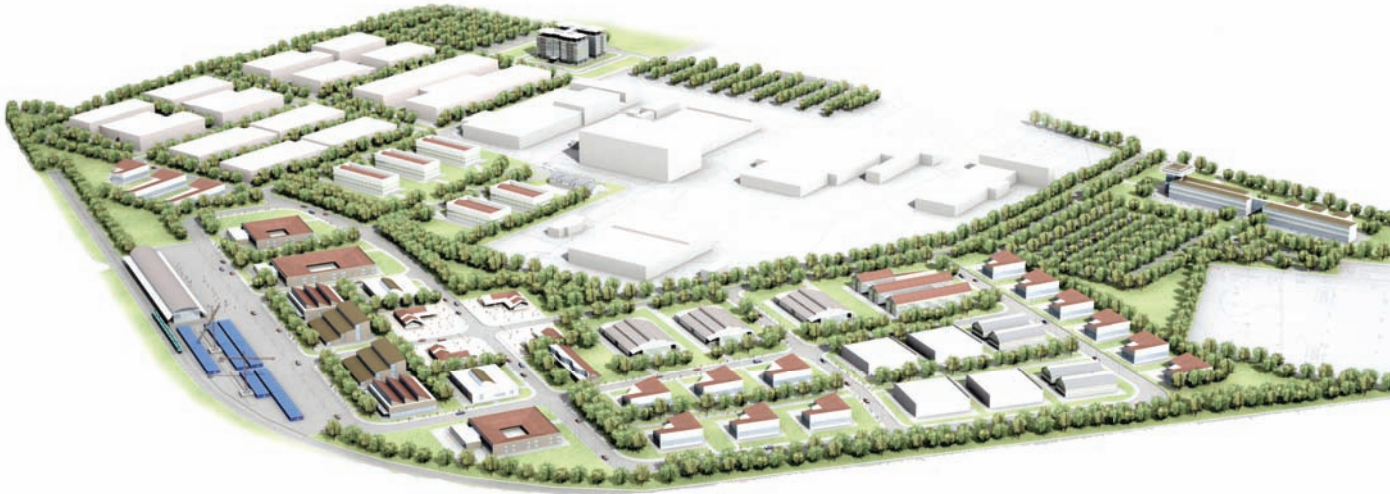
М. Пуцар, И. Марић

II награда 12. Салона урбанизма
у категорији планова регулације

Планом детаљне регулације Технолошког парка у Вршцу обезбеђен је простор за даљи развој и проширење постојећег индустријског комплекса фабрике „Хемофарм“. Овим планом створени су услови за уређење и изградњу планираног простора, економије коришћења грађевинског земљишта и његово комунално опремање, као и за усмеравање рационалног улагања за нову изградњу.

* Сл. лист општине Вршац 3/2003

ПЛАН ДЕТАЉНЕ РЕГУЛАЦИЈЕ СУВОГ РУДИШТА
НА КОПАОНИКУ 2004.

Н. Танкосић

ПЛАН ДЕТАЉНЕ РЕГУЛАЦИЈЕ СУВО РУДИШТЕ НА
КОПАОНИКУ 2014.

И. Марић, Б. Манић; у сарадњи са ЈП Завод за урбанизам Ниш

* Сл. гласник општине Рашка
64/2004

**Сл. гласник општине Рашка
139/2014

140

Подручје овог плана детаљне регулације налази се у Националном парку Копаоник у оквиру зоне III степена заштите. Обухват плана је око 123 ха. Планира се уређење, даљи развој и изградња стационарних туристичких капацитета, туристичко-рекреативне инфраструктуре и поливалентних пратежих садржаја у циљу успостављања

садржајно и функционално заокружене туристичке понуде, продужења туристичке сезоне и повећања степена искоришћености капацитета. Максимални капацитети туристичког смештаја су одређени према просторним могућностима и ограничењима која намећу заштита животне средине и инфраструктура.

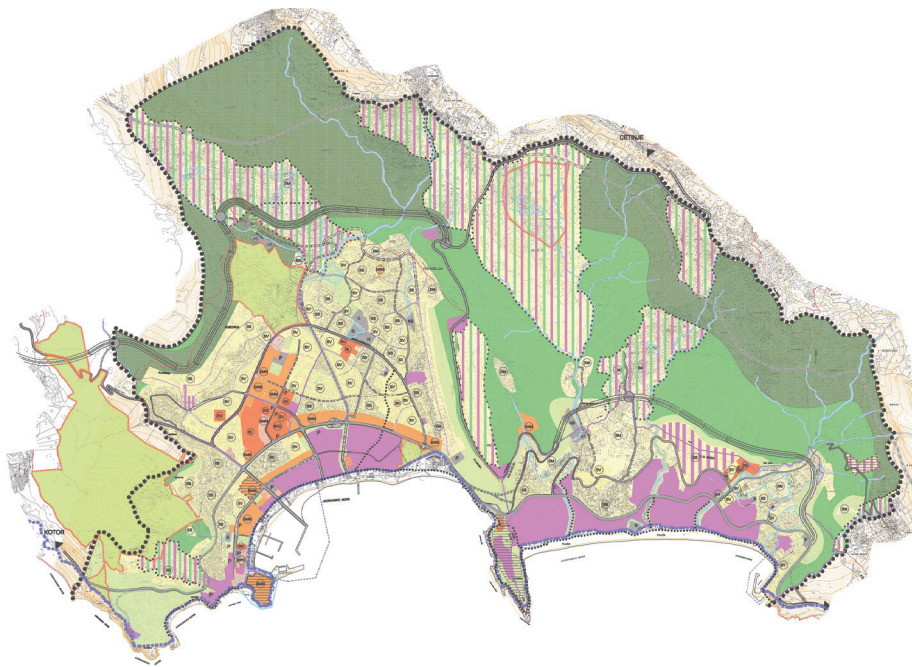

ГЕНЕРАЛНИ УРБАНИСТИЧКИ ПЛАН ПРИОБАЛНОГ ПОЈАСА ОПШТИНЕ БУДВА, СЕКТОР КАМЕНОВО - БУЉАРИЦА2005.

Н. Боровница

ГЕНЕРАЛНИ УРБАНИСТИЧКИ ПЛАН ПРИОБАЛНОГ ПОЈАСА ОПШТИНЕ БУДВА, СЕКТОР БУДВА - БЕЧИЋИ2007.

Н. Боровница, З. Тодоровић, М. Вујошевић, Н. Крунић;
у сарадњи са AG INFOPLAN, Budva

141

* „Сл. лист ЦГ – општински прописи“ 35/2005
** „Сл. лист ЦГ – општински прописи“ 30/2007

Генерални урбанистички план приобалног појаса општине Будва рађен је у периоду 1982. до 1985. године (усвојен је 1986. године), након земљотреса из 1979. године. Измене и допуне овог плана су донете 2005. године за сектор Каменово – Буљарица, односно нови ГУП за сектор

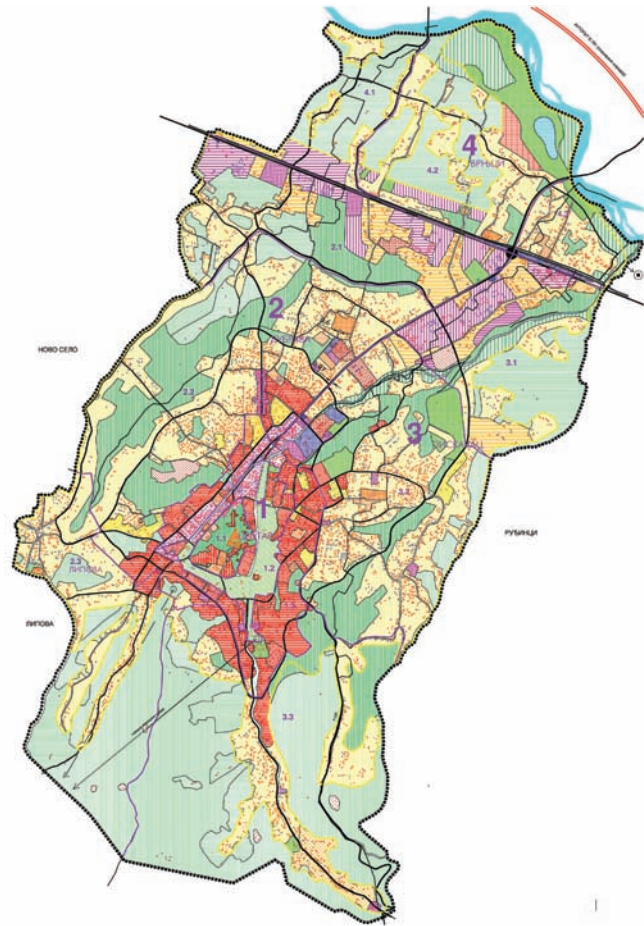
Будва – Бечићи је донет 2007. године. Ови ГУП-ови нуде санациона решења за одређене просторне целине и локалитете, прописују режим градње и коришћења простора у залеђу приобалног појаса и усклађују дугорочна планска решења ГУП-ова са промењеним развојним околностима.

ГЕНЕРАЛНИ ПЛАН ВРЊАЧКЕ БАЊЕ 2005-2021.2005.

И. Марић, О. Бакић

II награда 14. Салона урбанизма у категорији генерални планови

142

Подручје плана обухвата површину од око 2.300 ha. Границом су обухваћене територије катастарских општина Врњачка Бања, Руђинци, Липова и Ново Село. Основни циљеви израде плана су очување амбијента бањског места, повећање површине под зеленилом, заштита парка, формирање саобраћајних прстенова по ободу централне зоне, стварање могућности за изградњу нових разноврсних садржаја, остваривање везе Бање са Западном Моравом и решење инфраструктурних проблема.

* „Сл. лист општине Краљево 12/2005

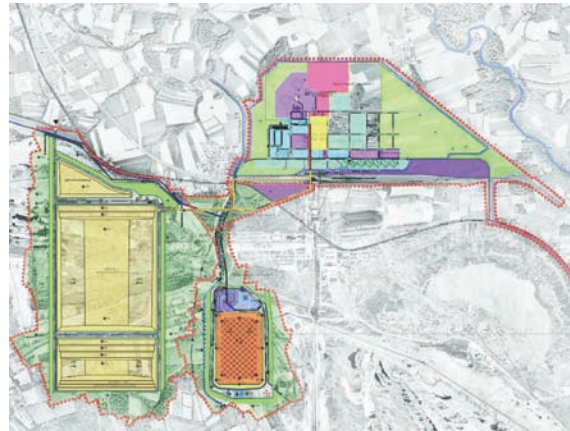
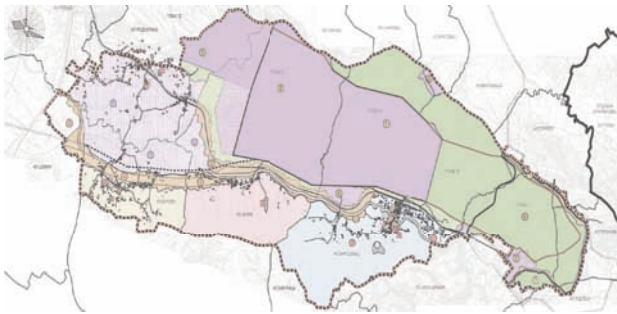

ПЛАН ГЕНЕРАЛНЕ РЕГУЛАЦИЈЕ ПОДРУЧЈА „ТЕ
КОЛУБАРА Б“ – ПРВА ФАЗА 2006.

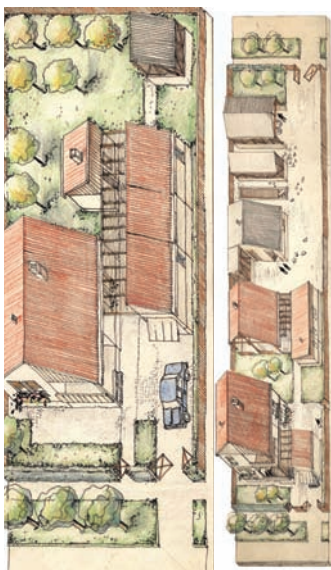
Н. Спасић, Г. Џунић

ПЛАН ГЕНЕРАЛНЕ РЕГУЛАЦИЈЕ ЗА НАСЕЉА БАРОШЕВАЦ,
МЕДОШЕВАЦ, ЗЕОКЕ И БУРОВО 2008.

Н. Спасић, Г. Џунић, К. Петовар, В. Јокић, Ј. Ђурђевић, Ј. Живановић-Миљковић

* Сл. лист града Београда 29/2006
** Сл. лист града Београда 58/2008

Модел кућишта коришћен за Детаљни урбанистички
план насеља Јелав у Барошевцу 1981.

А. Пенушлиски, Д. Дабић

Г Е Н Е Р А Л Н И У Р Б А Н И С Т И Ч К И П Л А Н Б А Р А
2 0 2 0 2 0 0 7 .

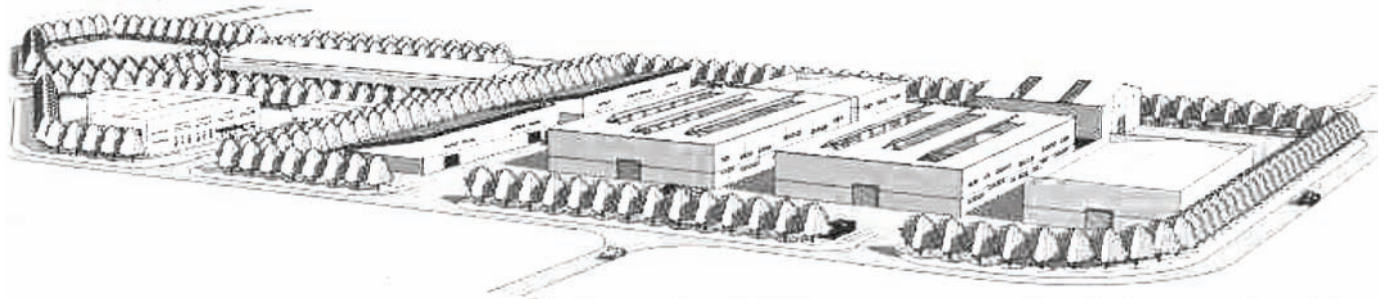
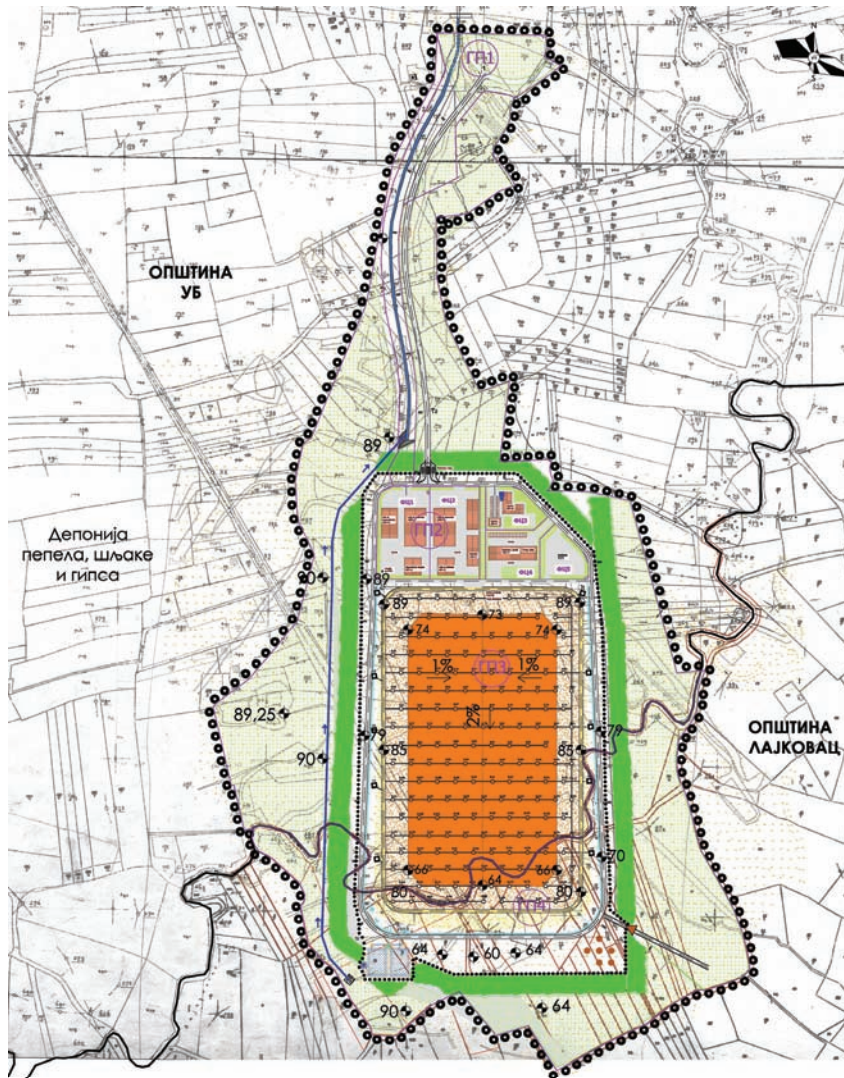
Б. Бојовић, Д. Дедић; у сарадњи са ЈУГИНУС-ом и стручним тимом из Бара

* Сл. лист Црне Горе -
општински прописи 08/2007

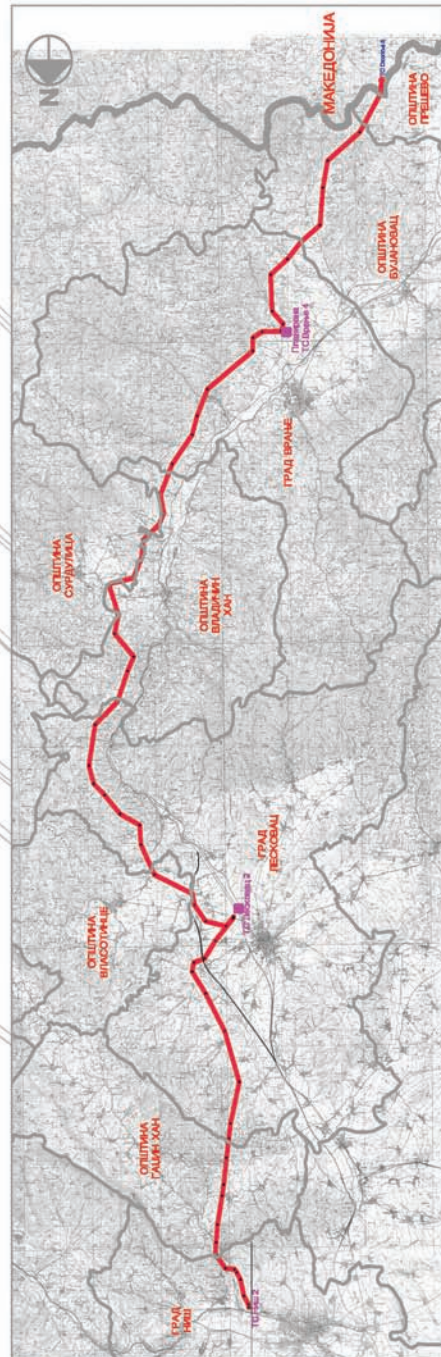
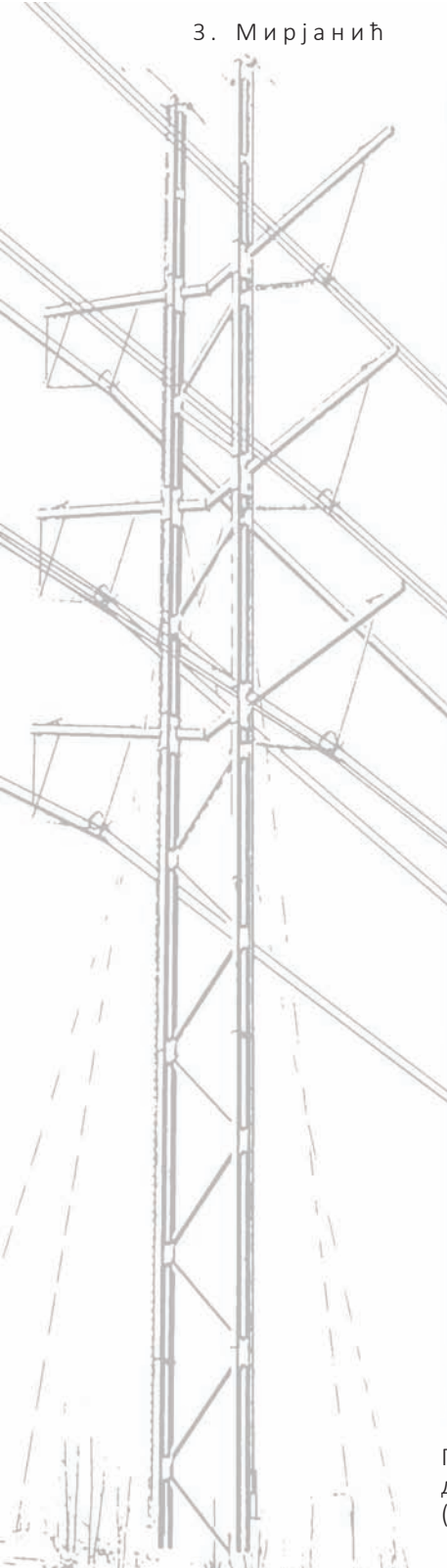
УРБАНИСТИЧКИ ПРОЈЕКАТ ЗА РЕГИОНАЛНИ ЦЕНТАР
ЗА УПРАВЉАЊЕ ОТПАДОМ „КАЛЕНИЋ”..... 2008.

И. Марић, М. Ненковић-Ризнић, Б. Манић

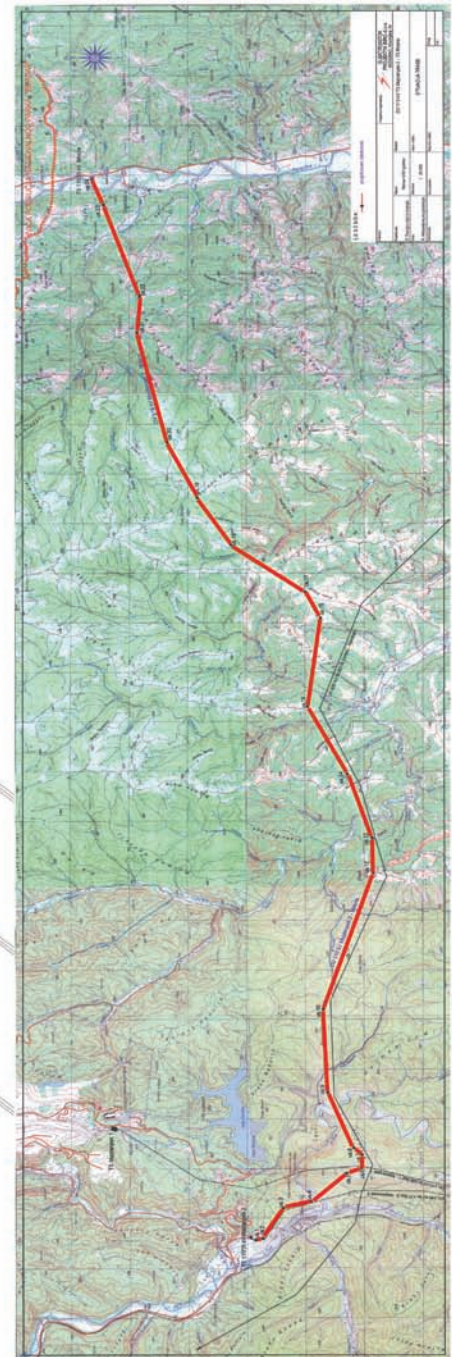

УРБАНИСТИЧКИ ПЛАНОВИ МРЕЖЕ ДАЛЕКОВОДА
..... 2005 - 2009 .

3. Мирјанић

Генерални планови коридора
далековода Ниш - Македонија
(2005 - 2007)

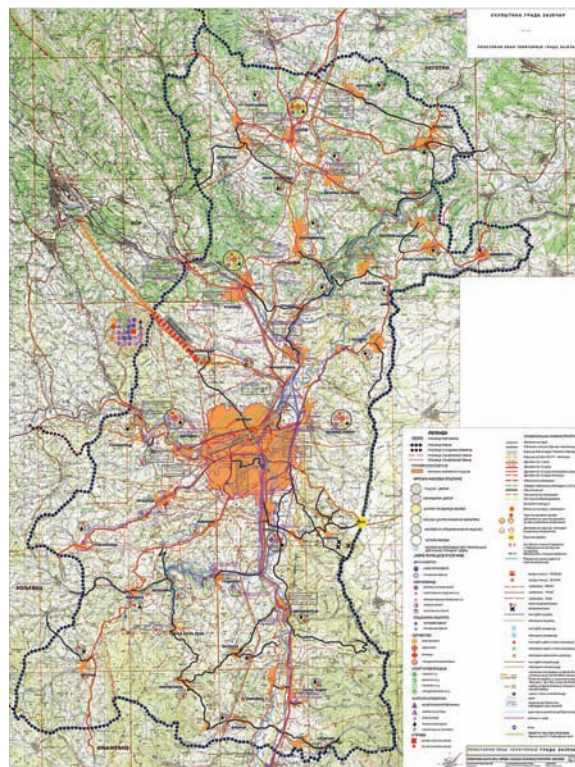
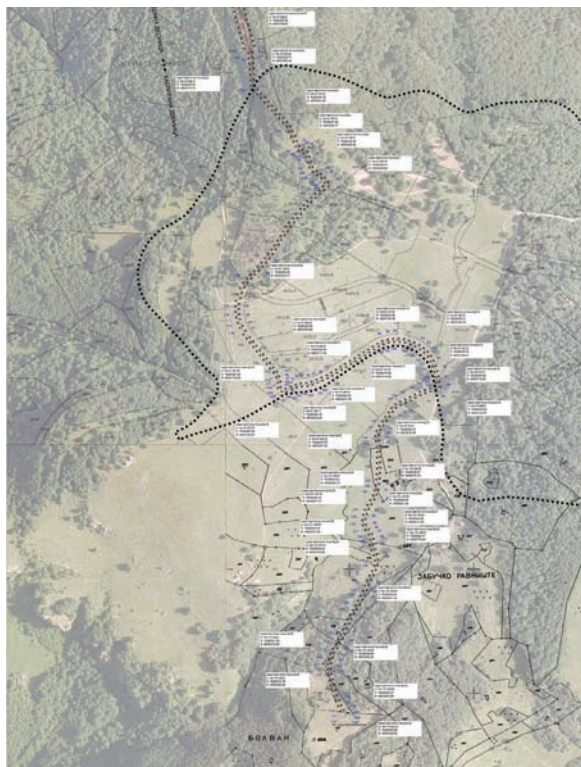

План детаљне регулације
далековода Мајданпек -
Мосна (2007)

* Сл. лист општине Мајданпек 13/2007

УРБАНИСТИЧКИ ПЛАНОВИ МРЕЖЕ ДАЛЕКОВОДА
 2009 - 2014 .

3. Мирјанић

План детаљне регулације за потребе изградње далековода 35 kV „Балта Бериловац- Јабучко равниште“ 2014.

* Сл. лист општине Књажевац 16/2014

План детаљне регулације коридора далековода 110kV између ТС „Бор 2“ и ТС „Зајечар 2“, деоница на територији општине Бор 2015.

* Сл. лист општине Бор 11/2015

План детаљне регулације коридора далековода 2x110 kV између ТС „Бор 2“ и ТС „Бор 1“, деоница на територији општине Бор 2014.

* Сл. лист општине Бор 2/2014

План детаљне регулације коридора дела далековода 110 kV ТС „Бор 2“ - ТС „Зајечар 2“, на територији града Зајечара 2014.

* Сл. лист града Зајечара 45/2014

ПЛАН ГЕНЕРАЛНЕ РЕГУЛАЦИЈЕ ТУРИСТИЧКОГ
ЦЕНТРА ДИВЧИБАРЕ 2008.

Н. Танкосић

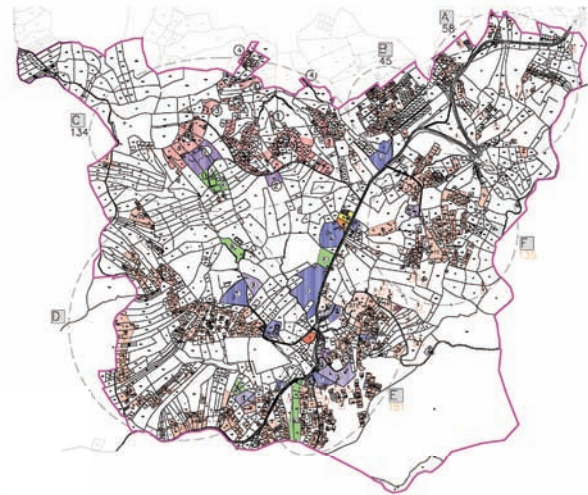
ИЗМЕНЕ И ДОПУНЕ ПЛАНА ГЕНЕРАЛНЕ РЕГУЛАЦИЈЕ
ТУРИСТИЧКОГ ЦЕНТРА ДИВЧИБАРЕ 2015.

И. Марић, О. Бакић, Б. Манић

Признање 24. Салона урбанизма у
категорији планови генералне регулације

Измена 2019.

И. Марић

План је урађен за простор површине око 575 ha. Основно опредељење је даље унапређење и изградња на принципима урбанистичке организације туристичког центра, са прецизираним инфраструктурним, супраструктурним капацитетима и јасно дефинисаном понудом. Утврђен је капацитет туристичког центра са око 15.000 корисника, заустављено је даље ширење викенд зона и формиране су зоне рестриктивне и забрањење изградње.

* Сл. гласник града Ваљева 2.2/2015

** Сл. гласник града Ваљева 4.2/2019

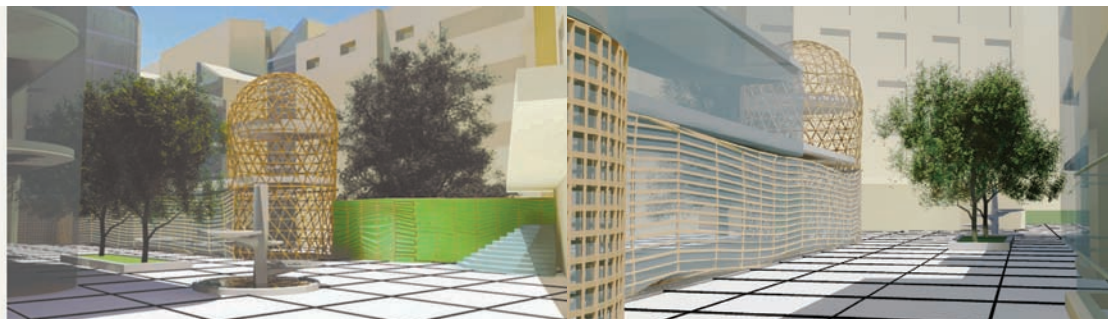
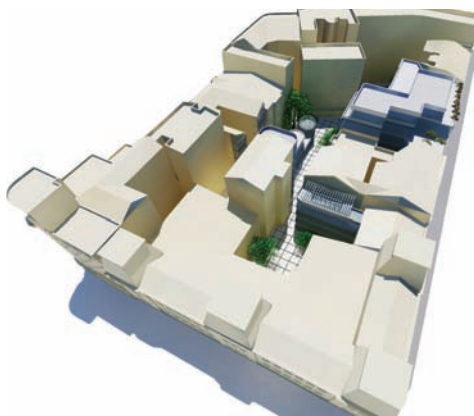
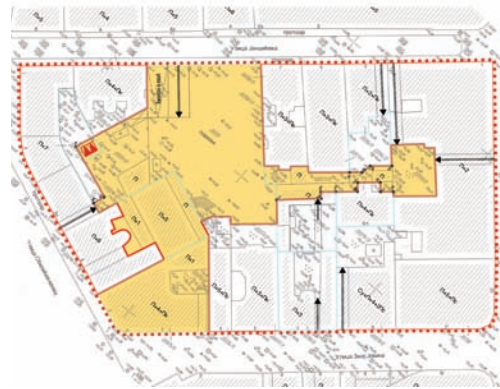
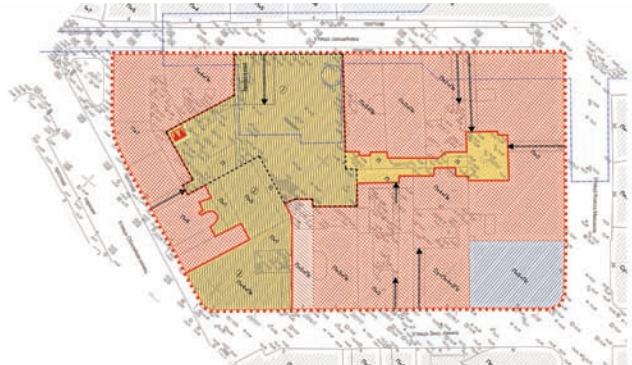

ПЛАН ДЕТАЉНЕ РЕГУЛАЦИЈЕ БЛОКА ИЗМЕЂУ УЛИЦА
КНЕЗ МИХАИЛОВЕ, ЈАКШИЋЕВЕ, ОБИЛИЋЕВОГ
ВЕНЦА И ЗМАЈ ЈОВИНЕ У БЕОГРАДУ.....2009.

И. Марић, Б. Манић

План централног градског блока, у заштићеној зони Кнез Михаилове улице, покушај је да се уреди један мали простор као јавна површина, ограничених могућности у смислу коришћења, јер је неопходно да се сачува интимност становања које још увек доминира са у том простору. У постојећим околностима није било интереса да се уреди унутрашњост блока, а планом се, уз минималне интервенције, то омогућује. Добијено је компромисно решење где се градњом у ткиву блока, на основу архитектонско-урбанистичког конкурса, остварује могућност његовог уређења, као и изградње објекта културе за потребе САНУ и станице метроа.

* Сл. лист града Београда 58/2009

ПЛАН ДЕТАЛНЕ РЕГУЛАЦИЈЕ ЗА ПРОШИРЕЊЕ
НОВОГ БЕЖАНИЈСКОГ ГРОБЉА 2009.

И. Марић, О. Бакић

План је урађен за простор површине 100 ha, у непосредној близини постојећег гробља. Могуће је остварити око 50.000 гробних места и око 13.000 места за урне. Гробље је конципирано тако да меморијални трг буде ближе централном делу како би растојања од капела до гробних места била краћа. Распоред саобраћајница је ортогоналан, са једном дијагоналом која по-

везује простор и где се на укрштањима формирају скверови. Планиран је простор за капеле и гробна места разних вероисповести, која унутар сваке парцеле могу да се организују да другачији начин. Уз Сурчински пут се налази зона претежно комерцијалне намене. Задржан је и већи део постојећег грађевинског фонда.

150

* Сл. лист града Београда 34/2009

ПЛАН ДЕТАЉНЕ РЕГУЛАЦИЈЕ ПРВЕ ФАЗЕ
ТУРИСТИЧКОГ РИЗОРТА „ЈАБУЧКО РАВНИШТЕ”
НА СТАРОЈ ПЛАНИНИ..... 2009.

И. Марић, С. Милијић

Признање 19. Салона урбанизма у категорији
планови детаљне регулације 2010.

Измене и допуне Плана 2011.

И. Марић, С. Милијић, О. Бакић, Б. Манић

Доношењем плана је утврђен обухват просторне целине прве фазе туристичког ризорта „Јабучко равниште”, на површини од око 170 ха. План је у заштићеној зони парка природе. Предложено решење на иновативан начин приступа теми планинских центара, и утврђује правила уређења и грађења за око 6000 туристичких лежаја (на висинама 1400-1500 m н.в) и алпског скијалишта (на висинама 1725-1500 m н.в). Вернакуларни урбанизам, органска архитектура и поштовање природе су у основи концепта. Различитим урбанистичким структурама добијена је спонтаност и динамика у простору повезаном зеленилом.

* Сл. лист општине Књажевац 9/2009
** Сл. лист општине Књажевац 2/2011

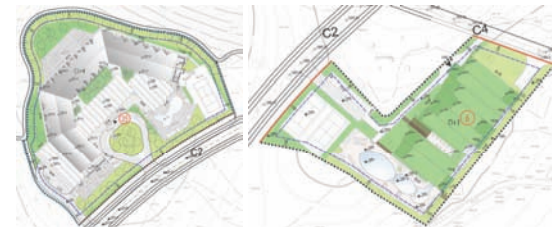

УРБАНИСТИЧКИ ПРОЈЕКТИ СА ИДЕЈНИМ АРХИТЕКТОНСКИМ
ТУРИСТИЧКОГ РИЗОРТА „ЈАБУЧКО РАВНИШТЕ“ НА СТАРОЈ
И. Марић, Б. Манић, А. Никовић, О. Бакић, Т. Бајић, Б. Ковачевић и И. Павловић

Локација 8_Хотел / идејно архитектонско решење: А. Никовић

Локација 8_Хотел / идејно архитектонско решење: И. Марић и Б. Ковачевић

Урбанистички пројекти представљају даљу разраду планских решења за осам просторно и функционално повезаних локација из плана туристичког ризорта „Јабучко равниште“. Урађена је и идејна архитектонска провера њихових просторних и програмских капацитета, као и варијантних обликовних могућности. На осам обрађених локација укупне површине око 10,5 ха, пројектовано је 23 објекта бруто површине преко 115.000 m², са око 3800 лежајева.

Локације 9,10,11_Хотели / идејна архитектонска решења: И. Марић и Т. Бајић

РЕШЕЊИМА ЗА ПРОСТОР И ЛОКАЦИЈА У ОКВИРУ ПРВЕ ФАЗЕ
ПЛАНИНИ 2011.

I награда 20. Салона урбанизма у категорији урбанистичких пројеката и реализација 2011.

Локација 18_Хотели / идејно архитектонско решење: Б. Марић

Локација 12_Апартманско насеље / идејно архитектонско решење: И. Марић и И. Павловић

Локација 18_Спа центар / идејно архитектонско решење: И. Марић и Б. Ковачевић

ИДЕЈНА ПРОГРАМСКА УРБАНИСТИЧКО-АРХИТЕКТОНСКА БЕЛОЈ ЦРКВИ

И. Марић, Б. Манић, А. Никовић, Б. Ковачевић, Т. Бајић, В. Стевановић и Н. Стевановић

Постојеће стање - ситуација

Идејна програмска урбанистичко-архитектонска студија сачињена је за потребе израде Плана генералне регулације Беле Цркве, у циљу дефинисања предлога будуће пренамене простора и објеката напуштене војне касарне и стварања услова за привлачење једног или више будућих корисника овог комплекса (површине око 90 ha, или 20% укупне површине града). Одговор ауторског тима на програмске циљеве дат је кроз три варијантна решења, базирана на стратешким, иновативним еколошким, социолошким и економским поставкама.

* Манић, Б., Бајић, Т., Никовић, А. (2015) Урбанаобнова у контексту климатских промена, на примеру пренамене комплекса касарне у Белој Цркви, *Архитектура и урбанизам*, 40, стр. 24-36.

Варијанта 01_ аутори: И. Марић и Б. Ковачевић

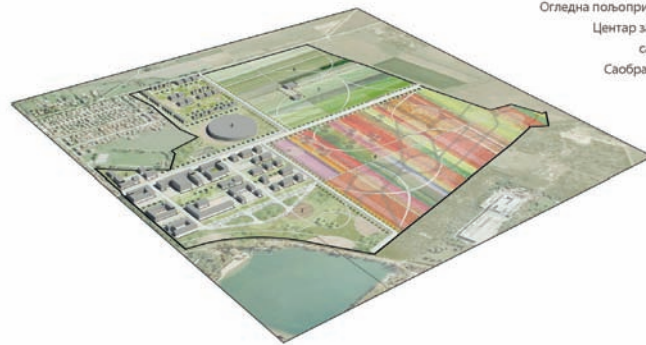
- Школски центар - 1a
- Хотели и комерцијални садржаји - 1b
- Спортско рекреативни комплекс - 2
- Паркинг - 3
- Спортски камп - 4
- Медицински центар - 5
- Вински центар - 6a
- Огледни виногради - 6b
- Викенд насеље - 7
- Аква парк - 8
- Саларни колектори - 9

СТУДИЈА ПРЕНАМЕНЕ КОМПЛЕКСА КАСАРНЕ У 2012.

II награда 21. Салона урбанизма у категорији истраживања и студије из области урбанизма 2012.

Варијанта 02_ аутори: Б. Манић, А. Никовић и Т. Бајић

- Универзитетски град - 1
- Манифестациони трг и парк скулптура - 2
- Комерцијални садржаји - 3
- Спортско-рекреативни центар - 4
- Енергетско ефикасно становање - 5
- Урбана пољопривреда - 6
- Огледна пољопривредна поља - 7
- Центар за узгајање цвећа са расадником - 8
- Саобраћајне површине

Варијанта 03_ аутори: В. Стевановић и Н. Стевановић

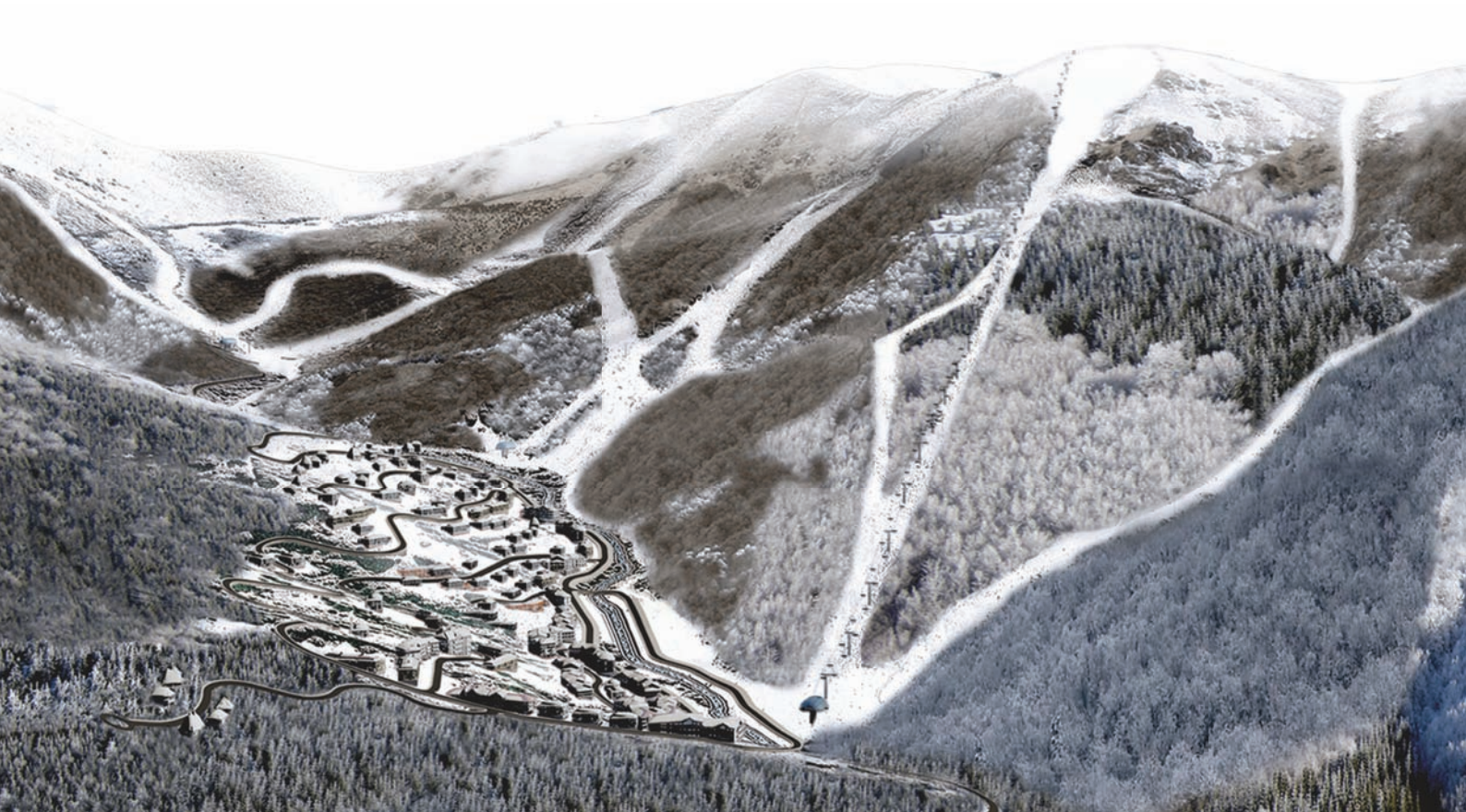
- Објекти за задржавање ■
- Продајни објекти ■
- Проширење постојећих објеката - 1
- Хипермаркет - 2
- Дом за старе - 3
- Хотел - 4
- Затворени базен - 5
- Спортирска хала - 6
- Објекат за потребе стадиона - 7
- Материјелне трибине - 8
- Железничка станица - 9
- Дечије село - 10
- Трибине - 12
- Објекат за соларну енергију - 13
- Објекат уз рибњак - 14
- Уређај за пречишћавање - 15
- Нова улица - А
- Здравствено рехабилитациони центар
- Клиника за болести гојазности - Б ■■■■
- Рехабилитација лечених од болести зависности - Ц ■■■■
- Индивидуална стамбена изградња
- Плочеви за градњу - Д ■■■■
- Улична јавна саобраћајница - Е ■■■■
- Будућа стамбена изградња - Г ■■■■
- Спорт рекреација и смештајни капацитети
- Градски спортски комплекс - Ф ■■■■
- Хиподром, комплексно језеро-рибњак, пољоприв. земљиште - Ј ■■■■
- Енергетика ■■■■
- Енергетски блок (Котларница, ТС - Ј) - Х ■■■■
- Соларна електрана - К ■■■■
- Уређај за пречишћавање отпадних вода - И ■■■■
- Будућа туристичка пута ■■■■

ПЛАН ГЕНЕРАЛНЕ РЕГУЛАЦИЈЕ ЗА ТУРИСТИЧКИ ЦЕНТАР ПУНКТ „КОЗАРНИЦА“ И СЕКТОР АЛПСКОГ СКИЈАЛИШТА „ГОЛЕМА

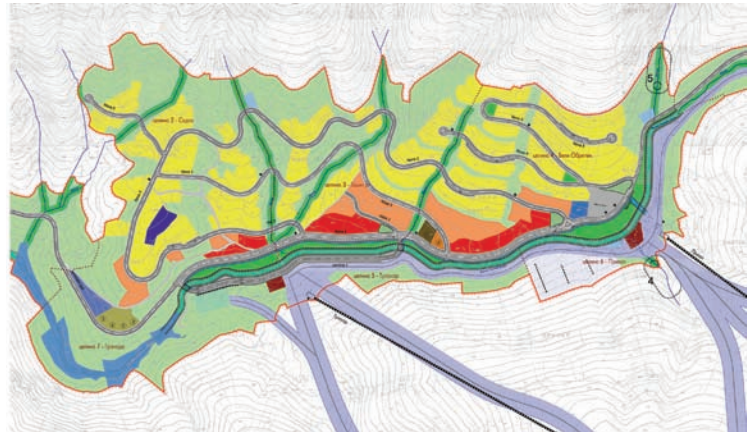
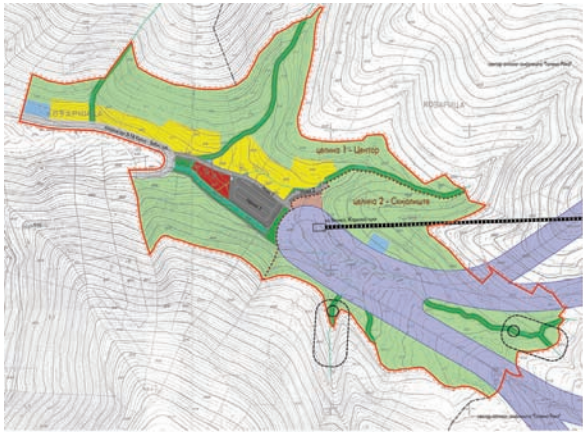
И. Марић, Б. Манић, С. Милијић

Простор се налази у парку природе и примарној туристичкој дестинацији Стара планина. Планиран је развој и изградња комплекса планских целина са поливалентним функцијама и стационарним капацитетима у III заштитној зони и туристичко рекреативном инфраструктуром у II и III заштитној зони парка природе. Посебна пажња је посвећена еколошки прихватљивом коришћењу и заштити расположивих локалних изворишта водоснабдевања, у изворишном делу Трговишког Тимока. Концепт плана је урађен као јединствен документ за читав обухват, а планови се доносе фазно за три просторне целине.

„ГОЛЕМА РЕКА“ СА ТУРИСТИЧКИМ ПУНКТОМ „МИРИЦА“, ТУРИСТИЧКИ РЕКА“, ОПШТИНА КЊАЖЕВАЦ..... 2 0 1 6 .

II награда 22. Салона урбанизма у категорији планови генералне регулације делова насеља 2013.

ПГР за туристички центар „Голема река“ са туристичким пунктом „Мирица“

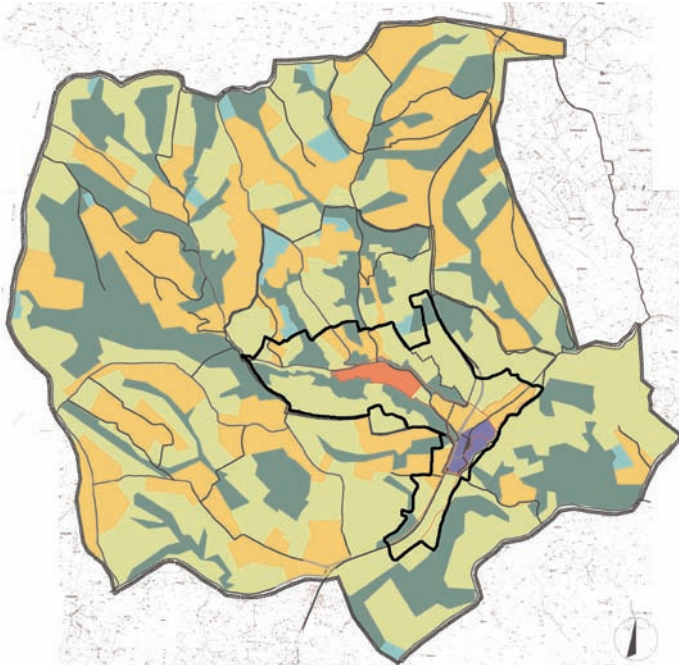
ПГР за туристички пункт „Козарница“

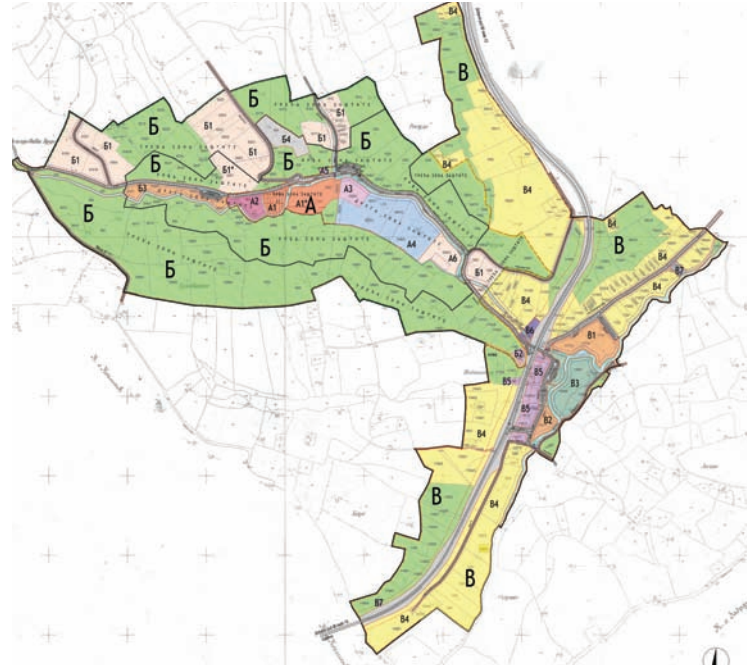
ПЛАН ГЕНЕРАЛНЕ РЕГУЛАЦИЈЕ ЗА ДЕО НАСЕЉЕНОГ МЕСТА БРАНКОВИНА2014.

М. Пуцар, Б. Ковачевић, С. Симоновић

158

Програм за израду Урбанистичког плана Бранковине 2009.

ПГР за део насељеног места Бранковина 2014.

У оквиру простора обухваћеног Планом, налази се Знаменито место Бранковина проглашено за непокретно културно добро од великог значаја, чија културна, духовна и историјска вредност и традиција представљају потенцијал за даљи развој и уређење насеља. Основни задатак ПГР био је утврђивање планских решења овог подручја, којим треба обезбедити просторне, економске и функционалне услове за даљи

развој, уређење, заштиту и инфраструктурно опремање, као и нормалну егзистенцију становништва. Предвиђена су два пункта развоја овог подручја: прва локација је код Знаменитог места Бранковина и подразумева садржаје који би били компатибилни са постојећим културно-историјским садржајима. Други пункт се налази на путу Ваљево – Шабац, уз реку Рабас, где се планира Центар заједнице села.

* Сл. гласник града Ваљева 4/2015

ПЛАН ДЕТАЛНЕ РЕГУЛАЦИЈЕ „МУРГАШ - НОВО НАСЕЉЕ“
У ОПШТИНИ УБ 2013.
И. Марић, Т. Бајић

159

План омогућује изградњу нове стамбене целине, површине око 44 ха, у склопу реализације програма расељавања домаћинстава из насеља Радљево, захваћеног проширењем површинских угљенокопа. Доминантна планирана намена је породично урбано становање са пратећим јавним функцијама (основно образовање, дечја заштита, спорт и рекреација). Урбанистичко решење прилагођено је потребама постојећих и

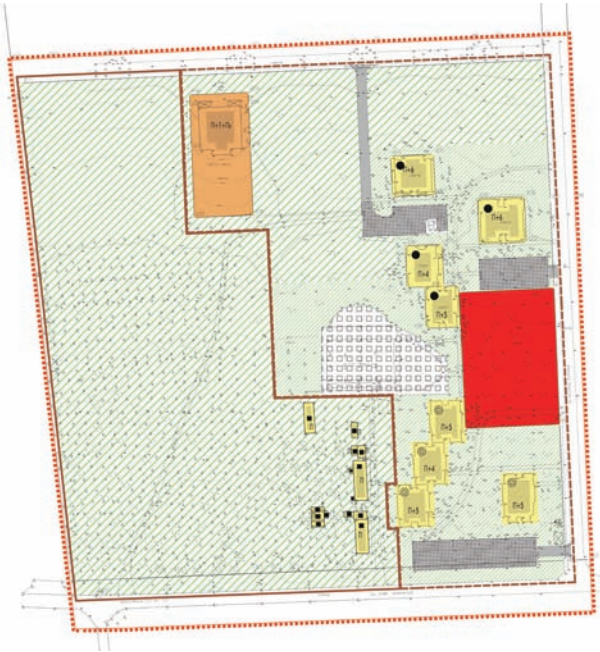
будућих корисника, кроз флексибилну организацију стамбене зоне, у оквиру које је у првој фази реализације остављена могућност одвијања одређених пољопривредних делатности. Организацијом просторних целина и системом саобраћајница омогућено је да се у коначној реализацији изврши деоба већих поседа и да насеље добије градски карактер, те временом постане интегрални део урбане структуре Уба.

* Сл. гласник општине УБ 14/2013

ПЛАН ДЕТАЉНЕ РЕГУЛАЦИЈЕ ЗА ДЕО БЛОКА БРОЈ 23
(НАСЕЉЕ РАСАДНИК 2) У БЕЛОЈ ЦРКВИ2011.

Б. Манић, А. Никовић, Т. Црнчевић

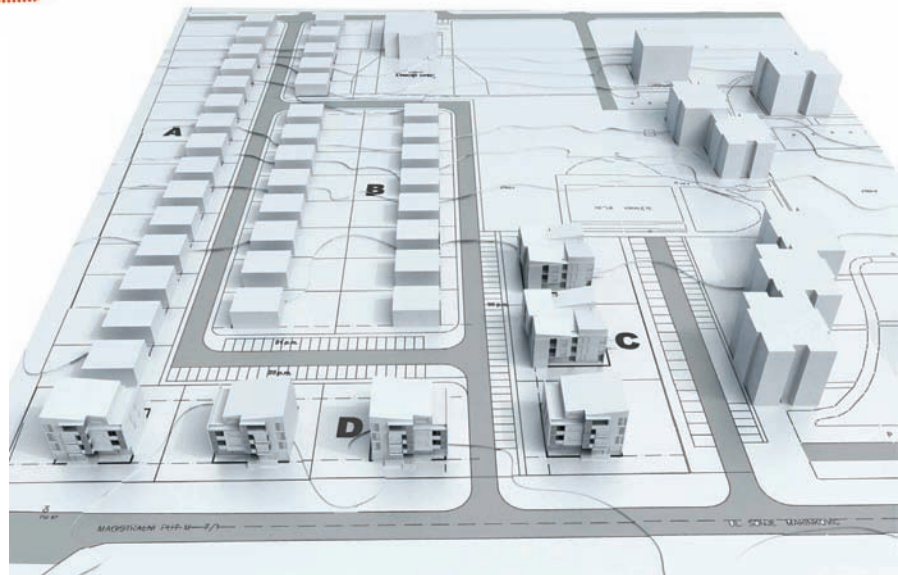
Основна концепција озелењавања заснована је на уважавању поставки Генералног плана који заступа „повезивање зелених површина, њихов равномернији распоред у насељу, међусобну повезаност и континуитет“. Уз уважавање овог концепта, развојем зелених површина предметног простора остварују се вишеструке функције, где се посебно истиче биолошко-санитарно-хигијенска у смислу побољшања климатских услова и пасивне и активне рекреације, као и декоративно-естетска у смислу уклапања у предметни простор и усклађивања са архитектонским објектима.

* Сл. лист општине Бела Црква 7/2011

** Манић, Б, Црнчевић, Т, Никовић, А. (2011) Улога зелених површина у просторно-функционалној концепцији Блока 23 у Белој Цркви, *Архитектура и урбанизам*, 33, стр. 67-74.

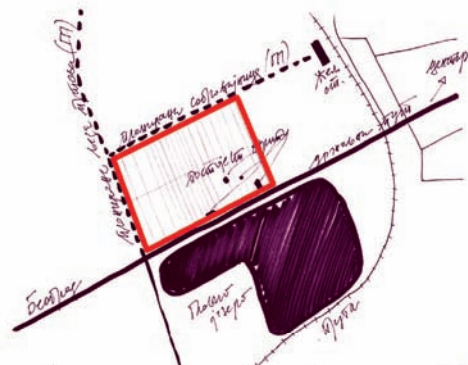
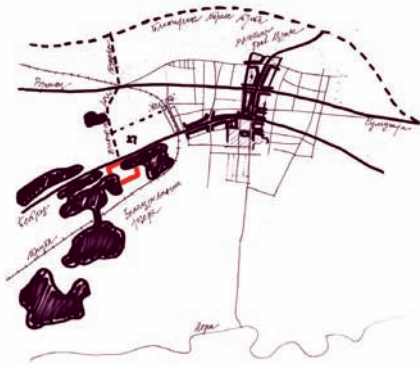
160

Према ГП Беле Цркве, блок 23 намењен је мешовитом становању, док се у изградњеном делу блока налазе вишепородични стамбени објекти спратности П+4 и П+5 и предшколска установа. Изградњом нових вишепородичних и породичних стамбених објеката довршава се формирање јединствене архитектонско-урбанистичке целине отвореног блока уз унапређење услова и квалитета становања. Укупна површина обухвата плана износи 7,97 ha.

ПЛАН ДЕТАЉНЕ РЕГУЛАЦИЈЕ БЛОКА БРОЈ 27 У БЕЛОЈ ЦРКВИ.....2015.

Б. Манић, А. Никовић, И. Марић

План је урађен у складу са одредбама за спровођење ГП Беле Цркве, којима је предвиђена његова обавезна израда. Створени су услови за активирање атрактивног простора површине око 15,53 ха, који се налази у зони Белоцркванских језера, наспрам Главног језера, на самом улазу у град. Најважнији утицајни чиниоци од значаја за уобличавање планских решења били су: с једне стране, наслеђена урбана структура Беле Цркве, а са друге, планирани карактер блока који је Генералним планом одређен за становање типа вила. Планирана је нова мрежа колских и интегрисаних колско-пешачких улица, као и сквер у средишту блока, у циљу стварања квалитетног и пријатног амбијента за становање вишег стандарда.

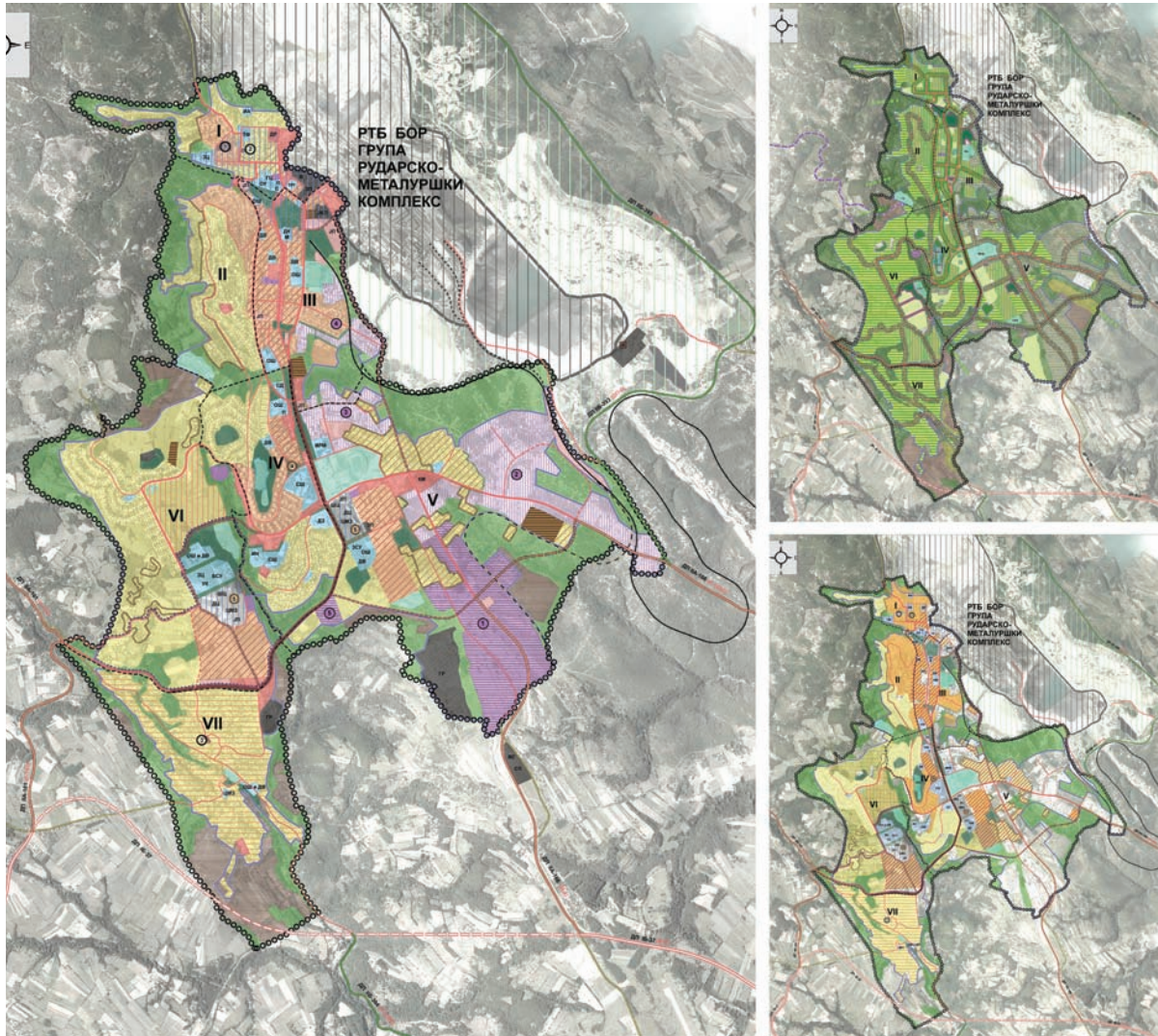
- * Сл. лист општине Бела Црква 5/2015
- ** Никовић, А., Манић, Б. (2011) Принципи изградње новог урбаног блока на примеру насеља Бела Црква, *Савремено градитељство*, 7, стр. 38-44.

ГЕНЕРАЛНИ УРБАНИСТИЧКИ ПЛАН БОРА2015.

Н. Спасић, С. Зековић, Д. Дабић, М. Ненковић-Ризнић, В. Деполо, В. Јокић

Признање 27. Салона урбанизма у категорији генерални урбанистички планови и планови генералне регулације

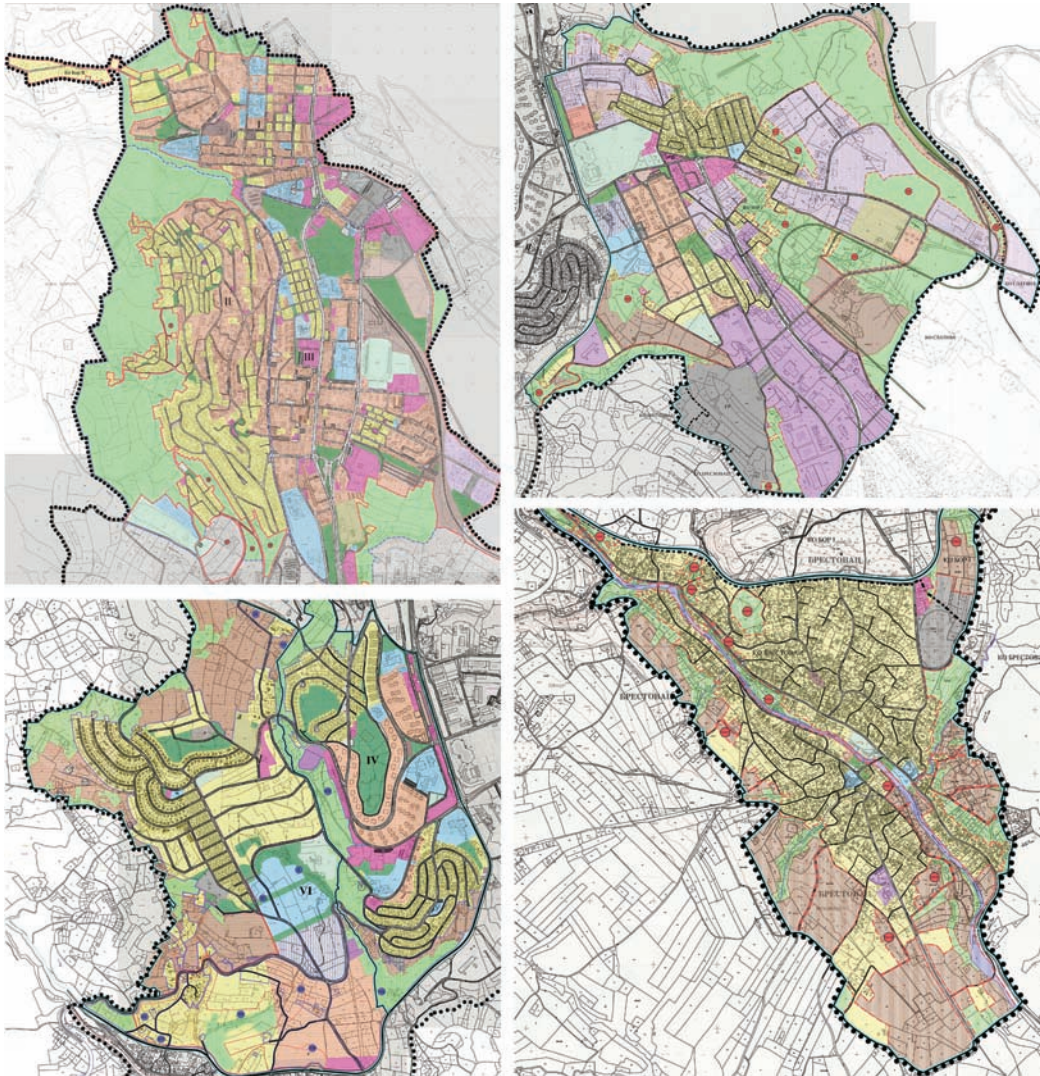
* Сл. лист општине Бор 20/2015

ПЛАН ГЕНЕРАЛНЕ РЕГУЛАЦИЈЕ ГРАДСКОГ НАСЕЉА
БОР 2018.

Н. Спасић, Г. Џунић, И. Марковић, Ј. Живановић-Миљковић, Ј. Крунић, В. Јокић, М.
Ненковић-Ризнић; у сарадњи са ЈУГИНУС-ом

Признање 27. Салона урбанизма у категорији генерални
урбанистички планови и планови генералне регулације

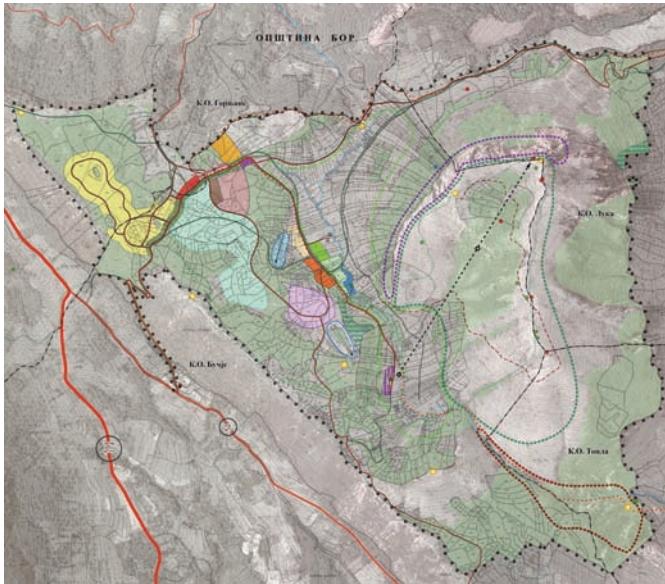

* Сл. лист града Бора 1/2018

ПЛАН ГЕНЕРАЛНЕ РЕГУЛАЦИЈЕ ТУРИСТИЧКОГ ПОДРУЧЈА „СТОЛ” 2017.

Б. Манић, Д. Дабић, О. Бакић, Т. Црнчевић

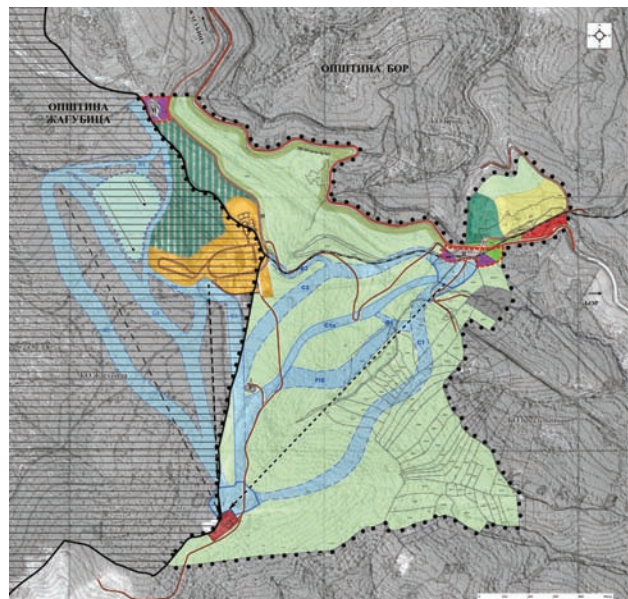
ПГР туристичког подручја „Стол“ обухвата површину око 550 ха. Око 90% површине планирано је за заштићене зелене површине и природне екосистеме. На осталом простору, које се налази искључиво ван подручја зоне станишта строго заштићених и заштићених врста, планирани су садржаји разноврсне туристичке и спортско-рекреативне понуде.

ПГР туристичког комплекса „Црни врх“ обухвата део незавршеног комплекса на територији општине Бор и његову непосредну околину, укупне површине око 155 ха. Планирано је проширење алпског скијалишта и изградња смештајних капацитета и пратећих садржаја за укупно 300 стационарних и 1.500 мобилних корисника.

ПЛАН ГЕНЕРАЛНЕ РЕГУЛАЦИЈЕ ТУРИСТИЧКОГ КОМПЛЕКСА „ЦРНИ ВРХ” 2017.

Б. Манић, Д. Дабић, О. Бакић, Т. Црнчевић

* Сл. лист града Бора 28/2017

ПЛАН ДЕТАЛНЕ РЕГУЛАЦИЈЕ ГРОБЉА У БОРУ 2017.

Б. Манић, А. Никовић, Т. Црнчевић

Планом је предвиђено је проширење постојећих гробаља у Бору (12,44 ha) и Брестовцу (5,60 ha), тако да се обезбеди потребан број нових гробних места, као и сви пратећи садржаји и инфраструктура. Планиране су нове површине за сахрањивање, капела са тргом за испраћај, пратећи објекти за делатности у функцији гробља, интерне саобраћајнице, зелене површине. Правци нових интерних саобраћајница настављају се на постојеће стазе и прилагођени су морфологији терена. Они формирају нова гробна поља у оквиру којих се може вршити даља подела површине за сахрањивање у складу са одабраним типом гробних места (гробови у низу, гробнице, розаријуми и колумбаријуми). Приступни тргови и тргови за испраћај планирају се као репрезентативно партерно уређене и озелењене површине, са одговарајућом опремом и мобилијаром.

165

ПЛАН ДЕТАЛНЕ РЕГУЛАЦИЈЕ ГРОБЉА У БОРУ И БРЕСТОВЦУ 2017.

Б. Манић, А. Никовић, Т. Црнчевић

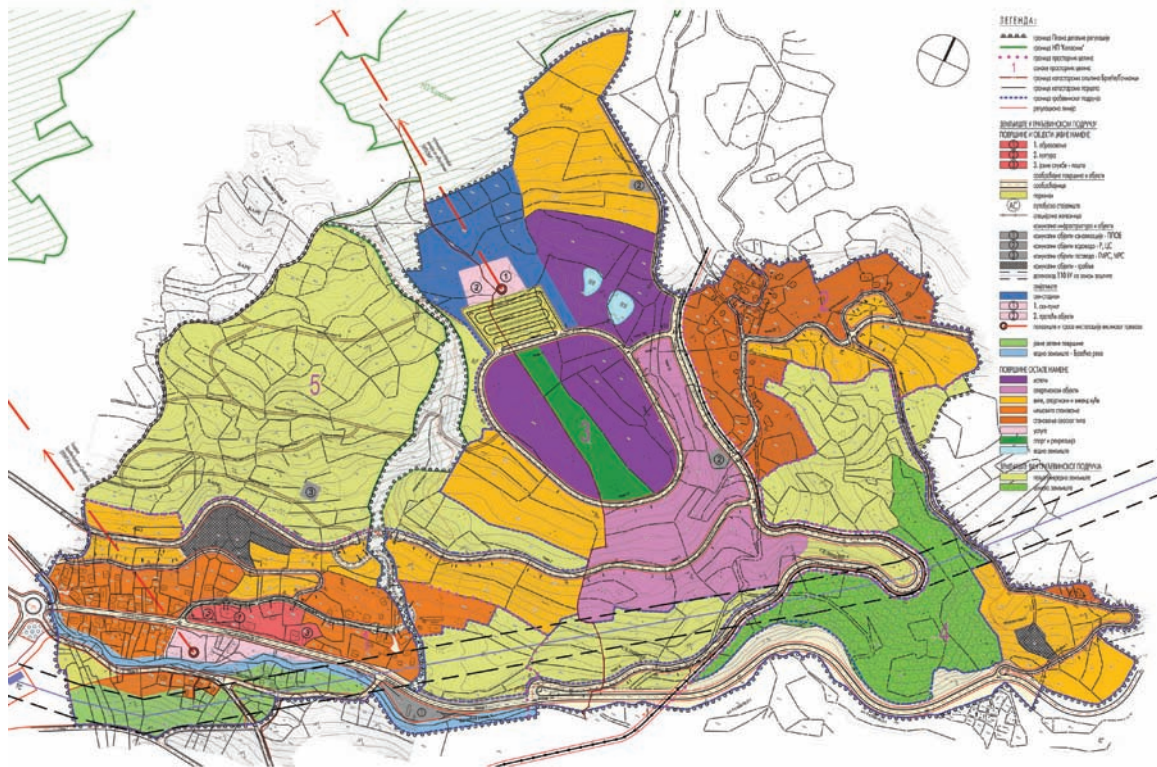
* Сл. лист града Бора 28/2017

ПЛАН ДЕТАЉНЕ РЕГУЛАЦИЈЕ ЗА СЕКУНДАРНИ ТУРИСТИЧКИ ЦЕНТАР ГОЧМАНЦИ - У ЗАШТИТНОЈ ЗОНИ НП КОПАОНИК - СА ПОЛАЗИШТЕМ ГОНДОЛСКЕ ЖИЧАРЕ 2017.

Б. Манић, И. Марић

II награда 26. Салона урбанизма у категорији планови детаљне регулације

166

* Сл. лист општине Брус 5/2017

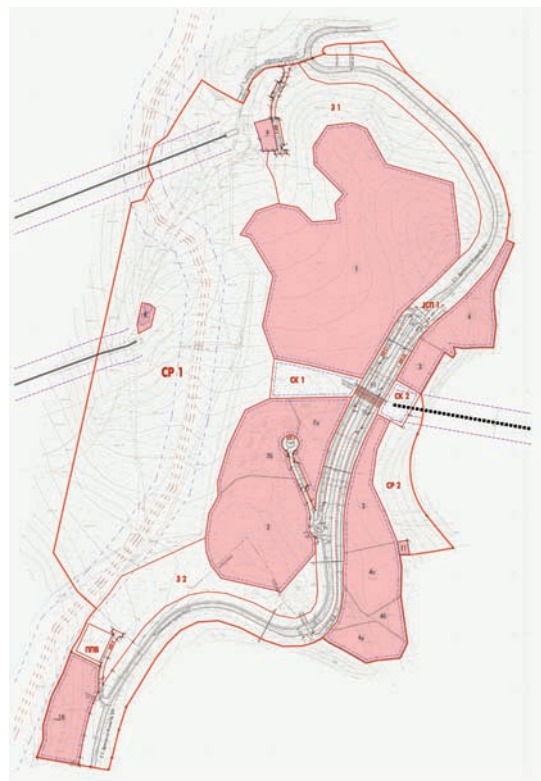
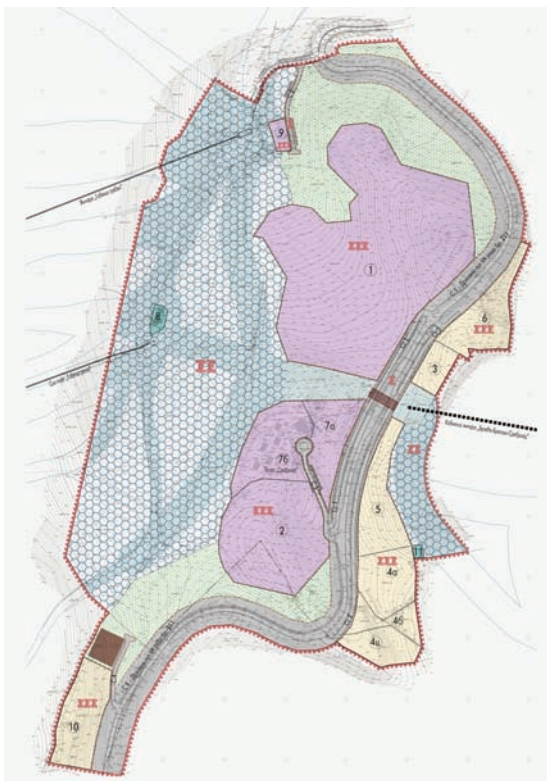
Границом Плана обухваћен је део планинског подручја Копаоника у општини Брус у заштитној зони Националног парка Копаоник, изван подручја посебне намене. Укупна површина обухвата Плана је око 90 ха. Најважнији циљ израде овог плана било је стварање услова за формирање туристичког центра средњег нивоа опремљености, активирањем

постојећих делова насеља Брзеће и Гочманци и нових просторних целина за туристички смештај и пратеће садржаје, уз обезбеђивање разноврсније туристичке зимске и летње понуде. Планирано је укључивање у јавно скијалиште Копаоник, изградњом жичара и ски стаза, чија се полазишта, односно, исходишта, налазе у обухвату Плана.

ПЛАН ДЕТАЉНЕ РЕГУЛАЦИЈЕ ТУРИСТИЧКОГ КОМПЛЕКСА „СРЕБРНАЦ” НА КОПАОНИКУ 2018.

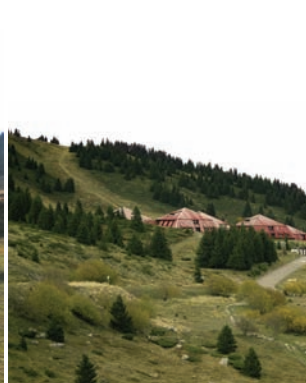
Б. Манић, А. Никовић, Т. Црнчевић, Б. Бранков

* Сл. лист општине Брус 6/2018

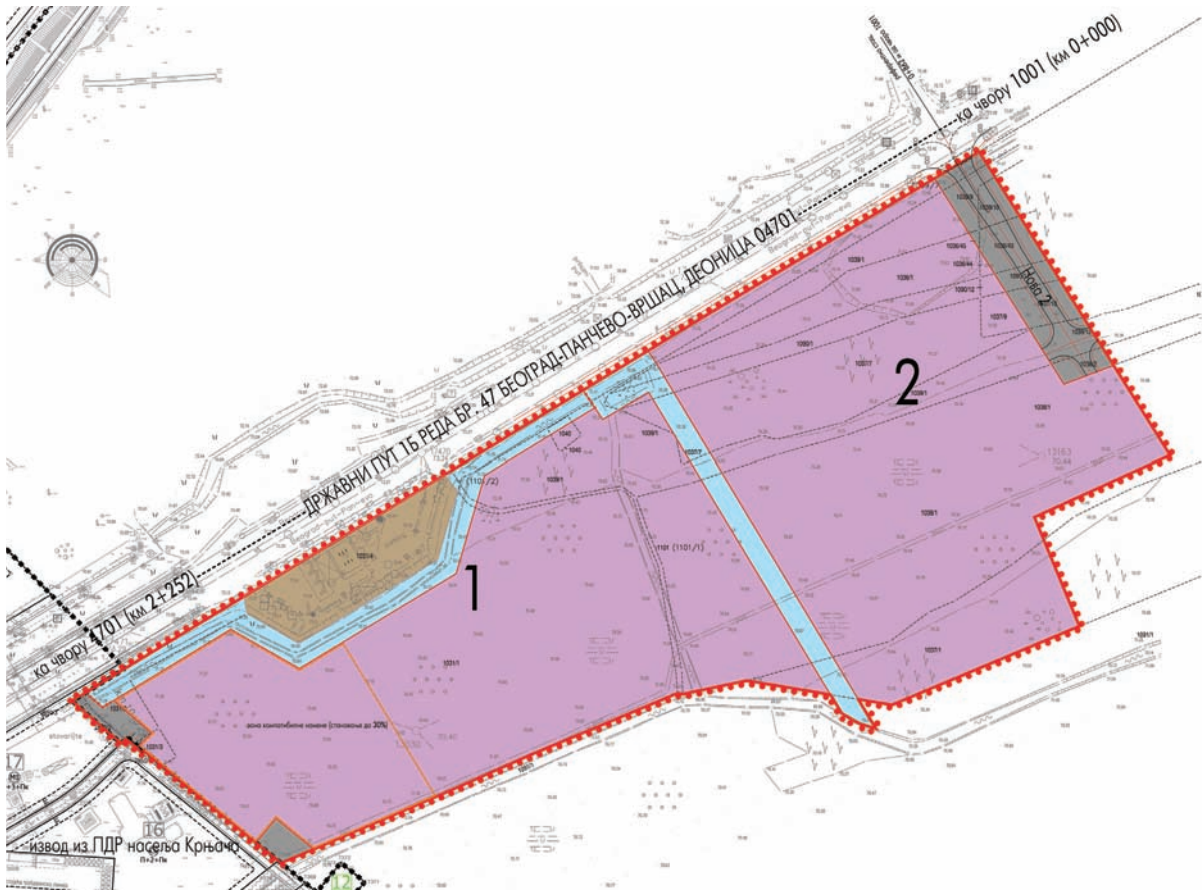
Простор Сребрнаца припада делимично урбанизованој зони туристичког центра Копаоник, у којој је започет развој и изградња објеката смештаја, инфраструктуре и пратећих услуга. План дефинише правила уређења и грађења и стварање услова за даљи развој, изградњу и инфраструктурно опремање туристичког комплекса „Сребрнац“, уз поштовање

свих мера заштите природе, предела и животне средине. План омогућује довршетак изградње туристичког комплекса, у претежно природном планинском пределу. Проширењем алпског скијалишта, омогућује се повезивање са планираним секундарним центром Брзеће са Гочманцима и повећање капацитета скијалишне понуде.

ПЛАН ДЕТАЉНЕ РЕГУЛАЦИЈЕ ДЕЛА ПРИВРЕДНЕ ЗОНЕ УЗ ПУТ БЕОГРАД - ПАНЧЕВО 2017.

И. Марић, А. Никовић

168

* Сл. лист града Београда 80/2017

ПЛАН ДЕТАЉНЕ РЕГУЛАЦИЈЕ „ ДРАГУЉ” У КОСТОЛЦУ 2019.

Н. Даниловић Христић, М. Христов

Признање 28. Салона урбанизма у категорији планови детаљне регулације

План је дефинисао услове просторног уређења путничког пристаништа за речне крузере и мари-не категорије три сидра, на међународној реци Дунав, а у циљу активирања руте до Археолошког парка „Виминацијум” као и свих других туристичких потенцијала града Пожаревца и општине Костолац. Такође планиран је развој и унапређење атрактивности постојећег спортског аеродрома, спортско – рекреативних и туристичких садржаја, укључујући простор за камп и бицикличке стазе, комерцијално – услужних садржаја на делу обале уз Дунав и породичног становања са смештајним капацитетима у функцији туризма као допунском наменом.

* Сл. гласник града Пожаревца 4/2019

УРБАНИСТИЧКИ ПРОЈЕКАТ ЗА ИЗГРАДЊУ ХЕЛИДРОМА И ХАНГАРА У ЦЕЛИНИ „А“ У НАСЕЉУ ЧАЈЕТИНА НА КОПАОНИКУ 2018.

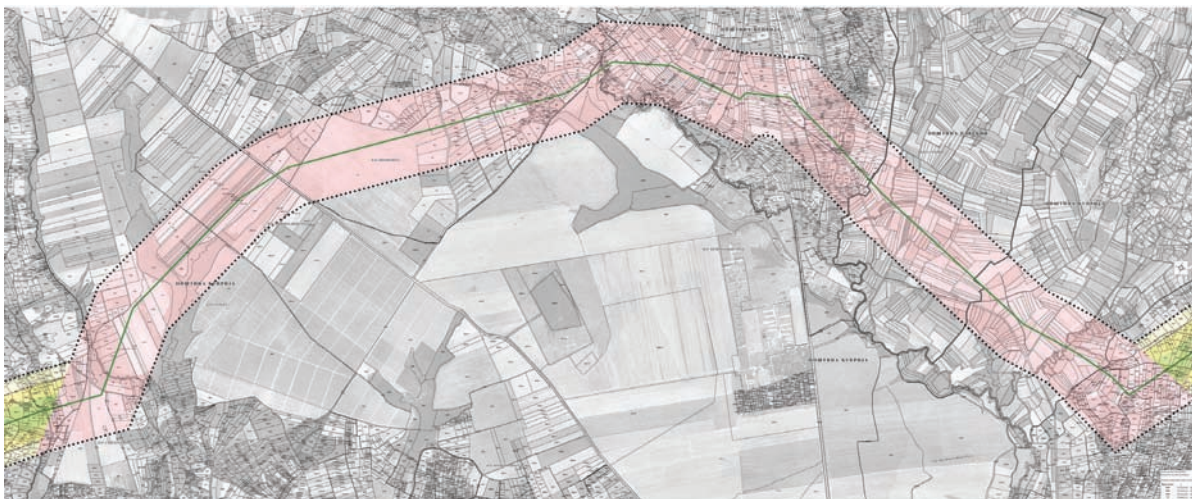
А. Никовић, Б. Манић, И. Марић, М. Христов

Урбанистички пројекат и идејно решење хелидрома и хангара су израђени на основу правила грађења која су утврђена у Просторном плану подручја посебне намене Националног парка Копаоник. Подручје се налази изван границе националног парка и обухвата простор од укупно 3,65 ha. Претходно су израђене опсежне студије локације, топографије и носивости терена.

УРБАНИСТИЧКИ ПРОЈЕКАТ ЗА ИЗГРАДЊУ МАГИСТРАЛНОГ ГАСОВОДА (ИНТЕРКОНЕКТОР) ГРАНИЦА БУГАРСКЕ - ГРАНИЦА МАЂАРСКЕ, ДЕОНИЦА 1, ФАЗА 4, НА ТЕРИТОРИЈИ ОПШТИНА ЂУПРИЈА И ПАРАЋИН 2019.

А. Никовић, Б. Манић

Урбанистички пројекат прецизира измену трасе магистралног гасовода која је оквирно дефинисана Просторним планом. Урбанистичким пројектом се на предметној деоници утврђује енергетски коридор који садржи 4 зоне заштите гасовода, укупне ширине од 600 m, поклапајући се са обухватом овог урбанистичког пројекта (630 ha). Задржавају се постојећа намена и начин коришћења земљишта, а за потребе изградње гасовода не формирају се нове парцеле. Право службености се успоставља у поступку непотпуне експропријације, на основу Закона о утврђивању јавног интереса и посебним поступцима експропријације и прибављања документације ради реализације изградње магистралног гасовода граница Бугарске - граница Мађарске.

П Л А Н О В И Г Е Н Е Р А Л Н Е Р Е Г У Л А Ц И Ј Е П О Ж А Р Е В Ц А (1 - 6)

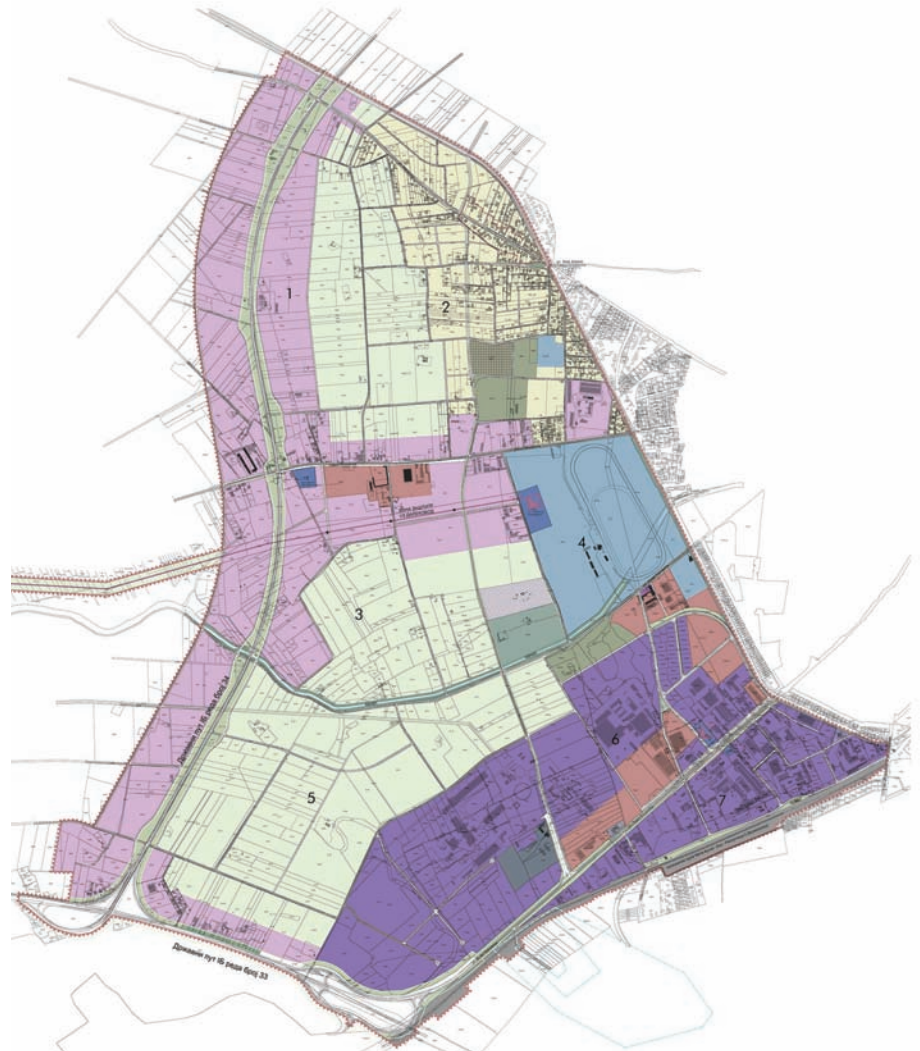
План генералне регулације „Пожаревац 2“ 2018.

И. Марић, Б. Симић, Т. Бајић

Планом се разрађује западни део града Пожаревца површине 917 ха 4а, синхронизовано, и уз међусобно усклађивање планских решења са још пет планова генералне регулације за територију у обухвату ГУП-а Пожаревца (ПГР „Пожаревац 1“ – ПГР „Пожаревац 6“).

Концепција уређења подручја Плана заснована је на усклађивању даљег развоја постојеће привредне зоне, инфраструктурних и комуналних система са зоном становања, спорта и рекреације. Планира се уређење и активирање постојеће индустријске зоне, проширење изграђених површина у функцији развоја производних и услужних делатности, формирање пословно-комерцијалних зона, проширење и функционално унапређење стамбене зоне, као и зоне спорта и рекреације.

* Сл. гласник града Пожаревца 12/2018

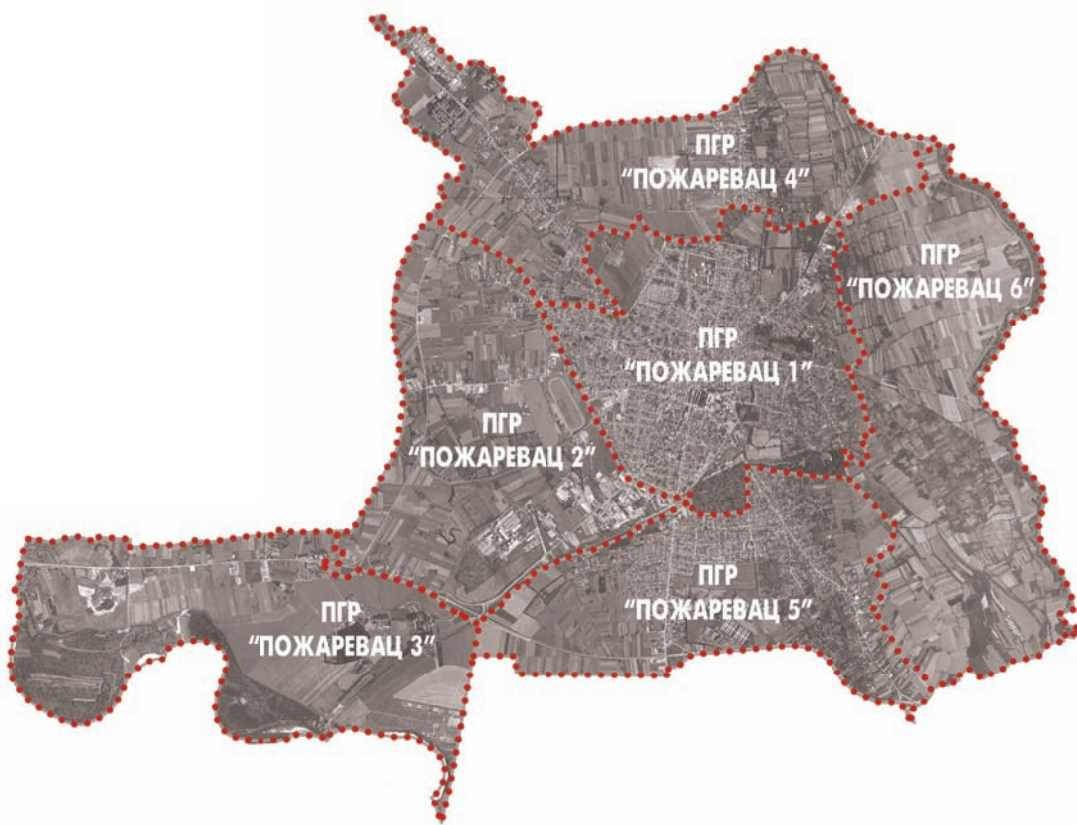
План генералне регулације „Пожаревац 1”
Б. Манић, К. Мајхеншек

План генералне регулације „Пожаревац 3”
Н. Спасић, Г. Џунић, Ј. Живановић-Миљковић, Ј. Крунић

План генералне регулације „Пожаревац 4”
А. Никовић, М. Христов

План генералне регулације „Пожаревац 5”
Б. Манић, Б. Ћирић; у сарадњи са ЈП Завод за урбанизам
Ниш

План генералне регулације „Пожаревац 6”
И. Марић, Б. Симић, М. Христов

Институција конкурса уграђена је у темељне програмске поставке на којима се заснива делатност Института.

Истраживачки дух, иновативност и квалитативно померање стандарда својствени су и конкурсима и Институту. Значај конкурса се, пре свега, огледа у чињеници да конкурсна надметања резултирају оптималним пројектним решењима из којих, по правилу, следе квалитетне реализације објеката и просторних целина.

Кад је Институт у питању, није од малог значаја позитиван утицај конкурса на формирање личности архитекте, односно институтског кадра.

Од оснивања Института, тачније од 1958. године, када је у Институту урађен први конкурс за Народну библиотеку Србије (првонаграђени рад), до данас, урађен је респектабилан број архитектонско-урбанистичких конкурса различитих врста и категорија – од општих јавних или позивних, југословенских, републичких, београдских, интерних, па и међународних.

Конкурсе у Институту радили су и стално запослени и стални спољни сарадници.

Ретко који институтски конкурсни рад су мимоишле награде, откупи или посебна признања.

У Институту је, од његовог оснивања до данас, урађено нешто преко 100 конкурсних радова, од којих је преко 70 добило награде и признања, што је око 70% од укупног броја урађених конкурсних решења.

Структура награда је следећа:

- 30 првих награда,
- 20 других награда,
- 4 треће награде, и
- 17 осталих награда откупа или признања.

Скоро све прве награде значиле су и израду пројектне документације у Институту, захваљујући не само квалитету решења и посебном ангажовању аутора, већ, пре свега, захваљујући условима које је Институт пружао за њихову даљу квалитетну разраду – тзв. „интелектуалном комфору”*, студиозном, истраживачком приступу сваком задатку.

За објекте и просторне целине реализоване по овим пројектима добијена су највиша стручна и друштвено-стручна признања и награде – награде града Београда (Октобарска и Априлска), награде листа „Борба”, Инжењерске коморе Србије, стручних асоцијација (САС, УАС, ДАБ, ДАНС), награде Салона архитектуре и Салона урбанизма.

* арх М. Мацура, ИАУС, 1966. год.

списак првих награда и пласмана добијених на конкурсима
рађеним у ИАУС-у у периоду од 1954. до 2019.

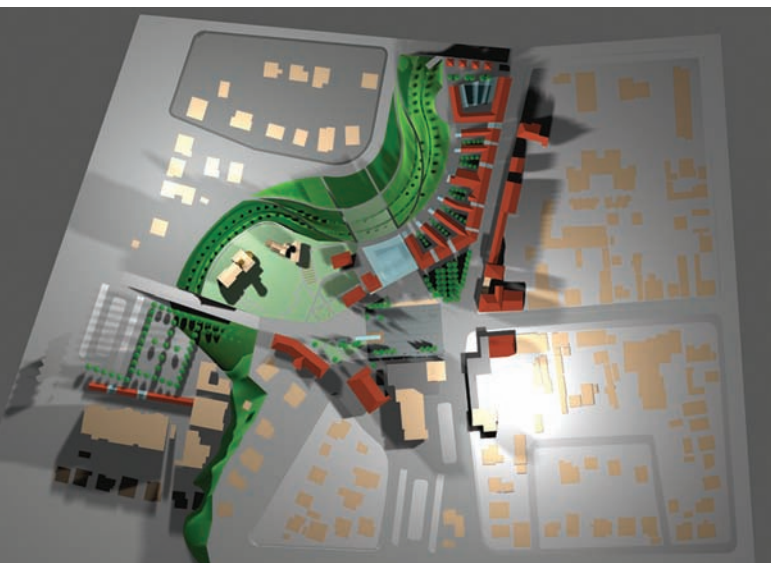
1958. **Народна библиотека Србије у Београду** - I награда
југословенски конкурс
Аутори: И. Куртовић, С. Михајловић
1960. **Технолошки факултет у Новом Саду** - I пласман
југословенски конкурс
Аутори: В. Твртковић, Д. Настић, Б. Алексић
1963. **Управна зграда „Југооцеаније” у Котору** - I награда
Аутори I екипе: Ђ. Петровић, М. Ненадовић
- Палата правосудних установа у Београду** - I награда
републички конкурс
Аутори: З. Жунковић, М. Живадиновић, Б. Симовић
1964. **Центар новог насеља Драчево код Скопља** - I равноправна награда
Аутори I екипе: В. Твртковић, Д. Настић, Н. Саичић
- Центар новог насеља Драчево код Скопља** - I равноправна награда
Аутори III екипе: Р. Шекерински, Д. Церовић, Б. Анђелковић
- Насеље Јулино брдо, Београд** - откуп
београдски конкурс
Аутори: М. Лојаница, П. Цагић и Б. Јовановић
1970. **Преуређење Лазарета у Петровцу на мору** - I награда
југословенски конкурс
Аутори: З. Петровић, А. Радојевић
- Стамбени блок III на Бул. Ослобођења у Новом Саду (1850 станова)** - I награда
југословенски конкурс по позиву
Аутори: М. Лојаница, П. Цагић, Б. Јовановић
1971. **Стамбено насеље Бежанија - блокови 61-64 у Новом Београду** - I пласман
позивни београдски конкурс
Аутори: Д. Марушић, М. Марушић, М. Миодраговић
1972. **Међународни конкурс - семинар за град-модел од 100.000 становника, Гоцлав код Варшаве (Пољска)** - I награда
Аутори: М. Лојаница, П. Цагић, Н. Боровница, Б. Јовановић, М. Давид, С. Боровница
1974. **Биро „Наш Стан” из Београда** - две прве и две друге награде
ужи конкурс за четири типске породичне стамбене зграде
Аутори: С. Вујанац-Боровница, Н. Боровница
- Стамбени блок 19-а у Новом Београду** - I пласман
београдски конкурс по позиву
Аутори: М. Лојаница, П. Цагић, Б. Јовановић, Р. Марић, Р. Лојаница
1977. **Стамбено насеље Церак Виногради у Београду** - I награда
југословенски конкурс по позиву
Аутори: М. Марушић, Д. Марушић, Н. Боровница
- Градско подручје „Центар-Исток” у Требињу** (програмски део) - I награда
Југословенски конкурс
Аутори: М. Лојаница, Р. Марић, Б. Бојовић, Б. Милосављевић

1979. **Комплекс робних складишта предузећа „Траншпед”, Београд** - I награда
позивни конкурс
Аутор: П. Јаковљевић
- Тржни центар „Калча” у Нишу** - I награда
позивни конкурс
Аутори: Р. Марић и М. Мирковић
1985. **Пословна зграда ЈАТ-а и Југопетрола Нови Београд** - I награда
позивни конкурс
Аутор: М. Лојаница
1986. **Три двојне породичне куће у улицама Владимира Гафиновића, Палацковој и Мирка Томића у Београду** - I пласман
београдски конкурс
Аутори: Д. Марушић, М. Марушић, Ж. Гашпаровић
1987. **Адаптација и доградња зграде Општинског суда у Пожаревцу** - I награда
позивни конкурс
Аутор: Н. Вујошевић
1989. **Стамбено-пословни објекат на Булевару 23 октобра у Новом Саду** - I награда
републички конкурс по позиву
Аутори: Д. Марушић, М. Марушић
1990. **Стамбена групација породичних кућа у ул. А. Цесарца у Београду** - I награда
београдски конкурс
Аутори: Д. Марушић, М. Марушић, Ж. Гашпаровић
1991. **Пешачка зона Шапца** - I награда
републички конкурс
Аутори: Б. Стојков, И. Марић, Н. Танкосић
1993. **Објекти гробља у Вуковару - програмски арх-урб. конкурс** - I награда
позивни конкурс
Аутор: И. Марић
1998. **Металс банка у Новом Саду** - I награда
републички конкурс
Аутори: Д. Марушић, М. Марушић
2005. **Програмско урб-арх. решење комплекса „Трудебеник” - Вишњицка бања у Београду**
- I награда
републички конкурс
Аутори: Д. Марушић, М. Марушић, Ђ. Алфиревић, А. Чарапић
2006. **Архитектонско-урбанистичко решење блока између улица Краља Милана, Краља Милутина, Његошеве и Светозара Марковића у Београду** - I награда
републички конкурс
Аутори: И. Марић, Б. Манић
2008. **Градски парк од хотела „Југославија” до Бранковог моста на Новом Београду** -
једнаковредна I награда
републички конкурс
Аутори: И. Марић, А. Богданов, В. Марић, Б. Манић
2009. **Побољшање начина и технологије изградње стамбених објеката у селима Србије - „Лепа Србија”** - I награда
републички конкурс
Аутор: М. Пуцар, коаутори: С. Симоновић, Н. Јанковић

ГЛАВНИ ТРГ У АРИЉУ.....2003.

И. Марић

Једнаковредна II награда (први пласман)

Конкурс за идејно архитектонско-урбанистичко решење Главног трга расписан је у циљу дефинисања физичког оквира, урбаних садржаја, слободних површина и режима колског и пешачког саобраћаја на тргу. Задатак је подразумевао редефинисање карактера трга трансформацијом, али и задржавањем класичних обележја.

Одговор аутора на захтеве конкурса била је намера да се нови просторни елемент - трг са фонтаном, парк, наткривени део трга као и нови пословно стамбени објекат - интегришу у насеље, тако да изгледа као да су одувек били ту. Ова тежња није искључила могућност уношења новог кроз архитектонски израз, већ управо потенцира модеран дизајн у природно наслеђењу морфологију и структуру простора.

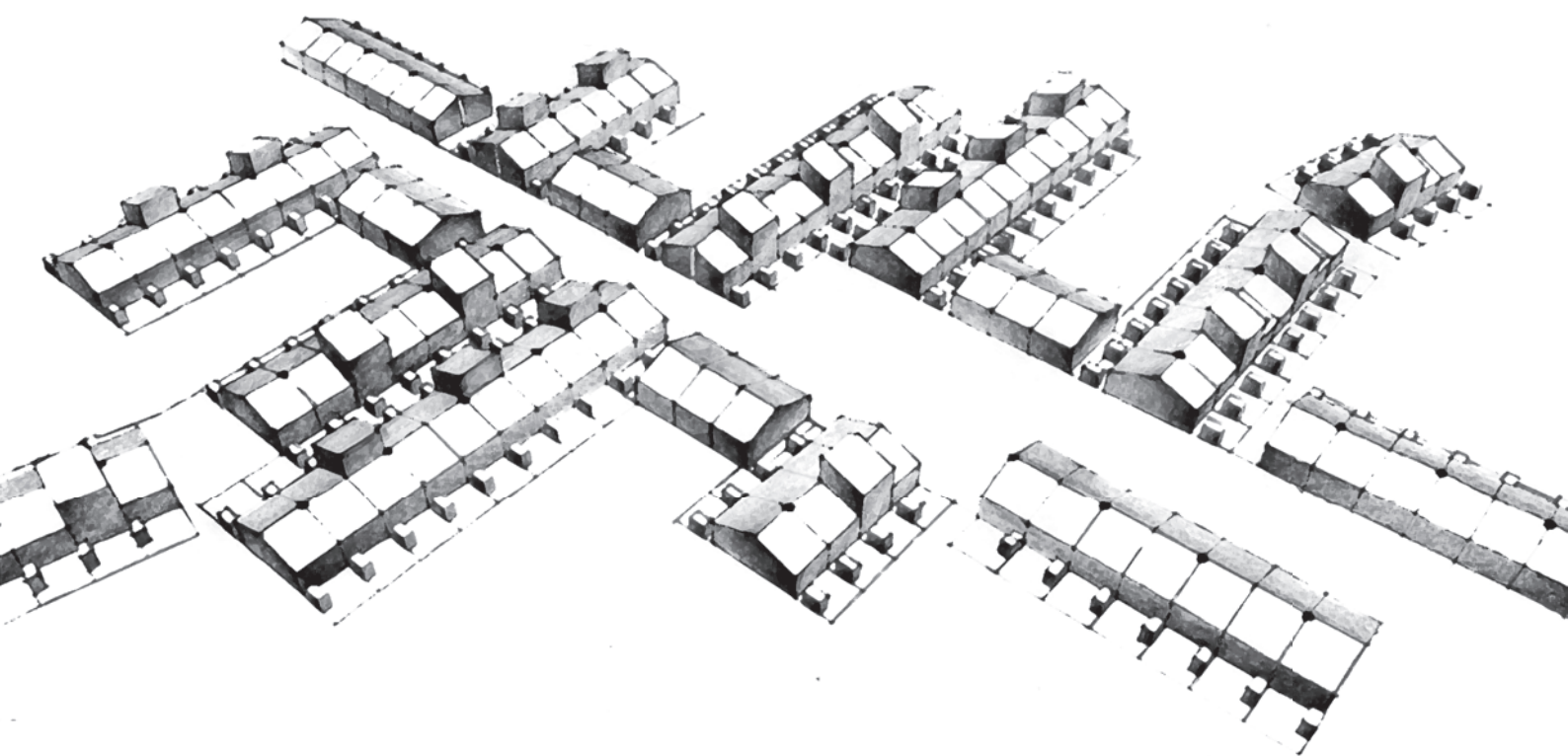
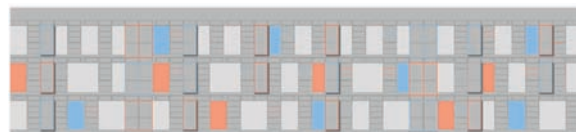

СОЦИЈАЛНО СТАНОВАЊЕ У БЕОГРАДУ.....2003.

М. и Д. Марушић

II награда

Чињеница да се ради за неконкретну локацију утицала је на моделски карактер решења – на изналажење архитектонског и урбанистичког МОДУЛА – „рама за слику“ који се системом укрштенице и системом лево коцкица може применити на различитим локацијама у различитим урбанистичким композицијама, архитектонским склоповима и за потребе различите структуре станова.

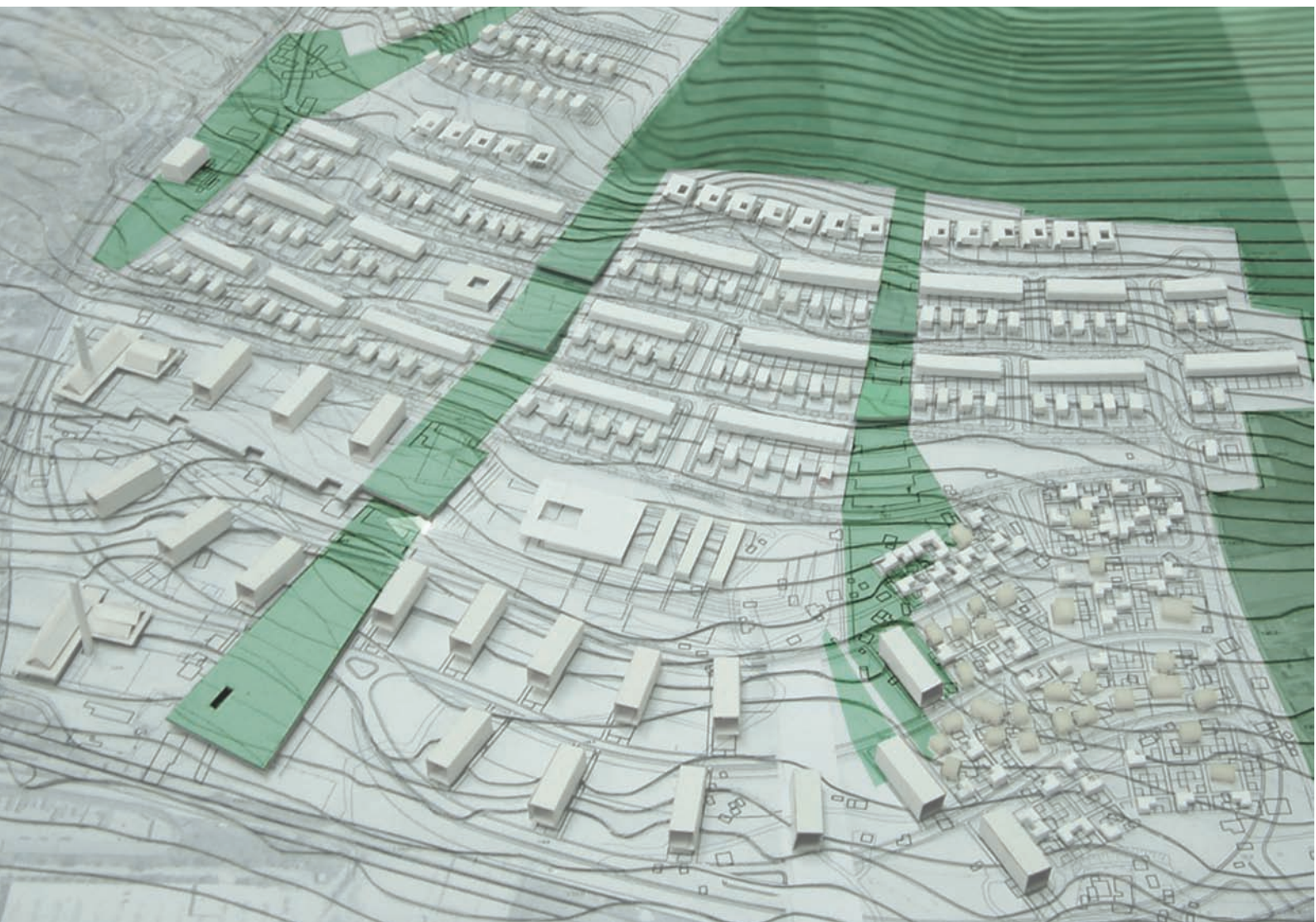
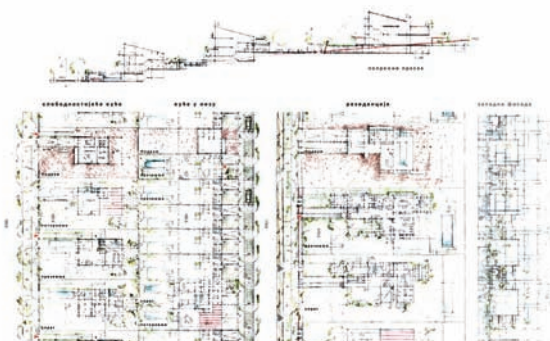

КОМПЛЕКС ИГМ „ТРУДБЕНИК“ У ВИШЊИЧКОЈ БАЊИ У БЕОГРАДУ2005.

Д. и М. Марушић, Ђ. Алфиревић, А. Чарапић

I награда

Првонаграђени рад се значајно издвојио од осталих радова основном поставком, опредељењима и високом професионалношћу. Карактеристике рада су посебно: програмска доследност; интервенисање у терену како би се омогућила боља организација и коришћење простора; јасно саобраћајно решење, препознатљивост, разноврсност и доследност идеје. Карактер насеља је дефинисан кроз преклапање неколико система: уличну матрицу прилагођену терену, систем зелених површина управних на терену и неколико основних типова изградње.

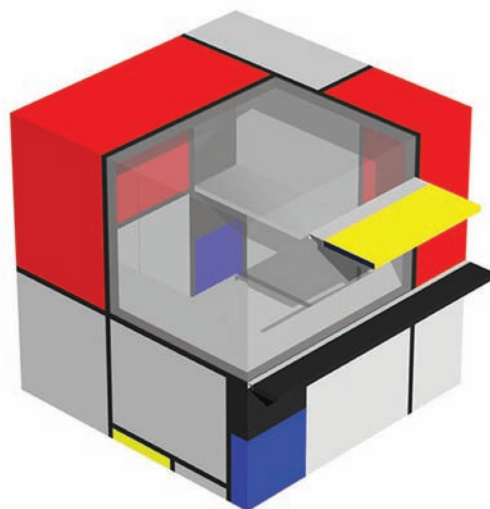
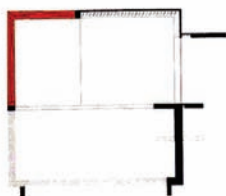
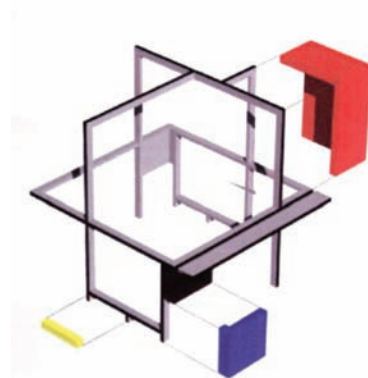

НОВОБЕОГРАДСКИ КИОСК.....2005.

Д. и М. Марушић

Специјална награда

„Пројекат је награђен специјалном наградом због изразите аутентичности обликовања и снажног ликовног дејства. Доследна форма коцке са веома инспиративним дизајном изведеним из Мондријановог сликарства у корелацији је са идејама новобеоградског модернизма (...) Овом наградом жири жели да скрене пажњу јавности на висок потенцијал и применљивост овог типа киоска у специјалним случајевима, на пример, као турист-инфо пункт, билет-сервис киоск и сл.” *

* Друштво архитеката Београда (ДАБ) (2005) Извештај о раду Жирија конкурса за израду идејног решења типизираниог новобеоградског киоска на подручју општине Нови Београд. Београд: Друштво архитеката Београда, стр. 6.

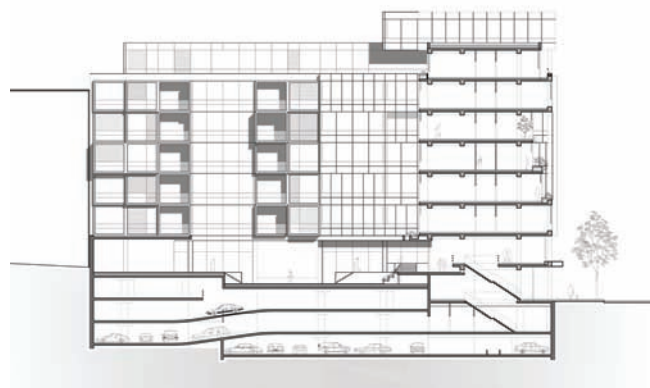
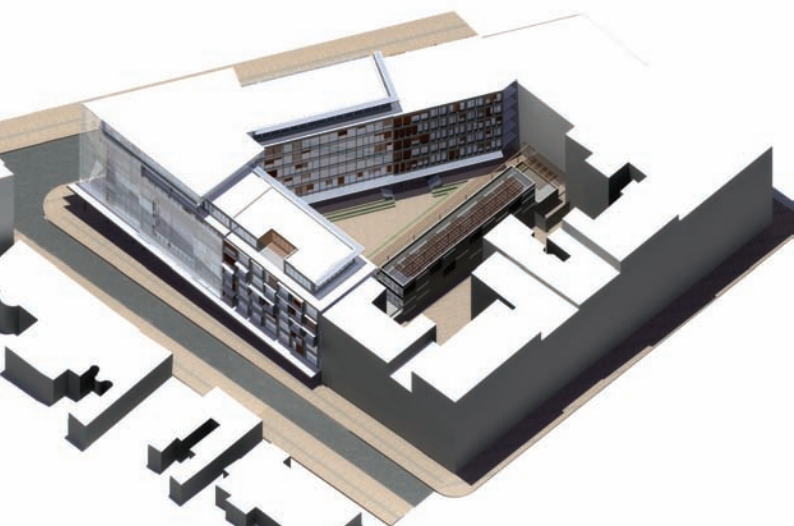
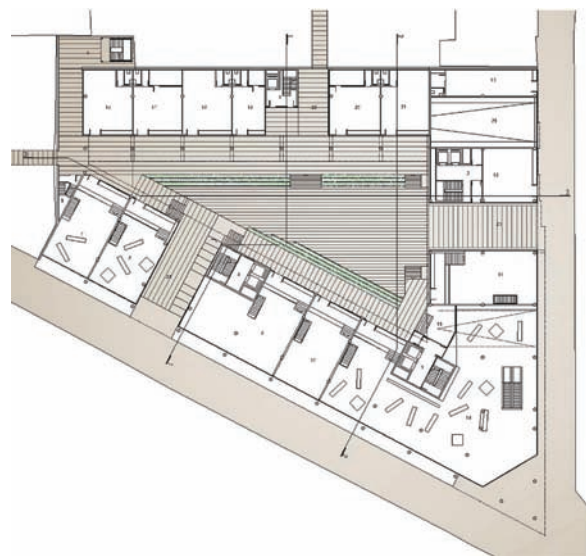
Комплекс се састоји из два улична тракта повезана угаоним сегментом, који имају по три подземне етаже, приземље, и од шест до осам надземних етажа, и дворишног објекта са два спрата. У блоку је формирана пјачета, пасажима повезана са околним улицама.

Значајно ограничавајући чиниоци: постојећа изграђеност блока, задата регулација и остварење максималних квадратура су условили оријентацију ка изналажењу рационалног и флексибилног функционалног решења и, истовремено, ка савременим технолошким достигнућима у спрези са одговарајућим ликовним изразом.

Спољни изглед и облик објекта су произашли из карактера улице, наглашавања препознатљивости угаоног мотива и својеврсне слојевитости материјализације у симбиози са продорима зеленила из унутрашњости објекта. Предложено је решење са оштрим провидним углом у оквиру кога се налази друга фасада са засеченом равни и галеријама које су видне и чине кућу отвореном ка споља. Увођење дво-струке фасаде, зеленила, брисолеја, предлог је којим се у разноликост уличног фронта Улице краља Милана уноси нов и савремен архитектонски израз.

ПОСЛОВНИ ЦЕНТАР НА УГЛУ У БЕОГРАДУ.....

И. Марић, Б. Манић

нереализовани пројекти (награде)

УЛИЦА КРАЉА МИЛАНА И КРАЉА МИЛУТИНА - КМКМ
2006.

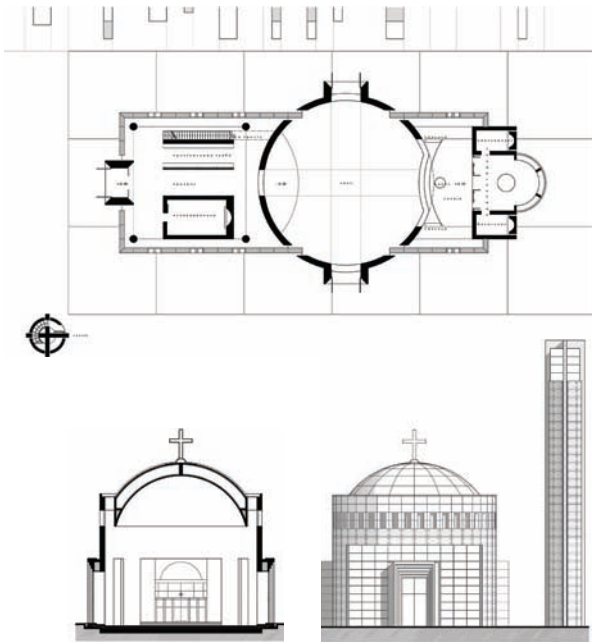
I награда

П РА ВО С Л А В Н И С П О М Е Н Х Р А М С А П Р А Т Е Ћ И М
С А Д Р Ж А Ј И М А Н А Б А Г Д А Л И У К Р У Ш Е В Ц У 2005.

Б. Манић

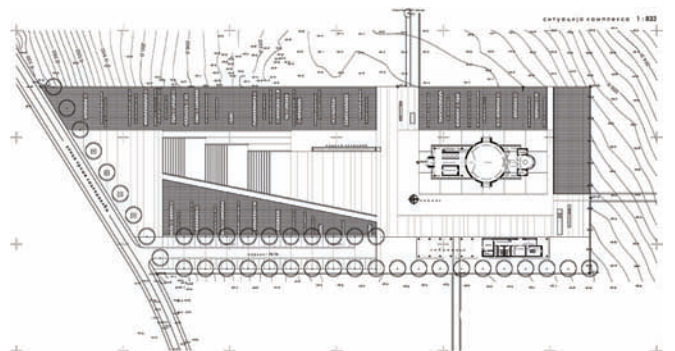
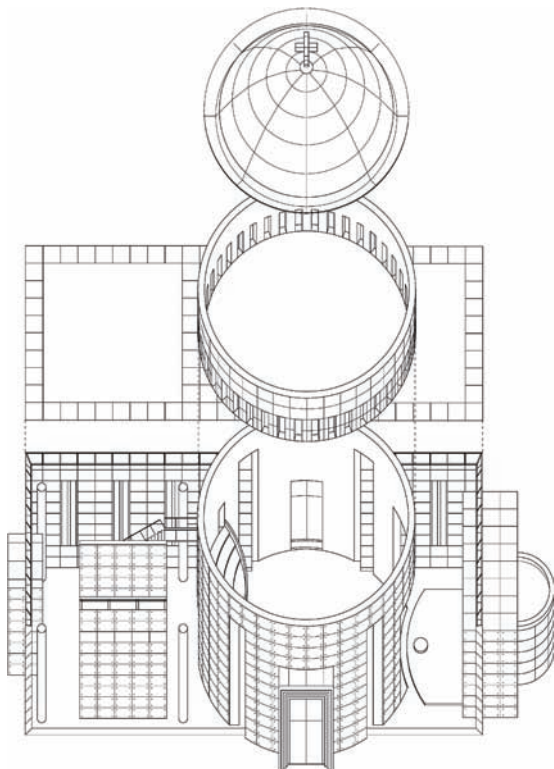
Једнаковредан откуп (други пласман)

Храм се налази у оквиру комплекса парка Багдала, на истакнутом месту у односу на градско језгро. Приступна степеништа и рампе су обликовани веома сведено, али уз дозу монументалности, чиме се наглашава симболика кретања и успињања. На крају приступног пута је плитка водена површина, са чесмом.

Примењена је функционална шема са развијеним олтарским простором и пространим приратом у коју су, као куће у кући, смештене крстионица са једне стране, а простор за прислуживање свећа са друге. Храм је пројектован у традиционалном духу, савременим архитектонским језиком.

184

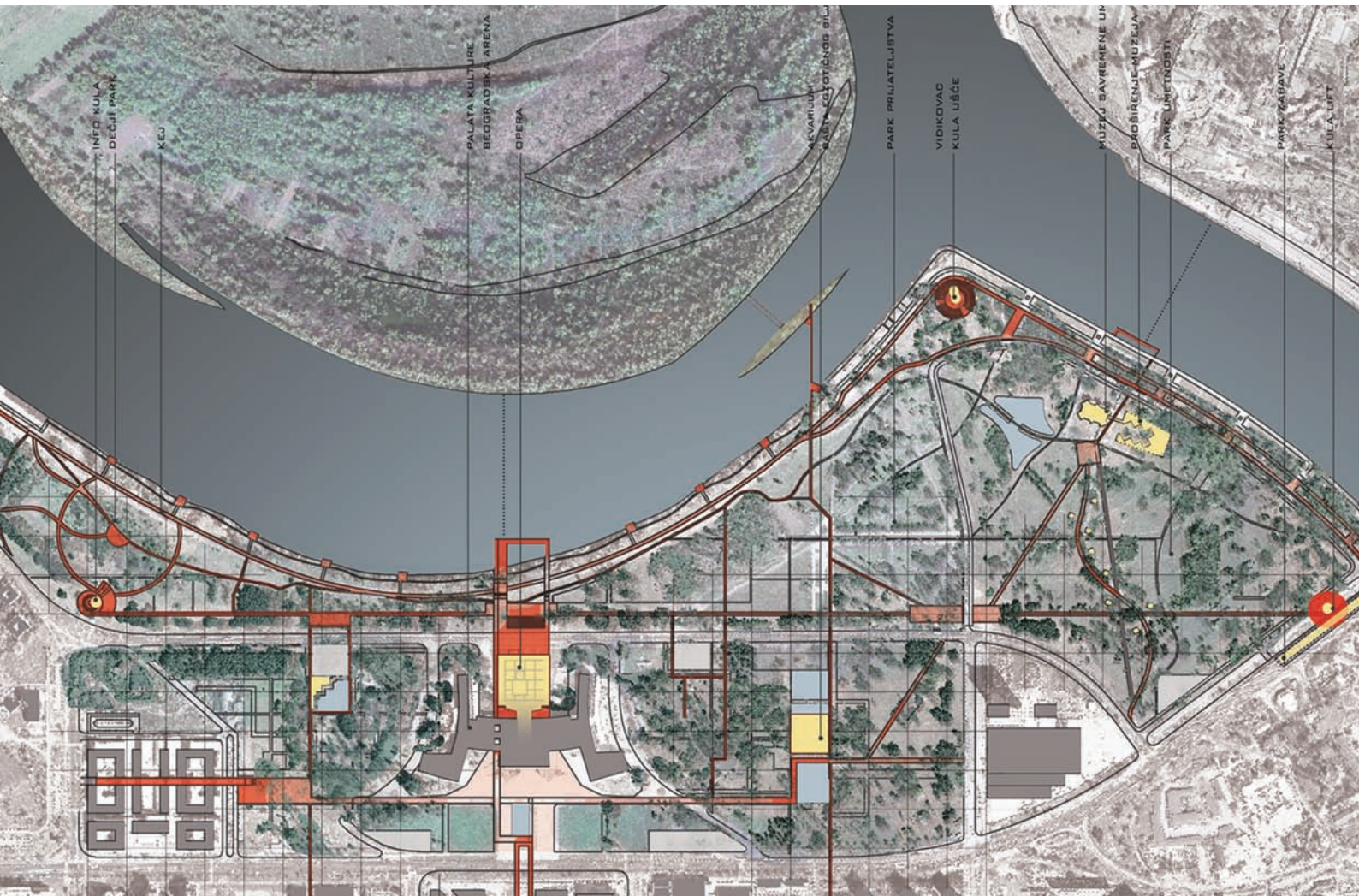

ГРАДСКИ ПАРК ОД ХОТЕЛА „ЈУГОСЛАВИЈА“ ДО
БРАНКОВОГ МОСТА НА НОВОМ БЕОГРАДУ.....2008.

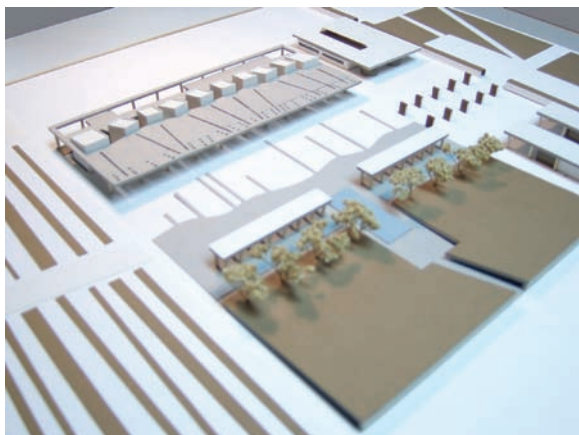
И. Марић, А. Богданов, В. Марић, Б. Манић

Једнаковредна I награда

Решење произилази из става да велики паркови треба да се састоје од низа амбијената, који доприносе хуманизацији простора и социјализацији корисника. Поштоване су основне карактеристике постојећег парковског простора: морфологија, наслеђено зеленило и уређење, садржаји, већ утврђени правци кретања кроз парк, важне визуре, кеј поред реке Саве. Предлаже се суперпонирање постојеће, крупне, и новопланиране, уситњене, урбане матрице, што има за циљ обезбеђивање боље повезаности и приступачности појединих делова. Имајући у виду да је простор парка окружен прометним саобраћајницама, предлажу се пешачке пасареле.

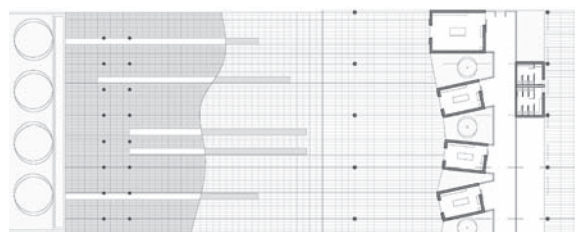
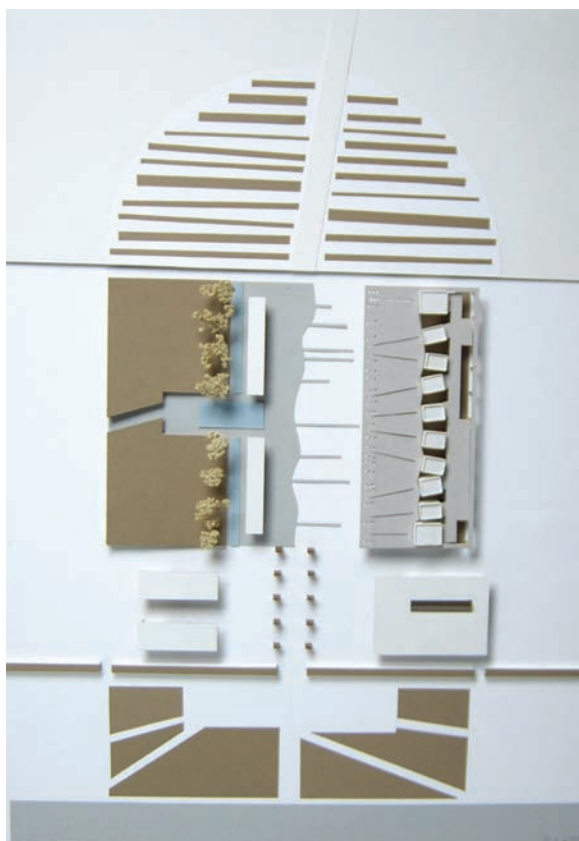
КОМЕМОРАТИВНИ ТРГ СА ОБЈЕКТИМА ГРОБЉА НА БЕЖАНИЈСКОЈ КОСИ, НОВИ БЕОГРАД2009.
И. Марић, Б. Манић II награда

Основна идеја за формирање концепта је у спајању два дела света, знаног и незнаног. Утопљеност у природу, двојност, мир, светло, ред и спонтаност су основни чиниоци који су материјализовани решењем. Размишљање о индивидуалности и природном реду ствари је довело до идеје о помереном распореду капела под једним кровом испод кога се спајају светлост, природа и место последњег испраћаја.

Наспрам капела су пројектоване надстрешнице. Објекат управе и два мања наспрамна објекта формирају улазну партију. У том простору се налазе монолити са клупама и чесмом који кординирају простор као увод на комеморативни плато, стварајући осећај смираја и вечности. На крају композиције су алеје цвећа и перена као простор славе за покојника и медитацију. Цео комплекс је замишљен не само за испраћај већ и као вишезначни контемплацијски, парковски део у којем је могуће боравити пре и после одласка на гробље.

Архитекутра објекта је сведена, праволинијска, а природа је саставни део концепта. Објекти капела имају базис од грубљег камена, а изнад су плоче од венчачког мермера или плавог тока. Прилазећи капелама са обе стране се види небо, а у капелама су куполе или прорезима кроз које продира светлост. Хоризонталност целог комплекса се уклапа у пејзаж равнице, а само незнатно се истичу кубуси капела у помереном ритму.

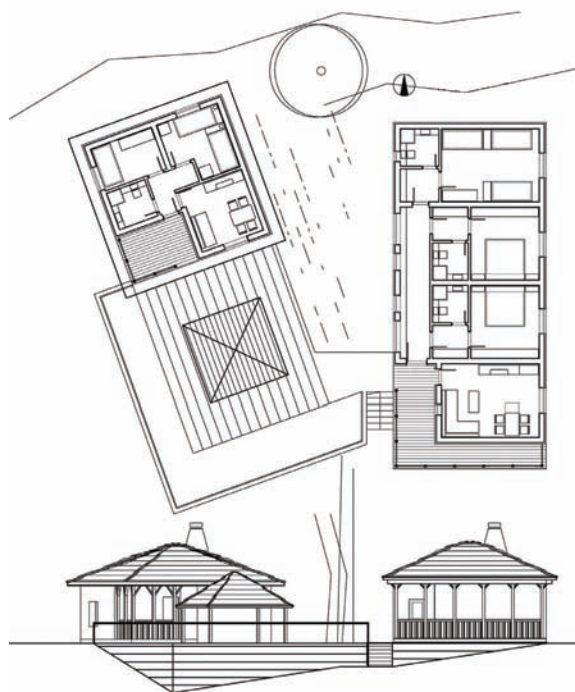

„ ЛЕПА СРБИЈА ” - ПОБОЉШАЊЕ НАЧИНА И ТЕХНОЛОГИЈЕ
ГРАДЊЕ СТАМБЕНИХ ОБЈЕКТА У СЕЛИМА 2009.

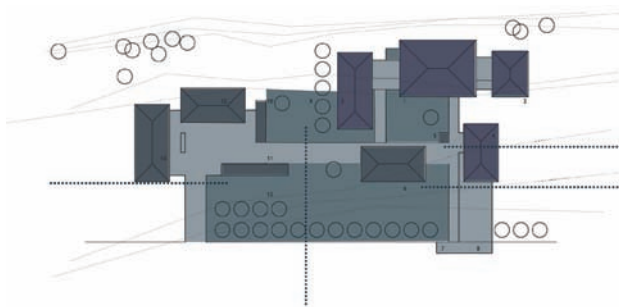
М. Пуцар, С. Симоновић, Н. Јанковић

I награда

Конкурсни рад је пошао од основних принципа традиционалног градитељства Шумадије и Поморавља, Војводине и Планинских подручја Србије, који су анализирани и означено је оно што је позитивно и што би требало сачувати. С друге стране, савремени начин живота на селу донео је и нове захтеве које традиционална градње не може у потпуности да испуни. Поштовање традиције села, услови поднебља, уз уважавање биоклиматских принципа и потенцијала локације, као и нове потребе сеоског становништва и савремени концепт градње, била су полазна начела приликом решавања конкурса. На основу задатка и циља конкурса, дата су решења у виду посебних приручника за три поднебља у Србији, у виду упутстава у којима су предложена решења различитих могућности изградње нових и реконструкције постојећих кућа и кућишта. Поштовани су принципи одрживе градње при чему се води рачуна о клими, условима локације, традицији, материјалима, контексту, ресурсима, капацитетима средине, обичајима и условима природног и створеног окружења одређеног поднебља. Интеграција куће са окружењем и природним енергетским токовима, њихово коришћење ради постизања вишег комфора, без нарушавања природне еколошке равнотеже, били су идеја водиља приликом решавања овог сложеног конкурсног задатка.

187

КОЛЕКТИВНО СТАНОВАЊЕ У НАСЕЉУ РАСАДНИК
У ЛАЗАРЕВЦУ 2012.

Б. Манић, И. Павловић, Т. Бајић, А. Никовић

Једнаковредан откуп

Архитектонско-урбанистичка целина намењена колективном становању формира се уз поштовање утицајних чинилаца контекста и локације, као и потреба будућих станара. С обзиром да се део комплекса наменски пројектује за пресељење сеоских домаћинства из руралне средине у подручје града које је планом предвиђено за трансформације у становање виших густина, а у коме постојећу физичку структуру представљају објекти индивидуалног становања, идеја аутора је била да се на пројектни задатак одговори формом која би се са једне стране уклопила у планиране развојне токове урбанизације ове градске зоне, а која би са друге стране представљала реминисценцију на облик живота који је својствен будућим корисницима простора.

Аутори су стога у урбанистичком и архитектонском решењу предложили концепт форме која се гради "одоздо", груписањем стамбених јединица око заједничке комуникације, ходника који добија неправилну форму и "проваздушења", што резултује склопом који асоцира на групације индивидуалног становања, истовремену одвојеност и повезаност. Разуђеност и принцип гроздастог груписања у основи рефлектује се и на структуралност у фасади.

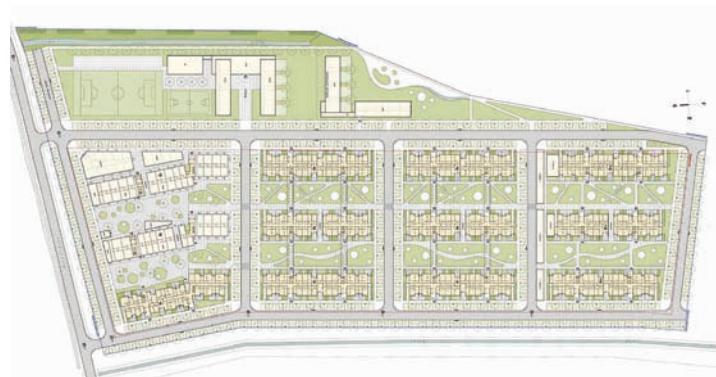
СТАМБЕНО-ПОСЛОВНИ КОМПЛЕКС ОВЧА2011.

Ђ. Алфиревић, Д. Марушић, М. Марушић

Једнаковредан откуп

Предложена урбанистичка матрица комплекса и позиционирање објеката у односу на уличну мрежу може у одређеној мери изазвати асоцијације на традиционалну матрицу панонских насеља и урбани лик улице са ритмично позиционираним прочељима кућа. Када се са ободних улица постављених у правцу север југ уђе у попречне улице које се пружају у правцу исток-запад, како је то предвиђено овим конкурсним пројектом, у кадру се на обе стране улице појављују калкани објеката који се пружају у дубину блока – суседства.

У обликовању простора – амбијента у комплексу и обликовању објеката унета је једна контекстуална црта. Волуметрија објеката је архетипски сведена на паралелопипедни облик и двоводни кров. Контекстуалност у архитектоници објекта посебно је наглашена у обликовању најзасупљенијих објеката – објеката са социјалним становима у три суседства. “Бар – кадровски” третман фасадног плана материјализован је вертикалним платнима ритмично простртим дуж фасадног фронта у колориту тла и биљних култура панонске равнице. Вертикална колорисана платна симболично “ничу” из тла и сугеришу динамичан ликовни контрапункт просторној равници. Основни мотив обликовања објеката са солидарним типом становања је елемент придодате “окачене” мале терасе са основном функцијом интензивирања урбаног карактера амбијента у суседству до пута Борча – Овча.

Почеци просторног планирања у Србији, па тиме и у Институту, везују се за шездесете године прошлог века. У студијама и програмима развоја Института из тог периода (М. Мацура) први пут се помиње регионално (просторно) планирање. Иако је у том периоду архитектура била у првом плану, Институт је кроз истраживачки рад настојао да афирмише регионално планирање и да допринесе обезбеђивању нормативних, методолошких и других претпоставки за покретање израде Просторног плана Републике Србије.

Крајем седамдесетих и почетком осамдесетих година прошлог века, Институт је развио методолошке основе везане за управљање просторним развојем за различите хијерархијске нивое планирања и имплементације. Радило се на повећању ефикасности процеса планирања применом савремених метода у управљању пројектима - мрежни план и друге методе (Б. Петровић, Н. Спасић), као и на повећању сигурности и поузданости у предвиђању сценарија развоја применом различитих модела оптимизације планских решења заснованих на *"cost-benefit"* анализама (К. Данчевић).

Методолошка унапређења процеса просторног планирања настављена су крајем осамдесетих и током деведесетих година 20. века, посебно у изради Просторног плана Републике Србије и просторних планова подручја посебне намене. Интегрални приступ примењен у изради Просторног плана Републике Србије (Д. Перишић) почетком деведесетих година прошлог века, развијан је у наредном периоду кроз израду регионалних и просторних планова јединица локалне самоуправе. Методологија израде просторних планова подручја посебне намене (Д. Перишић, Н. Спасић) се заснивала на примени интегралног приступа у комбинацији са проблемским приступом у релативизацији конфликта и усаглашавању супротних интереса, заштити животне средине и усклађивању развоја. У Институту је по први пут развијена методологија израде просторних планова за поједине врсте подручја посебне намене: велике рударске басене, инфраструктурне коридоре, заштићена подручја природних вредности и непокретних културних добара (Д. Перишић, Н. Спасић, Р. Малобабић, Д. Дабић и др.).

Институт је од свог настанка, а нарочито од 1961. године, када је постао самостална научна институција, настојао да допринесе развоју научног и стручног рада у областима из своје делатности. Кроз научноистраживачки рад развијају се нове методолошке, институционалне и организационе основе планирања, информациони системи и системи показатеља, као и имплементацијска средства и други аспекти унапређења делатности просторног планирања.

Управљање животном средином, као и развој инструмената за ефикасну заштиту животне средине, представљају значајан сегмент истраживања у Институту, који је временом добијао на значају у просторним анализама. Од израде Просторног плана Републике Србије последње деценије 20. века, аспект заштите животне средине постаје интегрални део свих планских докумената који се реализују у Институту. Почетком 21. века, у Институту су урађене прве Стратешке процене утицаја планских решења на животну средину у Србији, а потом за све просторне и неке урбанистичке планове.

Од почетка деведесетих година 20. века, у Институту се успешно примењују савремене информационе технологије, у првом реду ГИС технологије, као подршка научним истраживањима, просторном и урбанистичком планирању.

Институт је данас неспорно водећа институција у Србији у домену просторног планирања.

Израда **Просторног плана Републике Србије** покренута је (први пут) крајем шездесетих година 20. века. Био је то амбициозан пројекат - Институт је заједно са Заводом за урбанизам и комуналне делатности Србије радио на тзв. „Првом елементу“ (инвентар, анализа и оцена стања), Економски институт је радио на „Другом елементу“ (привредни развој), док је Институт заједно са САРПС-ом (Центром за анализу и

пројектовање просторних система) водио координацију на изради „Трећег елемента“ (просторна организација). Преднацрт просторног плана је урађен почетком седамдесетих година прошлог века, али није упућен у процедуру разматрања и није донет. Координацију израде Просторног плана су водили Д. Перишић, Д. Радмановић и Б. Новаковић.

Следећа верзија Просторног плана Републике Србије припремана је у Југословенском институту за урбанизам и становање (М. Којовић). Крајем седамдесетих година прошлог века урађена је радна верзија „Основа просторног плана“, након чега је прекинут рад на Просторном плану. Институт је у изради те верзије Просторног плана имао ограничено учешће - израда Експертизе о развоју села (Б. Којић и Ђ. Симоновић).

Почетком деведесетих година прошлог века, Институт, тада већ водећа институција у области просторног планирања, уговорио је наставак израде нове верзије Просторног плана Републике Србије са Републичким заводом за друштвено планирање. На изради Просторног плана био је ангажован велики број експерата из Института и из других научних и стручних институција. Израду Просторног плана пратио је посебан Консултантски одбор састављен од академика и других експерата, као и тим консултаната састављен од преко 40 експерата из различитих области. Израдом Просторног плана је руководио Д. Перишић, а ужи тим за координацију и синтезу су чинили: Д. Перишић, К. Петовар, М. Вујошевић, Д. Дабић, Б. Ђорђевић и Б. Дерић.

Просторни план је био заснован на обимној документационој грађи и студијској основи коју је чинило 26 студија и експертиза. Након бројних расправа на научним и стручним форумима и јавних расправа у свим већим градским центрима Републике, Просторни план је усвојен од стране Народне скупштине Републике Србије 1996. године. Овим планским документом простор Републике је сагледан интегрално кроз: дугорочне основе

организације, коришћења и уређења простора; правце урбанизације и основне смернице за уређење насеља; начела коришћења природних ресурса; услове за заштиту и коришћење подручја од посебног значаја; коридоре основних инфраструктурних система као и кроз друге аспекте просторног развоја Републике. Просторни план је садржао детаљно елабориране пропозиције у делу о примени и спровођењу.

У изради (другог) Просторног плана Републике Србије од 2010. до 2020. године, који је донет крајем 2010. године, у координацији Републичке агенције за просторно планирање (Б. Стојков), ангажовано је 8 научних и стручних институција са обимним радним тимом интердисциплинарног састава. Планска решења и пропозиције Просторног плана усклађени су са принципима и стандардима Европске уније. Институт је имао значајну улогу у припреми студијске основе, за коју је урадио 14 студија, експертиза и прилога (од укупно 42), као и у синтези Просторног плана и изради Програма имплементације. Носиоци израде Просторног плана из Института били су: М. Максин, М. Вујошевић, С. Зековић, К. Петовар, М. Николић, Д. Дабић, С. Милијић, М. Пуцар, М. Ненковић-Ризнић и О. Џелебџић.

Такође, треба напоменути да је Институт учествовао у припреми Програма имплементације Просторног плана Републике Србије од 2010. до 2020. године за период од 2011. до 2015. године (2012), О. Џелебџић, као и да је припремио Програм имплементације Просторног плана Републике Србије за период од 2016. до 2020. године (2016), М. Максин, Д. Дунчић, М. Ненковић-Ризнић, у сарадњи са ЈП Заводом за урбанизам Војводине.

Током 2019. године започела је израда новог (трећег) Просторног плана Републике Србије од 2021. до 2035. године, на ком су ангажовани: Институт за архитектуру и урбанизам Србије (носилац посла испред групе обрађивача), Универзитет у Београду - Географски факултет

и Архитектонски факултет, Саобраћајни институт ЦИП д.о.о, ЈП Завод за урбанизам Војводине и GDi Solutions d.o.o. Израдом плана руководи тим у саставу: С. Милијић, М. Максин и Н. Стефановић, а тим за координацију и синтезу чине представници свих институција учесника.

Регионални просторни планови представљају вид имплементације Просторног плана Републике Србије и плански су основ за доношење планских докумената за уже просторне целине (градска, сеоска и друга насеља, подручја посебне намене и сл.), са циљем да се обезбеде: регионална организација простора и боље везе са окружењем; заштита животне средине; побољшање квалитета живљења; унапређење инфраструктурне и комуналне опремљености; развој привреде; унапређење институционално-организационе и информатичке подршке примене планских одлука, као и међусобно усклађивање планских решења просторних планова јединица локалне самоуправе, урбанистичких и секторских планова и програма на подручју региона.

Методологију за израду првог регионалног просторног плана у Србији, који је урађен за Колубарски округ погођен земљотресом, и Програм његове примене, поставио је Д. Перишић. Регионални просторни план је донела Владе Републике Србије 2002. године (руководни тим из Института су чинили: Д. Перишић, С. Митровић и С. Милијић). Непосредно након тога, 2005. године, урађен је и Средњорочни програм примене Регионалног просторног плана Колубарског округа (Д. Перишић, С. Митровић, Д. Дабић, С. Милијић), којим су разрађене пропозиције о примени и спровођењу регионалног плана: приступ реализацији стратешких приоритета; институционално-организациони модел примене планских решења; смернице за дефинисање показатеља просторног развоја и ГИС подршке праћењу остваривања програма имплементације и регионалног просторног плана и др.

У периоду од 2008. до 2015. године у Институту су урађена још 4 регионална просторна плана: Регионални просторни план Јужног Поморавља (2010), С. Милијић; Регионални просторни план Тимочке Крајине (2011), С. Милијић и Н. Стефановић; Регионални просторни план Златиборског и Моравичког управног округа (2013), С. Милијић и Н. Крунић; и Регионални просторни план за подручје Колубарског и Мачванског управног округа (2015), М. Максин, С. Милијић и Н. Крунић. За наведене регионалне планове у Институту су урађени програми имплементације (2015-2016. године), М. Максин, Н. Крунић, С. Милијић, М. Ненковић-Ризнић и О. Целебџић. Такође Институт је био обрађивач (у сарадњи са другим институцијама) Извештаја о остваривању регионалних просторних планова на подручју региона Шумадије и Западне Србије за 2016. годину (2018) и Извештаја о остваривању регионалних просторних планова на подручју региона Јужне и Источне Србије за 2016. годину (2018), М. Максин, М. Ненковић-Ризнић, О. Целебџић, Ј. Петрић, А. Гајић и Д. Срњић.

Методологија за израду **просторних планова подручја посебне намене** у Институту је развијена осамдесетих и деведесетих година 20. века. Методолошки образац се заснивао на примени интегралног и проблемског приступа у релативизацији конфликта (усаглашавању интереса), заштити и ремедијацији простора, одрживом развоју и др. На тим основама у Институту је у наредном периоду урађен релативно велики број просторних планова за различита (специфична) подручја посебне намене: велике рударске басене, заштићена подручја природних вредности и непокретних културних добара, планинска и друга туристичка подручја, сливна подручја акумулација, инфраструктурне коридоре, комплексе посебне намене и др.

Просторни планови подручја посебне намене су обрађивани синхронизовано, са реализацијом истраживачких пројеката у Институту.

Велики рударски басени: Просторни план подручја експлоатације Косовско-метохијског лигнитског басена, Планско-аналитичке основе (1991-1999), Д. Перишић, Н. Спасић, К. Петовар, Н. Манојловић, М. Бурсаћ, М. Николић и Н. Милашин; Просторни план подручја експлоатације Колубарског лигнитског басена- неколико верзија Просторног плана и планови генералне регулације за угрожена насеља (1978-2018), Н. Спасић, С. Зековић, В. Јокић, Г. Џунић и Д. Перишић; Просторни план подручја експлоатације Колубарског лигнитског басена, са 18 регулационих разрада (2017), Н. Спасић, С. Зековић, В. Јокић и Г. Џунић; Просторни план подручја посебне намене Костолачког угљеног басена са 10 регулационих разрада (2013), Н. Спасић, В. Јокић, Г. Џунић и Ј. Ђурђевић, као и Измене и допуне Просторног плана (са детаљном разрадом) (2018), Н. Спасић, Г. Џунић, Ј. Ђурђевић и Ј. Живановић Миљковић; Просторни план зоне утицаја рудника Кривељ-Церово (1994), М. Антанасијевић, Н. Спасић, К. Петовар; Просторни план подручја посебне намене Борско-мајданпечког рударског басена са више регулационих разрада (у изради), Н. Спасић, О. Целебџић, Ј. Живановић Миљковић, Ј. Крунић, Г. Џунић, В. Јокић, Н. Чолић и К. Мајхеншек; Просторни план подручја посебне намене експлоатације минералних силовина на локалитету рудника „Чукару Пеки“ у граду Бору, са детаљном разрадом (очекивано усвајање 2020. године), Н. Спасић, О. Целебџић, Ј. Живановић Миљковић, В. Јокић и Г. Џунић; Просторни план подручја посебне намене за реализацију пројекта експлоатације и прераде минерала јадарита „Јадар²“, са детаљном разрадом (очекивано усвајање 2020. године) – Н. Стефановић, Ј. Петрић, С. Милијић, Н. Даниловић Христић и М. Перишић, у сарадњи са Саобраћајним институтом ЦИП д.о.о.

Институт је, као ретко ко у Европи, развио специфичну научноистраживачку и стручно-планерску област везану за одрживи просторни развој у великим рударским басенима. Израда просторних планова за велике рударске басене

подразумева сложену интердисциплинарну планску интеракцију која обухвата: просторне, економске, социјалне и социоекономске, еколошке, технолошке и друге аспекте. С друге стране, неопходно је усклађивати планска решења и пропозиције са међународним (европским) решењима, стандардима и смерницама, затим са националним, регионалним и локалним развојним стратегијама, студијском и техничком документацијом за капиталне објекте, и то све у условима постојања бројних ограничења, конфликта и супротних интереса у коришћењу простора. Правила уређења и правила грађења за комплексе и локације посебне намене утврђују се у просторним плановима, а за насеља угрожена рударским активностима у одговарајућим урбанистичким плановима који садрже оперативне програме пресељења становништва, измештања инфраструктурних, комуналних и других објеката.

Инфраструктурни коридори и водопривредни комплекси: Просторни план подручја слива водоакмулације „Боговина” (1999), З. Мирјанић; Просторни план подручја инфраструктурног коридора Ниш - граница Републике Македоније (2002), Р. Малобабић и С. Милијић, као и измене и допуне Просторног плана коридора Ниш- граница Републике Македоније (2014), С. Милијић и О. Бакић; Просторни план подручја инфраструктурног коридора аутопута Е-75, деоница Београд- Ниш (2003), С. Митровић, С. Милијић, М. Радованац, у сарадњи са ЈУГИНУС-ом, као и измене и допуне Просторног плана коридора аутопута Е-75, деоница – Београд- Ниш (2014), С. Милијић и О. Бакић; Просторни план подручја посебне намене инфраструктурног коридора ауто-пута Е-80, деоница Ниш-Мердаре са детаљном разрадом (2017) и Измене и допуне Просторног плана подручја посебне намене инфраструктурног коридора ауто-пута Е-80, деоница Ниш-Мердаре са детаљном разрадом (2019), Н. Стефановић, О. Бакић и С. Милијић, у сарадњи са ЈП Завод за урбанизам Ниш и Институт за путеве АД Београд; Просторни план подручја

посебне намене инфраструктурног коридора Београд-Јужни Јадран, деоница Пожега-Бољаре (граница са Црном Гором) (ауто-пут Е-763) са детаљном разрадом (у изради), Н. Стефановић, С. Милијић; Просторни план подручја посебне намене државног пута ІБ реда, аутопут Е-75 Београд-Ниш (петља „Пожаревац“) – Пожаревац (обилазница) – Велико Градиште – Голубац, са детаљном разрадом (у изради), Н. Стефановић, С. Милијић, Н. Даниловић Христић; Просторни план подручја посебне намене државног пута ІБ реда број 27 Лозница–Ваљево–Лазаревац, деоница Иверак–Лајковац (веза са аутопутем Е-763 Београд – Јужни Јадран, деоница Београд–Пожега), са детаљном разрадом (очекивано усвајање 2020. године), Н. Стефановић, С. Милијић; Просторни план подручја посебне намене инфраструктурног коридора железничке пруге Београд- Ниш, са детаљном разрадом (у изради), М. Максин, С. Милијић; Просторни план подручја изворишта водоснабдевања регионалног подсистема „Рзав” (2004), З. Мирјанић; Просторни план подручја посебне намене слива водоакмулације „Стуборовни” (2009), С. Митровић, С. Милијић; Просторни план подручја посебне намене међународног пловног пута Е-80- Дунав (Паневропски коридор VII) (2015), С. Милијић, П. Манојловић и Н. Крунић, у сарадњи са ЈП Завод за урбанизам Војводине; Просторни план подручја посебне намене транснационалног гасовода „Јужни ток”, са регулационим решењима за трасу (2012), З. Мирјанић, П. Манојловић, С. Милијић и Н. Крунић, у сарадњи са ЈП Завод за урбанизам Војводине, као и Измене и допуне Плана (2013), Н. Крунић, З. Мирјанић и О. Бакић, у сарадњи са ЈП Завод за урбанизам Војводине; Просторни план подручја посебне намене инфраструктурног коридора магистралног гасовода Ниш-Димитровград са елементима детаљне регулације (2016), Н. Крунић, З. Мирјанић, О. Бакић, у сарадњи са ЈП Завод за урбанизам Ниш; Просторни план подручја посебне намене магистралног гасовода граница Бугарске- граница Мађарске, са детаљном разрадом (2019), Н.

Крунић, З. Мирјанић и О. Бакић, у сарадњи са ЈП Завод за урбанизам Војводине; Просторни план подручја посебне намене разводног гасовода РГ 09 – 04/2 Александровац- Копаник- Нови Пазар- Тутин, са детаљном разрадом (2018), Н. Крунић З. Мирјанић, О. Бакић и С. Милијић, у сарадњи са GeoGIS Konsultanti, Београд; Просторни план подручја посебне намене инфраструктурног коридора високонапонског далековода интерконекција 2 x 400 kV Република Србија (Бајина Башта) - граница Црне Горе - граница Босне и Херцеговине (2017), Н. Крунић, З. Мирјанић и О. Бакић; Просторни план подручја посебне намене инфраструктурног коридора високонапонског далековода 2x400 kV Бајина Башта - Обреновац (очекивано усвајање 2020. године), Н. Крунић, З. Мирјанић, О. Бакић, Н. Даниловић Христић; Просторни план подручја посебне намене слива акумулације „Ђелије” (2015), Ј. Петрић, С. Милијић, и Н. Крунић; Просторни план подручја посебне намене слива акумулације „Гружа” (рађен у периоду 2012-2014. године), С. Милијић и Н. Крунић), Просторни план подручја посебне намене слива акумулације „Грлиште” (2015), С. Милијић, М. Ненковић-Ризнић и Н. Крунић; Просторни план подручја посебне намене слива акумулације „Јелашница”, са детаљном разрадом (2017), Н. Крунић, С. Милијић, О. Бакић и Б. Манић; Просторни план подручја посебне намене слива акумулације „Првонек”, са детаљном разрадом (2018), Н. Крунић, С. Милијић, О. Бакић и Б. Манић, у сарадњи са GeoGIS Konsultanti, Београд; Просторни план подручја посебне намене слива акумулације „Врутци”, са детаљном разрадом (2018), Н. Крунић, С. Милијић, О. Бакић и Б. Манић, у сарадњи са GeoGIS Konsultanti, Београд и Просторни план подручја посебне намене регионалног центра за обуку јединица за мултинационалне операције- База „Југ”, са детаљном разрадом (2016), Н. Крунић, Б. Манић, Д. Стојановић, С. Милијић и Н. Лечић, у сарадњи са ЈП Завод за урбанизам Ниш.

Израда просторних планова за инфраструктурне и водопривредне системе представљала је посебан

изазов, који је поред мултидисциплинарног и проблемског приступа планирању захтевао анализу и примену међународних критеријума и стандарда уз прилагођавање специфичности на регионалном и локалном нивоу. Институт је био пионир у Србији у изради планова за инфраструктурне коридоре и водопривредне комплексе.

Просторни планови за сливна подручја акумулација представљају плански основ за обезбеђивање заштите њихових сливова (коришћење и унапређење квалитета регионалних изворишта и заштита од вода) у условима одрживог, мултифункционалног развоја планских подручја. У склопу планова сливних подручја акумулација извршене су анализе и утврђене планске пропозиције о зонама санитарне заштите изворишта водоснабдевања, чиме је обезбеђена пуна компатибилност планских решења и режима заштите, коришћења и уређења простора.

Просторни план подручја посебне намене међународног водног пута Е-80 Дунав (Паневропски коридор VII) обухвата део Подунавља у Републици и представља први план ове врсте рађен за целу деоницу Дунава у Србији. Просторни план је дао допринос уређењу, развоју и заштити Дунава као првенствено пловног, али и водног, еколошког, културног и туристичког коридора. Просторни план је допринео стварању предуслова за реализацију развојних интереса Републике Србије на подручју Паневропског коридора VII у оквиру саобраћајних, економских, културних и других облика интеграција у европске развојне токове.

Просторним планом подручја посебне намене трансационалног гасовода „Јужни ток” утврђен је и резервисан простор за енергетски коридор кроз Републику Србију. Планом су утврђени заштитни појасеви експлоатације и изградње гасовода и дат је допринос просторној и енергетској интеграцији Србије у европско окружење, као и транзиту гаса ка државама Средње и Западне Европе.

Просторним плановима подручја посебне намене инфраструктурних коридора (деоница ауто-пута Е-75 Београд- Ниш- граница Републике Македоније) утврђене су дугорочне основе организације, коришћења и уређења ових инфраструктурних коридора који се налазе у зони најзначајнијих развојних праваца Републике Србије. Развијен је методолошки приступ усмерен ка опремању и уређењу коридора са поступцима и техникама усмереним првенствено на коришћење коридора, односно обезбеђивање просторних услова за оптималан размештај, изградњу, опремање и реконструкцију пратећих садржаја магистралних инфраструктурних система. Истражене су могућности за развој активности које утичу на постизање позитивних ефеката коридора на развој привреде, просторну и социјалну интеграцију делова Србије.

Заштићена културна добра, подручја природних вредности и туристичка подручја: Просторни план подручја Бабин зуб на Старој планини (1982), Д. Дабић; Просторни план подручја посебне намене Златиборске површи - Општина Чајетина (1985), Б. Милосављевић; Просторни план подручја посебне намене Тршић - Троноша (1987), Б. Бојовић; Просторни план подручја Националног парка Копаоник (1989), Д. Дабић; Просторни план подручја посебне намене Националног парка Копаоник (2009), Д. Дабић, С. Митровић и С. Милијић; Просторни план подручја посебне намене Националног парка Копаоник, са детаљном разрадом (2016), Н. Крунић, М. Максин, С. Милијић, А. Никовић, Д. Дабић; као и Измене и допуне овог плана (у изради), Н. Крунић, С. Милијић и Б. Манић; Просторни план подручја парка природе и туристичке регије Стара планина (2008), Д. Дабић, С. Милијић и С. Митровић; Просторни план подручја посебне намене Националног парка „Ђердап“ (2013), С. Милијић и М. Максин; Просторни план подручја посебне намене Радан планине (2014), Ј. Петрић, Н. Крунић, М. Ненковић-Ризнић, С. Милијић и Д. Стојановић, у сарадњи са ЈП Завод за урбанизам Ниш; Просторни план подручја

посебне намене Парка природе „Златибор“, са детаљном разрадом (очекивано усвајање 2020. године), М. Максин, С. Милијић, А. Никовић и Б. Манић; Просторни план подручја посебне намене Специјалног резервата природе „Клисура реке Милешевке“, са детаљном разрадом (у изради), Н. Крунић, С. Милијић и Б. Манић; Просторни план подручја посебне намене планине Цер, са детаљном разрадом (у изради), Н. Крунић, С. Милијић, Б. Манић и А. Никовић, у сарадњи са GeoGIS Konsultanti, Београд; Просторни план подручја посебне намене Предела изузетних одлика „Овчарско-кабларска клисура“, са детаљном разрадом (2019), Н. Крунић, Б. Манић, С. Милијић, Б. Васиљевић, Н. Стефановић, О. Бакић и В. Џамић, у сарадњи са ЈУГИНУС-ом и GeoGIS Konsultanti, Београд; Просторни план подручја посебне намене Предела изузетних одлика Власина (у изради), Н. Крунић, Д. Дабић и Б. Васиљевић; и Просторни план археолошког налазишта Ромулијана- Гамзиград (2004), Д. Дабић и И. Марић.

Израдом просторних планова за културна, природна и туристичка подручја обезбеђени су услови за просторно и функционално дефинисање и усклађивање зона и режима заштите, као и за резервацију простора од посебног интереса за презентацију културних и природних вредности и развој туризма. Такође, планским решењима је било неопходно омогућити унапређење квалитета живљења локалног становништва, инфраструктурне и комуналне опремљености, алтернативне сеоске економије, и дати смернице за институционално-организациону и управно-контролну подршку спровођењу планског концепта заштите, уређења и коришћења простора. По приступу се истиче израда просторних планова за планинска подручја Србије, која се односила на планине са израженим потенцијалима за туризам, који представља главну развојну шансу, као и изузетним природним вредностима, које представљају основни разлог заштите ових простора. Под утицајем европских искустава,

уведени су елементи савременог приступа планирању планинских подручја који промовишу одрживи развој туризма и комплементарних активности уз усклађивање или разграничење са зонама заштите природе.

Многи просторни планови за подручја посебне намене или просторни планови јединица локалне самоуправе садрже планска решења са елементима урбанистичке регулације за одређене просторне целине, инфраструктурне коридоре и комплексе посебне намене.

Од осталих планских докумената Институт је учествовао у изради планске документације у Црној Гори у оквиру Програма обнове после земљотреса (1979. године), који се реализовао у координацији УН (1981-1985. година), као и у изради више просторних планова општина (Подгорица, Будва, Бар, Колашин, Плужине), генералних урбанистичких планова и планова уређења мањих места (Д. Перишић, Н. Боровница, Н. Спасић, П. Јаковљевић, Б. Бојовић, Д. Дабић, А. Пенушлиски, М. Бурсаћ, И. Марић и др.).

Институт је у периоду 2002-2007. године учествовао у изради и координацији израде, разматрања и доношења Просторног плана Републике Црне Горе као и Програма имплементације, заједно са Монтенегро инжењерингом из Подгорице и Урбанистичким институтом Словеније (Urbanistični inštitut Republike Slovenije). Просторни план је донет 2008. године. Методолошке основе и модел организације и имплементације као и координацију израде Просторног плана реализовали су из Института М. Вујошевић, Н. Спасић и С. Зековић.

Институт је од седамдесетих година прошлог века до данас урадио већи број просторних планова општина и градова (око 20), кроз дугогодишњу сарадњу са јединицама локалне самоуправе у Србији и Црној Гори (Ваљево, Пожаревац, Бор, Књажевац, Топола, Аранђеловац, Ужице, Чајетина, Прибој, Александровац, Лазаревац,

Приштина, Колашин, Плужине, Бар, Будва и др.). У изради ових просторних планова примењена је (нарочито последњих 20 година) савремена методологија, као и одговарајућа технолошка подршка. Носиоци израде просторних планова општина/градова били су: Б. Новаковић, Н. Манојловић, Н. Боровница, М. Бурсаћ, А. Пенушлиски, Д. Тошковић, Н. Спасић, М. Антанасијевић, М. Максин, В. Јокић, Д. Дабић, И. Марић, С. Милијић, Н. Крунић и др.

Институт је имао извесно учешће (методологија, консултације, рецензија) и у изради Просторног плана Босне и Херцеговине (1986), Д. Перишић и Н. Спасић.

Институту су поверене консултантске услуге и рецензија Просторног плана аутономне покрајине Косово и Метохија, који је урадила француска фирма OTAM- OTACHE почетком седамдесетих година прошлог века (Б. Новаковић и М. Мацура).

У новије време, експертски тим Института је израдио Стратегију одрживог (и интегралног) урбаног развоја Републике Србије до 2030. године (2019), М. Максин, С. Зековић, М. ненковић-Ризнић, Б. Манић, О. Џелебџић, А. Ђукић, И. Јокановић, Ј. Петрић, А. Никовић, Н. Даниловић Христић, Т. Бајић, Н. Чолић и Б. Бранков, у сарадњи са Министарством грађевинарства, саобраћаја и инфраструктуре Републике Србије и Deutsche Gesellschaft für Internationale Zusammenarbeit (GIZ). Ово је стратешки документ који се по први пут рађен и донет у пракси планирања у Србији.

У припреми и изради појединих просторних планова и стратегија Институт је остварио успешну сарадњу са ЈП Заводом за урбанизам Војводине („Јужни ток”, пловни пут – Дунав, Програм имплементације ППРС-а и др.), ЈУГИНУС-ом (аутопут Е-75, деоница – Београд – Ниш, Колубарски округ и др.), ЈП Заводом за урбанизам Ниш (Топлички, Нишавски и Пиротски округ, Радан планина, инфраструктурни коридори и др.), ЈП „Урбанизам” Крагујевац и ЈУП Урбанистички завод Београда, факултетима (Универзитета у Београду - Архитектонским, Грађевинским,

Географским, Рударско-геолошким, Шумарским и др.) и научним установама и предузећима (Институтом за водопривреду „Јарослав Черни“, Институтом за путеве, Саобраћајним институтом ЦИП д.о.о., Рударским институтом, Институтом за примену нуклеарне енергије „ИНЕП“, Институтом за економику пољопривреде, Институтом за енергетику Косова „ИНКОС“ и др.).

У реализацији сложених истраживачких и стручних пројеката Институт има вишегодишњу сарадњу са групом спољних сарадника- експерата, нарочито из оних области које нису присутне у квалификацијама стално запослених. Посебно место у реализацији специфичних планова и пројеката имају истраживачи Института са којима је настављена сарадња и након пензионисања.

Просторно планирање и научноистраживачки рад представљају приоритетне и узајамно повезане активности. У последњих тридесетак година у Институту је успостављена синхронизација у реализацији научноистраживачких пројеката и изради просторних планова, што је имало утицаја на квалитет истраживачког рада и поузданост у припреми и имплементацији планских докумената.

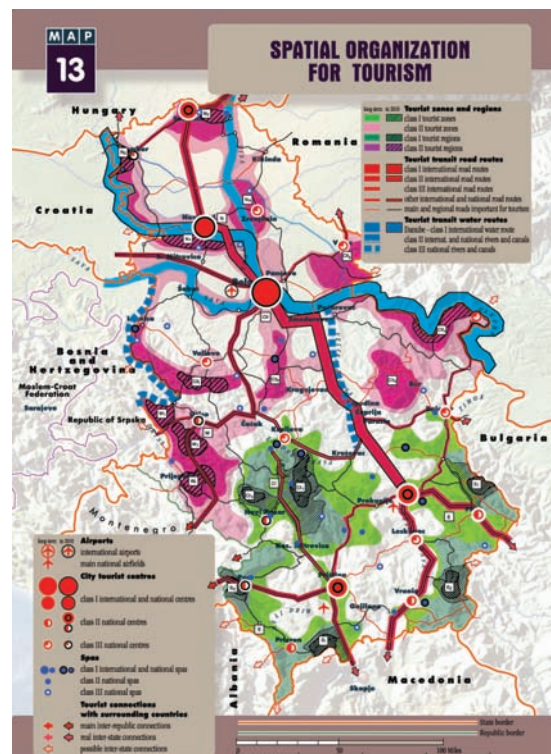
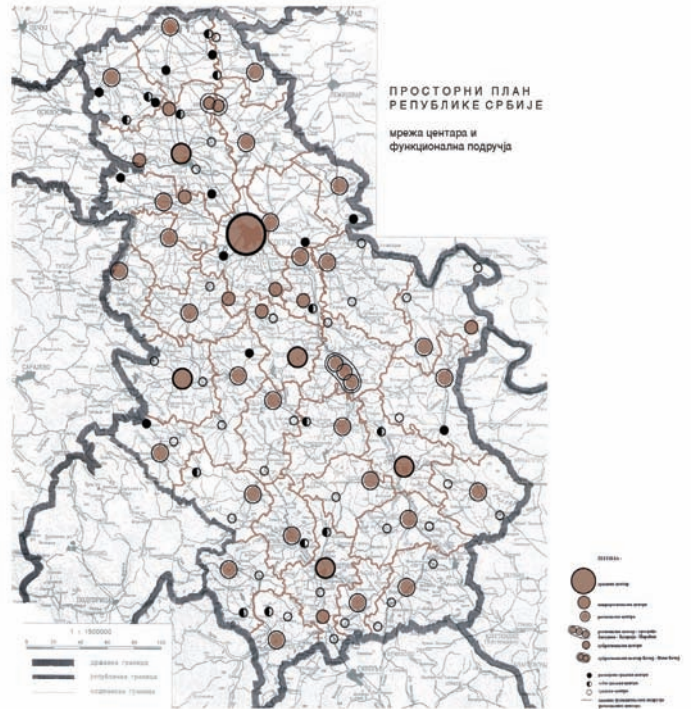
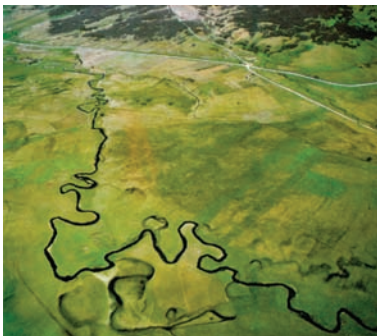
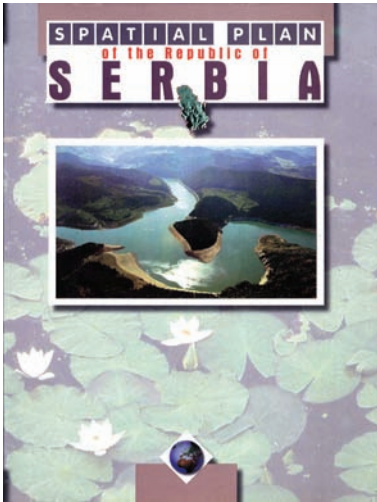
Синхронизација просторних планова са научно-истраживачким пројектима обухвата следеће значајне истраживачке пројекте (са именима руководиоца пројеката и руководиоца потпројеката из Института): „Организација и уређење подручја Копаоника“ - 1982-1984. (Д. Перишић и Д. Дабић); „Просторно и урбанистичко планирање и програмирање“ - 1986-1990. (М. Којовић, Н. Спасић и Н. Боровница); „Комплексна истраживања за потребе планирања дугорочног развоја, уређења и ревитализације простора у зонама утицаја великих рударско-енергетско-индустријских система на подручју СР Србије“ - 1986-1990. (Д. Перишић, Н. Спасић, К. Петовар, Н. Манојловић, С. Продановић и др.); „Коришћење ресурса, одрживи развој и просторно планирање“ - 1996-2000. (Н. Спасић, М. Вујо-

шевић, К. Петовар, Н. Боровница и С. Зековић); „Управљање просторним развојем Србије“ (институционални и методолошки аспекти, систем индикатора)- 1998-2000. (М. Бајић-Брковић, Н. Спасић, Д. Перишић и Б. Стојановић); „Развој, просторно уређење и коришћење магистралних инфраструктурних коридора у Србији“ (МИКС) - 2000-2005. (Н. Спасић, М. Вујошевић, С. Зековић, М. Максин, О. Џелебџић и С. Милијић); „Одрживи развој планинских подручја Србије“ - 2000-2005. (Р. Малобабић, М. Пуцар, М. Максин, И. Марић, Д. Дабић, С. Митровић и С. Милијић); „Планирање и управљање одрживим развојем у условима преласка на тржишну привреду - институционално прилагођавање пракси и стандардима ЕУ“ - 2002-2005. (М. Вујошевић); „Методе за стратешку процену животне средине у планирању просторног развоја лигнитских басена“ - 2005-2007. (Б. Стојановић); „Приступ и концепт за израду Стратегије просторног развоја Србије“ - 2008-2010. (М. Вујошевић); „Просторни, социјални и еколошки аспекти развоја у великим рударским басенима“ - 2008-2010. (Н. Спасић); „Одрживи просторни развој Подунавља у Србији“ - 2011-2019. (С. Милијић, М. Максин, Н. Крунић, М. Ненковић-Ризнић, И. Марић и Б. Манић); „Просторни, еколошки, енергетски и друштвени аспекти развоја насеља и климатске промене- међусобни утицаји“ - 2011-2019. (М. Пуцар, И. Марић, Б. Јосимовић и др.) и „Улога и имплементација државног просторног плана и регионалних развојних докумената у обнови стратешког истраживања, мишљења и управљања у Србији“ - 2011-2019. (Ј. Петрић, М. Вујошевић, С. Зековић, М. Хаџић и Б. Бајат).

На основу стечених искустава у истраживачком и стручном раду, Институт је дао значајан допринос унапређењу нормативних, институционалних и организационих аспеката у делатности просторног планирања, урбанизма, заштите животне средине и другим комплементарним областима. Институт је у више наврата припремао полазне основе за доношење законских и подзаконских аката.

ПРОСТОРНИ ПЛАН РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ 1996.

Д. Перишић, М. Вујошевић, К. Петовар

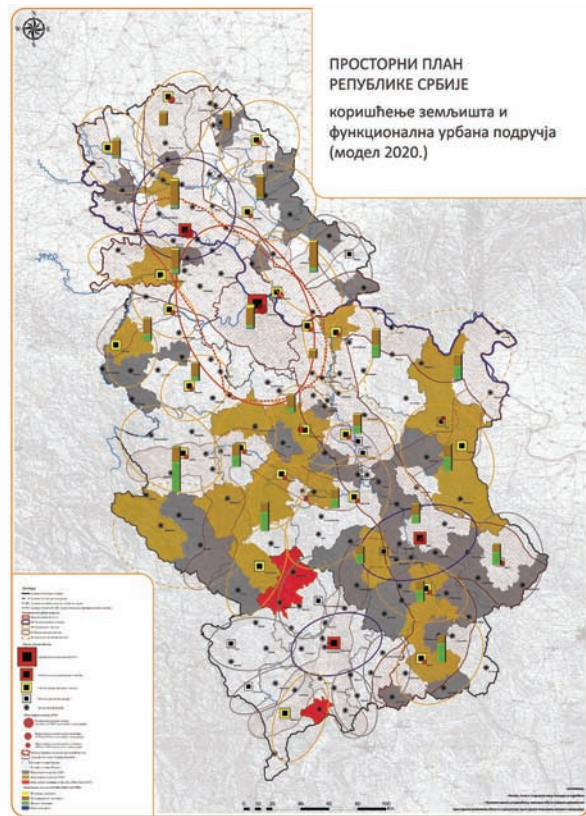
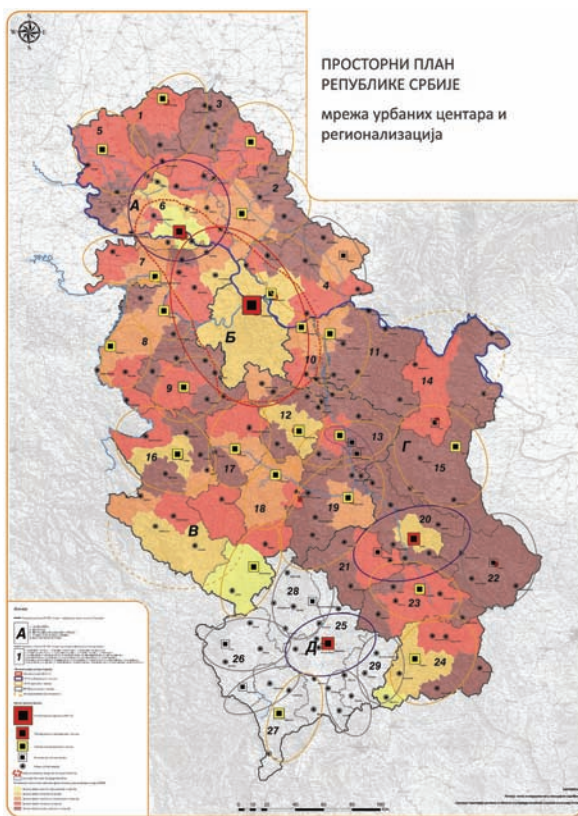
* Institute of Architecture and Town Planning of Serbia (1997) *Spatial Plan of the Republic of Serbia (abridged version)*. Novi Sad: Prometej.

** „Сл. гласник Републике Србије“ 13/1996

ПРОСТОРНИ ПЛАН РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ ОД 2010.
ДО 2020. ГОДИНЕ 2010.

Б. Стојков (Републичка агенција за просторно планирање)

Учешће Института: М. Максин, М. Вујошевић, С. Зековић, К. Петовар,
М. Николић, Д. Дабић, С. Милијић, М. Пуцар, М. Ненковић-Ризнић,
О. Џелебџић

* „Сл. гласник Републике Србије“ 88/2010

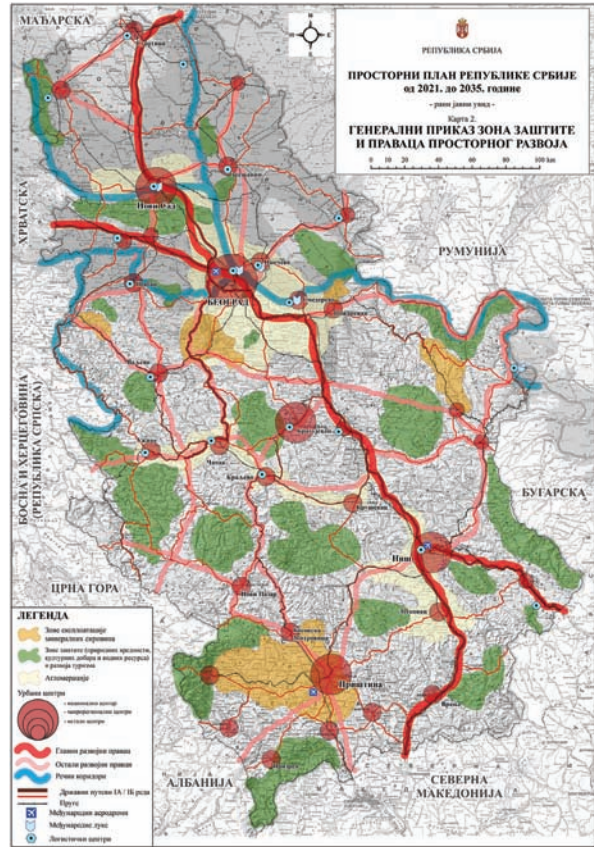
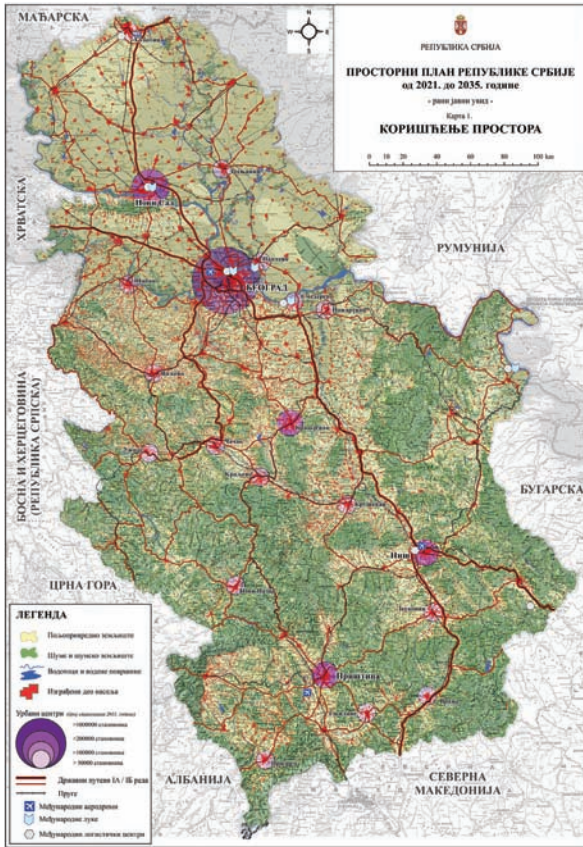

ПРОСТОРНИ ПЛАН РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ ОД 2021. ДО 2035. ГОДИНЕ У ИЗРАДИ

С. Милијић, М. Максин, Н. Стефановић

у сарадњи са Географским факултетом и Архитектонским факултетом Универзитета у Београду, Саобраћајним институтом ЦИП д.о.о., ЈП Законом за урбанизам Војводине и GDI Solutions d.o.o.

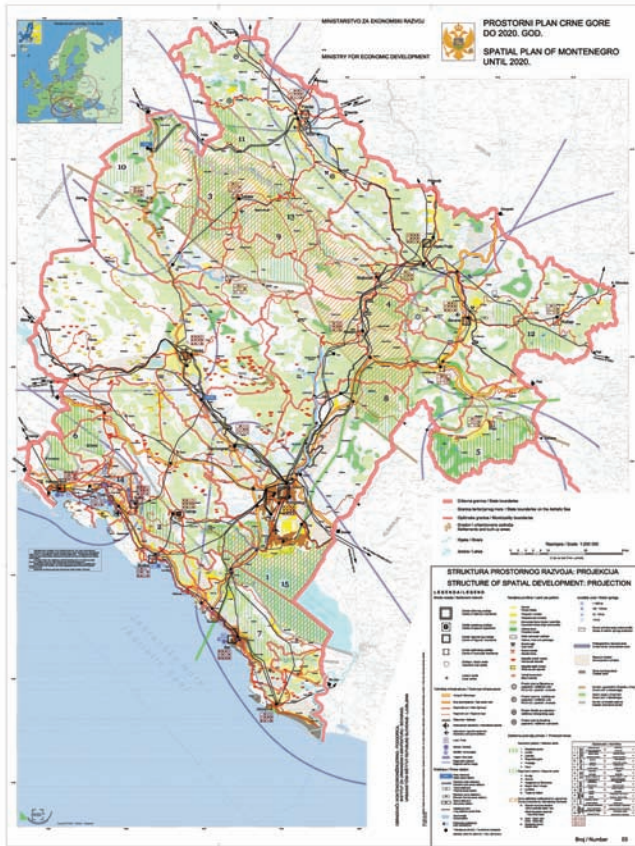
202

ПРОСТОРНИ ПЛАН РЕПУБЛИКЕ ЦРНЕ ГОРЕ ДО 2020. 2008.

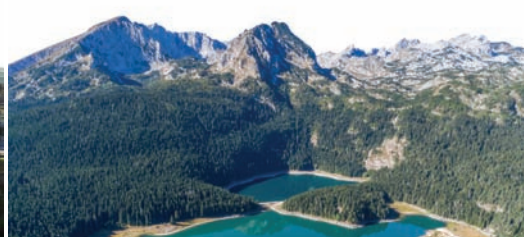
Р. Мугоша (Монтенегроинжењеринг)

Учешће Института (М. Вујошевић, Н. Спасић Б. Стојановић, С. Зековић, К. Петовар, Д.Пајовић, В.Деполо) у сарадњи са Монтенегроинжењерингом, Подгорица и Урбанистичким институтом Републике Словеније, Љубљана

Студија имплементације Просторног плана Црне Горе до 2020. 2009.

М. Вујошевић (координатор), Д.Пајовић, С.Зековић

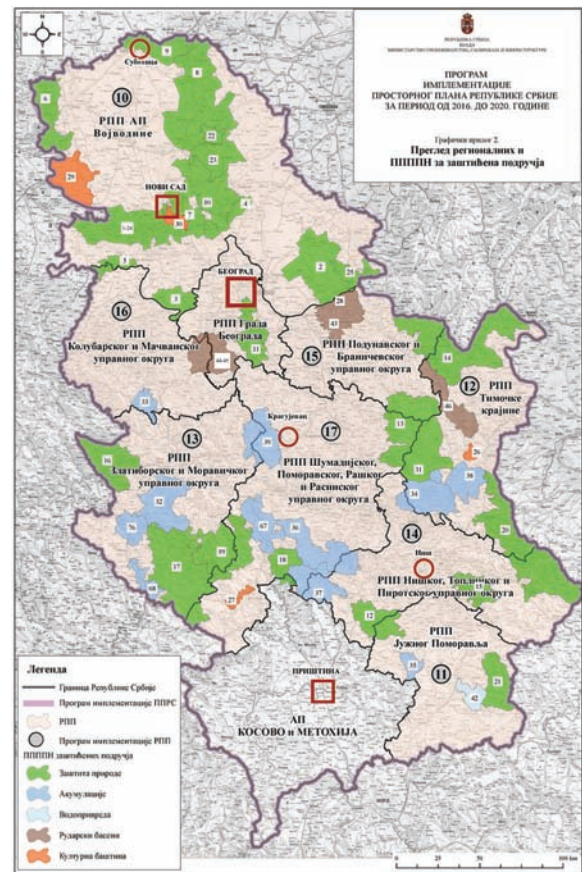
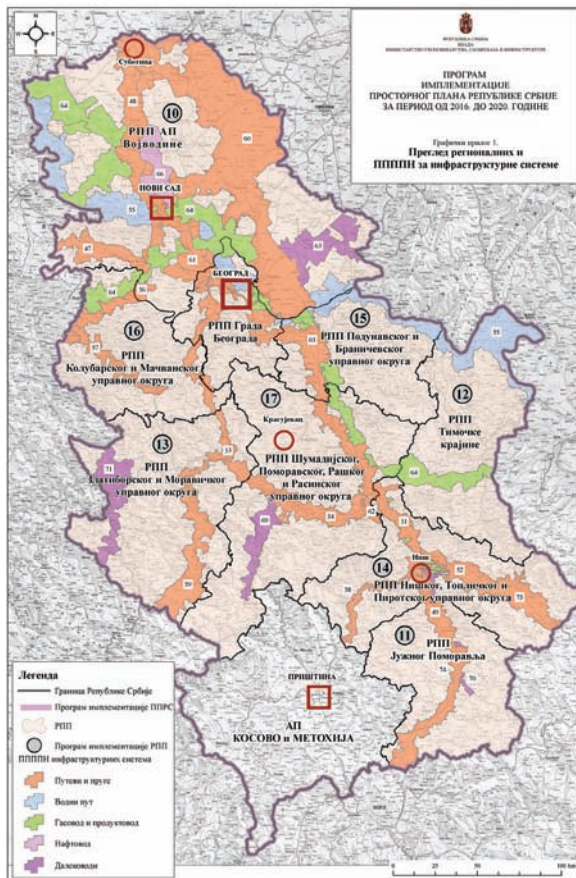
ПРОГРАМ ИМПЛЕМЕНТАЦИЈЕ ПРОСТОРНОГ ПЛАНА РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ ОД 2010. ДО 2020. ЗА ПЕРИОД ОД 2011. ДО 2015. ГОДИНЕ 2012.

Б. Стојков; Учесће Института: О. Џелебџић

ПРОГРАМ ИМПЛЕМЕНТАЦИЈЕ ПРОСТОРНОГ ПЛАНА РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ ЗА ПЕРИОД ОД 2016. ДО 2020. ГОДИНЕ 2016.

М. Максин, Д. Дунчић, М. Ненковић-Ризнић у сарадњи са ЈП Завод за урбанизам Војводине

204

Извештај о остваривању регионалних просторних планова на подручју региона Шумадије и Западне Србије за 2016. годину 2018.

М. Максин, М. Ненковић-Ризнић, О. Џелебџић, Ј. Петрић, А. Гајић, Д. Срњић; у сарадњи са Географским факултетом Универзитета у Београду, ЈП Урбанизам - Крагујевац и ЈУГИНУС-ом

Извештај о остваривању регионалних просторних планова на подручју региона Јужне и Источне Србије за 2016. годину 2018.

М. Ненковић-Ризнић, М. Максин, О. Џелебџић, Ј. Петрић, А. Гајић, Д. Срњић; у сарадњи са ЈП Завод за урбанизам Ниш, ЈУГИНУС-ом, Географским факултетом Универзитета у Београду

СТРАТЕГИЈА ОДРЖИВОГ (И ИНТЕГРАЛНОГ) УРБАНОГ РАЗВОЈА РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ ДО 2030. ГОДИНЕ 2019.

Ђ. Милић, С. Тркуља, З. Радосављевић (Министарство грађевинарства, саобраћаја и инфраструктуре Републике Србије); Х. Милер, Р. Чолић, Д. Бабић, Ј. Гаули (ГИЗ/АМБЕРО); М. Максин, С. Зековић, М. Ненковић-Ризнић, Б. Манић, О. Џелебџић, А. Ђукић, И. Јокановић, Ј. Петрић, А. Никовић, Н. Даниловић Христић, Т. Бајић, Н. Чолић, Б. Бранков (експертски тим ИАУС-а)

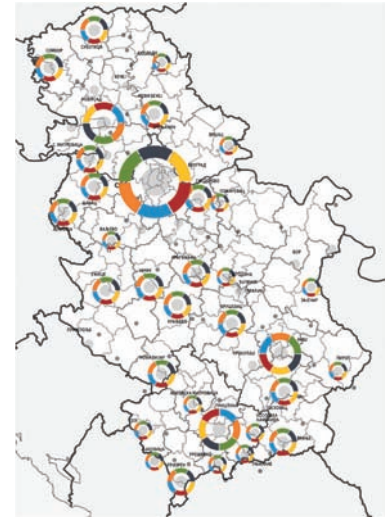
Велика награда
28. Салона урбанизма

Кораци у изради Стратегије

Мапа урбаног развоја Србије

- главни град: Београд
- центри међународног значаја: Нови Сад, Ниш и Приштина;
- центри националног значаја: Суботица, Сомбор, Сремска Митровица, Зрењанин, Панчево, Лозница, Шабац, Смедерво, Крагујевац, Ужице, Чачак, Краљево, Крушевац, Лесковац, Врање, Нови Пазар и Призрен;
- регионални центри: Кикинда, Вршац, Ваљево, Пожаревац, Јагодина, Зајечар, Пирот, Косовска Митровица, Пећ, Ђаковица, Урошевац, Гњилане и Косовска Каменица.

* „Сл. гласник Републике Србије“ 47/2019

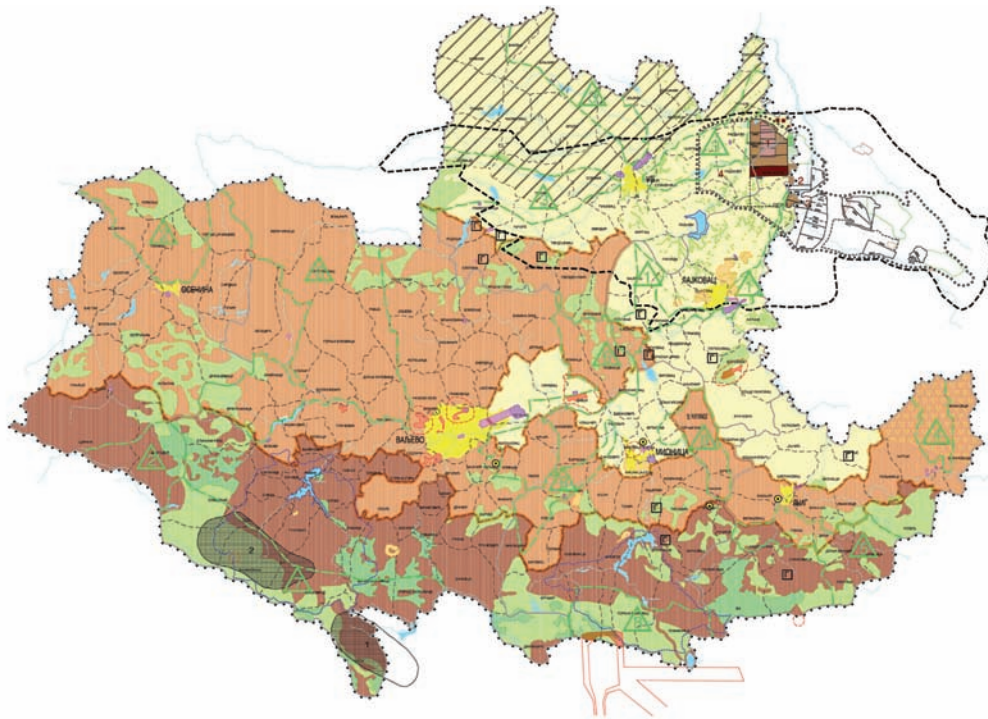
Тркуља, С., Чолић, Р., Максин, М. (ур.) (2018) *Стратегија одрживог и интегралног урбаног развоја Републике Србије до 2030. године*. Београд: Министарство грађевинарства, саобраћаја и инфраструктуре

Приоритетна подручја интервенције у урбаним насељима

 <p>Индустријске/привредне и комерцијалне зоне и браунфилд (brownfield) локације</p> 	 <p>Бесправно изграђене и неуређене рубне урбане зоне (urban sprawl) и деградација руралног подручја</p> 	 <p>Угрожене урбане структуре, урбане матрице и централне урбане зоне</p>
 <p>Делови урбаног насеља са концентрацијом социјалних проблема – социјално укључивање и смањење сиромаштва</p> 	 <p>Насеља или делови насеља изложени проблемима заштите животне средине и климатским променама</p> 	 <p>Просторне целине са културним и градитељским наслеђем, важним реперима културног и историјског развоја урбаног насеља</p>

РЕГИОНАЛНИ ПРОСТОРНИ ПЛАН ПОДРУЧЈА КОЛУБАРСКОГ
ОКРУГА ПОГОЂЕНОГ ЗЕМЉОТРЕСОМ 2002.

Д. Перишић, С. Митровић, С. Милијић

206

* „Сл. гласник Републике Србије“ 70/2002

Регионални просторни план подручја Колубарског округа погођеног земљотресом је био први план те врсте након доношења Просторног плана Републике Србије из 1996. године. Израда и доношење овог плана представљали су део разраде и примене Просторног плана Републике. Непосредан повод за израду Регионалног плана биле су последице земљотреса који је погодио Колубарски округ (1998), које су додатно увећане

штетама од агресије снага НАТО на нашу земљу (1999). У тим условима први задатак плана је био да понуди стратегије развоја и просторно-планска решења која ће омогућити очување вредности и валоризацију погодности овог простора за дугорочни економски развој, као и плански основ за рационалнију и ефикаснију обнову и побољшање услова живота на угроженим деловима подручја.

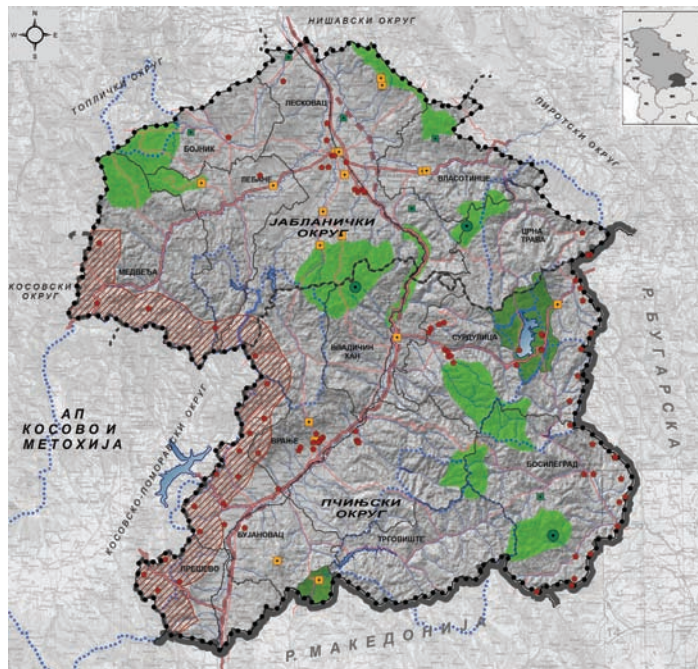

РЕГИОНАЛНИ ПРОСТОРНИ ПЛАН ЈУЖНОГ ПОМОРАВЉА 2010.

С. Милијић

Програм имплементације Плана 2015.

М.Максин, С. Милијић, Н. Крунић, М. Ненковић-Ризнић, О. Џелебџић

* „Сл. гласник Републике Србије“ 83/2010

Просторни план обухвата подручја Јабланичког и Пчињског управног округа. Циљ плана је заустављање негативних демографских тенденција и економског заостајања и стварање предуслова за реализацију развојних интереса. У тим условима први задатак плана је да понуди стратегије развоја и просторно-планска решења која омогућују очување вредности и валоризацију

погодности овог простора за дугорочни и уравнотежени економски развој. Просторни план је донет за период до 2021. године, са елементима за прву, приоритетну етапу. У припреми и изради Просторног плана посебно је значајна и корисна била сарадња са Центром за развој Јабланичког и Пчињског округа, која је допринела квалитету и реалности планских решења.

РЕГИОНАЛНИ ПРОСТОРНИ ПЛАН ТИМОЧКЕ
КРАЈИНЕ 2011.

С. Милијић, Н. Стефановић

I награда 20. Салона урбанизма у
категорији регионалних планова 2011.

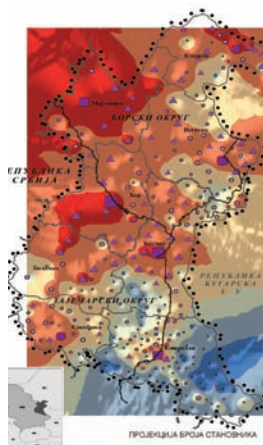
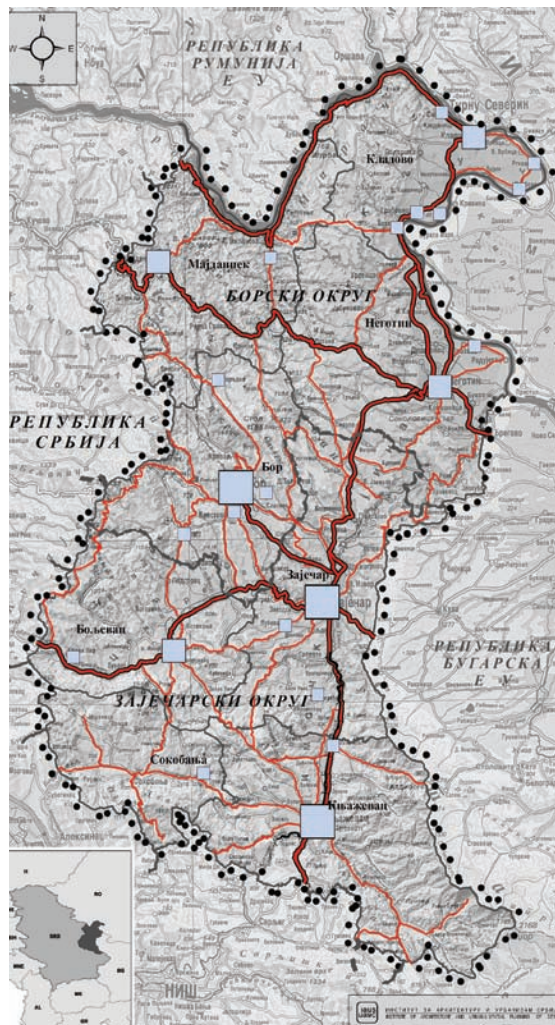
Програм имплементације Плана 2015.

М.Максин, С. Милијић, Н. Крунић, М. Ненковић-Ризнић, О. Џелебџић

Регионални Просторни план Тимочке крајине обухвата подручја Борског (општине Бор, Кладово, Неготин и Мајданпек) и Зајечарског управног округа (град Зајечар и општине Књажевац, Сокобања и Бољевац). Просторни план се доноси за период до 2025. године, са елементима за прву, приоритетну етапу имплементације Просторног плана за период до 2015. године.

Циљ израде Просторног плана био је допринос заустављању негативних демографских тенденција и економског заостајања, односно стварању предуслова за реализацију националних, регионалних и локалних развојних интереса на подручју Тимочке крајине кроз решења развоја и просторно-планска решења која ће омогућити очување вредности и валоризацију потенцијала овог подручја за дугорочни и уравнотежени економски развој.

* „Сл. гласник Републике Србије“ 51/2011

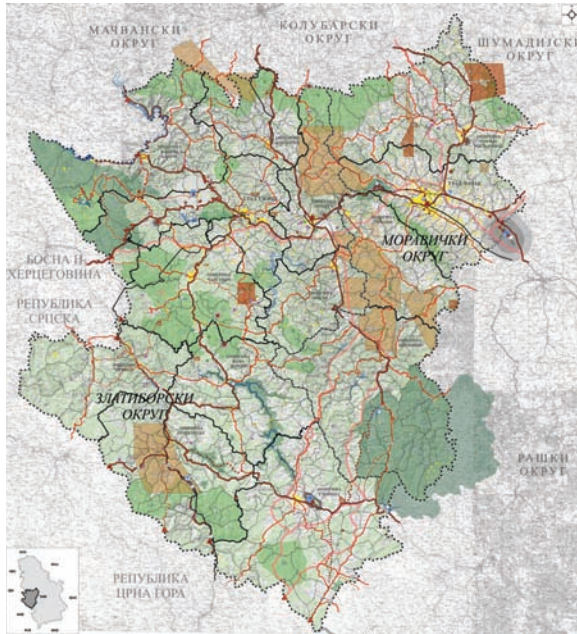
РЕГИОНАЛНИ ПРОСТОРНИ ПЛАН ЗЛАТИБОРСКОГ И
МОРАВИЧКОГ УПРАВНОГ ОКРУГА 2013.

С. Милијић, Н. Крунић, А. Вучићевић; у сарадњи са ЈУГИНУС-ом

Програм имплементације Плана 2015.

М.Максин

Признање 24. Салона урбанизма у категорији регионални просторни планови и планови подручја посебне намене

* „Сл. гласник Републике Србије“ 1/2013

Први задатак Просторног плана је да понуди стратегије развоја и просторно-планска решења која ће омогућити очување вредности и валоризацију погодности овог простора за дугорочни и уравнотежени економски развој. Просторни план се доноси за период до 2025. године, са елементима за прву, приоритетну етапу имплементације Просторног плана за период до 2016. године. Основна упоришта регионалног развоја су: пољопривреда, која расположивошћу пољопривредног фонда, традиционалном везаношћу становништва за ову привредну грану и изграђеним агроиндустријским капацитетима представља један од значајнијих ресурса за развој; даљи развој постојећих успешних фирми и МСП, представља важно упориште економског развоја појединих општина (за производњу хране, металски, дрвни, хемијски, текстилни и други комплекси), уз модернизацију и специјализацију производње, еко-реструктурирање, привредно повезивање у производно-услугне регионалне кластере са предузећима на овом подручју и другим индустријским центрима; туризам (комплетирање и интеграција постојеће понуде у простору на Златибору, Тари, Голији, Дрини, Лиму и развој комплементарних активности, и др.); транспорт, базиран на географском положају и погодностима које пружају постојећи и планирани инфраструктурни коридори, погранична подручја и др.

РЕГИОНАЛНИ ПРОСТОРНИ ПЛАН ЗА ПОДРУЧЈЕ КОЛУБАРСКОГ И МАЧВАНСКОГ УПРАВНОГ ОКРУГА

..... 2015.

М. Максин, С. Милијић, Н. Крунић; у сарадњи са ЈУП План Шабац

II награда 22. Салона урбанизма у категорији регионалних просторних планова и ППППН

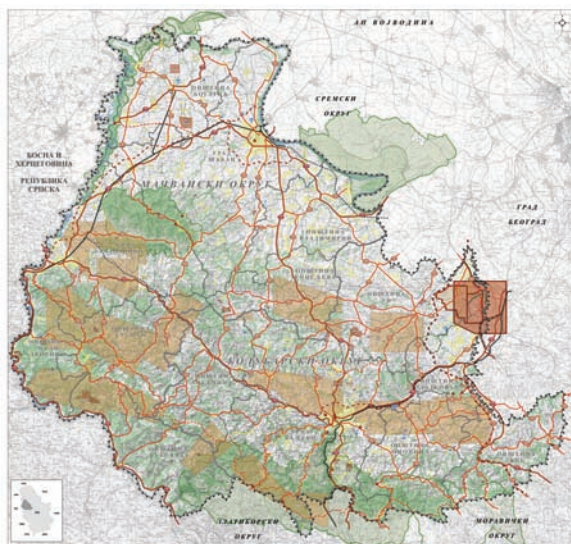
Програм имплементације Плана 2016.

Просторни план представља регионални развојни документ за подручје Колубарског (града Ваљева и општина Лајковац, Љиг, Мионица, Осечина и Уб) и Мачванског управног округа (градова Шапца и Лознице и општина Богатић, Владимирци, Коцелјева, Крупањ, Љубовија и Мали Зворник).

Планом ће се, у периоду до 2025. године обезбедити основ за: равномернији регионални развој, развој конкурентности, интегрисаност са окружењем и са суседним пограничним регионима у Републици Српској и Хрватској, остваривање принципа енергетске ефикасности, одрживо коришћење природних и створених ресурса, дугорочну обнову и развој људских ресурса, саобраћајну приступачност и инфраструктурна опремљеност, развој привреде и институција, заштиту природног, културног наслеђа и заштиту животне средине.

* „Сл. гласник Републике Србије“ 11/2015

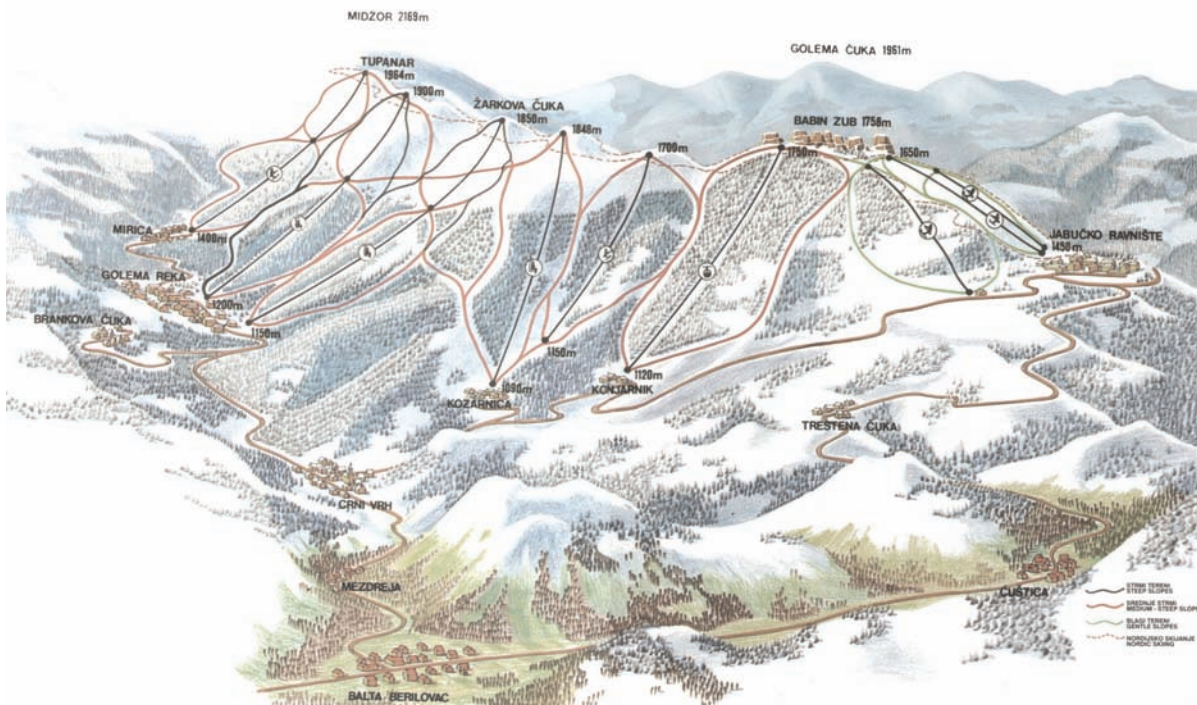
ПРОСТОРНИ ПЛАН ПОДРУЧЈА БАБИН ЗУБ НА
СТАРОЈ ПЛАНИНИ 1982.

Д. Дабић

Прединвестициони програм и урбанистички пројект туристичког центра Јабучко
Равниште на Старој планини 1989.

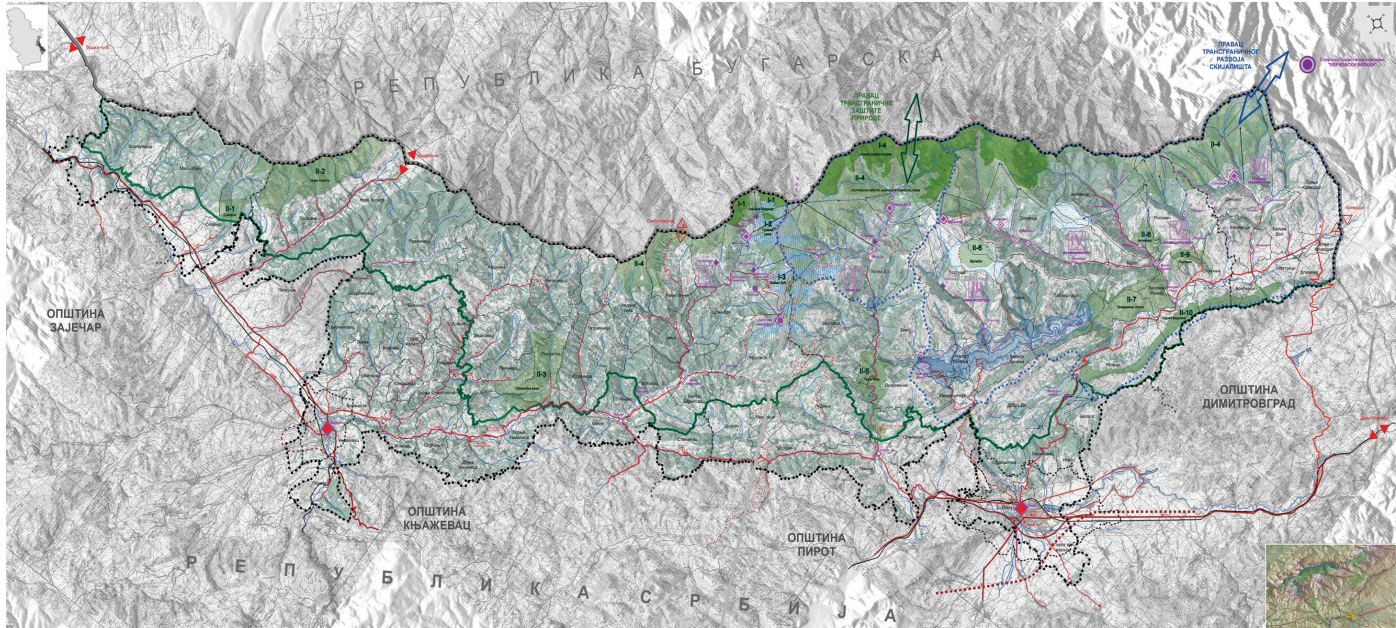

Овај први просторни план на Старој планини заснован је на истраживачко-програмској документације формираној у периоду од 1975., уз примену новијих интегралних планских приступа. Планом је обухваћен најквалитетнији високопланински део Старе планине у оквиру општине Књажевац која је план донела. Као главна туристичка понуда планирано је алпско скијалиште на северозападним падинама повијарца Миџор-Бабин зуб на висинама од 1.100 до 2.100 м н.в. са центрима Голема Река и Јабучко Равниште, уз три пункта и активирање потпланинских села. При утврђивању прве етапе реализације, субјекти су одабрали мање повољну алтернативу, чиме је инициран актуелни развој планине. Руководилац израде и концептор плана био је Д. Дабић, концептор скијалишта С. Митровић, концептор водне инфраструктуре Р. Реџић и др.

ПРОСТОРНИ ПЛАН ПОДРУЧЈА ПАРКА ПРИРОДЕ И
ТУРИСТИЧКЕ РЕГИЈЕ СТАРА ПЛАНИНА 2008.

Д. Дабић, С. Милијић, С. Митровић

212

* „Сл. гласник Републике Србије“ 115/2008

Специфичности подручја Просторног плана од значаја за утврђивање планских решења су следеће посебне намене: посебне природне вредности парка природе; посебне туристичке вредности са изразитим потенцијалима за развој зимског и летњег туризма, интегрално са комплементарним активностима; извориште вода националног и регионалног ранга; зона специјалне намене са постојећим и планираним граничним прелазима и дуг гранични појас према Републици Бугарској; шумско

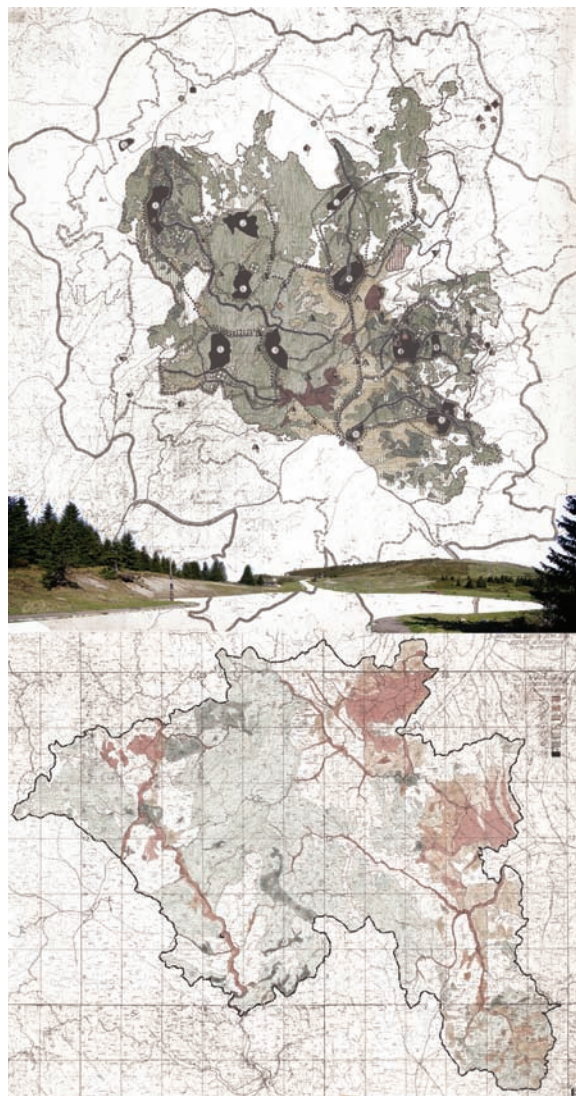
подручје и пољопривредно- сточарско подручје и др. Доношењем Просторног плана обезбеђује се: заштита Парка природе дефинисањем режима заштите природе; плански основ за резервацију простора од посебног интереса за развој туризма у одговарајућим плановима нижег реда; плански основ за урбанистичко и инжењерско уређење и коришћење подручја; основ за унапређење инфраструктурне и комуналне опремљености, и др.

ПРОСТОРНИ ПЛАН ПОДРУЧЈА НАЦИОНАЛНОГ
ПАРКА КОПАОНИК 1989.

Д. Дабић

Са ПП НП Тара, први плански документ донет за националне паркове у Србији, заснован је на Друштвеном договору за израду ПП (ИАУС, 1988.) и Студији организације и уређења подручја Копаоника (ИАУС, 1987). Планом је обухваћено подручје Копаоника у општинама Рашка, Брус и Лепосавић, са заштићеним природним добрима НП први пут ранжираним у I, II и III степену заштите (што је затим унето у Закон о заштити природе), алпским скијалиштем и Туристичким центром (примарни подцентри Суво Рудиште, Јарам, Сребрнац и Рендара, секундарни подцентри Јошаничка Бања, Брзеће, Крива Река и Бело Брдо). План је рађен у кооперацији ИАУС (руководилац израде и синтеза Д. Дабић), РОРСТУ Копаоник-Генекс (С.Митровић, концепт туризма) и Републичког завода за заштиту природе (З. Јарић, концепт заштите).

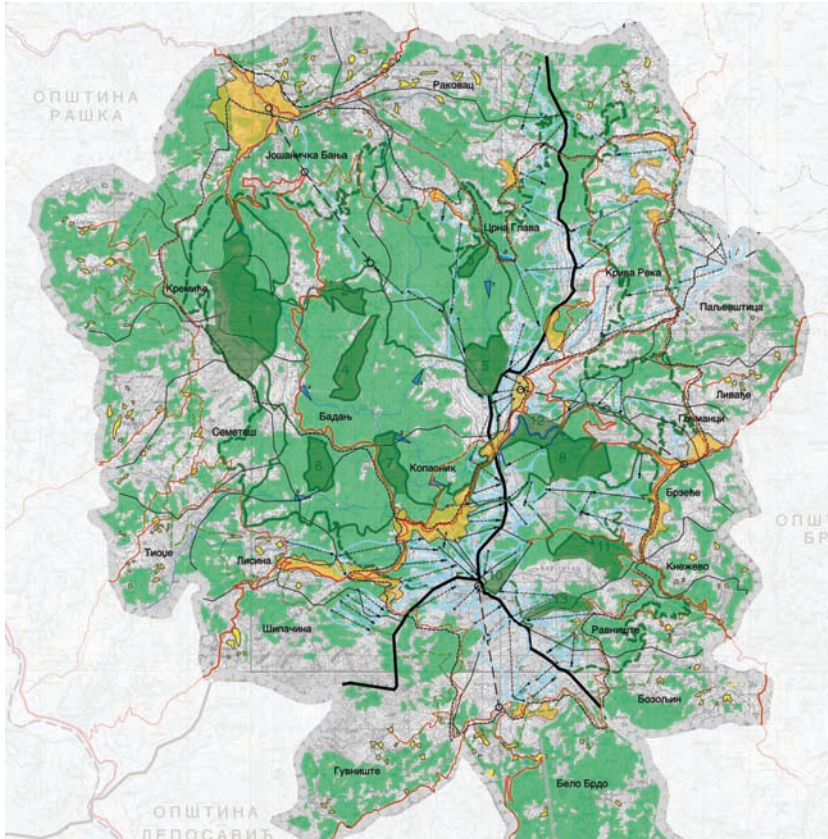
213

* „Сл. гласник Републике Србије“ 4/1989

ПРОСТОРНИ ПЛАН ПОДРУЧЈА ПОСЕБНЕ НАМЕНЕ
НАЦИОНАЛНОГ ПАРКА КОПАОНИК 2009.

Д. Дабић, С. Митровић, С. Милијић

Након доношења Просторног плана 2009. године усвојено је неколико нових закона и подзаконских аката, као и стратешких развојних докумената који имају значајан утицај на заштиту националног парка и просторни развој туризма на Копаонику. Поред важећег законског основа, као и актуелних промена законског основа, неопходно је сагледати, или имати у виду и друге иницијативе за промену Просторног плана, осталу документацију, као и смернице Европске уније за усмеравање одрживог развоја туризма и заштиту природе. На основу расположивих информација, резултата новијих истраживања и позитивних искустава развоја планин-

* „Сл. гласник Републике Србије“ 95/2009

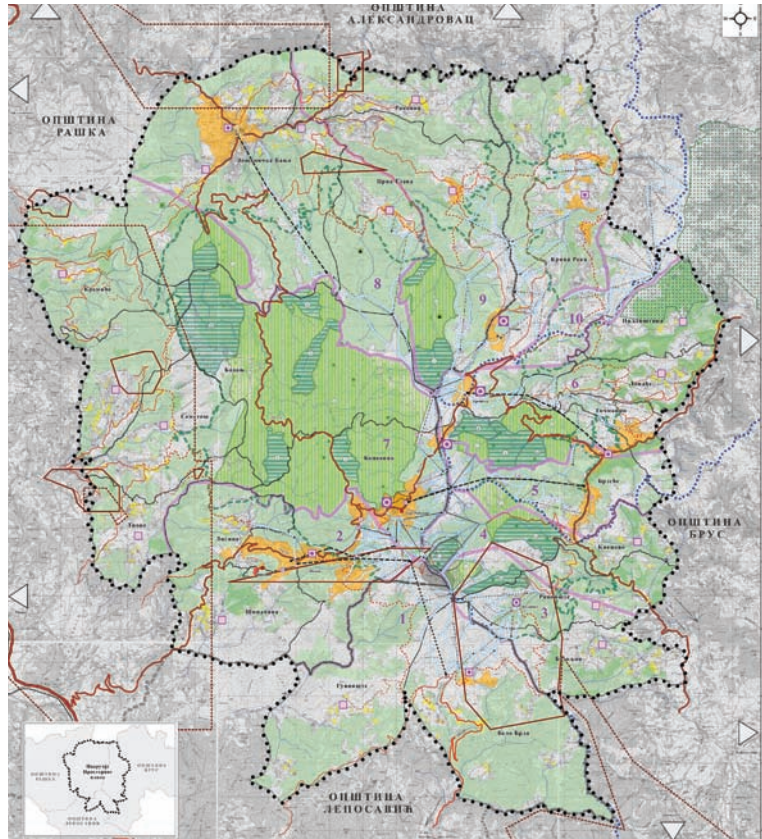
ПРОСТОРНИ ПЛАН ПОДРУЧЈА ПОСЕБНЕ НАМЕНЕ
НАЦИОНАЛНОГ ПАРКА КОПАОНИК 2016.

Н. Крунић, М. Максин, С. Милијић, А. Никовић, Д. Дабић

Измене и допуне у изради

Н. Крунић, С. Милијић, Б. Манић

ских центара и заштите природе на простору европских Алпа, дошло је до извесних промена у концепцији развоја и заштите високопланинских подручја, у које спада и Копаоник, што има утицаја на усклађивање изградње туристичких центара и функција скијалишта са захтевима и строжим режимима и стандардима заштите природе и животне средине. Посебне намене због којих се ради Просторни план су заштићено подручје Националног парка „Копаоник“ и примарна туристичка дестинација „Копаоник“. Просторни план представља плански основ за заштиту, коришћење и уређење Националног парка Копаоник, других заштићених и планираних за заштиту природних и непокретних културних добара, обухваћеног дела примарне туристичке дестинације Копаоник и за одрживи развој обухваћених локалних заједница.

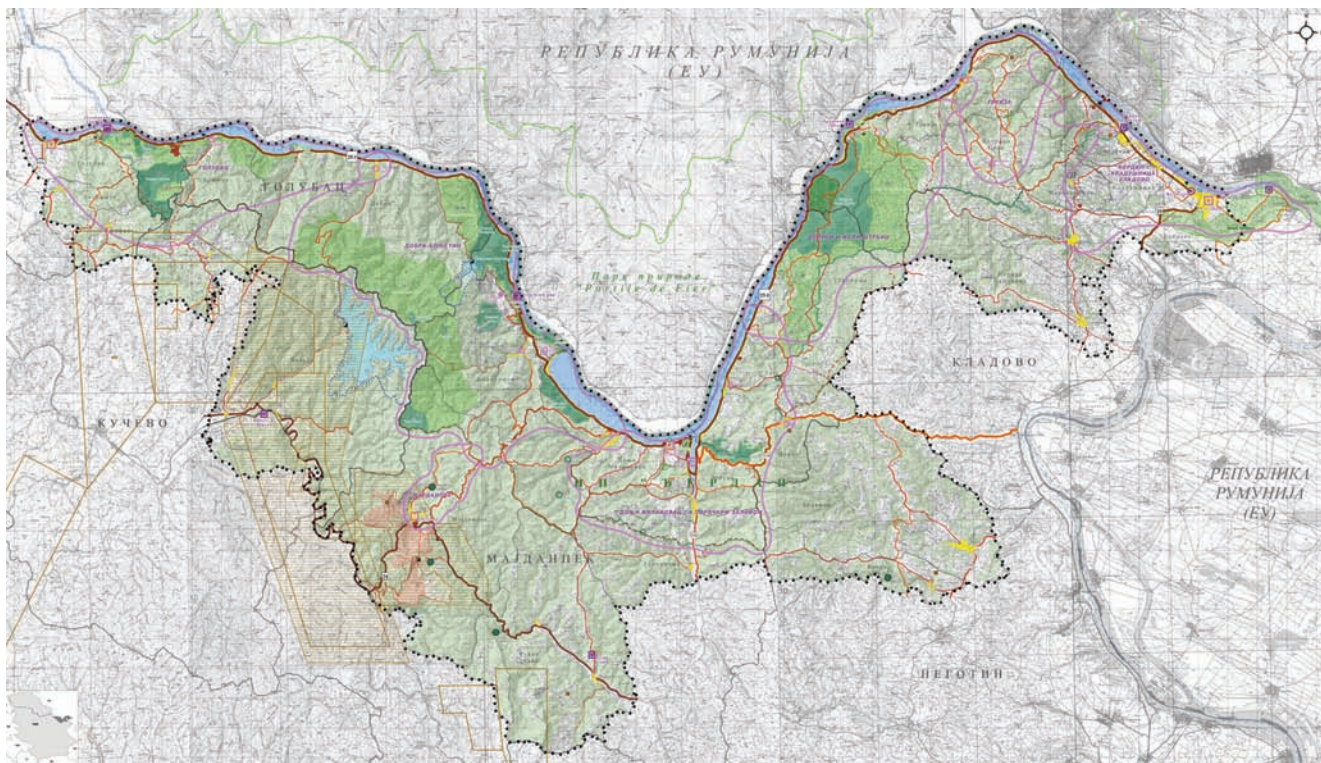

* „Сл. гласник Републике Србије“ 89/2016

ПРОСТОРНИ ПЛАН ПОДРУЧЈА ПОСЕБНЕ НАМЕНЕ
НАЦИОНАЛНОГ ПАРКА „ЂЕРДАП“2013.

С. Милијић, М. Максин

216

* „Сл. гласник Републике Србије“ 43/2013

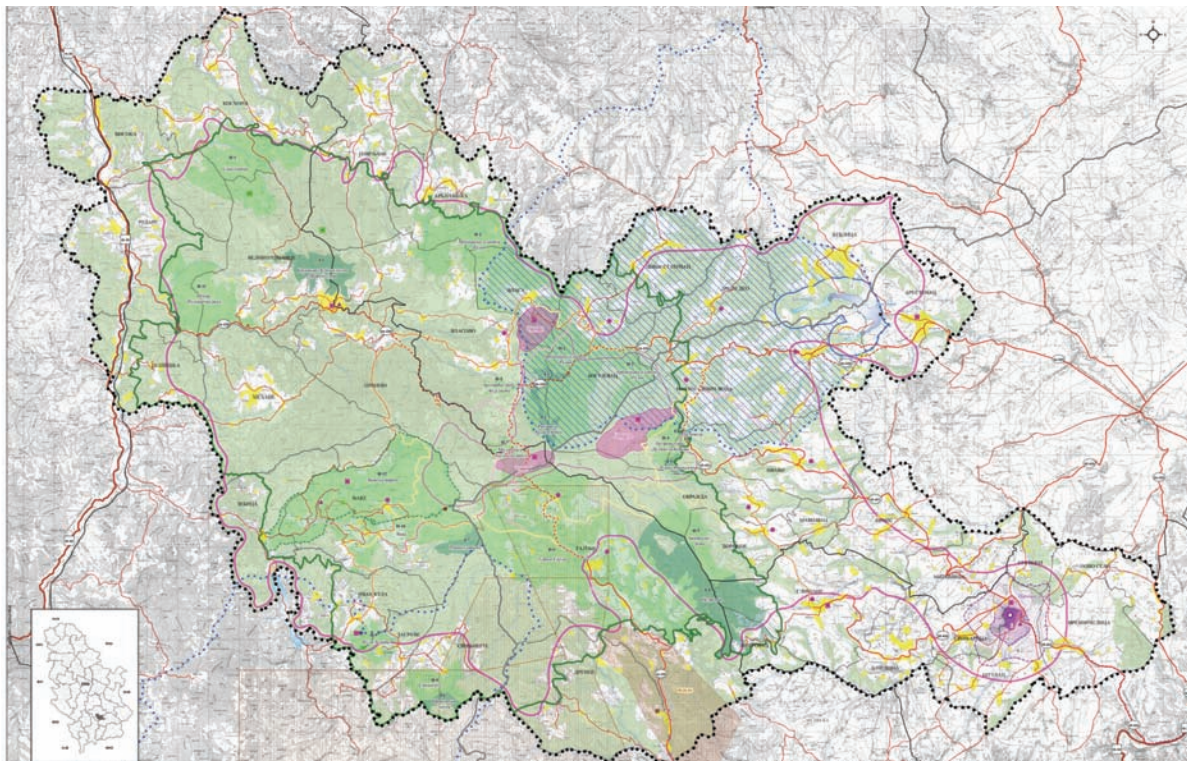
Посебне намене због којих се ради просторни-план подручја посебне намене су: заштићена подручја Националног парка Ђердап и других природних и културних вредности, туристичка дестинација Доње Подунавље, посебне водо-привредне намене (ХЕ „Ђердап 1“ и „Ђердап 2“, планирана РХЕ „Ђердап 3“, водни пут Е-80); зоне специјалне намене (гранични прелази и погранични појас према Републици Румунији). Просторни план представља плански основ за

заштиту, коришћење и уређење Националног парка Ђердап, других заштићених и предвиђених за заштиту природних и непокретних културних добара, обухваћеног дела туристичке дестинације Доње Подунавље и за одрживи развој обухваћених локалних заједница. Представља плански основ којим се резервише простор за потенцијалну реверзибилну хидроелектрану „Ђердап 3“, до доношења одговарајућег планског документа.

ПРОСТОРНИ ПЛАН ПОДРУЧЈА ПОСЕБНЕ НАМЕНЕ
РАДАН ПЛАНИНЕ2014.

Ј. Петрић, Н. Крунић, М. Ненковић-Ризнић, С. Милијић, Д. Стојановић;
у сарадњи са ЈП Завод за урбанизам Ниш

* „Сл. гласник Републике Србије“ 114/2014

Просторни план обухвата 469 km², од чега заштићена подручја Радан планине заузимају 237 km² на деловима територија општина Бојник, Лебане, Медвеђа, Прокупље и Куршумлија. Посебне намене због којих се ради Просторни план су: заштићена подручја Радан планине (СП „Ђавоља варош“ и Заштићено подручје „Радан“), НКД од изузетног значаја „Царичин град“, акумулација и извориште вода „Брестовачко језеро“, и туристичко подручје „Радан пла-

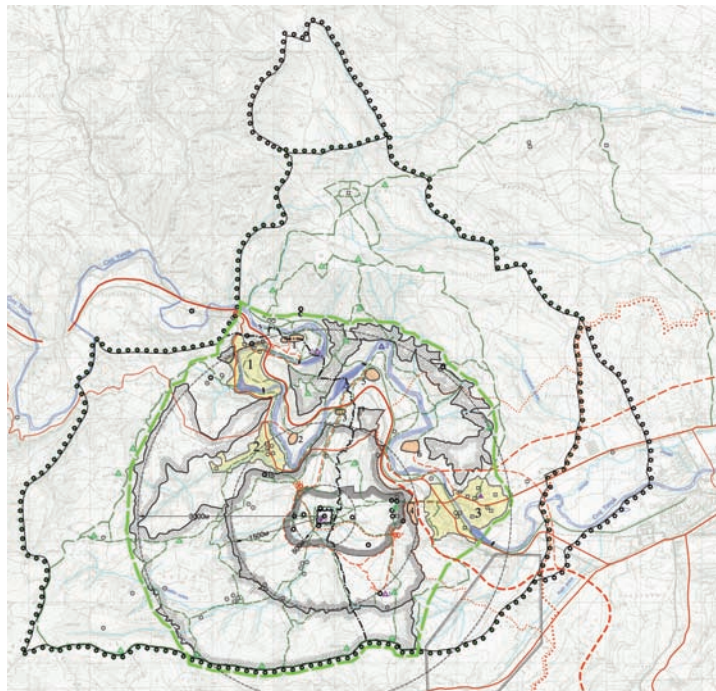
нина“. Просторним планом се утврђује дугорочна концепција организације, уређења, заштите и коришћења Радан планине; рационално коришћење и очување природних ресурса; заштита и унапређење животне средине, природних и непокретних културних добара; валоризација комплементарних потенцијала подручја за развој; просторни, саобраћајни, привредни и други облици интеграције подручја са окружењем.

ПРОСТОРНИ ПЛАН ПОДРУЧЈА АРХЕОЛОШКОГ
НАЛАЗИШТА РОМУЛИЈАНА - ГАМЗИГРАД 2004.

Д. Дабић, И. Марић

Просторни план „Ромулијана“ је првенствено урађен како би антички локалитет римског града Феликс Ромулијана конкурисао за статус заштићеног културног добра од светског значаја на листи УНЕСКО-а. Ради свеобухватнијег сагледавања простора обухваћена су и околна насеља као и Гамзиградска бања. Фокусна тачка је археолошки локалитет који је третиран кроз три „прстена“ вредновања и заштите, док је цео околни простор са природним и створеним вредностима планиран као комплиментаран са садржајима туризма, рекреације, здравства и културе. На овај начин археолошки локалитет и непосредно окружење су третиран интегрално тако да простор буде амбијентална целина динамична, разноврсна и одржива.

219

* „Сл. гласник Републике Србије“ 131/2004

1978 - 2019.

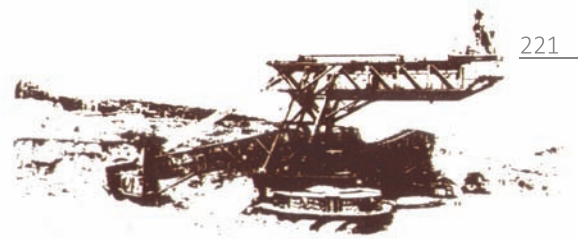
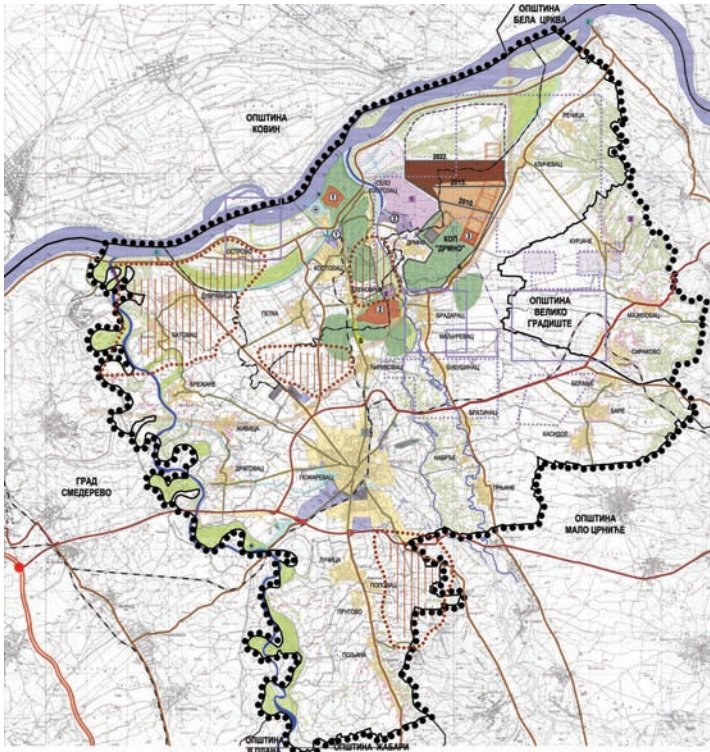
Ј. Живановић Миљковић, Ј. Крунић, Т. Маричић, Б. Јосимовић, О. Целебџић

Просторни план подручја посебне намене Костолачког угљеног басена 2013.

Н. Спасић, В. Јокић, Г. Џунић, Ј. Ђурђевић

Измене и допуне Плана 2018.

Н. Спасић, Г. Џунић, Ј. Ђурђевић, Ј. Живановић Миљковић

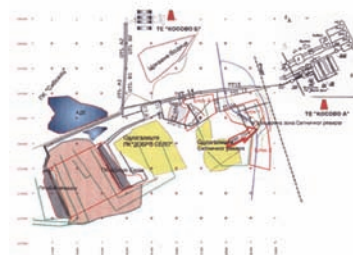

221

* „Сл. гласник Републике Србије“ 1/2013
 ** „Сл. гласник Републике Србије“ 20/2018

Просторни план подручја експлоатације Косовско-метохијског лигнитског басена, 1999.

Н. Спасић, Д. Перишић

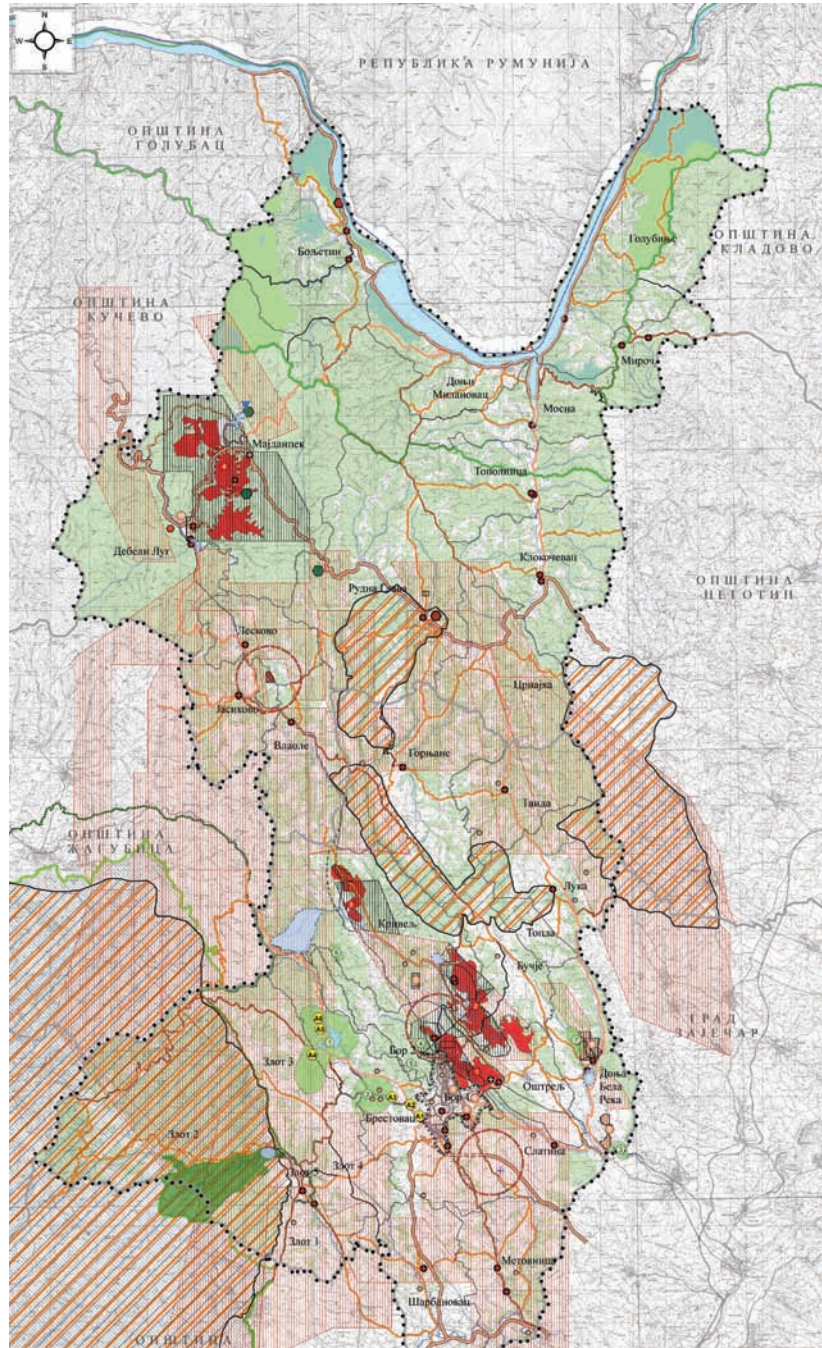

ПРОСТОРНИ ПЛАН ПОДРУЧЈА ПОСЕБНЕ НАМЕНЕ БОРСКО-МАЈДАНПЕЧКОГ РУДАРСКОГ БАСЕНА У ИЗРАДИ

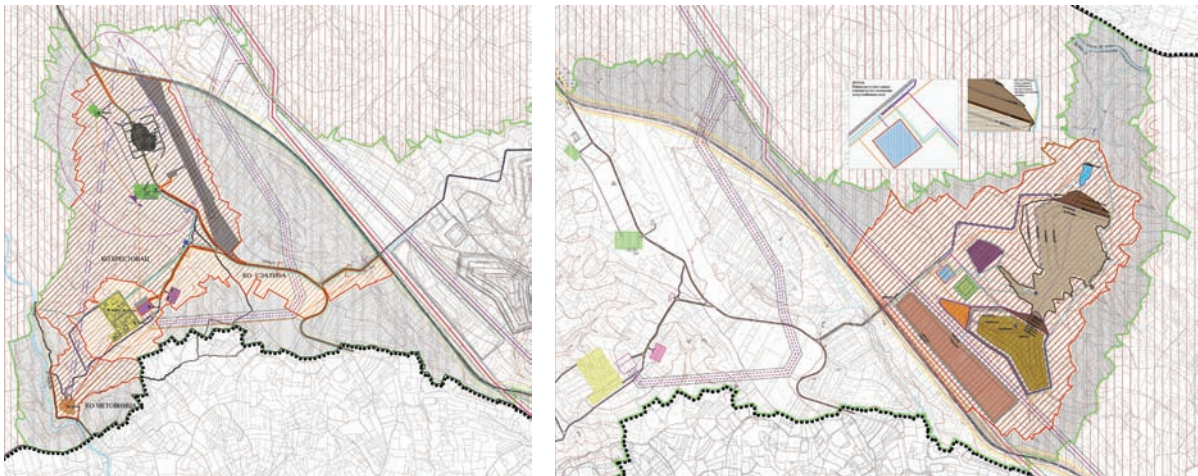
Н. Спасић, О. Целебџић, Ј. Живановић Миљковић, Ј. Крунић, Г. Џунић, В. Јокић,
Н. Чолић, К. Мајхеншек

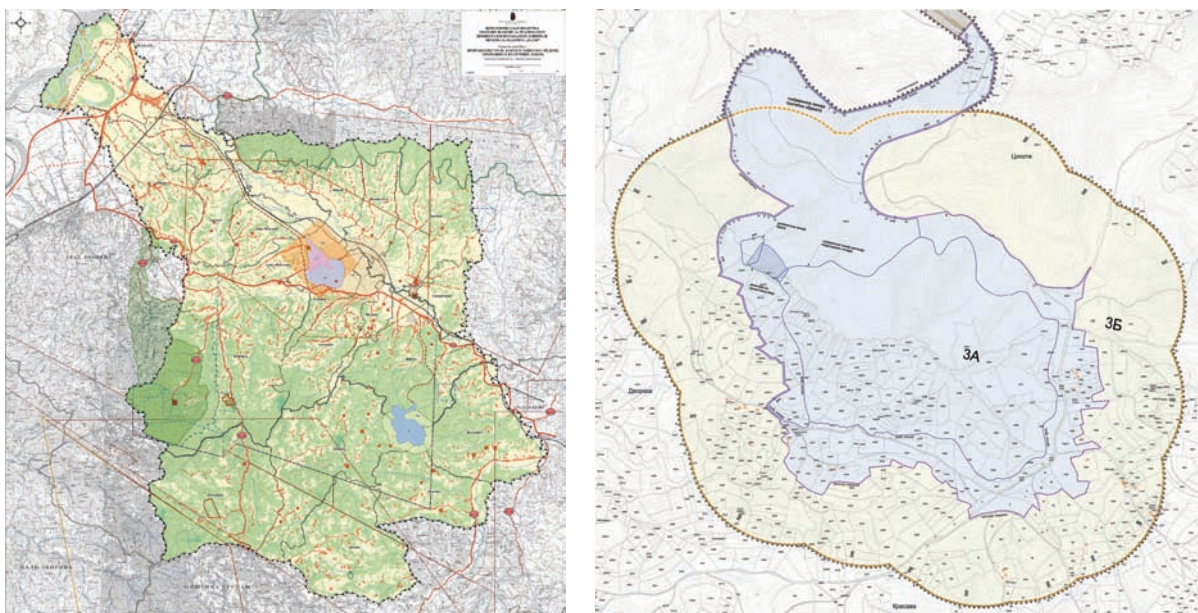
222

ПРОСТОРНИ ПЛАН ПОДРУЧЈА ПОСЕБНЕ НАМЕНЕ
ЕКСПЛОАТАЦИЈЕ МИНЕРАЛНИХ СИРОВИНА НА ЛОКАЛИТЕТУ
РУДНИКА „ЧУКАРУ ПЕКИ“ У ГРАДУ БОРУ 2020.
Н. Спасић, О. Целебџић, Ј. Живановић Миљковић, В. Јокић, Г. Џунић

ПРОСТОРНИ ПЛАН ПОДРУЧЈА ПОСЕБНЕ НАМЕНЕ ЗА РЕАЛИЗАЦИЈУ
ПРОЈЕКТА ЕКСПЛОАТАЦИЈЕ И ПРЕРАДЕ МИНЕРАЛА ЈАДАРИТА
„ЈАДАР“ 2020.
Н. Стефановић, Ј. Петрић, С. Милијић, Н. Даниловић Христић, М. Перишић;
у сарадњи са Саобраћајним институтом ЦИП, д.о.о.

ПРОСТОРНИ ПЛАН ПОДРУЧЈА ИНФРАСТРУКТУРНОГ КОРИДОРА
НИШ - ГРАНИЦА РЕПУБЛИКЕ МАКЕДОНИЈЕ2002.
Р. Малобабић, С. Милијић

Измене и допуне Плана2014.
С. Милијић, О. Бакић

Просторни план подручја инфраструктурног коридора Ниш-граница Републике Македоније је први план те врсте рађен за потребе уређења и изградње магистралних система. Техничка документација за инфраструктурне системе, која је коришћена приликом израде плана, била је неуједначеног квалитета и различитог степена детаљности. Задовољавајући квалитети потреба и степен детаљности (генерални-идејни-главни пројекат) имала је техничка документација за коридор ауто-пута, што је било значајно за квалитет понуђених планских решења, као и на приоритет изградње, опремања и функционисања ауто-пута Е-75. Основни задатак је био да се планским решењима и смерницама за примену обезбеди: интеграција појединих регионалних целина на подручју Јужне Србије, као и Републике у целини; усмеравање ефеката циљног и транзитног саобраћаја на развој локалних заједница, појединих делатности и процесе урбанизације; релативизација развојних, просторних и еколошких конфликта између инфраструктурних система и окружења; усклађивање траса саобраћајних и других магистралних система у коридору.

* „Сл. гласник Републике Србије“ 77/2002
** „Сл. гласник Републике Србије“ 127/2014

ПРОСТОРНИ ПЛАН ИНФРАСТРУКТУРНОГ КОРИДОРА
АУТОПУТА Е-75, ДЕОНИЦА БЕОГРАД - НИШ 2003.

С. Митровић, С. Милијић, М. Радованац;
у сарадњи са ЈУГИНУС-ом

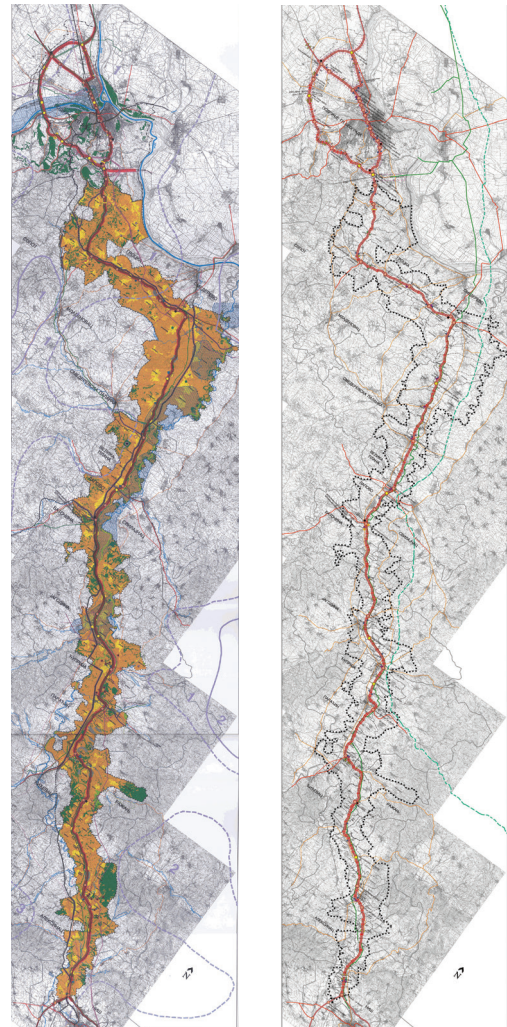
І награда 11. Салона урбанизма у
категорији просторних планова 2002.

Измене и допуне Плана 2014.

С. Милијић, О. Бакић

Просторним планом утврђене су дугорочне основе организације, коришћења и уређења подручја Инфраструктурног коридора који се налази у зони најзначајнијих развојних праваца Републике Србије и пролази поред Београда и неколико других већих градова. Планирање и уређење коридора заснивало се на интегралном и проблемском приступу. Интегрални приступ организацији и уређењу, поред просторних, равноправно уважава и социоекономске и еколошке фактора развоја коридора, односно делова општина и градова кроз које пролази. Проблемски приступ произлази из основних опредељења развоја, са ужим усмеравањем ка опремању и уређењу коридора. То је захтевало методолошко специфицирање са поступцима и техникама, усмереним првенствено на функционално коришћење инфраструктурног коридора, односно обезбеђење просторних услова за оптималан размештај, изградњу, опремање и реконструкцију пратећих садржаја магистралних система према међународним стандардима.

* „Сл. гласник Републике Србије“ 69/2003
** „Сл. гласник Републике Србије“ 121/2014

КОРИДОР 10		БГ-НИ	
деоница Београд-Ниш на територији општина:			
Град БЕОГРАД, ГРОЦКА, СОПОТ, МЛАДЕНОВАЦ, СМЕДЕРЕВО, СМЕДЕРЕВСКА ПАЛАНКА, ВЕЛИКА ПЛАНА, ЛАЂУВО, БАТОЧИНА, СВИЛАЈНАЦ, ЈАГОДИНА, ЋУПРИЈА, ПАРАЋИН, ТИЋЕВАЦ, РАЖАЊ, АЛЕКСИНАЦ, Град НИШ			
		постојеће	планирано
П планског подручја:	1835 км ²	укупан број одморшита: 7	21
дужина деонице:	317 км	укупан број бензинских станица:	22 13
плански хоризонт:	2020 г.	укупан број хотела:	12 7

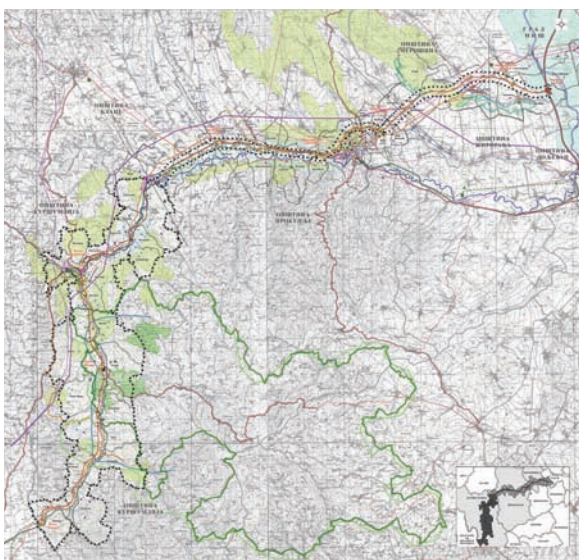
ПРОСТОРНИ ПЛАН ПОДРУЧЈА ПОСЕБНЕ НАМЕНЕ
ИНФРАСТРУКТУРНОГ КОРИДОРА АУТО-ПУТА Е-80,
ДЕОНИЦА НИШ - МЕРДАРЕ 2017.

Н. Стефановић, О. Бакић, С. Милијић; у сарадњи са ЈП Завод за урбанизам
Ниш и Институт за путеве АД Београд

II награда 26. Салона урбанизма у категорији
регионални просторни планови и просторни планови
подручја посебне намене, и просторни планови

Измене и допуне Плана 2019.

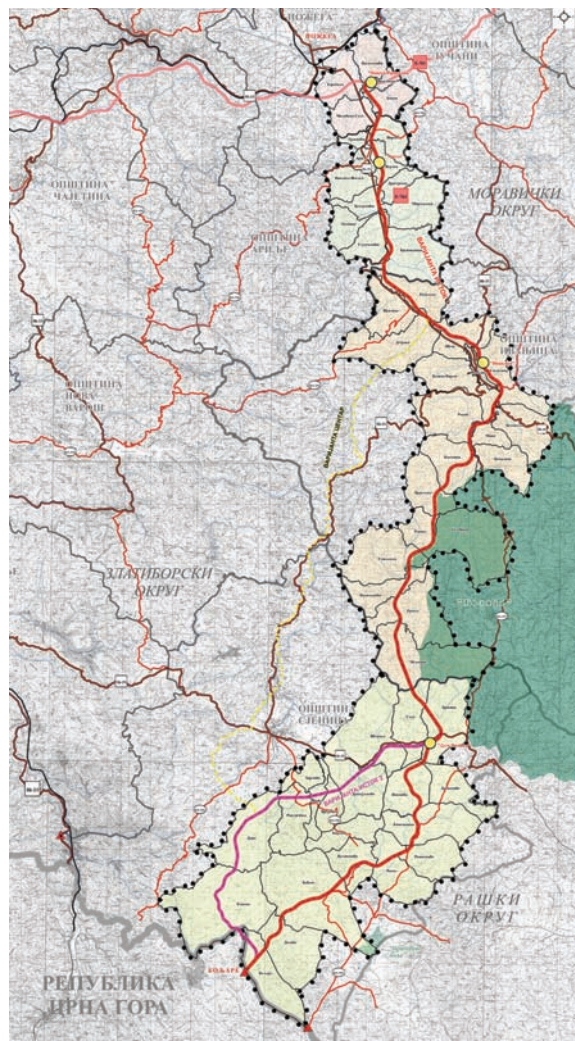
Н. Стефановић, О. Бакић, С. Милијић

* „Сл. гласник Републике Србије“ 102/2017
** „Сл. гласник Републике Србије“ 55/2019 и 62/2019

ПРОСТОРНИ ПЛАН ПОДРУЧЈА ПОСЕБНЕ
НАМЕНЕ ИНФРАСТРУКТУРНОГ КОРИДОРА
БЕОГРАД - ЈУЖНИ ЈАДРАН, ДЕОНИЦА ПОЖЕГА -
БОЉАРЕ (ГРАНИЦА СА ЦРНОМ ГОРОМ) (АУТО-
ПУТ Е-763) У ИЗРАДИ

Н. Стефановић, С. Милијић

ПРОСТОРНИ ПЛАН ПОДРУЧЈА ПОСЕБНЕ
НАМЕНЕ ДП 1Б РЕДА БРОЈ 27, ЛОЗНИЦА -
ВАЉЕВО - ЛАЗАРЕВАЦ, ДЕОНИЦА ИВЕРАК -
ЛАЈКОВАЦ (ВЕЗА СА АУТОПУТЕМ Е-763
БЕОГРАД - ЈУЖНИ ЈАДРАН, ДЕОНИЦА
БЕОГРАД - ПОЖЕГА) 2020.

Н. Стефановић, С. Милијић

ПРОСТОРНИ ПЛАН ПОДРУЧЈА ПОСЕБНЕ НАМЕНЕ МЕЂУНАРОДНОГ ВОДНОГ ПУТА Е80 - ДУНАВ (ПАНЕВРОПСКИ КОРИДОР VII) 2015.

С. Милијић, П. Манојловић, Н. Крунић;
у сарадњи са ЈП Завод за урбанизам Војводине

**I награда 21. Салона урбанизма у
категорији просторних планова 2013.**

Просторни план обухвата део Подунавља у Републици Србији са деловима територије који су у непосредном контакту са Дунавом (АП Војводина и статистички региони Београд и Јужна и Источна Србија). Просторни план ће, до 2025. године, допринети уређењу, развоју и заштити Дунава као пловног, али и водног, еколошког, културног и туристичког коридора. Кључне одреднице Плана су усмерене ка: постизању већег степена конкурентности и квалитета пловног пута Дунава са пратећим садржајима и објектима, остваривању бржег уређења водног пута Дунава према међународним стандардима, успостављању равнотеже између речног и других начина превоза, стварању предуслова за реализацију развојних интереса Републике Србије у Подунављу, посебно у домену саобраћајних, економских, културних и других облика интеграција у европске развојне токове.

* „Сл. гласник Републике Србије“ 14/2015

ПРОСТОРНИ ПЛАН ПОДРУЧЈА ПОСЕБНЕ НАМЕНЕ ТРАНСНАЦИОНАЛНОГ

Измене и допуне Плана

З.Мирјанић, П. Манојловић, С.Милијић, Н. Крунић

II награда 22. Салона урбанизма у категорији регионалних просторних планова и ПППН 2013.

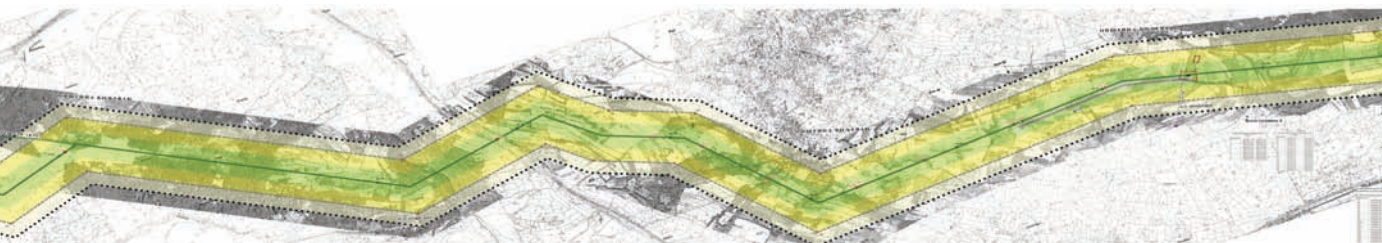
Измене и допуне Просторног плана подручја посебне намене магистралног гасовода
Н. Крунић, З. Мирјанић, О. Бакић у сарадњи са ЈП Завод за урбанизам Војводине

Транснационални гасовод „Јужни ток“ састоји се из основног правца дужине око 416 км (кроз територије 9 градова и 21 општине) са трасом која почиње уласком из Републике Бугарске на територију Републике Србије (у Граду Зајечару), а завршава се изласком из Републике Србије на територију Републике Мађарске (у општини Сомбор).

Циљ израде Просторног плана је изградња и функционисање дела коридора транснационалног гасовода „Јужни ток“ који ће допринети просторној и енергетској интеграцији Србије у европско окружење редовним, стабилном и еколошки оправданом снабдевању гасом, као и транзиту гаса ка државама средње и западне Европе.

- * „Сл. гласник Републике Србије“ 119/2012
- ** „Сл. гласник Републике Србије“ 98/2013
- *** „Сл. гласник Републике Србије“ 52/2018

ГАСОВОДА „ЈУЖНИ ТОК“ 2012.
 2013.
 граница Бугарске - граница Мађарске 2018.

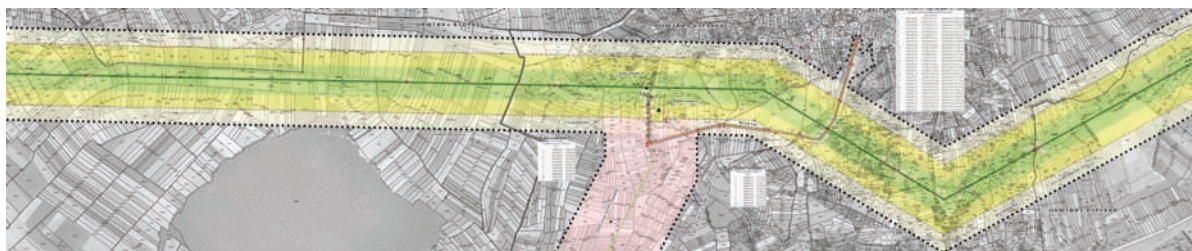
ПРОСТОРНИ ПЛАН ПОДРУЧЈА ПОСЕБНЕ НАМЕНЕ ИНФРАСТРУКТУРНОГ
 КОРИДОРА МАГИСТРАЛНОГ ГАСОВОДА НИШ-ДИМИТРОВГРАД СА
 ЕЛЕМЕНТИМА ДЕТАЉНЕ РЕГУЛАЦИЈЕ 2016.
 Н. Крунић, З. Мирјанић, О. Бакић; у сарадњи са ЈП Завод за урбанизам Ниш

* „Сл. гласник Републике Србије“ 102/2016

Измене и допуне Просторног плана обухватају делове коридора магистралног гасовода (раније гасовод „Јужни ток“) и надземних објеката гасовода, у погледу: утврђивања координата тачке повезивања магистралног гасовода са гасоводним системом Бугарске, дефинисања нове деонице гасовода од Госпођинаца до границе

са Мађарском, као и коридора прикључних гасовода на транспортну мрежу ЈП „Србијагас“, укидање одвојка гасовода ка Хрватској, делимична измена осе одређених деоница коридора и обухвата плана, измена одређених техничко-технолошких карактеристика гасовода, као и обезбеђење простора за додатне садржаје.

ПРОСТОРНИ ПЛАН ПОДРУЧЈА ПОСЕБНЕ НАМЕНЕ
РАЗВОДНОГ ГАСОВОДА РГ 09-04/2 АЛЕКСАНДРОВАЦ-
КОПАОНИК-НОВИ ПАЗАР-ТУТИН СА ЕЛЕМЕНТИМА
ДЕТАЉНЕ РЕГУЛАЦИЈЕ 2018.

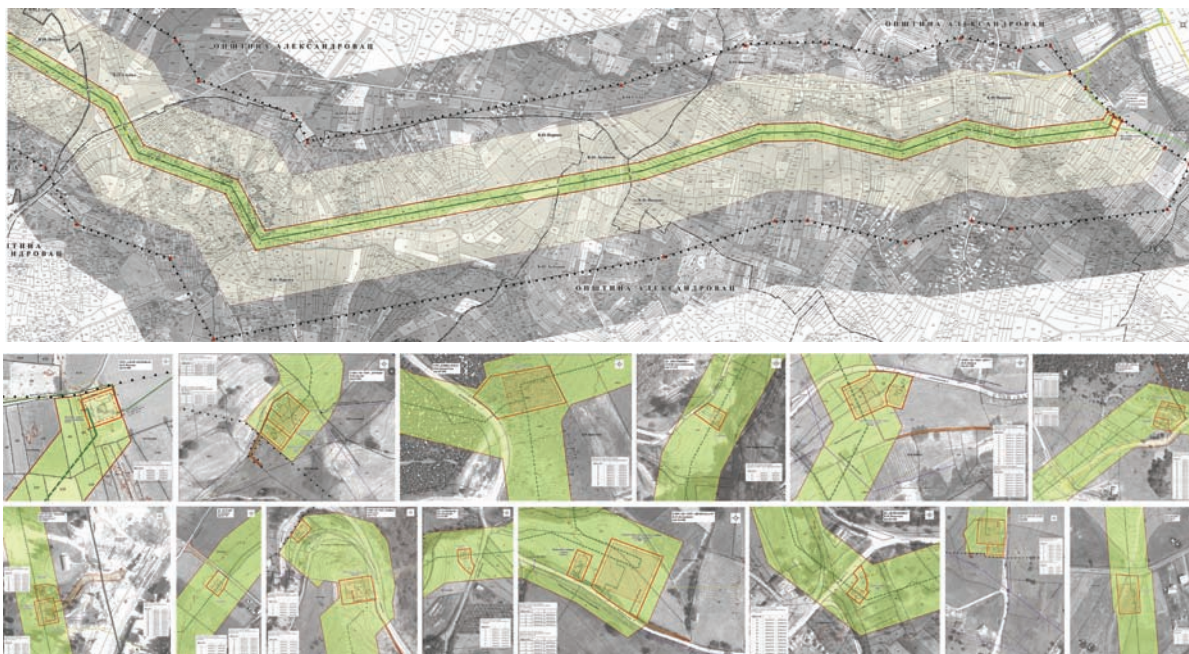
Н. Крунић, З. Мирјанић, О. Бакић, С. Милијић; у сарадњи са GeoGIS Konsultanti, Београд

Просторним планом се утврђују елементи за установљење права службености и издвајање површина јавне намене за потребе изградње надземних објеката гасовода, прилазних/приступних путева и пратеће електроенергетске и телекомуникационе инфраструктуре. Правила уређења простора и правила изградње система гасовода са елементима детаљне регулације

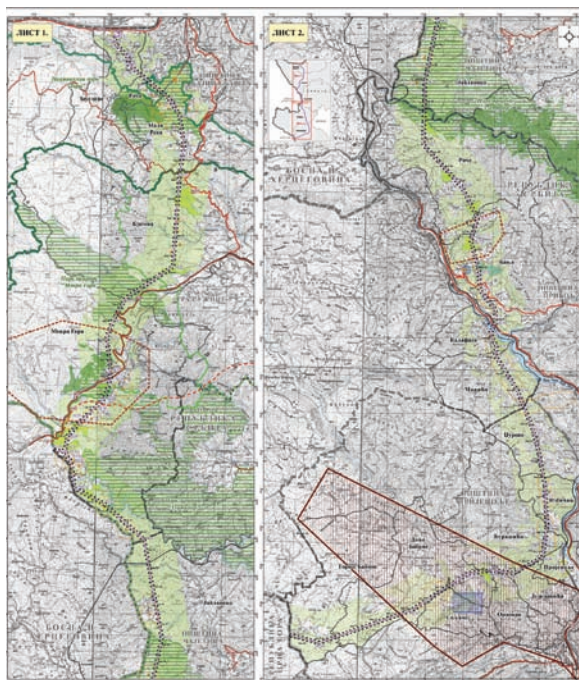
обезбеђују директно спровођење. Обухвата коридор дуж система гасовода дужине 117 km и ширине 600 m, у којем се налазе појаси заштите гасовода ширине 400m. Граница детаљне регулације обухвата појас уже заштите гасовода ширине од 60m, као и површине за надземне објекте који су саставни део гасовода, њихове приступне путеве и инфраструктуру.

* „Сл. гласник Републике Србије“ 71/2018

ПРОСТОРНИ ПЛАН ПОДРУЧЈА ПОСЕБНЕ НАМЕНЕ
ИНФРАСТРУКТУРНОГ КОРИДОРА ВИСОКОНАПОНСКОГ
ДАЛЕКОВОДА ИНТЕРКОНЕКЦИЈА 2 X 400 KV РЕПУБЛИКА
СРБИЈА (БАЈИНА БАШТА) - ГРАНИЦА ЦРНЕ ГОРЕ -
ГРАНИЦА БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ 2017.

Н. Крунић, З. Мирјанић, О. Бакић

ПРОСТОРНИ ПЛАН ПОДРУЧЈА ПОСЕБНЕ
НАМЕНЕ ИНФРАСТРУКТУРНОГ КОРИДОРА
ВИСОКОНАПОНСКОГ ДАЛЕКОВОДА 2X400 KV
БАЈИНА БАШТА - ОБРЕНОВАЦ 2020.

Н. Крунић, З. Мирјанић, О. Бакић,
Н. Даниловић Христић

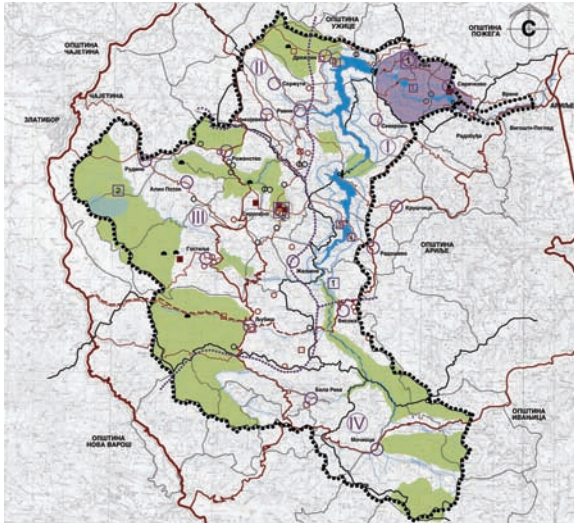

* „Сл. гласник Републике Србије“ 104/2017

ПРОСТОРНИ ПЛАН ПОДРУЧЈА ИЗВОРИШТА
ВОДОСНАБДЕВАЊА „РЗАВ” 2004.

З. Мирјанић

* „Сл. гласник Републике Србије“ 131/2004

232

ПРОСТОРНИ ПЛАН ПОДРУЧЈА ПОСЕБНЕ НАМЕНЕ СЛИВА
ВОДОАКУМУЛАЦИЈЕ „СТУБОРОВНИ” 2009.

С. Митровић, С. Милијић

* „Сл. гласник Републике Србије“ 20/2009

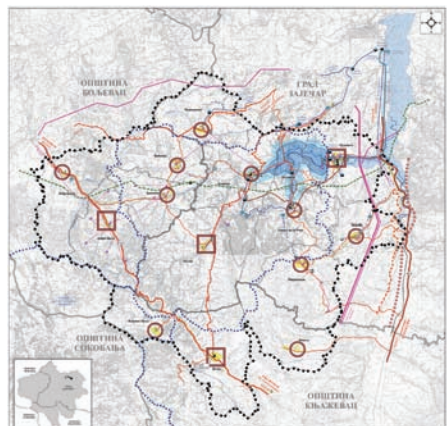
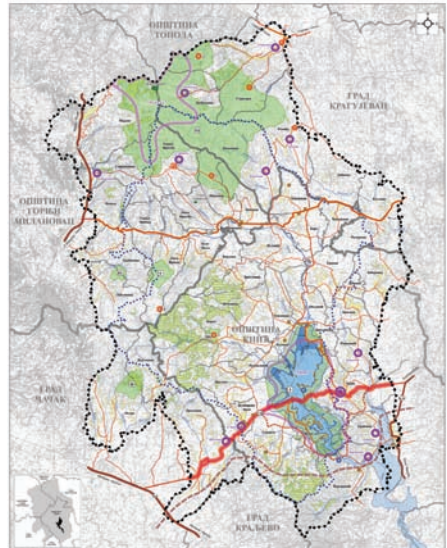
ПРОСТОРНИ ПЛАНОВИ ПОДРУЧЈА ПОСЕБНЕ НАМЕНЕ
СЛИВОВА АКУМУЛАЦИЈА „ЂЕЛИЈЕ“, „ГРУЖА“ И
„ГРЛИШТЕ“ 2015.

С. Милијић, Ј. Петрић,
Н. Крунић, М.Ненковић-Ризнић

II награда 23. Салона урбанизма у
категорији просторних планова 2014.

Просторни планови сливова акумулација „Ђелије“ (935 km²), „Гружа“ (618 km²) и „Грлиште“ (400 km²), представљају плански основ за обезбеђење заштите сливова наведених акумулација у условима одрживог, мултифункционалног развоја планских подручја. Наведени планови дају смернице за: планско коришћење акумулација, заштиту квалитета вода и уређење сливних подручја; унапређење инфраструктурне и комуналне опремљености; уређење грађевинског земљишта у насељима и зонама планираним за развој; унапређење квалитета живљења локалног становништва стимулацијом постојећих и развојем нових делатности, у првом реду туризма и алтернативне сеоске економије, уз одговарајуће компензације, како за њихову реализацију, тако и за спровођење мера заштите простора и изворишта вода; и задовољење рекреативних, спортских и културолошких потреба становништва из окружења.

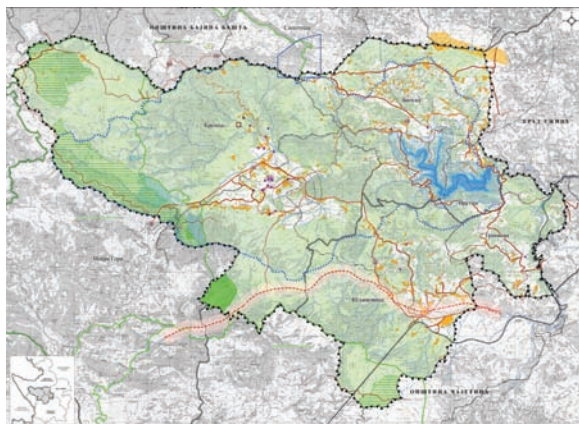
* „Сл. гласник Републике Србије“ 95/2015

ПРОСТОРНИ ПЛАН ПОДРУЧЈА ПОСЕБНЕ НАМЕНЕ СЛИВА АКУМУЛАЦИЈЕ „ВРУТЦИ” 2018.

Н. Крунић, С. Милијић, О. Бакић, Б. Манић;
у сарадњи са GeoGIS Konsultanti, Београд

III награда 27. Салона урбанизма у категорији регионални просторни планови и планови подручја посебне намене

* „Сл. гласник Републике Србије“ 91/2018

ПРОСТОРНИ ПЛАН ПОДРУЧЈА ПОСЕБНЕ НАМЕНЕ СЛИВА АКУМУЛАЦИЈЕ „ПРВОНЕК” 2018.

Н. Крунић, С. Милијић, О. Бакић, Б. Манић

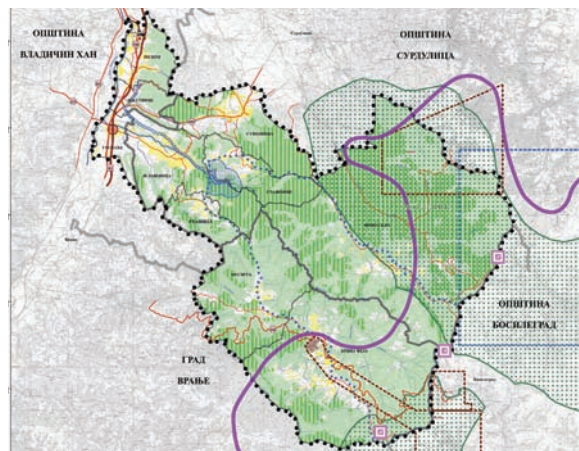

* „Сл. гласник Републике Србије“ 89/2018

ПРОСТОРНИ ПЛАН ПОДРУЧЈА ПОСЕБНЕ НАМЕНЕ ИЗВОРИШТА ВОДОСНАБДЕВАЊА „ЈЕЛАШНИЦА” 2017.

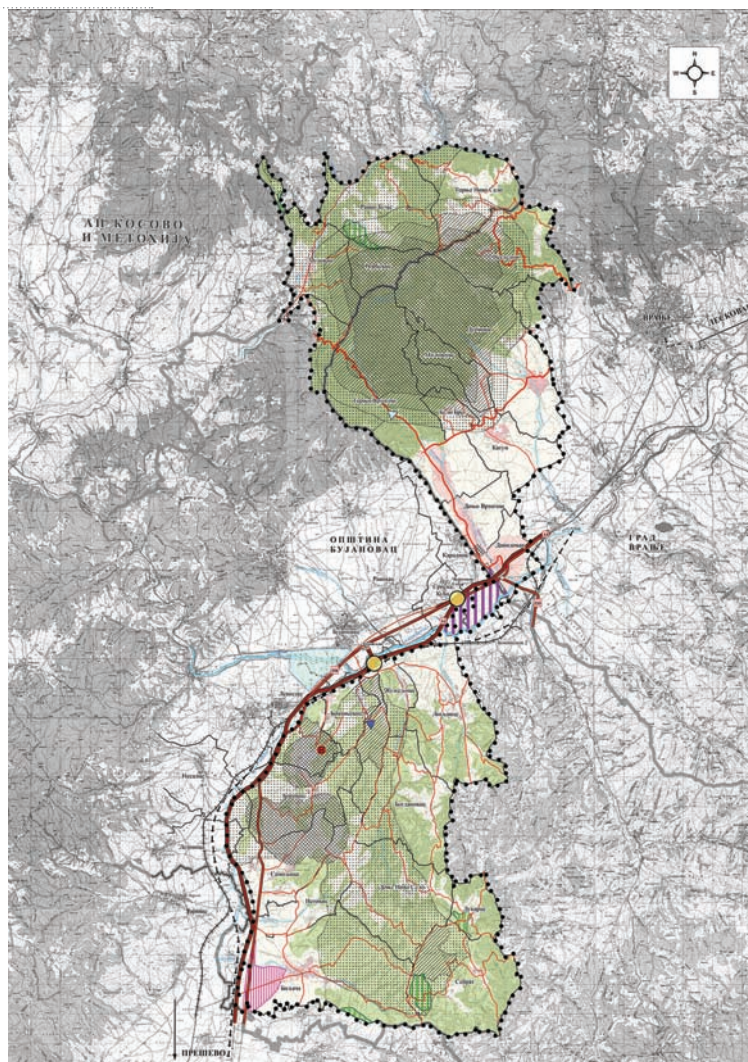
Н. Крунић, С. Милијић, О. Бакић, Б. Манић;
у сарадњи са GeoGIS Konsultanti, Београд

* „Сл. гласник Републике Србије“ 39/2017

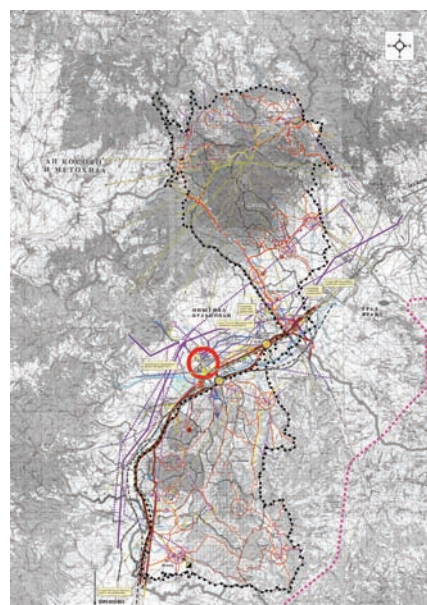
ПРОСТОРНИ ПЛАН ПОДРУЧЈА ПОСЕБНЕ НАМЕНЕ РЕГИОНАЛНОГ ЦЕНТРА ЗА ОБУКУ ЈЕДИНИЦА ЗА МУЛТИНАЦИОНАЛНЕ ОПЕРАЦИЈЕ - БАЗА „ЈУГ“..... 2016.

Н. Крунић, Б. Манић, Д. Стојановић, С. Милијић, Н. Лечић;
у сарадњи са ЈП Завод за урбанизам Ниш

Просторни план омогућује реализацију регионалног Центра за обуку јединица за мултинационалне операције – База „Југ“ у складу са Споразумом између Владе САД и Владе СРЈ о економској, техничкој, и другој сродној помоћи и Споразумом између Владе РС и Владе САД о заштити статуса и приступу и коришћењу војне инфраструктуре у Републици Србији. Посебне намене су комплекси и зоне заштите специјалне намене у склопу Базе „Југ“, а план садржи и детаљну разраду. Успостављен је одрживи однос између развоја војне инфраструктуре и осталих активности у простору, отклањањем евентуалних конфликта који се могу појавити услед утицаја војне инфраструктуре на природне ресурсе, социо-демографске и привредне токове, као и на еколошке промене.

* „Сл. гласник Републике Србије“ 102/2016

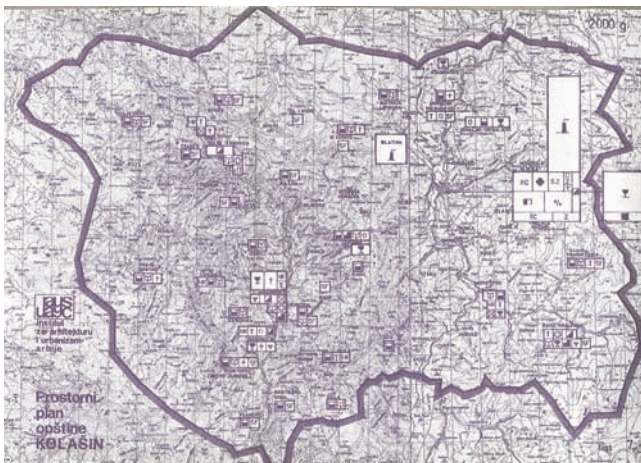

ПРОСТОРНИ ПЛАН ОПШТИНЕ КОЛАШИН 1988.

М. Бурсаћ, А. Пенушлиски, Д. Перишић

236

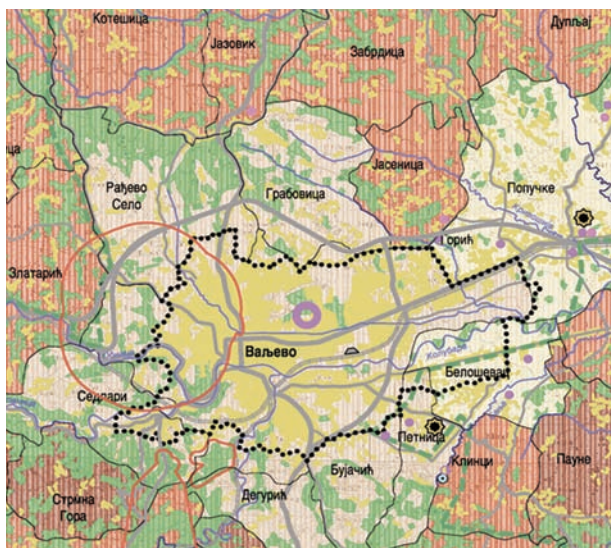
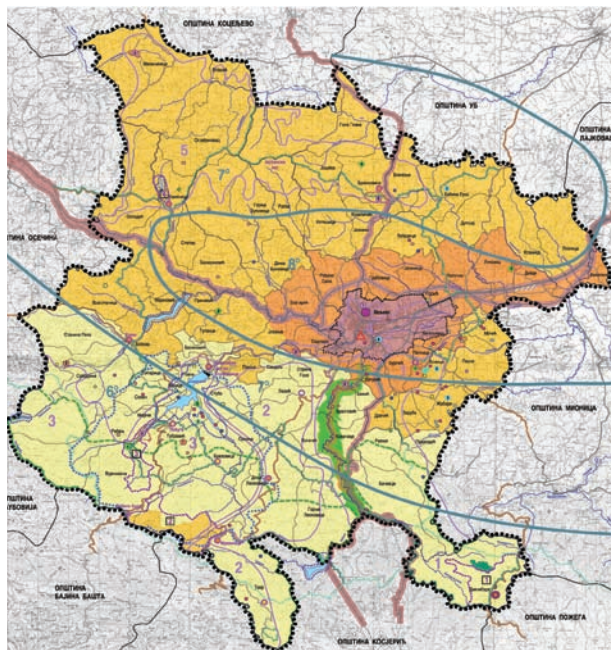

ПРОСТОРНИ ПЛАН ОПШТИНЕ ВАЉЕВО 2007.

М. Максин, В. Јокић

Просторни план града Ваљева 2013.

М. Максин, В. Јокић

* „Сл. гласник општине“ 14/07

** „Сл. гласник града Ваљева“ 03/13

ПРОСТОРНИ ПЛАН ОПШТИНЕ БУДВА2 0 0 7 .

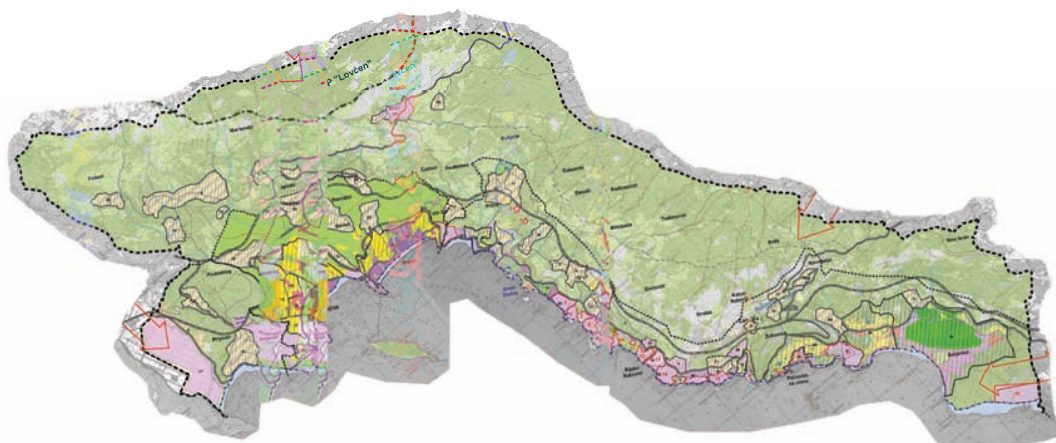
Н. Боровница, З. Тодоровић, М. Вујошевић, Н. Крунић; у сарадњи са AG INFOPLAN, Budva

ИЗМЈЕНЕ И ДОПУНЕ ПРОСТОРНОГ ПЛАНА ОПШТИНЕ БУДВА.....2 0 0 9 .

Н. Боровница, С. Драговић, Н. Крунић, Ј. Петрић, Ј. Ђурђевић, О. Бакић; у сарадњи са Zavodom za izgradnju „Budva“ a.d.

ПРОСТОРНО-УРБАНИСТИЧКИ ПЛАН ОПШТИНЕ БУДВА ДО 2020. ГОДИНЕ (Преднацрт)2 0 1 4 .

И. Марић, В. Лимић, Н. Боровница, Ј. Петрић, О. Бакић, М. Вујошевић, М. Максин, С. Милијић; у сарадњи са JUGINUS Mont, Bijelo Polje

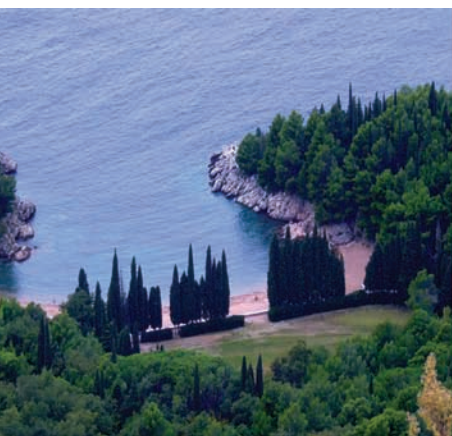

* „Сл. лист ЦГ – општински прописи“ 30/2007

** „Сл. лист ЦГ – општински прописи“ 11/2009

У просторним плановима општине Будва, подручје општине опредељено је за развој туризма високих категорија, ослањајући се, пре свега, на природне потенцијале овог простора, као што су: морска обала, плаже и погодна клима, као и на наслеђене антропогене елементе, где доминирају постојећа насеља, њихово непосредно окружење и комуникације уклопљене у пејзаж. Посматрајући простор општине Будва

у целини, границе његовог диференцирања су углавном паралелне обали, тако да су површине заједничких просторно-функционалних карактеристика у форми појасева који се протежу скоро целом дужином општине. Издвајају се 4 планске целине: приобални појас општине Будва; зона Морског добра; брдско-планинско рурално залеђе и планински плато „Планина“; и део Националног парка „Ловћен“.

ПРОСТОРНИ ПЛАН ОПШТИНЕ КЊАЖЕВАЦ2011.

С. Милијић, Н. Крунић ; у сарадњи са ЈП „Дирекција за развој, урбанизам и изградњу општине Књажевац“

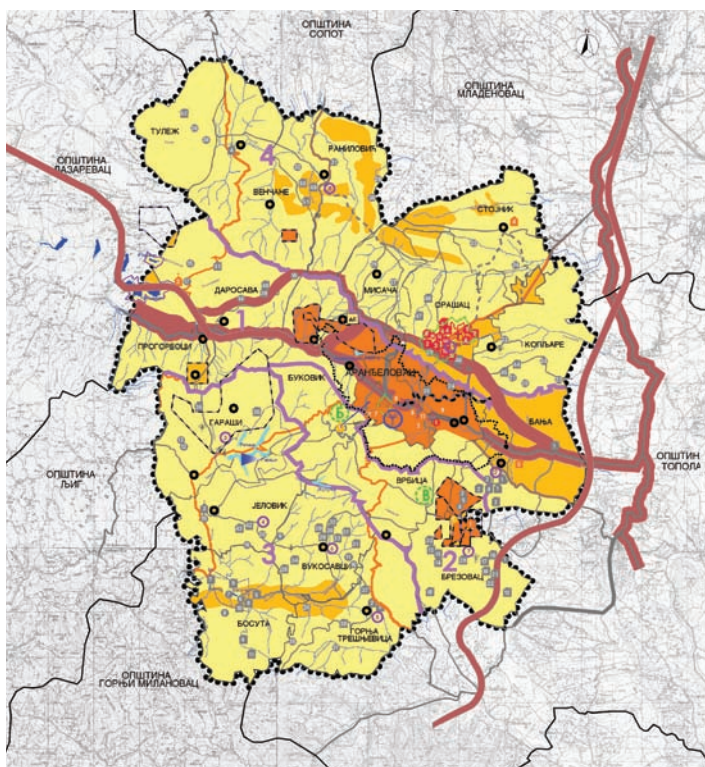

* „Сл. лист општине Књажевац“, број 9/1, 5. децембар 2011.

ПРОСТОРНИ ПЛАН ОПШТИНЕ АРАНЂЕЛОВАЦ 2 0 1 1 .

М. Максин, С. Милијић, М. Николић, М. Ненковић-Ризнић;
у сарадњи са „ИНФОПЛАН“ д.о.о, Аранђеловац

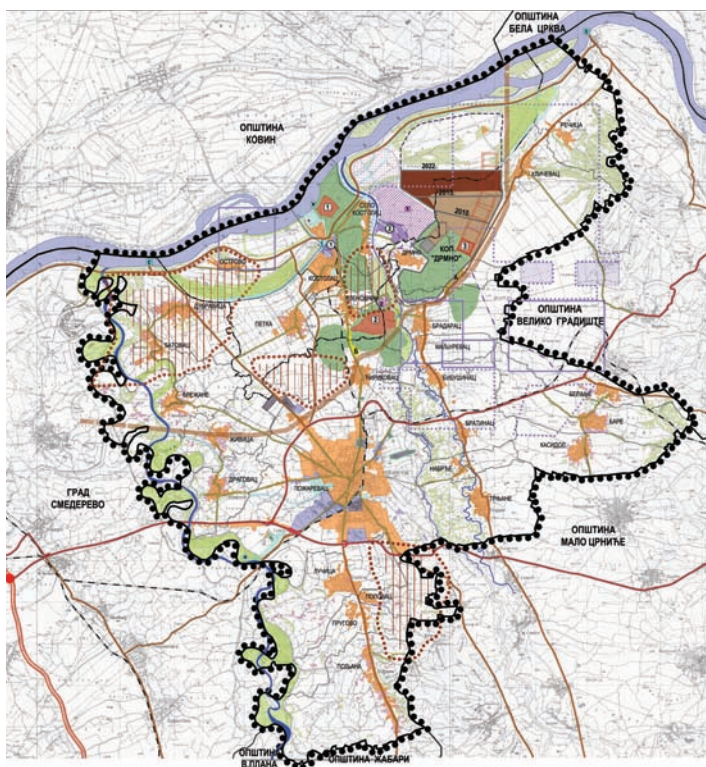
Омогућена је знатно боља валоризација географско-саобраћајног положаја општине Аранђеловац на контакту функционалних урбаних подручја Београда и Крагујевца, као и дисперзија економских активности у сектору индустрије и услуга (туризам, транспорт и комплементарне делатности), напореда са унапређењем општих услова живљења на селу. Обезбеђена је заштита и рационално коришћење природних ресурса, животне средине и наслеђа. Инфраструктурно опремање и комунално уређење територије омогућено је планираним развојем мреже општинских путева, водoprивредне и друге инфраструктуре и система управљања отпадом. За планско усмеравање изградње и уређења територије општине дата су правила уређења и изградње простора и шеме уређења за централне делове 18 насеља.

* „Службени гласник општине Аранђеловац“, број 32/2011

ПРОСТОРНИ ПЛАН ГРАДА ПОЖАРЕВЦА 2012 .

Н. Спасић, В. Јокић, Д. Павловић;
у сарадњи са ЈУГИНУС-ом

Концепт развоја подручја Града Пожаревца заснован је на бољој валоризацији географско-саобраћајног положаја (река Дунав, као паневропски водни, саобраћајни, привредни и туристички коридор; близина Коридора Х и развијена саобраћајна мрежа), рационалном коришћењу природних ресурса (лигнит, нафта и гас, врло квалитетно пољопривредно земљиште), а за даљи развој рударства и енергетике, као најзначајнијих привредних делатности, захтева се континуирана ревитализација и уређење простора, адекватна заштита животне средине и неутралисање развојних конфликта. Потенцира се дисперзија економских активности (нарочито у терцијарним делатностима) ради успостављања просторно уравнотеженијег развоја, као и унапређења општих услова живљења на селу. Планско усмеравање изградње и уређења за централне делове 23 насеља дати су кроз правила уређења и изградње простора и шематске приказе.

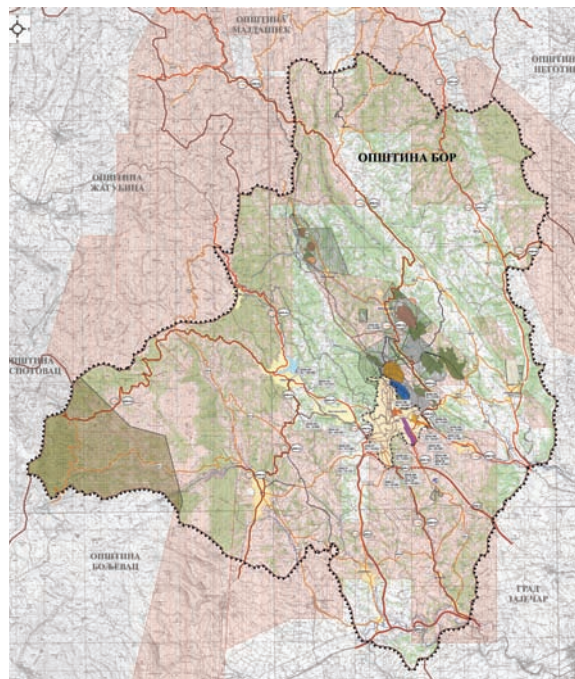
* „Службени гласник Града Пожаревца“, бр. 10/12

ПРОСТОРНИ ПЛАН ОПШТИНЕ БОР2014.

Н. Спасић, Г. Џунић, Д. Дабић, С. Зековић, О. Целебџић, Н. Крунић

Усвојена концепција просторног развоја базира се на налажењу компромиса између наставка експлоатације и прераде рудног богатства (уз утврђивање нових просторних и еколошких услова) и истовремено, стварања просторних услова и подршке за активирање осталих расположивих потенцијала општине, посебно на руралном подручју. У складу са планским опредељењима, за просторне целине посебне намене и сеоска насеља детаљно су разрађена правила уређења и грађења за директну примену (за зоне утицаја површинских копова «Велики Кривељ», «Церово», зону истражних радова лежишта «Кривељски камен», као и шематски прикази са правилима уређења за 11 сеоских насеља). Планско опредељење је и активирања туристичких потенцијала, како у примарној туристичкој зони (градски центар Бор, Брестовачка бања, Борско језеро и Црни врх), тако и туристичким локалитетима на обронцима Кучајских планина и Дели Јована (заштићена природна добра, ловишта, излетничке стазе, планинарски пункт Стол), као и издвојеним сеоским туристичким насељима: Злот, Горњане, Лука, Бучје, Метовница и Шарбановац.

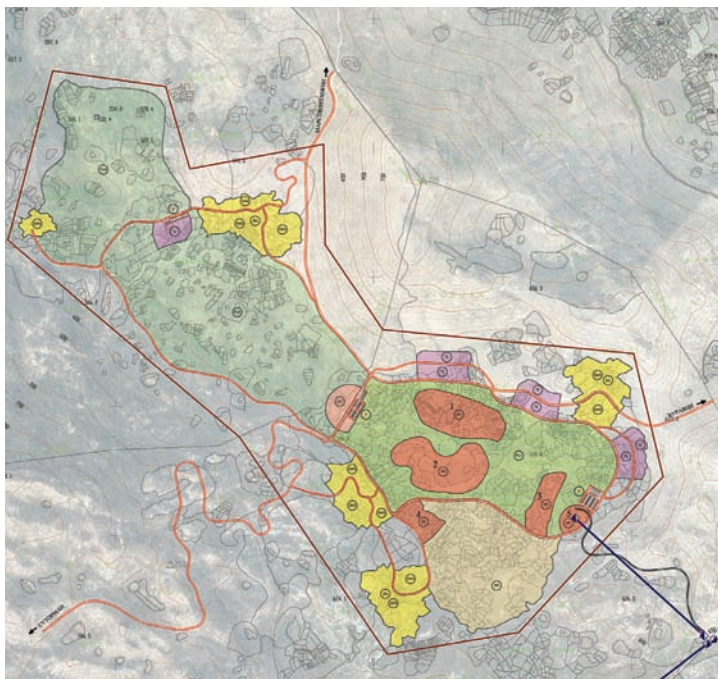

* „Службени лист општине Бор“, број 2/2014

ПРОСТОРНО-УРБАНИСТИЧКИ ПЛАН ОПШТИНЕ БАР 2020.....2018.

Р. Остојић, Д. Дабић, Д. Павловић, Д. Дедић; у сарадњи са ЈУГИНУС-ом

ПУП општине Бар обухвата територију целе општине Бар од 726 km². Изразити проблеми и конфликти просторног развоја општине су у неравномерном развоју приморског дела – Барске ривијере – у односу на њене друге делове – средњег брдско-планинског подручја и подручја Скадарског језера. Интензиван развој у приморском делу довео је до енормног ширења грађевинског земљишта, знатног угрожавања животне средине и пољопривредног земљишта и угрожавања квалитета живљења становника, као и до појаве конфликта и неусклађености око коришћења простора. Према сценарију кохезионе алтернативе просторног развоја општине, предвиђено је задржавање и насељавање становништва, развој активности, реконструкција и изградња садржаја супра и инфраструктуре на досад запостављеном језерском и брдско-планинском подручју општине.

* „Sl. list Crne Gore - Opštinski propisi“ 52/2018

Управљање животном средином и развој инструмената за ефикасну заштиту животне средине, представљају значајан сегмент истраживања у Институту, који је временом добијао на значају. Од када је у периоду од 1985. до 1990. године успешно реализован научни пројекат „Еколошке основе планирања“ (Н. Милашин, С. Продановић), усклађивању планирања и очувања животне средине поклања се све већа пажња у научним истраживањима и пракси.

У прво време, аспект животне средине у просторним плановима је обрађиван као део сегмента заштите природе, да би касније, приликом израде Просторног плана Републике Србије из 1996. године, постао засебна област у изради планова, у складу са новим трендовима у овој области. Просторни план Републике Србије представља својеврстан методолошки искорак и прекретницу у приступу заштити животне средине и истовремено дефинише циљеве заштите, просторно-регионалну диференцијацију подручја у односу на стање животне средине и мере заштите (Н. Милашин). Од 1996. године, обрада заштите животне средине постаје стандард и у свим другим планским документима, где се узимају у обзир особености појединих врста планова (просторни планови општина/ градова, региона, подручја посебне намене, урбанистички планови, итд.). У складу са тадашњом законском регулативом, од 1994. године започиње рад на изради детаљних анализа утицаја објеката на животну средину (станице за снабдевање погонским горивом у оквиру путне инфраструктуре, водоводни систем „Боговина“ и др.). У том периоду, у складу са хармонизацијом домаће праксе и европске регулативе, у Институту се развија нови приступ управљању животном средином у планирању (Б. Стојановић и Н. Милашин), модификацијом методологије анализе утицаја објеката, што

у концептуалном и методолошком смислу представља претечу у изради стратешке процене утицаја планова на животну средину.

Усвајањем сета закона о животној средини 2004. године, почиње нови период у којем се аспект заштите животне средине посвећује посебна пажња, а стратешка процена утицаја планова и програма на животну средину (СПУ) постаје подршка и незаобилазан инструмент у управљању животном средином у процесу планирања и креирања политике одрживог просторног развоја. То потврђује и реализација научноистраживачког пројекта „Методe за стратешку процену животне средине у планирању просторног развоја лигнитских басена, 2005–2007. године“, који се одвијао упоредо са израдом актуелних планских докумената у том периоду. Истраживањем којим је руководио Б. Стојановић, установљен је нови методолошки оквир израде СПУ, којим се утврђују утицаји планских решења на окружење и врши идентификација кумулативних, синергијских, социјалних и економских импликација планских концепција, што је детаљно представљено у научној монографији „Методологија стратешке процене утицаја просторног плана рударско-енергетског комплекса на животну средину“ (Б. Стојановић и Т. Маричић, 2008). Овај приступ, који је од тада континуално унапређиван у погледу методологије и презентације резултата (Б. Јосимовић, М. Ненковић-Ризнић), налази примену у изради стратешких процене утицаја у Институту, а такође је прихваћен и користи се у већини планерских кућа у Србији. Научна и стручна вредност приступа изради СПУ потврђена је презентовањем у врхунским међународним часописима и научним публикацијама.

У Институту су урађене прве СПУ у Србији (за План детаљне регулације пословно-привредног комплекса „Клисина“ и Просторни план општине Ваљево- 2006. године), а потом за низ просторних планова за подручја посебне намене

(Национални парк Копаоник, Парк природе Стара планина, акумулација Стуборовни, Колубарски и Костолачки лигнитски басени, Борско-мајданпечки рударски басен, Национални парк Ђердап, Радан планину, Дунавски водни коридор и др.), регионе (Јужно Поморавље, Тимочка Крајина, Златиборски и Моравички управни округ, Колубарски и Мачвански управни округ), општине/градове (Бор, Књажевац, Аранђеловац, Пожаревац и др.), као и за урбанистичке планове (планинских туристичких центара на Копаонику, Старој планини и Дивчибарама, више општинских и градских центара, ветропаркова и др.). Свакако треба споменути и учешће у изради СПУ за Просторни план Републике Србије 2010. године. Поред тога, посебна пажња се посвећује развоју нових методолошких приступа уз усаглашавање са европским стандардима, што је нашло примену у изради СПУ за различите националне стратешке развојне планове и секторске политике (Стратегија развоја енергетике Републике Србије, Стратегија управљања водама Републике Србије, Стратегија управљања отпадом Републике Србије, Национални план за смањење емисија, Стратегија климатских промена са Акционим планом и др.) за чију се израду Институт специјализовао у периоду од 2015. године до данас.

Поред наведених активности, посебна пажња је посвећена изради студија о процени утицаја пројеката на животну средину, студија управљања животном средином у рударским басенима (Костолачком и Борско-мајданпечком), управљању отпадом (регионални и локални планови управљања отпадом, избор микролокације за Регионални центар управљања отпадом „Каленић“), примени обновљивих извора енергије (ветропаркови: „Баваниште“, „Кошава“ и „*La Piccolina*“) и изради студија енергетске ефикасности, као и унапређењу управљачких механизма у заштити животне средине.

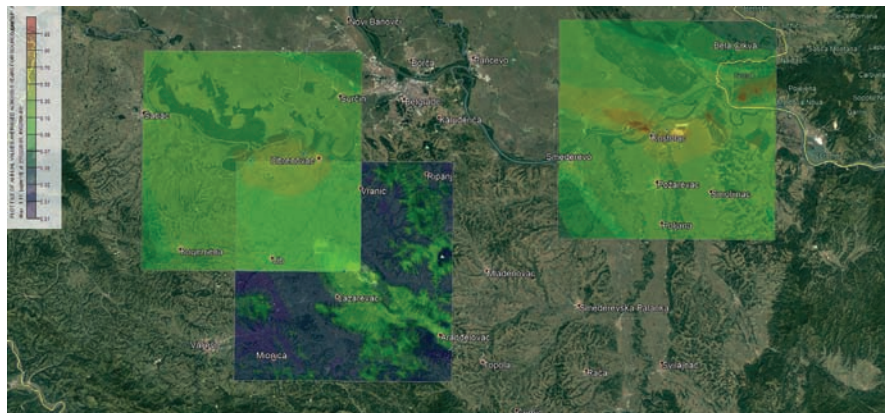
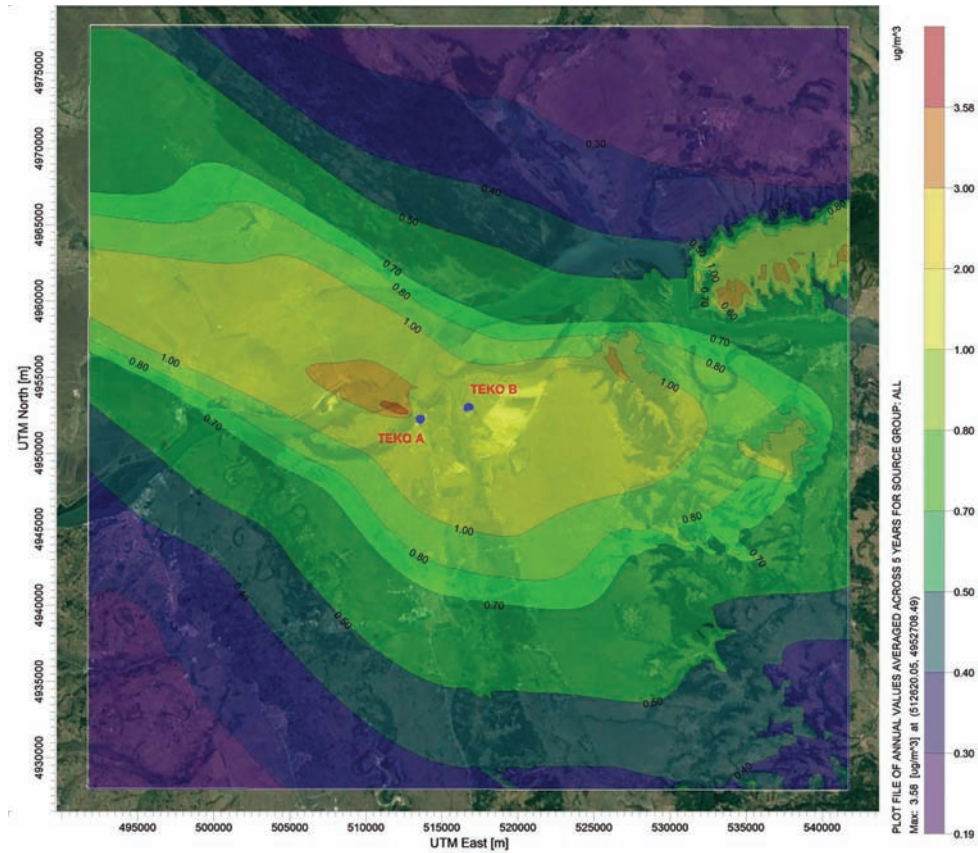
У контексту праћења развојних трендова у области примене обновљивих извора енергије (ОИЕ), Институт са посебном пажњом учествује у сегменту који се односи на ветроенергетику која има тренд најбржег раста, не само у Републици Србији, већ и на глобалном нивоу. Овакав однос Института према примени ОИЕ, поред претходно наведених стручних послова и резултата, резултирао је и публикавањем научне монографије „Просторни аспекти утицаја ветроелектрана на животну средину“ (Б. Јосимовић, 2017).

Нови изазови који се постављају у овој области у наредном периоду односе се на допринос Института у транспоновању директива ЕУ из области животне средине у домаће законодавство, посебно у сегменту доследног спровођења Директиве 2001/42/ЕС о процени утицаја планова и програма на животну средину. Доприноси се односе, како на научни и стручни аспект, тако и на учешће у програмима едукације и другим активностима које ће бити спровођене у сарадњи са релевантним државним институцијама. Од посебног значаја у будућем периоду су активности које се односе на: имплементацију концепта интегралног приступа у заштити животне средине у планирању просторног развоја; развоју метода семиквантитативне вишекритеријумске евалуације планова и програма које се заснивају на моделовању просторне дисперзије загађујућих материја и примени ГИС алата; увођењу аспекта сагледавања промена у простору и животној средини које настају као резултат климатских промена и дефинисању мера за адаптацију; и др.

Израдом студија, планске и пројектне документације у области заштите животне средине руководили су испред Института: Н. Милашин, С. Продановић, Б. Стојановић, М. Пуцар, Б. Јосимовић, М. Ненковић-Ризнић, Т. Маричић, Д. Дабић, С. Милијић, Т. Црнчевић и Љ. Безбрадица.

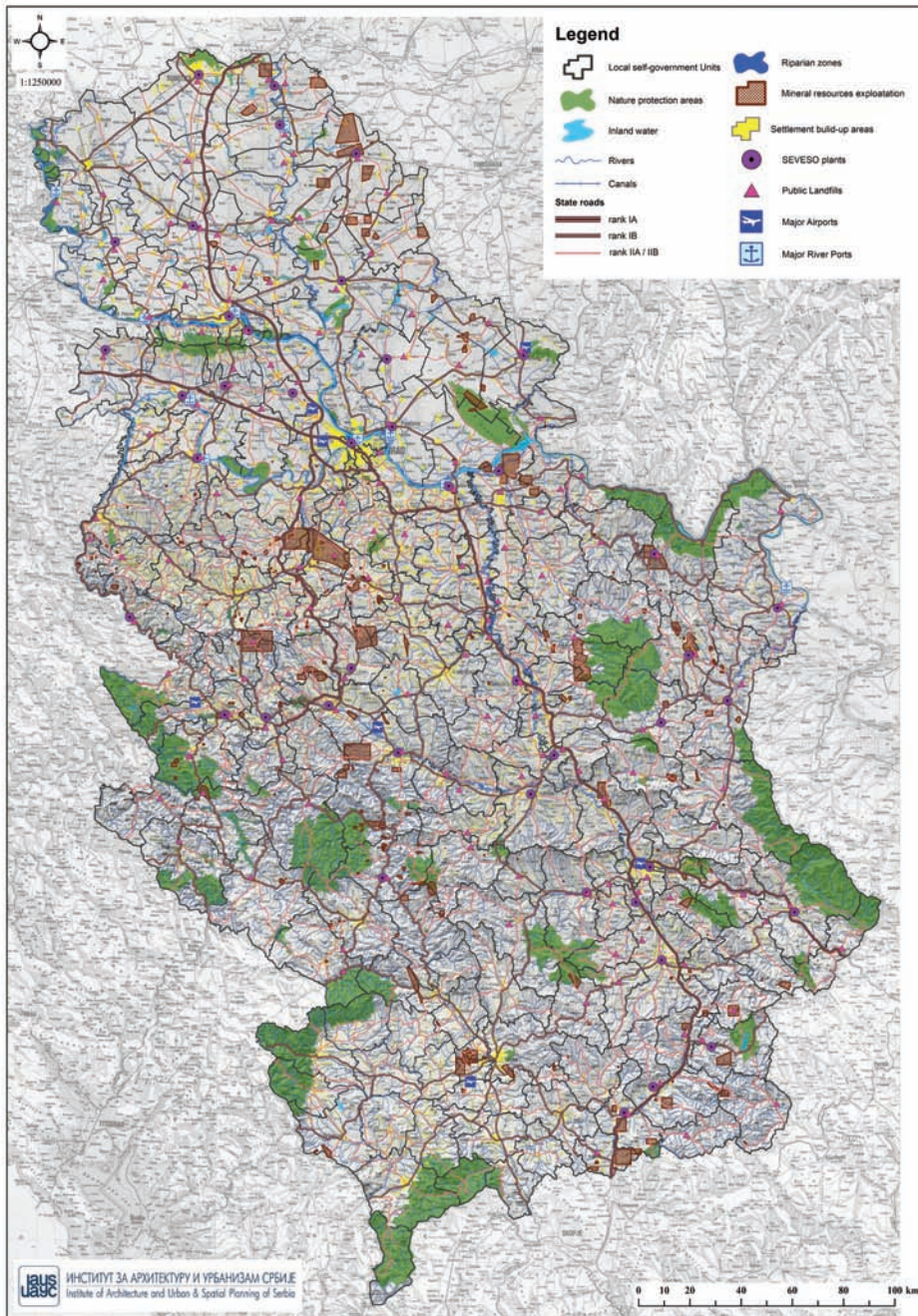
СТРАТЕШКА ПРОЦЕНА УТИЦАЈА ЗА НАЦИОНАЛНИ ПЛАН ЗА СМАЊЕЊЕ ЕМИСИЈА (NERP) 2018.

Б. Јосимовић у сарадњи са Машинским факултетом Универзитета у Београду

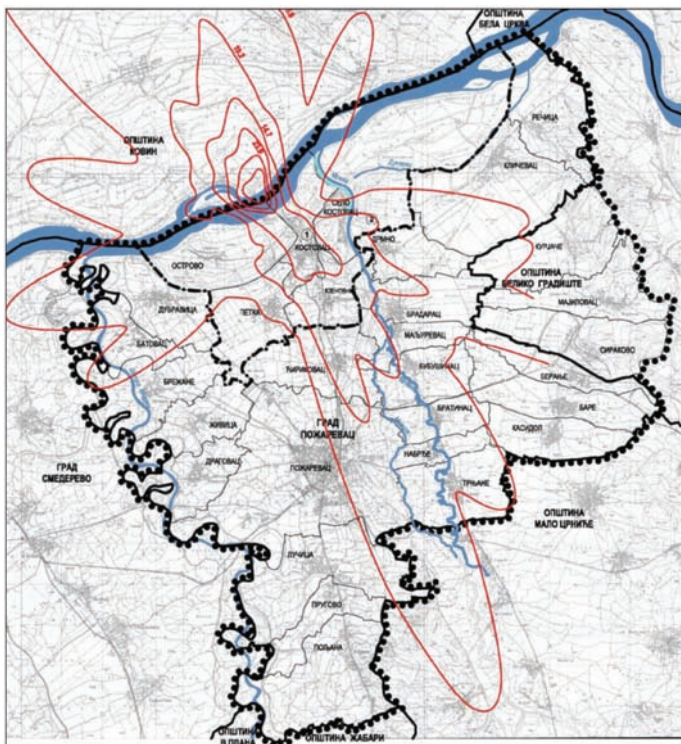
ИЗВЕШТАЈ О СТРАТЕШКОЈ ПРОЦЕНИ УТИЦАЈА СТРАТЕГИЈЕ
НИСКОУГЉЕНИЧНОГ РАЗВОЈА СА АКЦИОНИМ ПЛАНОМ НА ЖИВОТНУ
СРЕДИНУ..... 2020.

М.Ненковић-Ризнић, Б.Јосимовић, Н.Крунић, В.Јокић

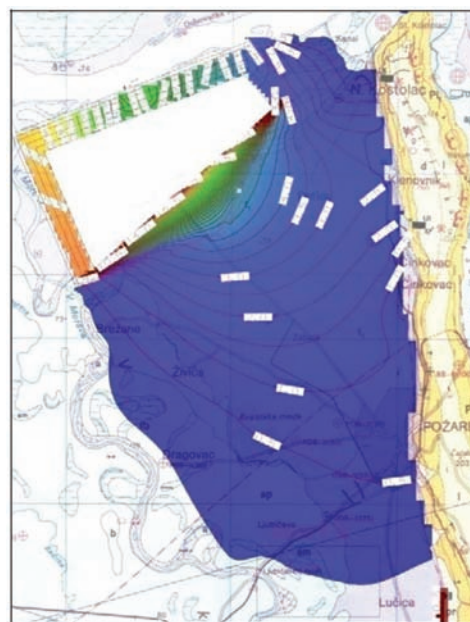

ИСТРАЖИВАЧКО-РАЗВОЈНИ ПРОЈЕКАТ „УПРАВЉАЊЕ ЖИВОТНОМ СРЕДИНОМ У КОСТОЛАЧКОМ УГЉЕНОМ БАСЕНУ“..... 2 0 1 1 - 2 0 1 3 .

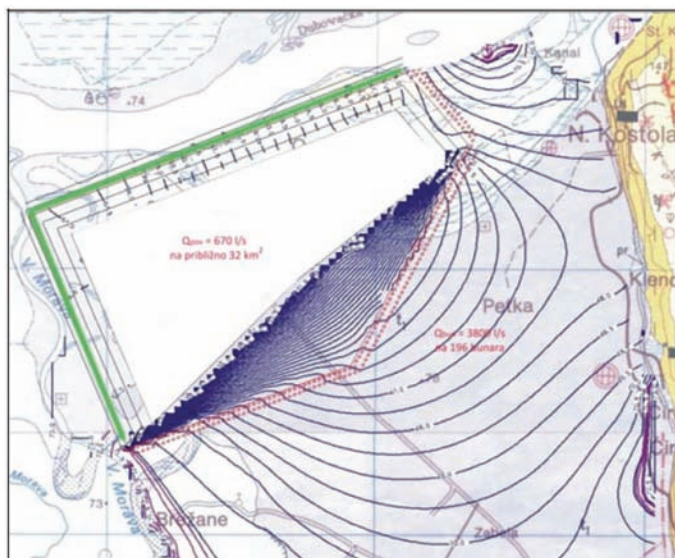
Н. Спасић

- Утицај рударско-енергетског система Костолачког угљеног басена на режим и квалитет површинских и подземних вода
Б. Ђорђевић

- Утицај рударскоенергетских објеката Костолачког угљеног басена на квалитет ваздуха
Т. Маричић

- Стратешка процена утицаја Просторног плана подручја посебне намене Костолачког угљеног басена на животну средину
Т. Маричић

Примена савремених информационих система у планирању успешно се одвија и методолошки унапређује у Институту од 1990. године.

Пионирски кораци у увођењу рачунарских технологија у израду планске документације започели су након семинара о софтверу *ESRI ArcInfo* на ком су учествовале водеће планерске куће и друге институције бивше СФРЈ (1990. година). Готово истовремено са увођењем првих ГИС технологија, јавља се интересовање и за CAD софтвере. Током 1991. и 1992. године, урађена је дигитализација катастарских планова за насеље Бањица код Бора (С. Кабларевић, М. Антанасијевић, В. Јокић, и О. Бакић).

Већ током 1993. и 1994. године Институт у сарадњи са Републичким геодетским заводом ради на дигитализацији рефералних карата Просторног плана Републике Србије из 1996. године, што је први стратешки плански документ у Републици Србији урађен на тај начин.

Уследила је набавка првих професионалних софтвера. У програмском пакету *Geome-*

dia, 2000. године урађен је Просторни план инфраструктурног коридора Ниш - граница Републике Македоније (С. Милијић, М. Петковић, Љ. Живковић). Основни софтвер за израду рефералних карата просторних и урбанистичких планова постају *Autodesk AutoCAD* фамилије софтвера, уз развој специфичне методологије и дизајна рефералних карата (В. Јокић, Д. Кујовић и др).

Почетком 2003. године, у сарадњи са фирмом „*Geomatics*” (данас *GDI Solutions doo* Београд) почиње интензивна примена софтверског пакета *ESRI ArcView 3.2*, а потом и *ESRI ArcGIS 8.1*. Први просторни план, потпуно реализован у модерном ГИС окружењу, био је Просторни план парка природе и туристичке регије „Стара планина” (2005-2008, Н. Крунић). Тиме почиње и стварање тима ГИС стручњака Института и интензивирање израде планских докумената у ГИС окружењу уз даљи развој методологије и стандардизације. Квалитативни скок учињен је применом технологија база података (имплементираних од *ESRI ArcGIS 9x* фамилије софтвера), од када

сваки просторни план урађен у Институту има своју базу просторних података.

Убрзо, ГИС технологије налазе своју примену и у урбанистичком планирању. Стечена су нова искуства интеграцијом просторно планских урбанистичких и пројектантских решења у Плану детаљне регулације туристичког ризорта Јабучко равниште на Старој планини 2009-2011. године (О. Бакић, Н. Крунић, Б. Манић) и др. Велике предности рада у ГИС окружењу крунисане су израдом Просторног плана подручја посебне намене транснационалног гасовода „Јужни ток“, 2013. године (Н. Крунић, О. Бакић, Ј. Ђурђевић, А. Николић).

Данас Институт располаже комплетним базама просторних података за преко 30 просторних и урбанистичких планова, којима је покривено око 70% територије Републике Србије. Различитим нивоом детаљности просторних података у домену административно-територијалне поделе, рељефа, земљишног покривача, саобраћајне мреже, демографских показатеља и др., кроз истраживање у оквиру Института и у сарадњи са другим институцијама, обезбеђена је иницијална информациона основа за територију Републике Србије у целини.

ГИС технологије се примењују у изради база података просторних и урбанистичких планова, за основне и напредне просторне анализе, 3D анализе и моделовање, статистичке и просторно-статистичке анализе, визуелизацију планова израдом карата, графичких прилога, графикона и анимација, интеграцију са CAD/BIM софтверима и другим различитим документима и дигиталним форматима, као и за размену података са широким кругом корисника. Велика помоћ у раду добијена је интеграцијом ГИС платформи са интернетом и интранетом, те преносивим уређајима, попут ГПС-а и мобилних телефона.

Институт тренутно располаже са три лиценцирана софтвера *ESRI ArcGIS 10x* у серверској конфигурацији, са алатима за напредне

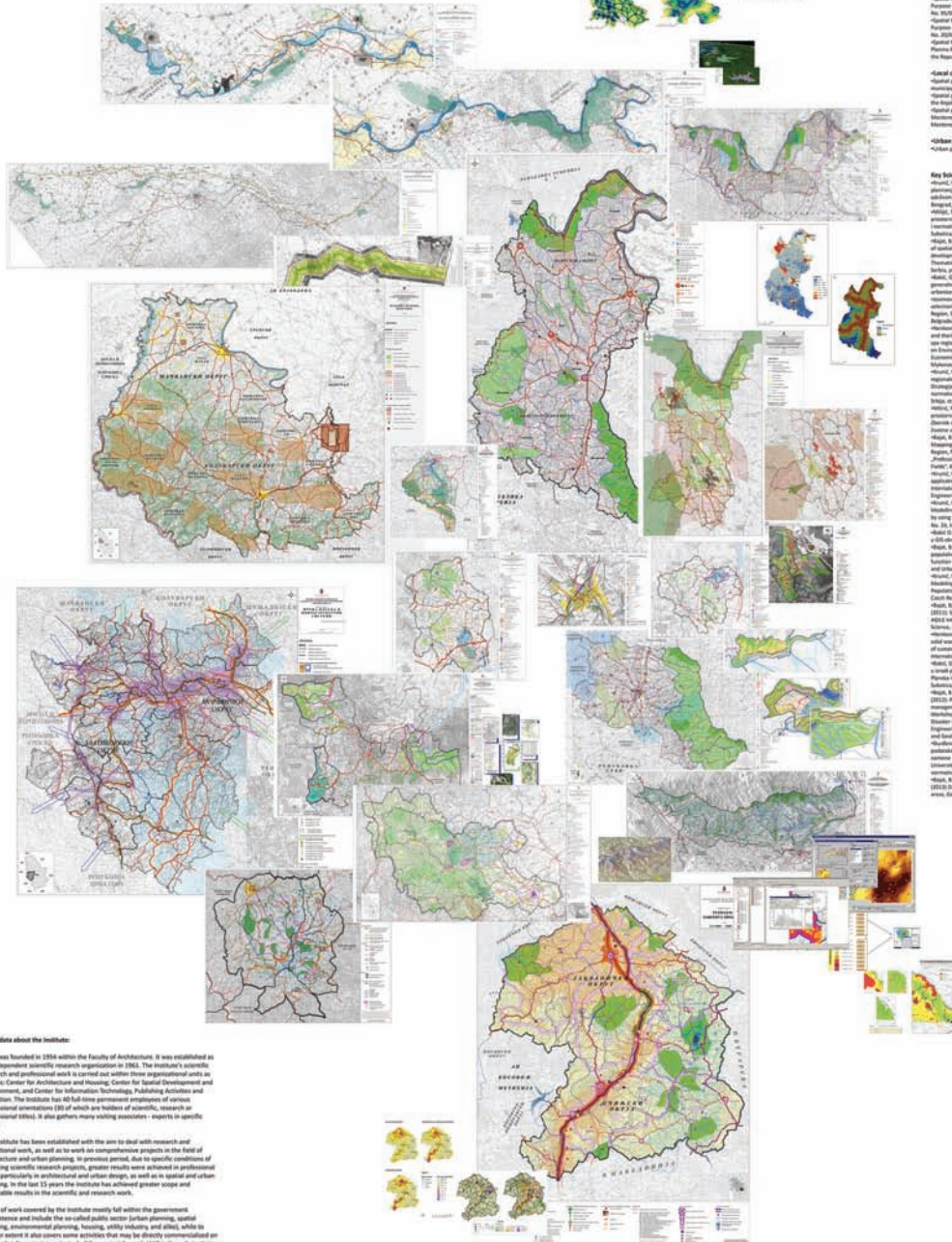
просторне и статистичке анализе, те за размену података (*ArcGIS Spatial Analyst, ArcGIS 3D Analyst, ArcGIS Geostatistical Analyst* и *ArcGIS Data Interoperability*), затим три лиценце за *ArcGIS Pro*, 4 лиценце за *DataEast XTools* додатак за *ESRI ArcGIS*, а у употреби је и *open-source* софтвер *QuantumGIS*. Развој и примена ГИС-а у планирању омогућили су ширу интеграцију, већу тачност, једноставнију размену података, визуелизацију планских решења, формирање базе података и информационог система за планско подручје, као и праћење појава и процеса у простору и ефикаснију контролу спровођења планских докумената.

Паралелно са применом у стручном раду, ГИС технологије почињу интензивно да се користе у научним истраживањима, као подршка изради планских докумената и независно. У ове сврхе користе се академске верзије софтвера *ESRI ArcGIS 10x* и *ArcGIS PRO* (са по 5 лиценци). Стална едукација и усавршавање, као и презентација стечених искустава радника Института широј стручној и научној јавности обављају се у земљи и иностранству учешћем на ГИС међународним конференцијама и научним скуповима. Поред тога, врши се и основно оспособљавање студената Географског факултета Универзитета у Београду током боравка на редовној стручној пракси. Интензивира се и сарадња са другим институцијама и компанијама у Србији и иностранству у погледу хардверске подршке и постепене стандардизације формата за размену података (пре свега са Министарством грађевинарства, саобраћаја и инфраструктуре, Министарством рударства и енергетике, Министарством одбране, јавним предузећима и компанијама).

Стални сарадници Института у домену примене ГИС технологија у научном и стручном раду су: *GDI Solutions doo*, Београд, Институт за геодезију и геоинформатику Грађевинског факултета Универзитета у Београду, *GeoGIS Consultants* и други.

GIS in Spatial/Urban Planning and related Scientific Research

First steps toward the GIS at the Institute of Architecture and Urban & Spatial Planning of Serbia (IAUS) started at the end of the 1980s but with a limited success. Further improvement were made after the implementation of new versions of ESRI ArcGIS platform due to the introduction of the geodatabase concept and better hardware performances. So far, individually and in cooperative work with other institutions, more than 20 Spatial and Urban plans have been supported by geodatabases and related maps. Today GIS is an inevitable employee of the Institute. It also supports ongoing four Scientific projects (3 national and 1 international)... Here we are presenting to you our almost 10 year legacy in the GIS implementation and the results related to the professional and scientific works.

Basic data about the Institute

IAUS was founded in 1964 within the Faculty of Architecture. It was established as an independent scientific research organization in 1984. The Institute's scientific research and professional work is carried out within three organizational units as follows: Center for Architecture and Planning, Center for Spatial Development and Environment, and Center for Information Technology, Publishing Activities and Education. The Institute has 60 full-time government employees of various professional categories (30 of which are holders of scientific research or professional titles). It also gathers many visiting associates - experts in specific fields.

The Institute has been established with the aim to deal with research and educational work, as well as to work on comprehensive projects in the field of architecture and urban planning in general period, due to the specific conditions of financing scientific research projects, greater results were achieved in professional work, particularly in architectural and urban design, as well as in spatial and urban planning. In the last 15 years the Institute has achieved greater scope and noticeable results in the scientific and research work.

Fields of work covered by the Institute mostly fall within the government competence and include the so-called public sector (urban planning, spatial planning, environmental planning, housing, utility industry, and other), while in another sector it also covers some activities that may be directly commercialized on the market (investment projects, building materials, etc.). IAUS is the only Institute

GIS ECONOMICAL AND MAPS

Regional spatial plans:
Regional spatial plan for Belgrade and Belgrade administrative counties, Draft Plan, Official Gazette of the Republic of Serbia, No. 1/13.
Regional spatial plan for Zastupar and Zastupar administrative counties, Official Gazette of the Republic of Serbia, No. 1/13.
Regional spatial plan for Vrnjačka Banja, Official Gazette of the Republic of Serbia, No. 1/13.
Regional spatial plan for Šabac administrative county, Official Gazette of the Republic of Serbia, No. 1/13.

Spatial plans for special purpose areas:
Spatial plan of special purpose area for the independent mining basin, Draft Plan.
Spatial plan of special purpose area for the recreation basin „Jug“ Draft Plan.
Spatial plan of special purpose area for the recreation basin „Jug“ Draft Plan.
Spatial plan of special purpose area for the recreation basin „Jug“ Draft Plan.
Spatial plan of special purpose area of Vuklevar, Draft Plan.
Spatial plan of special purpose area for the Banat regional waterway (Pan-Euro corridor V), Draft Plan.
Spatial plan of special purpose area for the recreational gas pipeline „South Morava“ Official Gazette of the Republic of Serbia, No. 1/13 and 1/13.
Spatial Plan for the „Borjani“ National Park Special Purpose Area, Official Gazette of the Republic of Serbia, No. 43/11.
Spatial Plan for the „Brijuni“ National Park Special Purpose Area, Official Gazette of the Republic of Serbia, No. 51/09.
Spatial Plan for the „Bukovica“ Storage Basin Special Purpose Area, Official Gazette of the Republic of Serbia, No. 40/09.
Spatial Plan for the Special Purpose Area of the Šara Phosphate Basin and Social Region, Official Gazette of the Republic of Serbia, No. 13/04.

Local communities:
Spatial plan for Bor Municipality, Official Gazette of the Republic of Serbia, No. 2 and 3/14.
Spatial plan for Bor Municipality, Official Gazette of the Republic of Serbia, No. 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 23, 24, 25, 26, 27, 28, 29, 30, 31, 32, 33, 34, 35, 36, 37, 38, 39, 40, 41, 42, 43, 44, 45, 46, 47, 48, 49, 50, 51, 52, 53, 54, 55, 56, 57, 58, 59, 60, 61, 62, 63, 64, 65, 66, 67, 68, 69, 70, 71, 72, 73, 74, 75, 76, 77, 78, 79, 80, 81, 82, 83, 84, 85, 86, 87, 88, 89, 90, 91, 92, 93, 94, 95, 96, 97, 98, 99, 100, 101, 102, 103, 104, 105, 106, 107, 108, 109, 110, 111, 112, 113, 114, 115, 116, 117, 118, 119, 120, 121, 122, 123, 124, 125, 126, 127, 128, 129, 130, 131, 132, 133, 134, 135, 136, 137, 138, 139, 140, 141, 142, 143, 144, 145, 146, 147, 148, 149, 150, 151, 152, 153, 154, 155, 156, 157, 158, 159, 160, 161, 162, 163, 164, 165, 166, 167, 168, 169, 170, 171, 172, 173, 174, 175, 176, 177, 178, 179, 180, 181, 182, 183, 184, 185, 186, 187, 188, 189, 190, 191, 192, 193, 194, 195, 196, 197, 198, 199, 200, 201, 202, 203, 204, 205, 206, 207, 208, 209, 210, 211, 212, 213, 214, 215, 216, 217, 218, 219, 220, 221, 222, 223, 224, 225, 226, 227, 228, 229, 230, 231, 232, 233, 234, 235, 236, 237, 238, 239, 240, 241, 242, 243, 244, 245, 246, 247, 248, 249, 250, 251, 252, 253, 254, 255, 256, 257, 258, 259, 260, 261, 262, 263, 264, 265, 266, 267, 268, 269, 270, 271, 272, 273, 274, 275, 276, 277, 278, 279, 280, 281, 282, 283, 284, 285, 286, 287, 288, 289, 290, 291, 292, 293, 294, 295, 296, 297, 298, 299, 300, 301, 302, 303, 304, 305, 306, 307, 308, 309, 310, 311, 312, 313, 314, 315, 316, 317, 318, 319, 320, 321, 322, 323, 324, 325, 326, 327, 328, 329, 330, 331, 332, 333, 334, 335, 336, 337, 338, 339, 340, 341, 342, 343, 344, 345, 346, 347, 348, 349, 350, 351, 352, 353, 354, 355, 356, 357, 358, 359, 360, 361, 362, 363, 364, 365, 366, 367, 368, 369, 370, 371, 372, 373, 374, 375, 376, 377, 378, 379, 380, 381, 382, 383, 384, 385, 386, 387, 388, 389, 390, 391, 392, 393, 394, 395, 396, 397, 398, 399, 400, 401, 402, 403, 404, 405, 406, 407, 408, 409, 410, 411, 412, 413, 414, 415, 416, 417, 418, 419, 420, 421, 422, 423, 424, 425, 426, 427, 428, 429, 430, 431, 432, 433, 434, 435, 436, 437, 438, 439, 440, 441, 442, 443, 444, 445, 446, 447, 448, 449, 450, 451, 452, 453, 454, 455, 456, 457, 458, 459, 460, 461, 462, 463, 464, 465, 466, 467, 468, 469, 470, 471, 472, 473, 474, 475, 476, 477, 478, 479, 480, 481, 482, 483, 484, 485, 486, 487, 488, 489, 490, 491, 492, 493, 494, 495, 496, 497, 498, 499, 500, 501, 502, 503, 504, 505, 506, 507, 508, 509, 510, 511, 512, 513, 514, 515, 516, 517, 518, 519, 520, 521, 522, 523, 524, 525, 526, 527, 528, 529, 530, 531, 532, 533, 534, 535, 536, 537, 538, 539, 540, 541, 542, 543, 544, 545, 546, 547, 548, 549, 550, 551, 552, 553, 554, 555, 556, 557, 558, 559, 560, 561, 562, 563, 564, 565, 566, 567, 568, 569, 570, 571, 572, 573, 574, 575, 576, 577, 578, 579, 580, 581, 582, 583, 584, 585, 586, 587, 588, 589, 590, 591, 592, 593, 594, 595, 596, 597, 598, 599, 600, 601, 602, 603, 604, 605, 606, 607, 608, 609, 610, 611, 612, 613, 614, 615, 616, 617, 618, 619, 620, 621, 622, 623, 624, 625, 626, 627, 628, 629, 630, 631, 632, 633, 634, 635, 636, 637, 638, 639, 640, 641, 642, 643, 644, 645, 646, 647, 648, 649, 650, 651, 652, 653, 654, 655, 656, 657, 658, 659, 660, 661, 662, 663, 664, 665, 666, 667, 668, 669, 670, 671, 672, 673, 674, 675, 676, 677, 678, 679, 680, 681, 682, 683, 684, 685, 686, 687, 688, 689, 690, 691, 692, 693, 694, 695, 696, 697, 698, 699, 700, 701, 702, 703, 704, 705, 706, 707, 708, 709, 710, 711, 712, 713, 714, 715, 716, 717, 718, 719, 720, 721, 722, 723, 724, 725, 726, 727, 728, 729, 730, 731, 732, 733, 734, 735, 736, 737, 738, 739, 740, 741, 742, 743, 744, 745, 746, 747, 748, 749, 750, 751, 752, 753, 754, 755, 756, 757, 758, 759, 760, 761, 762, 763, 764, 765, 766, 767, 768, 769, 770, 771, 772, 773, 774, 775, 776, 777, 778, 779, 780, 781, 782, 783, 784, 785, 786, 787, 788, 789, 790, 791, 792, 793, 794, 795, 796, 797, 798, 799, 800, 801, 802, 803, 804, 805, 806, 807, 808, 809, 810, 811, 812, 813, 814, 815, 816, 817, 818, 819, 820, 821, 822, 823, 824, 825, 826, 827, 828, 829, 830, 831, 832, 833, 834, 835, 836, 837, 838, 839, 840, 841, 842, 843, 844, 845, 846, 847, 848, 849, 850, 851, 852, 853, 854, 855, 856, 857, 858, 859, 860, 861, 862, 863, 864, 865, 866, 867, 868, 869, 870, 871, 872, 873, 874, 875, 876, 877, 878, 879, 880, 881, 882, 883, 884, 885, 886, 887, 888, 889, 890, 891, 892, 893, 894, 895, 896, 897, 898, 899, 900, 901, 902, 903, 904, 905, 906, 907, 908, 909, 910, 911, 912, 913, 914, 915, 916, 917, 918, 919, 920, 921, 922, 923, 924, 925, 926, 927, 928, 929, 930, 931, 932, 933, 934, 935, 936, 937, 938, 939, 940, 941, 942, 943, 944, 945, 946, 947, 948, 949, 950, 951, 952, 953, 954, 955, 956, 957, 958, 959, 960, 961, 962, 963, 964, 965, 966, 967, 968, 969, 970, 971, 972, 973, 974, 975, 976, 977, 978, 979, 980, 981, 982, 983, 984, 985, 986, 987, 988, 989, 990, 991, 992, 993, 994, 995, 996, 997, 998, 999, 1000.

Urban Plans:
Urban plan for Zastupar, Draft Plan.

Key Scientific results

Aljović, M., Vukobratović, B., Šušter, P. (2008) Primenjena GIS u prostornom planiranju i urbanističkom projektovanju. Beograd: Grafički Zavod Beograd.
Aljović, M., Vukobratović, B., Šušter, P. (2009) Primenjena GIS u prostornom planiranju i urbanističkom projektovanju. Beograd: Grafički Zavod Beograd.
Aljović, M., Vukobratović, B., Šušter, P. (2010) Primenjena GIS u prostornom planiranju i urbanističkom projektovanju. Beograd: Grafički Zavod Beograd.
Aljović, M., Vukobratović, B., Šušter, P. (2011) Primenjena GIS u prostornom planiranju i urbanističkom projektovanju. Beograd: Grafički Zavod Beograd.
Aljović, M., Vukobratović, B., Šušter, P. (2012) Primenjena GIS u prostornom planiranju i urbanističkom projektovanju. Beograd: Grafički Zavod Beograd.
Aljović, M., Vukobratović, B., Šušter, P. (2013) Primenjena GIS u prostornom planiranju i urbanističkom projektovanju. Beograd: Grafički Zavod Beograd.
Aljović, M., Vukobratović, B., Šušter, P. (2014) Primenjena GIS u prostornom planiranju i urbanističkom projektovanju. Beograd: Grafički Zavod Beograd.
Aljović, M., Vukobratović, B., Šušter, P. (2015) Primenjena GIS u prostornom planiranju i urbanističkom projektovanju. Beograd: Grafički Zavod Beograd.
Aljović, M., Vukobratović, B., Šušter, P. (2016) Primenjena GIS u prostornom planiranju i urbanističkom projektovanju. Beograd: Grafički Zavod Beograd.
Aljović, M., Vukobratović, B., Šušter, P. (2017) Primenjena GIS u prostornom planiranju i urbanističkom projektovanju. Beograd: Grafički Zavod Beograd.
Aljović, M., Vukobratović, B., Šušter, P. (2018) Primenjena GIS u prostornom planiranju i urbanističkom projektovanju. Beograd: Grafički Zavod Beograd.
Aljović, M., Vukobratović, B., Šušter, P. (2019) Primenjena GIS u prostornom planiranju i urbanističkom projektovanju. Beograd: Grafički Zavod Beograd.
Aljović, M., Vukobratović, B., Šušter, P. (2020) Primenjena GIS u prostornom planiranju i urbanističkom projektovanju. Beograd: Grafički Zavod Beograd.

заштићени објекти, чланство у академијама, награде и признања и изложбе

преглед заштићених објеката и архитектонско-урбанистичких целина

заштићени објекти и архитектонско урбанистичке целине

према Закону о културним добрима уживају заштиту као:

- а. Споменик културе **Народна библиотека Србије** у Београду
- б. Просторна културно-историјска целина **Стамбено насеље Церак - Виногради (Церак 1 и Церак 2)** у Београду
- в. Културно добро од изузетног значаја **Спомен-кућа битке на Сутјесци - Тјентиште**, као део Спомен-комплекса Тјентиште
- г. Добро које ужива претходну заштиту **Стамбено насеље „Цвећара“** у Улици Аугуста Цесарца у Београду (целина с историјским или архитектонским вредностима „Топчидерско брдо и Дедиње“)
- д. Добро које ужива претходну заштиту **Блок 30 на Новом Београду** (целина с историјским или архитектонским вредностима „Централна зона Новог Београда“)
- ђ. Културно добро које ужива претходну заштиту **Стамбено пословни објекат** у Булевару Ослобођења бр. 63-67а у Новом Саду
- е. Културно добро које ужива претходну заштиту **Металс банка** у Улици Стражиловска бр. 2 у Новом Саду

модерна архитектура у режиму урбанистичке заштите

према ГП Београда 2021. (2003) и ГУП Београда (2016) у режиму потпуне заштите

вредне урбанистичко архитектонске целине епохе модерне

- а. **Насеље Церак - Виногради**
- б. **Стамбено насеље „Цвећара“** у ул. Аугуста Цесарца
- в. **Стамбени блок на углу улица Милана Ракића и Булеvara краља Александра**

вредни објекти епохе модерне (касна модерна)

- а. **Зграда правосудних органа**, Слободана Пенезића Крцуна
- б. **Филозофски факултет**, Чика Љубина
- в. **Саобраћајни факултет**, Војводе Степе

Чланство у академијама

Чланство у Српској академији наука и уметности - САНУ

- проф. Иван Антић, дипл.инж.арх.
проф. Никола Добровић, дипл.инж.арх.
проф. Бранислав Којић, дипл.инж.арх.
проф. др Ђорђе Злоковић, дипл.инж.арх. и дипл.инж.грађ.
проф. Александар Дероко, дипл.инж.арх.
проф. Милан Лојаница, дипл.инж.арх.

Чланство у струковним академијама

Академија инжењерских наука Србије-АИНС

- проф. Светислав Личина, дипл.инж.арх.
проф. Милан Лојаница, дипл.инж.арх.
др Игор Марић, дипл.инж.арх.
проф. Дарко Марушић, дипл.инж.арх.
др Мила Пуцар, дипл.инж.арх.
проф. др Борислав Стојков, дипл.инж.арх.
проф. др Добривоје Тошковић, дипл.инж.арх.
др Михаило Чанак, дипл.инж.арх.

Академија архитектуре Србије - ААС

- проф. Иван Антић, дипл.инж.арх.
Бранко Бојовић, дипл.инж.арх.
проф. Предраг Цагић, дипл.инж.арх.
др Михаило Чанак, дипл.инж.арх.
проф. Светислав Личина, дипл.инж.арх.
проф. Милан Лојаница, дипл.инж.арх.
проф. Дарко Марушић, дипл.инж.арх.
Миленија Марушић, дипл.инж.арх.
проф. Урош Мартиновић, дипл.инж.арх.
проф. Зоран Петровић, дипл.инж.арх.

Награде и признања

- Награде за архитектонско урбанистичка остварења
1971. **Народна библиотека Србије**
аутор: И. Куртовић
(1) *Октобарска награда града Београда*, 1971.
1975. **Филозофски факултет** у Београду
аутор: С. Личина
(2) *Републичка награда листа „Борба“*, 1975.
1979. **Саобраћајни факултет** у Београду
аутор: Д. Настић
(3) *Октобарска награда града Београда*, 1979.
1981. **Стамбено насеље Церак - Виногради** у Београду
аутори: Д. Марушић, М. Марушић и Н. Боровница
(4) *Октобарска награда града Београда*, 1981.
1982. **Градски трг у Ваљеву**
аутори: М. Лојаница, П. Цагић, Б. Јовановић, Р. Марић, М. Божанић и Б. Крковић
(5) *Октобарска награда града Београда*, 1982.
1984. **Реконструкција градског ткива Кикинде**
аутори: П. Цагић и Б. Јовановић
(6) *Савезна награда листа „Борба“* 1984.
1993. **Стамбена групација „Цвећара“** у Београду
аутори: Д. Марушић, М. Марушић и Ж. Гашпаровић
(7) *Савезна награда листа „Борба“* 1993.
1998. **Стамбено пословни објекат** у Булевару ослобођења у Новом Саду
аутори: Д. Марушић и М. Марушић
(8) *Савезна награда листа „Борба“* 1998.
(9) *Специјално признање ДАНС-а за посебан допринос архитектонском стваралаштву*, 1999.
2000. **Стамбено пословни објекат** у Булевару краља Александра у Београду
аутори: Д. Марушић и М. Марушић
(10) *Годишња награда Савеза архитеката Србије за најуспешније архитектонско дело*, 2000.
2003. **Бензинска станица са кафеом** у насељу Н. Миријево у Београду
аутори: Д. Марушић и М. Марушић
(11) *Посебно признање XXV Салона архитектуре у Београду*, 2003.
2008. **Управно - пословни објекат Металс банке** у Новом Саду
аутори: Д. Марушић и М. Марушић
(12) *Специјално признање ДАНС-а за посебан допринос архитектонском стваралаштву*, 1999.
(13) *Признање XXX Салона архитектуре у Београду*, 2008.
(14) *Награда „Александар Шалетић“ за ентеријер (40. Мајска изложба)*, 2008.
(15) *Награда „Ранко Радовић“ у категорији реализовано архитектонско дело*, 2008.
(16) *Награде Салона ДАНС-а у категорији: реализовано архитектонско дело*, 2008.
(17) *Награде Салона ДАНС-а у категорији: ентеријер*, 2008.
(18) *Годишња награда Инжењерске коморе Србије за изузетно достигнуће у струци*, 2008.
2011. **Комбинована дечја установа „Плава птица“** у Београду
аутори: Д. Марушић и М. Марушић
(19) *Награда града Београда за урбанизам и архитектуру*, 2012.
(20) *Годишња награда Удружења архитеката Србије за најуспешније архитектонско дело за 2011. годину*, 2012.
(21) *Награда 34. Салона архитектуре у Београду у категорији „архитектура“*, 2012.

2013. **Капела на Новом гробљу у Барошевцу** у општини Лазаревац
аутори: И. Марић, Б. Манић и А. Никовић
(22) *Признање 36. Салона архитектуре у Београду, 2014.*
2019. **Хотел „Хилтон“ у Београду**
Аутори: И. Марић, Б. Манић, А. Суцуковић, Б. Забуковец и З. Мрваљевић
(23) *Признање жирија на конкурс Удружења архитеката Србије за годишњу награду „Алексеј Бркић“ за најуспешније реализовано дело из области архитектуре за 2018. годину, 2019.*

- Награде Удружења урбаниста Србије
- а. Награда „Милутин Главички“, за остварене резултате у области стручног рада и за целокупно понашање у складу са моралним кодексом Удружења у претходном годишњем периоду*
Институт за архитектуру и урбанизам Србије, 2018.
- б. Велика награда „Емилијан Јосимовић“, за целокупно животно дело*
др Игор Марић, дипл.инж.арх. 2018
- в. Годишња награда Удружења урбаниста Србије „Никола Добровић“, за остварене стручне резултате у области урбанизма*
др Божидар Манић, дипл.инж.арх. 2019.
- г. Признање 50 истакнутих појединаца*
др Мила Пучар, дипл.инж.арх. 2005.

Велика награда Савеза/Удружења архитеката Србије

за изузетан стваралачки и прегалачки допринос у струци - преименована 2009. год. у награду за животно дело

проф. Бранислав Којић, дипл.инж.арх.	1982.
Милорад Мацура, дипл.инж.арх.	1982.
проф. Урош Мартиновић, дипл.инж.арх.	1983.
проф. Станко Мандић, дипл.инж.арх.	1983.
проф. Светислав Личина, дипл.инж.арх.	1983.
проф. Милан Лојаница, дипл.инж.арх.	1986.
проф. др Милош Перовић, дипл.инж.арх.	1986.
Александар Ђокић, дипл.инж.арх.	1986.
проф. Предраг Цагић, дипл.инж.арх.	1988.
проф. Александар Кековић, дипл.инж.арх.	1989.
проф. Дарко Марушић, дипл.инж.арх.	1993.
Миленија Марушић, дипл.инж.арх.	1993.
др Михајло Чанак, дипл.инж.арх.	2005.
проф. Божидар Петровић, дипл.инж.арх.	2006.
проф. Дејан Настић, дипл.инж.арх.	2007.
проф. Бранислав Миленковић, дипл.инж.арх.	2012.
проф. др Добривоје Тошковић, дипл.инж.арх.	2016.

Годишња награда Инжењерске коморе Србије

- а. за животно дело*
академик проф. др Ђорђе Злоковић, дипл.инж.арх. и дипл.инж.грађ.	2008.
проф. Божидар Петровић, дипл.инж.арх.	2012.
академик проф. Милан Лојаница, дипл.инж.арх.	2015.
др Добривоје Тошковић, дипл.инж.арх.	2016.
- б. за изузетно достигнуће у струци*
Миленија Марушић, дипл.инж.арх.	2008.
проф. Дарко Марушић, дипл.инж.арх.	2008.
др Игор Марић, дипл.инж.арх.	2010.
др Саша Милијић, дипл.простор.план.	2010.
- в. за остварење изузетних резултата на почетку стручне каријере*
мр Никола Крунић, дипл.простор.план	2012.
- Награда Удружења ликовних уметника примењених уметности и дизајнера Србије за животно дело
Миленија и Дарко Марушић	2018.
- Награда „Ђорђе Табаковић“, Друштва архитеката Новог Сада за изузетан стваралачки и прегалачки допринос у области архитектуре
Миленија и Дарко Марушић	2018.

Повеље и друга признања

1997. **за допринос развоју и коришћењу соларне енергије** ННИ Винча и Министарство пољопривреде и шумарства РС поводом 20 година „YU SOLAR-a“ у знак признања додељује се *Повеља* др М. Пуцар, д.и.а.
2000. **за изузетна остварења у развоју и афирмацији проналазаштва**, примену иновација и допринос развоју унапређења организације Савез проналазача и аутора техничких унапређења града Београда додељује *Медаљу* М. Пуцар, д.и.а.
2003. **за часопис "Архитектура и урбанизам" бр. 8 / издање ИАУС-а** Друштво архитеката Ниша поводом изложбе „Тријенале архитектуре Ниша 03“ у категорији публикација и публицистика додељује *Признање* др М. Пуцар, д.и.а. и др А. Кековићу, д.и.а.
2015. **поводом јубилеја 60 година Удружења** Удружење урбаниста Србије додељује *Повељу* Институту за архитектуру и урбанизам Србије
2017. **за дугогодишњи рад и допринос у струци** Асоцијација просторних планера Србије додељује *Плакету* др Саши Милијићу, дипл. простор. план.
- Награде и признања Салона урбанизма
- Велика награда*
1997. **научни пројекат „Обнова градова Србије“** издавач: ИАУС уредник: Б. Стојков *Велика награда* б. Салона урбанизма
2012. **др Саша Милијић, дипл. простор. план. и Перица Манојловић, дипл. инж. саоб.** *Велика награда* 21. Салона урбанизма за укупан допринос струци урбанистичког и просторног планирања
2014. **Институт за архитектуру и урбанизам Србије - ИАУС** *Велика награда* 23. Салона урбанизма за вишедеценијско успешно деловање и остваривање високих резултата као водеће институције у области урбанистичког и просторног планирања
2018. **Институт за архитектуру и урбанизам Србије - ИАУС** *Велика награда* 27. Салона урбанизма за целокупну продукцију, сложеност обрађене проблематике, квалитет презентације и интерпретације радова
2019. **Стратегија одрживог урбаног развоја Републике Србије до 2030. године** институције: Министарство грађевинарства, саобраћаја и инфраструктуре Републике Србије уз техничку подршку ГИЗ/АМБЕРО и Института за архитектуру и урбанизам Србије ИАУС аутори: Ђ. Милић, С. Тркуља, З. Радосављевић, М. Максин, С. Зековић, М. Ненковић-Ризнић, Б. Манић, О. Џелебџић, А. Ђукић, И. Јокановић, Ј. Петрић, А. Никовић, Н. Даниловић-Христић, Т. Бајић, Н. Чолић, Б. Бранков, Х. Милер, Р. Чолић, Д. Бабић, Ј. Гаули *Велика награда* 28. Салона урбанизма
- Планови, пројекти, стратегије*
1991. **Огледни регулациони план потеза дуж улице Војводе Степе у Београду** руководилац: др Б. Стојков *Једнакострана награда* 1. Салона урбанизма у категорији урбанистички планови
1992. **Детаљни план дела центра Вуковара** руководилац: И. Марић *III награда* 2. Салона урбанизма у категорији детаљни урбанистички планови

- Просторни план општине Штрпце**
руководилац: М. Бурсаћ
II награда 2. Салона урбанизма у категорији просторни планови
- ГУП насеља Штрпце - Брезовица**
руководилац: П. Арсић
III награда 2. Салона урбанизма у категорији генерални урбанистички планови
1995. **Јагодина - регулациони план центра града**
руководилац: Б. Стојков, стручни тим: Љ. Стефановић Тасић, С. Теофиловић
I награда 4. Салона урбанизма у категорији планови израђени после 1989.
- Приказ регулационих планова из периода 1888 - 1931 Уба, Приштине, Призрена, Косовске Митровице и Доњег Милановца**
приказ: Н. Танкосић
III награда 4. Салона урбанизма у категорији - планови израђени после 1931.
2000. **Стратегија просторне интеграције централне, источне и југоисточне Европе**
институције: ИАУС и Географски факултет
аутор: Б. Стојков
I награда 9. Салона урбанизма у категорији просторни планови
2002. **Просторни план подручја инфраструктурног коридора Е-75, деоница Београд - Ниш**
руководиоци: С. Митровић, С. Милијић и М. Радованац
I награда 11. Салона урбанизма у категорији просторни планови
2003. **Регулациони план дела блока 82 (Технолошки парк) у Вршцу**
руководиоци: М. Пуцар и И. Марић
II награда 12. Салона урбанизма у категорији планови регулације
2005. **Генерални план Врњачке Бање 2005-2021.**
руководилац: И. Марић
II награда 14. Салона урбанизма у категорији генерални планови
- План детаљне регулације централне зоне Вршца**
руководилац: Марић
III награда 14. Салона урбанизма у категорији планови регулациони и детаљни планови
2010. **План детаљне регулације I фазе туристичког ризорта „Јабучко равниште” на Старој планини**
руководиоци: И. Марић и С. Милијић
Признање 19. Салона урбанизма у категорији планови детаљне регулације
2011. **Регионални просторни план Тимочке Крајине**
руководиоци: С. Милијић и Н. Стефановић
I награда 20. Салона урбанизма у категорији регионални планови
- Урбанистички пројекти са идејним архитектонским решењима за простор осам локација у оквиру I фазе туристичког ризорта „Јабучко равниште” на Старој планини**
аутори: И. Марић, Б. Манић, А. Николић, О. Бакић, Т. Бајић, Б. Ковачевић и И. Павловић
I награда 20. Салона урбанизма у категорији урбанистички пројекти и реализације
2012. **Идејна програмска урбанистичко архитектонска студија пренамене комплекса касарне у Белој Цркви**
аутори: И. Марић, Б. Манић, А. Николић, Б. Ковачевић, Т. Бајић, В. Стевановић и Н. Стевановић
II награда 21. Салона урбанизма у категорији истраживања и студије из области урбанизма
- Просторни план подручја посебне намене међународног водног пута Е-80 (паневропски коридор VII)**
институција: ИАУС и Завод за урбанизам Војводине
одговорни планери: С. Милијић и П. Манојловић
I награда 21. Салона урбанизма у категорији просторни планови и планови подручја посебне намене

2013. **План генералне регулације за туристички центар „Голема река” са туристичким пунктом „Мирица”, туристички пункт „Козарница” и сектор алпског скијалишта „Голема река”, општина Књажњевац**
руководиоци: И. Марић и Б. Манић;
координатор С. Милијић
II награда 22. Салона урбанизма у категорији: планови генералне регулације делова насеља
- Регионални просторни план за подручје Колубарског и Мачванског управног округа**
руководиоци: М. Максин, С. Милијић и Н. Крунић
II награда 22. Салона урбанизма у категорији: регионални просторни планови и ППППН
- Просторни план подручја посебне намене транснационалног гасовода „Јужни ток”**
институције: ИАУС и Завод за урбанизам Војводине
одговорни планери: З. Мирјанић и П. Манојловић
II награда 22. Салона урбанизма у категорији регионални просторни планови и ППППН
2014. **Просторни планови подручја посебне намене сливова акумулације „Ђелије”, „Гружа” и „Грлиште”**
руководиоци: С. Милијић, Ј. Петрић, Н. Крунић и М. Ненковић-Ризнић
II награда 23. Салона урбанизма у категорији просторни планови
2015. **Програм имплементације регионалног просторног плана Златиборског и Моравичког управног округа**
Институције: ИАУС, ЈУГИНУС, ЈП Дирекција за урбанизам Крагујевац
руководилац: М. Максин
Признање 24. Салона урбанизма у категорији регионални просторни планови и планови подручја посебне намене
- Измене и допуне плана генералне регулације за туристички центар Дивчибаре**
руководилац: И. Марић, синтеза: И. Марић, О. Бакић и Б. Манић
Признање 24. Салона урбанизма у категорији планови генералне регулације
2017. **План детаљне регулације за секундарни туристички центар Гочманци – у заштитној зони Националног парка Копаоник – са полазиштем гондолске жичаре**
руководиоци: Б. Манић и И. Марић
II награда 26. Салона урбанизма у категорији планови детаљне регулације
- Просторни план подручја посебне намене инфраструктурног коридора ауто-пута Е-80, деоница Ниш–Мердаре**
институције: ИАУС, ЈП Завод за урбанизам Ниш, Институт за путеве АД Београд
руководиоци: Н. Стефановић, О. Бакић
II награда 26. Салона урбанизма у категорији регионални просторни планови и просторни планови подручја посебне намене
2018. **Просторни план подручја посебне намене Предела изузетних одлика „Овчарско-кабларска клисура”**
руководиоци: Н. Крунић, Б. Манић, С. Милијић; у сарадњи са ЈУГИНУС-ом
I награда 27. Салона урбанизма у категорији регионални просторни планови и планови подручја посебне намене
- Просторни план подручја посебне намене слива акумулације „Врутци” и Просторни план подручја посебне намене слива акумулације „Прволек”**
синтезни тим: Н. Крунић, С. Милијић, О. Бакић, Б. Васиљевић, З. Мирјанић, Н. Стефановић
III награда 27. Салона урбанизма у категорији регионални просторни планови и планови подручја посебне намене

- Генерални урбанистички план Бора и План генералне регулације градског насеља Бор**
руководилац: Н. Спасић; синтезни тим: С. Зековић, Д. Дабић, М. Ненковић-Ризнић, В. Јокић, Г. Џунић, Ј. Живановић-Миљковић, Ј. Крунић; у сарадњи са ЈУГИНУС-ом
Признање 27. Салона урбанизма у категорији генерални урбанистички планови и планови генералне регулације
- План детаљне регулације за гондолу Калемегдан-Ушће, градске општине Стари град и Нови Београд**
руководилац: И. Марић; синтезни тим: Т. Бајић, Н. Даниловић Христић, Т. Црнчевић
Признање 27. Салона урбанизма у категорији планови детаљне регулације
- 2019 **Стратегија одрживог урбаног развоја Републике Србије до 2030. године**
институције: Министарство грађевинарства, саобраћаја и инфраструктуре Републике Србије уз техничку подршку ГИЗ/АМБЕРО и Института за архитектуру и урбанизам Србије ИАУС
аутори: Ђ. Милић, С. Тркуља, З. Радосављевић, М. Максин, С. Зековић, М. Ненковић-Ризнић, Б. Манић, О. Целебџић, А. Ђукић, И. Јокановић, Ј. Петрић, А. Никовић, Н. Даниловић-Христић, Т. Бајић, Н. Чолић, Б. Бранков, Х. Милер, Р. Чолић, Д. Бабић и Ј. Гаули
Велика награда 28. Салона урбанизма
- План детаљне регулације „Драгуљ“ у Костолцу**
Н. Даниловић Христић, М. Христов, Т. Црнчевић
Признање 28. Салона урбанизма у категорији планови детаљне регулације
Публикације, студије, истраживања и појединци
1992. **„План и судбина града“**
аутор: Б. Стојков
издавачи: Грађевинска књига и ИАУС
II равноправна награда 2. Салона урбанизма у категорији публицистика
1996. **„Увод у просторно планирање“**
аутор: Д. Тошковић
II награда 5. Салона урбанизма у категорији урбанистичка публицистика
1997. **„Обнова градова Србије“**
уредник: Б. Стојков
издавач: ИАУС
Велика награда 6. Салона урбанизма у категорији урбанистичка публицистика
2000. **„Урбани дизајн - урбанистичка техника и естетика“**
аутор: Д. Тошковић
I награда 9. Салона урбанизма у категорији публикације
2005. **Институт за архитектуру и урбанизам Србије**
Специјално признање 14. Салона урбанизма за запажен репроспективни приказ врло плодног опуса „ИАУС-а“ у протеклих 50 година
2008. **Системи зелених површина у великим градовима – на примерима Берлина и Београда**
аутор: Т. Маричић
II награда 17. Салона урбанизма у категорији публикације
2010. **Часопис „Архитектура и урбанизам“**
уредник: М. Пуцар
II награда 19. Салона урбанизма у категорији публикације
2012. **др Саша Милијић, дипл.простор. план. и Перица Манојловић, дипл. инж.саоб.**
Велика награда 21. Салона урбанизма за укупан допринос струци урбанистичког и просторног планирања
2014. **Студија о резеднцијалним преференцијама становништва Калуђерице - приградског подручја Београда,**
аутори: Ј. Петрић и Т. Бајић
III награда 23. Салона урбанизма у категорији истраживања и студије из области урбанизма
2016. **ИАУС у водећем европском пројекту TURAS (EU FP7) – допринос истраживању урбаног раста и неконтролисаног урбаног ширења**
аутори: М. Вујшевић, С. Зековић, Ј. Петрић, Н. Крунић, Т. Маричић, Т. Бајић
Признање 25. Салона урбанизма у категорији истраживања и студије из области просторног и урбанистичког планирања

2017. **Институционално партнерство ИАУС и CODEV EPFL у научном пројекту SPUDS - Подршка процесу урбаног развоја у Србији**

институције: ИАУС и CODEV EPFL, Lausanne

аутори: Т. Маричић, Ј-С Volay, С. Зековић, М. Вујошевић, М. Цветиновић, Б. Манић, Т. Бајић, Ј. Живановић-Миљковић и А. Kern

II награда 26. Салона урбанизма у категорији истраживања и студије из области просторног и урбанистичког планирања

Научни рад „Туристичка валоризација средњовековних тврђава на Дунаву“

институције: град Ниш, Универзитет у Нишу- Грађевинско-архитектонски факултет, ИАУС

аутори: Н. Лечић, П. Митковић, Б. Манић

Признање 26. Салона урбанизма у категорији истраживања и студије из области просторног и урбанистичког планирања

2018. **Примена технологије виртуелне реалности (VR) у процесу архитектонског пројектовања и урбаног планирања – сарадња ИАУС-а (Београд) и ФТН-а (Нови Сад)**

институције: ИАУС и Факултет техничких наука Универзитета у Новом Саду
аутори: И. Марић, М. Христов, М. Вучковић, Т. Бајић, К. Мајхеншек, Б. Марић, П. Шиђанин, Ј. Плавшић

I награда 27. Салона урбанизма у категорији дигиталне технике, дизајн и продукција у урбанизму; медијска презентација урбанизма и архитектуре

2019. **Алати за мултикритеријумску евалуацију (NoAW H2020 Project)**

аутори: Б. Јосимовић, М. Ненковић-Ризнић, Н. Крунић, А. Гајић, С. Милијић, Ј. Петрић, А. Ekman Nilsson, С. Прибановић

III награда 28. Салона урбанизма у категорији истраживања, студије и пројекти из области просторног и урбанистичког планирања

Изложбе на којима су излагане реализације, пројекти, планови и публикације Института

Изложбе изабраних радова поводом јубилеја

1995. **„40 година Института“**
Архитектонски факултет, Београд

2004. **„50 година Института“**
Архитектонски факултет, Београд
Галерија Друштва архитеката Ниша
Галерија Народног музеја Ваљева

2009. **„55 година Института“**
Архитектонски факултет, Београд

2014. **„60 година Института“**
Архитектонски факултет, Београд
Галерија Друштва архитеката Ниша

2015. **„Архитектура и простор“**
Галерија РТС, Београд

2019. **„65 година Института“**
Архитектонски факултет, Београд

Излагања у иностранству

1982. **Волгоград**
„Архитектура Србије- осма деценија“

1991. **Софија**
Светски тријенале архитектуре

1991. **Милано**
Pallazzo del arte
Међународни салон архитектуре -36
истакнутих српских архитеката

1994. **Москва**
Изложба новије српске архитектуре

1995. **Токио**
EXPO 1995
1997. **Лајпциг**
„Форум“ архитектуре земаља централне и источне Европе
1999. **Пекинг**
XX конгрес Међународне уније архитеката (УИА)
2002. **Карара**
Сајам камена
2002. **Берлин**
XXI конгрес Међународне уније архитеката, УИА, 2002.
2014. **Венеција**
14. Бијенале светске архитектуре, Венеција 2014.
2016. **Љубљана**
Mestna hiša
„Zelena infrastruktura: novi izzivi načrtovanja mestne krajine“
2018. **Њујорк**
MoMA
„Toward a Concrete Utopia: Architecture in Yugoslavia, 1948–1980.“
- Излагања у земљи
1975. **Београд**
Југословенски грађевински центар
„Стан 1975.“
1975. **Београд**
Галерија СКЦ
„Стамбена архитектура Београда“
1975. **Београд**
Југословенски грађевински центар
„Стан 1975.“
- 1981-2014. **Београд**
Музеј примењене уметности
Салони архитектуре од 7. до 36.
1983. **Београд**
Музеј примењене уметности
„Архитектура Србије- осма деценија“
- Београд**
Музеј примењене уметности
„Групни портрет - нова београдска архитектура“
1985. **Београд**
Галерија Сингидунум
Светозарево
Аранђеловац
Младеновац
Групна изложба чланова УЛУПУДС-а
1988. **Загреб**
Загребачки салон архитектуре
1988. **Београд**
Хала 2 Београдског сајма
Други београдски тријанале светске архитектуре
1990. **Сарајево**
Олимпијски музеј
Самостална изложба радова Борислава Стојкова
1990. **Београд**
Музеј примењене уметности, 1990.
Самостална изложба радова Борислава Стојкова
1991. **Београд**
Галерија УЛУС-а
Уметност града – „Вождов трг“ у Београду
- Београд**
Архитектонски факултет
Трећи тријанале светске архитектуре

- 1991-2019. **Ниш, Крагујевац, Шабац, Лесковац, Београд, Сремска Митровица, Рума**
Салони урбанизма од 7. до 28.
1993. **Београд**
Галерија листа „Борба”
Борбина награда за архитектуру
1994. **Београд,**
Савез архитеката Србије, Архитектонски факултет,
Самостална изложба М.и Д.Марушић поводом доделе Велике награде САС-а
- Београд**
Галерија „Андрићев венац”
Изложба „Континуитет- врхунска дела српске архитектуре XX века»
1995. **Нови Сад**
Галерија Матице српске
Изложба поводом манифестације „Дани архитектуре Новог Сада”
- Београд**
Музеј примењене уметности
„Традиција и савремено српско црквено градитељство”
1996. **Подгорица**
ЦАНУ
„Енеко центар” - Будва
1997. **Београд**
Павиљон „Цвијета Зузорић”
Пети београдски тријанале светске архитектуре – „Буђење светлости”
1999. **Нови Сад**
Галерија СПЕНС-а,
Салон архитектуре - Дани архитектуре ‘99.
- Београд**
Галерија листа „Борба”
Борбина награда за архитектуру
2000. **Београд,**
Павиљон „Цвијета Зузорић”,
Шести београдски тријанале светске архитектуре
2001. **Београд,**
Савез архитеката Србије
Поводом доделе Годишње награде САС-а
2003. **Београд**
Музеј „25 мај”
Мајски салон УЛУПУДС-а
2004. **Београд**
Галерија Сингидунум,
Архитектура Београда 2000-2004
- Подгорица**
Арт галерија
Енергетска ефикасност објеката
2007. **Београд**
Музеј примењене уметности
Паралеле и контрасти - српска архитектура 1980- 2005.
2008. **Београд**
Музеј примењене уметности,
10 мајска изложба УЛУПУДС-а
- Нови Сад**
Дворана СПЕНС-а
Салон ДАНС
- 2009-2016. **Београд**
Културни центар,
IV- XI Београдска интернационална недеља архитектуре - БИНА
2010. **Београд**
Галерија РК „Београд»
Портрети архитеката - ретроспектива чланова Архитектонске секције УЛУПУДС-а 1953- 2010

2013. **Крагујевац**
Шумадија сајам
4- STONE-EXPO
- Ниш**
Галерија ДАН
Самостална изложба архитектуре-
М. и Д. Марушић
2014. **Врање**
Галерија Народног музеја
Самостална изложба архитектуре-
М. и Д. Марушић
- Београд**
Галерија „Озон“
Самостална изложба архитектуре-
М. и Д. Марушић
- Зрењанин**
Савремена галерија
самостална изложба архитектуре –
Миленија и Дарко Марушић
- Ниш**
Галерија ДАН
Гостујућа изложба одабраних радова са 36. Салона архитектуре, на 15. Данима архитектуре Ниша
2015. **Београд**
Уметнички центар Универзитетске библиотеке „Светозар Марковић“
„Камен у архитектури и уметности“
2015. **Београд**
Галерија РТС
„Архитектура и простор“ - у оквиру X Београдске интернационалне недеље архитектуре (БИНА)
2015. **Ниш**
Галерија ДАН
Изложба „60 година ИАУС-а“ - у оквиру 16. Дана архитектуре Ниша
- Ниш**
Галерија ДАН
Становање/Housing 15- међународна изложба савременог становања
- Београд**
Галерија науке и технике САНУ
6. Салон пејзажне архитектуре
2016. **Београд**
Галерија РТС
Становање/Housing 15- међународна изложба савременог становања, у оквиру XI Београдске интернационалне недеље архитектуре (БИНА)
2017. **Београд**
Галерија науке и технике САНУ
7. Салон пејзажне архитектуре
- Ваљево**
Галерија Народног музеја Ваљево
самостална изложба архитектуре –
Миленија и Дарко Марушић
2018. **Нови Сад**
Музеј савремене уметности Војводине
самостална изложба архитектуре –
Миленија и Дарко Марушић
- Нови Сад**
СПЕНС
самостална изложба архитектуре М. и Д. Марушића поводом доделе награде „Ђорђе Табаковић“
- Требиње**
Галерија Културног центра
Планерска умрежавања 3.
2019. **Београд**
Задужбина Илије Коларца
награда Ранко Радовић

п о с л о в н и п а р т н е р и и с а р а д н и ц и И н с т и т у т а

Универзитети

Универзитет у Београду
- Архитектонски факултет
- Географски факултет
- Грађевински факултет
- Економски факултет
- Рударско-геолошки факултет
- Шумарски факултет

Универзитет у Нишу
- Грађевинско-архитектонски факултет

Универзитет у Новом Саду
- Факултет техничких наука

Универзитет у Приштини са привременим
седиштем у Косовској Митровици
- Факултет техничких наука

Универзитет Сингидунум

Научни и истраживачко-развојни институти

Географски институт „Јован Цвијић“ САНУ
Институт за водопривреду „Јарослав Черни“
Институт за испитивање материјала ИМС
Институт техничких наука САНУ

Инострани институти и универзитети

Centre Coopération & Développement (CODEV),
École polytechnique fédérale de Lausanne (EPFL), Ло-
зана, Швајцарска
Glasgow Caledonian University, Глазгов, Шкотска
Leibniz-Institut für Ökologische Raumentwicklung
(IÖR), Дрезден, Немачка
Varna Free University “Chernorizets Hrabar”, Варна,
Бугарска

Министарства

Министарство просвете, науке и технолошког
развијања

Министарство грађевинарства, саобраћаја и
инфраструктуре

Министарство заштите животне средине

Министарство одбране

Министарство рударства и енергетике

Републичке институције и јавна предузећа

АД „Електро mreжа Србије“

ЈП „Електропривреда Србије“

Рударски басен „Колубара“, Лазаревац

Термоелектране и копови „Костолац“

Завод за заштиту природе Србије

Завод за заштиту споменика културе
града Београда

Покрајински завод за заштиту
споменика културе, Петроварадин

Предузеће за развој, урбанизам
и изградњу општине Књажевац

Републичка дирекција за воде

Републички геодетски завод

Републички завод за заштиту
споменика културе

ЈП „Скијалишта Србије“

ЈВП „Србија воде“

ЈП „Србијагас“

ЈП „Србијашуме“

ЈП „Стара планина“

Компаније

НИС а.д. Нови Сад
Нерако d.o.o. Beograd-Vračar
Rakita exploration d.o.o. Bor
Rio Sava Exploration d.o.o. Beograd
Serbia Zijin Bor Copper d.o.o. Bor
Silver-Kop development d.o.o. Beograd

Градови и општине

Аранђеловац
Бар
Бела Црква
Бор
Брус
Будва
Ваљево
Врњачка Бања
Вршац
Књажевац
Лазаревац
Обреновац
Пожаревац
Прибој
Пријепоље
Рашка
Уб
Ужице
Чајетина

Урбанистички заводи и јавна предузећа

ЈП Завод за урбанизам Војводине
ЈП Завод за урбанизам Ниш
ЈП „Урбанизам“ Крагујевац
ЈУП Урбанистички завод Београда

Предузећа

Архиплан д.о.о. Аранђеловац
Бео потез д.о.о. Београд
Институт за путеве АД, Београд
ЈУГИНУС Југословенски институт за урбанизам
и становање д.о.о. Београд
Саобраћајни институт ЦИП д.о.о. Београд
Центар за планирање урбаног развоја ЦЕП
д.о.о. Београд
GDi Solutions d.o.o. Beograd
GeoGIS Konsultanti d.o.o. Beograd

Струковна удружења

Асоцијација просторних планера Србије- АППС
Академија инжењерских наука Србије- АИНС
Друштво архитеката Београда- ДАБ
Заједница института Србије- ЗИС
Инжењерска комора Србије- ИКС
Савез инжењера и техничара Србије- СИТС
Удружење архитеката Србије- УАС
Удружење „Изградња“
Удружење ликовних уметника примењених
уметности и дизајнера Србије- УЛУПУДС
Удружење пејзажних архитеката- УПАС
Удружење урбаниста Србије- УУС

Дугогодишњи спољни сарадници у областима
науке, струке и публицистике

проф. др Александар Ђукић
проф. др Александра Ђукић
проф. др Александар Јововић
проф. др Александар Кековић
Божидар Васиљевић
проф. др Борис Радић
проф. др Бранислав Бајат
проф. др Бранислав Ђорђевић
проф. др Бранка Димитријевић
др Вероника Вујошевић
др Владимир Деполо
проф. др Владимир Миленковић
проф. др Дарко Реба
проф. др Дејан Филиповић
проф. др Дејан Ђорђевић
Душан Марковић
Душан Радовановић
др Дијана Милашиновић Марић
проф. мр Драгана Базик
проф. др Драгутин Протић
проф. др Драгутин Тошић
проф. др Душан Вуксановић
проф. др Ева Ваништа Лазаревић
проф. др Зоран Николић

проф. др Зорица Недовић Будић
Ивана Марковић
проф. др Јован Деспотовић
проф. др Ксенија Лаловић
проф. др Марија Маруна
проф. др Марина Илић
проф. др Милан Килибарда
проф. др Милан Медаревић
проф. др Миленко Станковић
проф. др Милица Бајић Брковић
проф. др Милица Јовановић Поповић
Миломир Миљковић
Милорад Обрадовић
проф. др Милорад Филиповић
доц. др Мирјана Деветаковић
проф. др Мирољуб Хаџић
проф. др Нада Лазаревић Бајец
проф. др Ненад Ђајић
проф. др Невена Васиљевић
Радован Јовановић
Ратко Миџић
проф. др Ратко Ристић
Светозар Теофиловић
проф. др Славко Гајин

списак тренутно запослених у ИАУС-у, чланова Управног одбора и Научног већа

Запослени у Институту

др Саша Милијић, дипл.простор.план.	научни саветник, директор
др Божидар Манић, дипл.инж.арх.	научни сарадник, помоћник директора
Александра Гајић, маст.простор.план.	истраживач-сарадник
др Ана Никовић, дипл.инж.арх.	виши научни сарадник
Борјан Бранков, маст.инж.арх.	истраживач-сарадник
др Бошко Јосимовић, дипл.простор.план.	научни саветник
Бранислав Котрањац, дипл.грађ.техн.	пројектант техничар
Бранислава Симић, дипл.инж.арх.	истраживач-сарадник
мр Весна Јокић, дипл.прост.план.	стручни саветник
Гордана Вукшић	референт за радне односе и админ. послове
мр Зоран Мирјанић, дипл.простор.план.	стручни саветник
мр Јасмина Крунић, дипл.простор.план.	виши стручни сарадник
др Јасна Петрић, дипл.простор.план.	виши научни сарадник
Јелена Басарић, маст.простор.план.	истраживач-сарадник
др Јелена Живановић Миљковић, дипл.простор.план.	научни сарадник
Катарина Мајхеншек, дипл.инж.арх.	стручни сарадник
Љубиша Безбрадица, маст.инж.шум.	истраживач приправник
Маја Христов, дипл.инж.арх.	стручни сарадник
проф. др Марија Максин, дипл.инж.арх.	научни саветник
др Маријана Пантић, дипл.простор.план.	научни сарадник
др Марина Ненковић-Ризнић, дипл.простор.план.	виши научни сарадник
Милена Милинковић, дипл.библ.информ, маст.проф.јез. и књиж.	истраживач-сарадник
Мирјана Ненић, дипл.екон.	шеф рачуноводства
Мирослав Антанасијевић, дипл.простор.план.	стручни саветник
др Наташа Даниловић Христић, дипл.инж.арх.	научни сарадник
др Наташа Чолић, инж.арх, маст.урбан.	научни сарадник
др Небојша Стефановић, дипл.простор.план.	научни сарадник
др Никола Крунић, дипл.простор.план.	виши научни сарадник
Олгица Бакић, дипл.простор.план.	стручни саветник
др Омиљена Џелебџић, дипл.простор.план.	научни сарадник
др Сања Симоновић Алфировић, дипл.инж.арх.	научни сарадник
др Славка Зековић, дипл.простор.план.	научни саветник
Слађана Недељковић, хем.техн.	сарадник за техничку обраду
Слађана Раденовић	помоћни радник
Срђан Милосављевић	курир
др Тамара Маричић, дипл.простор.план.	научни сарадник
др Тања Бајић, маст.инж.арх.	научни сарадник
др Тијана Црнчевић, дипл.инж.пејз.арх.	виши научни сарадник

Чланови Управног одбора

доц. др Данило Фурунџић, дипл.инж.арх., председник

др Никола Крунић, дипл.простор.план.,
виши научни сарадник, заменик председника

проф. др Владан Ђокић, дипл.инж.арх.

проф. др Марија Максин, дипл.инж.арх., научни саветник

проф. мр Милан Вујовић, дипл.инж.арх.

др Бошко Јосимовић, дипл.простор.план., научни саветник

доц. др Ивана Ракоњац, дипл.инж.арх.

Чланови Научног већа

проф. др Марија Максин, научни саветник,
председник Научног већа

др Јасна Петрић, виши научни сарадник,
заменик председника Научног већа

др Славка Зековић, научни саветник

др Саша Милијић, научни саветник

др Бошко Јосимовић, научни саветник

др Тијана Црнчевић, виши научни сарадник

др Марина Ненковић-Ризнић, виши научни сарадник

др Никола Крунић, виши научни сарадник

др Ана Никовић, виши научни сарадник

др Омиљена Џелебџић, научни сарадник

др Божидар Манић, научни сарадник

др Тамара Маричић, научни сарадник

др Сања Симоновић Алфиревић, научни сарадник

др Небојша Стефановић, научни сарадник

др Јелена Живановић Миљковић, научни сарадник

др Наташа Даниловић Христић, научни сарадник

др Тања Бајић, научни сарадник

др Маријана Пантић, научни сарадник

др Наташа Чолић, научни сарадник

Колектив Института 2019. године

SITY OF BELGRADE

FACULTY OF
ARCHITECTURE

FACULTY OF
CIVIL ENGINEERING

SCHOOL OF
ELECTRICAL ENGINEERING

73

СПИСАК СВИХ ЗАПОСЛЕНИХ ОД ОСНИВАЊА ДО ДАНАС

Име и презиме	Школска спрема	Датум запослења	Датум престанка службе
Дивна Недић-Зрнић	дипл.инж.арх.	17.10.1959.	05.12.1988.
Боривоје Марјановић	гимназија	08.03.1962.	29.02.1968.
Милорад Мацура	дипл.инж.арх.	15.03.1962.	31.08.1977.
Добрила Шијаков	економ. техничар	01.09.1962.	11.09.1983.
Радмила Одовић-Мирковић	дипл. филолог	15.11.1962.	30.06.1963.
		20.05.1964.	03.06.1986.
Даница Несторовић	екон.техн.	03.06.1986.	19.02.1965.
Богдан Стојков	дипл.инж.арх.	01.01.1964.	01.09.1972.
Ранко Радовић	дипл.инж.арх.	01.09.1963.	30.11.1966.
Љиљана Пекић	дип.инж.арх.	01.02.1964.	31.05.1970.
Зоран Маневић	дипл.инж.арх.	01.10.1963.	30.09.1964.
		01.10.1965.	30.09.1966.
		01.03.1968.	31.12.1969.
		15.12.1993.	31.12.2001.
Милош Перовић	дипл.инж.арх.	01.07.1963.	01.10.1964.
Недељко Боровница	дипл.инж.арх.	01.09.1963.	31.12.2001.
Душанка Пујдеринска	дипл.инж.арх.	01.10.1963.	18.03.1964.
Милан Лојаница	дипл.инж.арх.	01.11.1963.	04.12.1967.
Енох Дробник	дипл.инж.арх.	01.12.1963.	28.02.1964.
Блажо Мијушковић	дипл.инж.арх.	15.04.1964.	01.03.1965.
Андреја Марић	дипл.инж.арх.	01.02.1964.	15.07.1964.
		05.10.1964.	30.09.1966.
		25.09.1967.	09.09.1981.
		31.03.1983.	15.09.1985.
Надежда (Ђукић) Пејовић	дипл.инж.арх.	01.02.1964.	30.06.1997.
Александар Оцокољић	дипл.инж.арх.	01.03.1964.	15.07.1970.
Александар Кековић	дипл.инж.арх.	01.10.1964.	15.12.1964.
Божидар Хајдин	дипл.инж.арх.	01.01.1965.	16.10.1968.
Невена Далеоре	дипл.инж.арх.	01.01.1965.	30.04.1967.
Стојан Калик	дипл.инж.арх.	15.01.1965.	01.08.1969.
Борислав Стојков	дипл.инж.арх.	04.01.1965.	20.03.1965.
		01.08.1966.	01.12.1968.
		16.08.1989.	30.10.1992.
		01.11.1993.	30.11.1994.
		01.01.1999.	31.12.2000.
Милан Продановић	дипл.инж.арх.	01.02.1965.	15.10.1966.
Јелисавета Маринковић	дипл.инж.арх.	01.02.1965.	30.06.1965.
Николина (Попова) Вујошевић	дипл.инж.арх.	01.04.1965.	08.04.2006.
Надежда Мартиновић	виши техничар	16.04.1965.	01.09.1971.
Анђелка Димитријевић	дипл.инж.арх.	01.06.1965.	14.06.1971.
Јелена Гођевац	екон. техничар	11.06.1965.	14.04.1981.
Душанка Лачарски	основна школа	01.08.1965.	24.09.1973.
Предраг Цагић	дипл.инж.арх.	01.05.1964.	01.09.1964.
		01.10.1965.	01.07.1969.
		15.12.1993.	14.12.1994.
Жива Влаховић	дипл.инж.арх.	01.07.1964.	01.10.1964.
		15.09.1965.	03.05.1970.
Мара Несторовић	дипл.инж.арх.	15.09.1965.	31.12.1965.
Миленија (Јовановић) Марушић	дипл.инж.арх.	15.09.1965.	31.10.2011.
Злата Јарић	дипл.инж.арх.	01.10.1965.	28.02.1966.
Зоран Милосављевић	дипл.инж.арх.	01.10.1965.	31.12.1966.
Војислав Пејовић	дипл.инж.арх.	01.10.1965.	31.10.1967.
Бранко Радуловић	дипл.инж.арх.	01.11.1965.	01.03.1966.
Божидар Милосављевић	дипл.инж.арх.	01.11.1965.	31.01.1966.
		01.11.1974.	31.03.1980.
		01.01.1992.	15.10.1996.
		01.01.1997.	31.12.2001.

Име и презиме	Школска спрема	Датум запослења	Датум престанка службе
Мирјана Мисита-Татић	дипл.инж.арх.	22.11.1965.	10.05.1966.
Владета Симовић	средња техничка	01.12.1965.	10.07.1966.
Војислав Кујунџић	дипл.инж.арх.	01.04.1966.	31.03.1968.
Светлана Жорић	дипл.инж.арх.	01.06.1966.	30.11.1966.
Петар Гајчанин	дипл.инж.арх.	01.04.1967.	15.02.1969.
Бранислава Стојић	дипл.инж.арх.	10.05.1967. 10.07.1968.	01.07.1968. 05.09.1968.
Дарко Марушић	дипл.инж.арх.	15.05.1967. 15.12.1993.	17.10.1973. 14.12.1994.
Радоје Маринковић	маш. техн.	07.03.1968.	25.12.2008.
Даница Антић	дипл.инж.арх.	01.07.1968.	01.11.1968.
Невена Милојевић	дипл.инж.арх.	10.10.1968.	28.02.1969.
Слободан Симић	дипл.инж.арх.	01.11.1968.	31.12.1969.
Предраг Ђаковић	дипл.инж.арх.	15.11.1968.	15.11.1969.
Војислав Милановић	дипл.инж.арх.	01.12.1968.	28.02.1969.
Милан Миодраговић	дипл.инж.арх.	06.01.1969. 01.02.1970.	06.03.1969. 01.05.1970.
Ђорђе Бобић	дипл.инж.арх.	06.01.1969.	30.04.1970.
Драгиша Дабић	дипл.инж.арх.	15.01.1969.	29.12.2006.
Јована Зрнић	дипл.инж.арх.	12.02.1969.	12.07.1969.
Милица Стефановић	дипл.инж.арх.	17.02.1969.	17.05.1969.
Радомир Вуковић	дипл.инж.арх.	01.03.1969.	31.08.1969.
Славољуб Аћимовић	дипл.инж.арх.	01.04.1969. 20.08.1970.	03.08.1969. 17.07.1972.
Ксенија Михаиловић	дипл.инж.арх.	01.04.1969. 15.09.1970.	30.09.1969. 01.11.1971.
Марко Плавша	гимназија	15.04.1969.	15.04.1970.
Јован Зрнић	дипл.инж.арх.	15.04.1969.	01.03.1970.
Миланка Радосављевић	дипл.инж.арх.	01.05.1969.	01.07.1969.
Милан Ракић	дипл.инж.арх.	01.05.1969.	30.09.1969.
Ђорђе Вукадин	дипл.инж.арх.	15.08.1969.	15.11.1969.
Милена Дабовић	екон.техн.	25.08.1967.	06.04.1970.
Верица Крстић	дипл.инж.арх.	30.09.1969.	12.11.1971.
Слободан Дингарац	дипл.инж.грађ.	18.10.1969.	01.03.1970.
Србобран Арбутина	дипл.инж.арх.	20.10.1969.	20.03.1970.
Драгиња Борић	дипл.грађ.техн.	18.11.1969.	08.06.1971.
Бранко Катић	дипл.екон.	15.11.1969.	15.02.1970.
Милена Радовановић	дипл.географ	01.12.1969.	01.08.1971.
Бранислав Којић	дипл.инж.арх.	01.06.1968.	01.04.1970.
Војислав Дамјановић	дипл.инж.арх.	01.09.1968.	15.04.1972.
Димитрије Мацура	дипл.инж.арх.	06.05.1970. 10.07.1971. 01.04.1998. 10.02.1970.	06.06.1970. 23.03.1981. 28.05.2009. 10.05.1970.
Риста Палигорић			
Милена Цвјетичанин	дипл.инж.арх.	10.04.1970. 01.10.1970.	01.09.1970. 15.10.1970.
Миодраг Милошевић	дипл.инж.арх.	06.05.1970.	06.06.1970.
Невена Мандић	дипл.инж.арх.	23.05.1970.	01.11.1971.
Роса Одовић	управни техн.	01.06.1970.	31.12.1999.
Нада Храбовски	дипл.инж.арх.	01.06.1970.	01.12.1970.
Славољуб Аћимовић	дипл.инж.арх.	20.08.1970.	17.07.1972.
Михајло Самарџић	дипл.инж.арх.	04.09.1970. 01.10.1971.	01.10.1970. 31.01.1973.
Јожеф Штанглицки	дипл.инж.арх.	10.09.1970.	31.05.1984.
Петар Перовић	гимназија	15.02.1971.	15.05.1971.
Мирјана Дивац	екон.техничар	01.08.1971.	15.11.1974.

Име и презиме	Школска спрема	Датум запослења	Датум престанка службе
Драган Сокић	дипл.арх.техн.	01.08.1971.	23.05.1973.
Мирољуб Рајић	дипл.арх.техн.	15.08.1971.	15.09.1971.
Анђелка Милановић	дипл.арх.техн.	01.10.1971.	29.02.1972.
Никола Берлован	осмогодишња	10.02.1972.	15.05.2003.
Мирјана (Таблин) Ковачевић	дипл.инж.арх.	03.04.1972.	28.02.1993.
Ристо Бунушевац	дипл.инж.арх.	10.05.1972.	10.11.1972.
Љиљана (Ивановић) Стевановић	арх.техн.	15.05.1972.	07.11.2005.
Зорка Вукобрат	економиста	01.07.1972.	05.10.1972.
Инес (Урошевић) Маричић	дипл.инж.арх.	01.07.1972.	19.09.2011.
Драгољуб Јанићијевић	дипл.арх.техн.	01.11.1972.	27.02.1976.
		01.06.1977.	30.09.1982.
Кира Брандајс	дипл. правник	01.01.1973.	31.08.1975.
Славко Ђилас	дипл.инж.арх.	15.01.1973.	10.07.1973.
		01.09.1980.	11.09.1981.
		11.06.1982.	30.06.2014.
Аца Николић	дипл.грађ.техн.	15.02.1972.	01.07.2013.
Јока Бјелановић	осмогодишња	15.02.1973.	01.03.1973.
Драгица Бирач	осмогодишња	01.03.1973.	04.08.1992.
Борис Павлић	дипл.инж.арх.	16.07.1973.	17.10.1973.
Ненад Спасић	дипл.инж.арх.	01.11.1973.	22.06.2010.
Наташа Радаковић	дипл.инж.арх.	25.02.1974.	25.04.1974.
Радисав Марић	дипл.инж.арх.	01.08.1974.	01.02.1975.
		01.05.1975.	30.03.1984.
Слободанка Ђеновић	екон. техничар	13.01.1975.	31.08.2001.
Гордана Милановић	гимназија	08.07.1975.	24.07.1975.
Миодраг Мирковић	дипл.инж.арх.	01.02.1976.	12.11.1977.
		15.12.1989.	31.05.1992.
Маринко Божанић	дипл.инж.арх.	01.03.1976.	31.01.1989.
Соња Продановић	дипл.инж.арх.	01.12.1976.	09.06.2006.
Надежда Танкосић	дипл.инж.арх.	25.12.1976.	29.10.2010.
Александар Пенушлиски	дипл.инж.арх.	01.01.1977.	20.12.1977.
		17.02.1978.	13.10.1997.
		01.12.1997.	31.12.2001.
Стана Димић	дипл.инж.арх.	01.01.1977.	30.05.1979.
Милена Срњић	екон. техничар	11.08.1977.	23.10.1977.
Коста Данчевић	дипл.инж.арх.	09.08.1977.	03.12.1979.
		13.01.1981.	17.03.1987.
Предраг Јаковљевић	дипл.инж.арх.	18.08.1977.	26.01.1990.
Никола Мановић	дипл.географ	15.09.1977.	06.06.1990.
Гордана (Трајковић) Вукшић	биротехничар	15.09.1977.	-
Мирослав Келеч	дипл.грађ.техн.	01.10.1977.	09.11.1979.
Олга Шимонић	дипл.арх.техн.	16.10.1977.	02.02.1992.
Никола Видовић	дипл.инж.арх.	16.12.1977.	22.11.1979.
Жељко Гашпаровић	дипл.инж.арх.	16.12.1977.	-
Светлана Петровић	екон. техничар	01.01.1978.	30.06.2010.
Горица Николић	основна школа	01.03.1978.	25.12.2010.
Срђан Шкулић	дипл.инж.ел.	11.03.1978.	30.09.1983.
		01.08.1985.	31.01.1986.
Милорад Богдановић	дипл.инж.маш.	11.03.1978.	30.09.1993.
Предраг Поповић	дипл.инж.маш.	11.03.1978.	31.05.1982.
Горица Јововић	дипл.инж.арх.	17.03.1978.	29.01.1990.
		30.04.1990.	15.07.2006.
Душан Сушић	дипл.инж.арх.	24.03.1978.	22.11.1979.
		23.02.1981.	28.02.1986.
Миодраг Јовановић	дипл.грађ.техн.	01.04.1978.	19.03.1986.

Име и презиме	Школска спрема	Датум запослења	Датум престанка службе
Бурица Војнов	дипл.грађ.техн.	01.04.1978.	30.10.2001.
Маријана Нојковић	дипл.грађ.техн.	01.05.1978.	30.09.1997.
Драгиша Вучинић	дипл.инж.ел.	16.08.1978.	27.09.1982.
Радован Реџић	дипл.инж.грађ.	01.09.1978.	30.09.1983.
Марија Бербелџа	дипл.инж.арх.	01.01.1979.	19.01.1986.
Миомир Самарџић	дипл. правник	05.03.1979.	17.03.1985.
Радмила (Матовић) Радловић	биротехничар	28.03.1979.	29.05.1985.
		05.10.1987.	20.07.1989.
		04.09.1995.	30.04.2003.
Милена Топаловић	дипл.инж.арх.	01.05.1979.	01.08.1986.
Миле Ерић	КВ радник	03.05.1979.	10.12.1999.
Миланка Пезо	основна школа	24.05.1979.	31.10.1997.
Лепосава Негић	дипл.грађ.техн.	26.06.1979.	01.12.2010.
Мирјана Мискиновић	дипл.грађ.техн.	01.07.1979.	09.06.1982.
Предраг Милијановић	дипл.инж.арх.	16.07.1979.	15.08.1979.
Зоран Пауновић	дипл.инж.арх.	28.10.1979.	28.02.1991.
Миомир Косановић	дипл.арх.техн.	12.11.1979.	22.09.1980.
		10.10.1980.	05.03.1981.
Зоран Јовановић	дипл.инж.арх.	21.12.1979.	14.01.1992.
Милосав Вујасиновић	основна школа	01.02.1980.	28.09.1982.
Игор Марић	дипл.инж.арх.	17.04.1980.	02.07.1984.
		01.02.1991.	-
Урош Мартиновић	дипл.инж.арх.	01.09.1980.	30.09.1983.
Миљко Миљковић	дипл.маш.техн.	17.11.1980.	31.05.1982.
Слађана Даниловић	основна школа	13.07.1981.	31.12.1981.
Гордана Џунић	дипл.инж.грађ.	08.02.1982.	-
Миланка Лукић	дипл.инж.арх.	01.05.1982.	14.01.1993.
Бранислав Котрањац	дипл.грађ.техн.	01.07.1982.	31.12.1982.
		01.03.1983.	-
Гордана Јовановић	управни техн.	14.07.1982.	23.12.1982.
		04.02.1983.	31.08.1983.
Рада Сикимић	дипл.екон.	26.07.1982.	20.09.1989.
		01.10.1990.	31.10.1990.
		01.11.1991.	22.11.1991.
		15.06.1994.	01.01.1995.
		01.01.1996.	31.12.1997.
Милутин Главички	дипл.инж.арх.	01.09.1982.	31.03.1984.
Ранко Трбојевић	дипл.инж.арх.	01.04.1983.	31.01.1986.
Мирко Обрадовић	виша економска	01.06.1983.	31.01.1984.
Јадранко Симић	дипл.прост.планер	15.12.1983.	31.12.1989.
Радмила Боројевић-Гензер	основна школа	18.09.1984.	02.10.1987.
Добровоје Тошковић	дипл.инж.арх.	01.10.1984.	24.01.1986.
		01.07.1986.	-
		17.08.1987.	30.06.1992.
		01.07.1992.	02.09.1992.
		01.12.1994.	02.06.1997.
		01.10.2002.	16.06.2005.
Душан Мирковић	диплинж.маш.	01.10.1984.	30.06.1987.
Милан Бурсаћ	дипл.географ	01.12.1984.	28.12.1988.
Зоран Мирјанић	дипл.прост.планер	10.12.1984.	-
Коста Андрејевић	дипл.инж.арх.	01.04.1985.	31.10.1985.
Биљана Ликар - Поповић	дипл.инж.маш.	01.08.1985.	31.01.1986.
Ксенија Петовар	дипл.социолог	02.09.1985.	31.10.1997.
Михајло Григоров	дипл.екон.	01.10.1985.	25.01.1994.
Нада Милашин	дипл.инж.технол.	25.10.1985.	30.06.1997.

Име и презиме	Школска спрема	Датум запослења	Датум престанка службе
Зоран Делић	шеф раачуноводства	01.01.1986.	01.09.2013.
Светлана Арсенић	дипл.правник	01.01.1986.	09.08.1986.
Михајло Чанак	дипл.инж.арх.	01.02.1986.	14.05.1999.
Љиљана Благојевић	дипл.инж.арх.	31.03.1986.	22.06.1990.
Симо Радоја	дипл.инж.шум.	01.05.1986.	31.10.2003.
Бранко Бојовић	дипл.инж.арх.	01.06.1986.	14.12.1989.
		01.02.1995.	14.04.2005.
Софија Арсић	дипл.правник	19.11.1986.	30.03.1989.
Слободан Миљанић	дипл.инж.ел.	06.01.1987.	15.03.1991.
Радмила Шобот	дипл.инж.арх.	23.03.1987.	10.09.2006.
Миљко Миљковић	дипл.маш.техн.	03.04.1987.	30.09.1993.
Душко Калаба	дипл.инж.маш.	05.11.1987.	30.09.1993.
Мирослав Антанасијевић	дипл.прост.планер	18.11.1987.	-
Александар Ђокић	дипл.инж.арх.	01.01.1988.	29.02.1992.
Љиљана Златић	дипл.инж.арх.	01.01.1988.	31.07.1992.
Петар Марковић	проф. ликовног цртања	01.01.1988.	12.08.1991.
Сузана Милутиновић	дактилограф	02.06.1988.	27.09.1988.
Љиљана Арежина	дипл.прост.планер	20.03.1989.	29.06.2011.
Нада Савићевић	дипл.инж.арх.	02.10.1989.	18.01.1991.
Горан Митровић	дипл.инж.арх.	02.10.1989.	20.06.1990.
Јелена Јоксимовић	гимназија	20.10.1989.	29.01.1990.
		01.02.1991.	03.06.1993.
Марина Драговић -Јаначковић	дипл. архитекта	22.11.1989.	10.06.2001.
Стреља Ивковић	дипл.инж.арх.	16.01.1990.	23.01.1992.
Иван Мачек	дипл.арх.техн.	01.01.1988.	27.12.1989.
		06.03.1991.	30.07.1995.
Весна Јокић	дипл.прост.планер	01.07.1990.	-
Милена Вељковић -Тешић	дипл.инж.арх.	15.02.1991.	15.02.1995.
Даница Јововић	дипл.инж.арх.	15.02.1991.	14.03.1995.
Татјана Мићић	дипл.инж.арх.	15.02.1991.	31.01.2002.
Стеван Тешић	дипл.инж.арх.	15.02.1991.	15.02.1995.
Драгољуб Кујовић	дипл.грађ.техн.	01.07.1991.	31.07.2006.
Љубина Стефановић-Тасић	дипл.инж.арх.	15.10.1991.	30.09.1992.
		01.10.1993.	30.04.2001.
Весна Ђоковић	дипл.прост.планер	01.01.1992.	30.09.1993.
Снежана Дубајић	економ.техн.	10.03.1992.	07.07.1994.
Омиљена Џелебџић	дипл.прост.планер	04.05.1992.	-
Слађана Недељковић	дипл.хем.техн.	01.10.1992.	-
Слободан Димитријевић	дипл.инж.арх.	11.08.1992.	31.08.1993.
		01.11.1993.	21.07.1994.
Радомир Малобабић	дипл.инж.грађ.	01.11.1993.	16.12.2004.
Божидар Стојановић	дипл.инж.технол.	01.12.1993.	15.03.2007.
Славка Зековић	дипл.прост.планер	15.12.1993.	-
Димитрије Перишић	дипл.географ	15.12.1993.	27.10.1994.
Миодраг Вујошевић	дипл.екон.	01.02.1994.	-
Олгица (Брђовић) Бакић	дипл.прост.планер	01.05.1994.	-
Мила Пуцар	дипл.инж.арх.	01.11.1994.	30.11.2013.
Владимир Мацура	дипл.инж.арх.	01.10.1995.	29.04.2004.
Јовица Пешић	дипл.прост.планер	01.01.1996.	19.05.2003.
Бранко Цаврић	дипл.прост.планер	01.09.1996.	11.09.2006.
Слађана Раденовић	основна школа	05.05.1997.	-
Слободан Митровић	дипл.инж.арх.	01.02.1999.	30.10.2001.
Срђан Милосављевић	металостругар	01.02.1999.	-
Саша Милијић	дипл.прост.планер	01.06.1999.	-

Име и презиме	Школска спрема	Датум запослења	Датум престанка службе
Марија Николић	дипл.инж.пољ.	01.03.2002.	17.05.2007.
Тијана (Иљенко) Црнчевић	дипл.инж.пејз.арх.	01.07.2002.	-
Марија Максин-Мићић	дипл.инж.арх.	01.10.2002.	28.02.2006.
		17.10.2013.	-
Бошко Јосимовић	дипл.прост.планер	01.09.2003.	-
Јасна Петрић	дипл.прост.планер	02.08.2004.	-
Никола Крунић	дипл.прост.планер	01.08.2005.	-
Тамара Маричић	дипл.прост.планер	01.08.2005.	-
Душан Јоксић	дипл.инж.грађ.	01.02.2006.	30.06.2006.
Ана (Богданов) Никовић	дипл.инж.арх.	01.12.2006.	-
Марина Ненковић - Ризнић	дипл.прост.планер	01.12.2006.	-
Божидар Манић	дипл.инж.арх.	01.12.2006.	-
Јасмина (Ђурђевић) Крунић	дипл.прост.планер	01.12.2006.	-
Јелена Живановић Миљковић	дипл.прост.планер	01.02.2010.	-
Милена Стојковић	дипл.инж.арх.	01.02.2011.	31.01.2013.
Бранислава (Ковачевић) Симић	дипл.инж.арх.	01.08.2010.	-
Јелена Басарић	дипл.прост.планер	04.01.2011.	-
Мирјана Ненић	дипл.екон.	15.06.2011.	-
Милена Милинковић	дипл.библ. инф.	26.09.2011.	-
Тања Бајић	дипл.инж.арх.	04.01.2012.	-
Сања Симоновић Алфиревић	дипл.инж.арх.	01.03.2013.	-
Љубиша Безбрадица	дипл.инж.шум.	05.08.2013.	-
Небојша Стефановић	дипл.простор.план.	08.11.2016.	-
Наташа Даниловић Христић	дипл.инж.арх.	15.11.2017.	-
Александра Гајић	маст.простор.план.	15.12.2017.	-
Наташа Чолић	инж.арх, маст.урбан.	02.04.2018.	-
Маријана Пантић	дипл.простор.план.	25.05.2018.	-
Дамјана Лојаничић	маст.инж.арх.	03.07.2018.	30.10.2018.
Катарина Мајхеншек	дипл.инж.арх	07.12.2018.	-
Маја Христов	дипл.инж.арх	07.12.2018.	-
Борјан Бранков	маст.инж.арх.	16.08.2019.	-

Професори са Архитектонског факултета Универзитета у Београду који су радили на пројектима у Институту а нису били у сталном радном односу

Александар Дероко, Александар Радојевић, Богдан Богдановић, Богдан Несторовић, Борко Новаковић, Бранислав Миленковић, Бранко Алексић, Бранко Максимовић, Владимир Бјеликов, Владимир Твртковић, Владислав Ивковић, Дејан Настић, Драган Илић, Ђорђе Злоковић, Ђорђе Петровић, Зоран Петровић, Иван Антић, Иво Куртовић, Јован Јовановић, Крешимир Мартинковић, Мате Бајлон, Матија Ненадовић, Милан Ђокић, Милан Злоковић, Миодраг Петровић, Михаило Живадиновић, Михаило Радовановић, Момчило Павловић, Никола Добровић, Никола Саичић, Оливер Минић, Оскар Храбовски, Петар Анагности, Предраг Зрнић, Светислав Личина, Слободан Ромић, Станко Клиска, Станко Мандић

Списак свих чланова Управног одбора Института именованих од стране Владе Републике Србије

Мирослав Тошовић (2001-2004), др Божидар Стојановић (2001-2007), др Радомир Малобабић (2001-2004), др Недељко Боровница (2001-2003), др Мила Пуцар (2001-2013), Петар Јотић (2001-2004), мр Стеван Марошан (2001-2004), Дијана Радојчић (2001-2004), Марија Николић (2004), Дејан Ковачевић (2005-2019), др Славка Зековић (2005-2013), проф. Спасоје Крунић (2005-2009), проф. др Зоран Никезић (2005-2010), мр Селимир Леловић (2005), др Миодраг Вујошевић (2006-2016), проф. Бранислав Стојановић (2006-2009), др Саша Милијић (2008-2010), проф. др Милена Драгићевић-Шешић (2010-2013), проф. др Владан Ђокић (2011-), проф. др Милица Јовановић-Поповић (2011-2019), др Никола Крунић (2014-), проф. др Марко Иветић (2014-2019), проф. др Марија Максин (2014-), др Бошко Јосимовић (2018-), доц. др Данило Фурунџић (2019-), проф. мр Милан Вујовић (2019-), доц. др Ивана Ракоњац (2019-)

имена и фотографије свих директора

1 / Институт за архитектуру и урбанизам
при Архитектонском факултету у Београду

Проф. Предраг Зрнић
1954-1957.
председник Управног одбора

Проф. Војислав Дамјановић
1968-1972.
директор

Акад. проф. Бранислав Којић
1957-1959.
председник Управног одбора
1968.
в. д. директора

Богдан Стојков
1972-1973.
в. д. директора

Проф. Миодраг Петровић
1959-1962.
председник Управног одбора

Проф. др Ђорђе Симоновић
1973-1975.
директор

2 / Институт за архитектуру и урбанизам
Србије као самостална установа

Милорад Мацура
1962-1968.
директор

Проф. Божидар Петровић
1976-1979.
директор

1 9 5 4 - 2 0 1 9 .

др Недељко Боровница

1979-1980.
в. д. директора

др Михаило Чанак

1986-1989.
директор

Проф. Урош Мартиновић

1980-1982.
директор

др Ненад Спасић

1989-1990.
в. д. директора

1990-2010.
директор

Милутин Главички

1982-1983.
в. д. директора

др Игор Марић

2010.
в. д. директора

2010-2014.
директор

Проф. др Ранко Трбојевић

1983-1985.
директор

др Саша Милијић

2015-
директор

Д р у ш т в е н и ж и в о т у И н с т и т у т у

Када се говори о Институту, не може се заобићи друштвени живот, који је посебна вредност која га издваја и чини препознатљивим, не само запосленима и ближим сарадницима, већ и много ширем кругу људи, који су се у неким тренуцима нашли „на лицу места разних догађања”, или су то сазнали од других, по принципу: „добар глас далеко се чује”.

Могло би се рећи да се у Институту одувек водило рачуна о међуљудским односима, поклањала се дужна пажња младима, пензионерима, колеге су се међусобно поштовале и уважавале, а Институт су запослени доживљавали као другу кућу. Тешки периоди кроз које је ово друштво пролазило, у економском и сваком другом смислу, нису могли да мимоиђу ни Институт. Ипак би се могло рећи да је кроз тај период Институт прошао релативно неозлеђен, да су се запослени осећали на неки начин заштићено, а добра енегија није нестајала, иако је можда на моменте била смањена.

Значајна су дружења која су се манифестовала на разне начине: прославе рођендана, магистратура и доктората, венчања, рођења деце, обележавање неких значајних датума и радосних догађаја који се радо деле са колегама. Важно место заузима и прослава новогодишњих празника када се за децу запослених организују прославе са пригодним представама. Поносни смо на то што Институт пружа подршку младима и ствара креативну атмосферу за рад запослених која је, поред резултата у раду, утицала и на већи број деце.

Посебно место припада слави Института, Светом Сави, која се већ готово двадесет година обележава. То је посебан дан за све запослене, пензионере, бивше запослене као и пријатеље и пословне партнере Института. Тог дана све је свечано, додељују се годишње награде Института

и то за најбоље мастер радове и докторске дисертације одбрањене на универзитетима у Србији, који имају факултете, департмане или катедре из области архитектуре, урбанизма (награда „Милорад Мацура“) и просторног планирања („Награда Димитрије Перишић“). Награђени, заједно са својим менторима, присутни су на додели награда и то је уједно начин да се најбољи представници својих генерација упознају са колегама из Института.

Осим тога, слава се обележава на традиционалан начин, уз обред резања славског колача и освећења жита, певање Светосавске химне, осврт на живот и просветитељско дело Светог Саве и читање песме „Прозор“ Матије Бећковића, уз сећање на љубав и добра дела свих сарадника Института који су нас напустили.

Богата трпеза и све што се на њој нађе углавном је „вредних руку дело“ запослених у Институту и дугогодишњих пријатеља. Пите, пребранац, пихтије, салате, колачи, торте, овчји сир са Старе планине, вино из Неготинских пимница и из других винских региона Србије, само су неки од специјалитета који се нађу на славској трпези. То је увек празник за очи, душу, али пре свега за истанчана чула укуса домаћина и њихових гостију.

Заједничка путовања у периоду економског просперитета (1980-1990), када су се обилазиле далеке земље и дестинације (Каиро, Петра, Париз, Атина, Будимпешта, Рим и др), и данас се препричавају као једни од најлепших доживљаја многих запослених. Та путовања су настављена и касније, скромнија по дужини трајања и могућностима, али и даље пуна радости и истраживачког духа, тако карактеристичним за колектив Института (Лисабон 2017, Света гора – манастир Хиландар 2018).

Слика горе лево: путовање у Лисабон 2017.; слика горе десно: посета Светој гори и манастиру Хиландар 2018.

Слика доле лево: славска трпеза; слика доле десно: прослава Нове године за децу 2019.

Осећај за заједништво и љубав према Институту су биле и остале трајне вредности свих који су радили и сарађивали са Институтом. То се посебно односи на део наших драгих колега, водећих експерата у појединим областима, који су и после пензионисања, наставили сарадњу и радно ангажовање у својству спољних сарадника.

Још један облик дружења и сазнања карактерише Институт. Често се после путовања, одласка на конгресе и друге важне догађаје у свету, држе предавања пропраћена презентацијама,

када се колегама преносе сазнања о научним достигнућима у свету, али и искуства са тих путовања, приче о градовима, природи и сусретима са људима других култура и различитих поимања света.

Младе колеге прихватане су отворено, са пуно добрих емоција и жеље да им се помогне, да стекну нова знања, да се уклопе у колектив, препознају и у будућности наставе да негују професионалне и друштвене вредности које већ шездесет пет година дају карактер Институту.

б и б л и о г р а ф и ј а

- Вуја, А. (2019) Ка вишем квалитету социјалне станоградње у Србији: објекат за социјално становање у Пожаревцу, *Архитектура и урбанизам*, 49, стр. 70-75.
- Друштво архитеката Београда (ДАБ) (2005) *Извештај о раду Жирија конкурса за израду идејног решења типизираних новобеоградских киоска на подручју општине Нови Београд*. Београд: Друштво архитеката Београда, стр. 6.
- Ђурић, М. (2019) Хотел „Хилтон“: иновативна просторна и технолошка интервенција у урбаном ткиву Београда, *Архитектура и урбанизам*, 48, стр. 60-65.
- Ђурић, М. (2017) Ново гробље у Барошевцу, *Архитектура и урбанизам*, 45, стр. 38-43.
- Јанакоска Грујић, М. (2010) *Архитекта Милорад Маџура: (1914-1989)*. Београд: Институт за архитектуру и урбанизам Србије.
- Јевтић, М. Х. (2019) Врхунски домети ауторског пара Миленије и Дарка Марушића под окриљем ИАУС-а, *Архитектура и урбанизам*, 49, стр. 77-81.
- Јевтић, М. Х. (2011) Чудесни дечији дом, *НИН*, 3172, стр. 59.
- Ковачевић, Б. (2007) „Банковина код Бановине“, коментар у оквиру: Милашиновић Марић Д. (2007) Банка у Новом Саду архитеката М. и Д. Марушић, *Архитектура и урбанизам*, 20/21, стр. 7-24.
- Којић, Б. (1958) *Сеоска архитектура и руризам*. Београд: Грађевинска књига.
- Лукић, М. (1998) Генерални план Призрена, *Архитектура и урбанизам*, 5, стр. 35-37.
- Манић, Б., Бајић, Т., Никовић, А. (2015) Урбана обнова у контексту климатских промена, на примеру пренамене комплекса касарне у Белој Цркви, *Архитектура и урбанизам*, 40, стр. 24-36.
- Манић, Б., Црнчевић, Т., Никовић, А. (2011) Улога зелених површина у просторно-функционалној концепцији Блока 23 у Белој Цркви, *Архитектура и урбанизам*, 33, стр. 67-74.
- Марушић, М. (2019) Надградња програмских услова за насеље Церак Виногради у Београду, *Архитектура и урбанизам*, специјални број поводом 25 година публикавања, стр. 18-26.
- Марушић, М., Марушић, Д. (2003) Бензинска станица у насељу Ново Миријево, *Архитектура и урбанизам*, 12/13, стр. 18-19.
- Милашиновић Марић, Д. (2000) Вишеслојна носталгија, *Архитектура и урбанизам*, 7, стр. 89-91.
- Милетић-Абрамовић, Љ. (1994а) ОШ „Милош Црњански“: Ђорђа Огњановића 2, Београд, 1992. / Зоран С. Јовановић, Борисав Поповић, *Архитектура и урбанизам*, 1, стр. 55.
- Милетић-Абрамовић, Љ. (1994б) Комбинована дечија установа-обданиште „Бајка“: насеље „Сунчана падина“, Београд, 1993. / Бранислав Реџић, Драган Ивановић, *Архитектура и урбанизам*, 1, стр. 56.
- Милинковић, М., Никовић, А., Петрић, Ј. (2019) Часопис Зборник радова (1961-1975) - анализа и библиографија, *Архитектура и урбанизам*, 48, стр. 7-18.
- Милинковић, М. (2018) Часопис архитектура и урбанизам - библиометријска анализа, *Архитектура и урбанизам*, 47, стр. 7-24.
- Милинковић, М. (2016б) Приказ архивске грађе Института за архитектуру и урбанизам Србије (научно-истраживачки радови, НИР 2 - НИР 8), *Архитектура и урбанизам*, 42, стр. 48-65.
- Митровић, М. (1994) У врху стамбене културе, *Политика*, 26.02.1994.
- Никовић, А., Манић, Б. (2011) Принципи изградње новог урбаног блока на примеру насеља Бела Црква, *Савремено градитељство*, 7, стр. 38-44.
- Петровић, Б. (1997) *Старе српске куће као градитељски подстицај*. Београд: Грађевинска књига.
- Ристић, С. (1983) Трг маршала Тита у Ваљеву, *Архитектура урбанизам*, 90/91, стр. 30-31.
- Стојков, Б., Марић, И. (1999) Иницијативе: „Вождов трг“ у Београду, *Архитектура и урбанизам*, 6. стр. 81-84.
- Тркуља, С., Чолић, Р., Максин, М. (уредници) (2018) *Стратегија одрживог и интегралног урбаног развоја републике Србије до 2030. године*. Београд: Министарство грађевинарства, саобраћаја и инфраструктуре.
- Цагић, П. (1995) Реконструкција уже зоне центра Пожаревца, *Архитектура и урбанизам*, 2, стр. 33-37.

- Aleksić, B., Milenković, B., Nastić, D., Petrović, Z., Saičić, N., Tvrtković, V., Hrabovski, O. (1972) Centar naselja Dračevo kod Skoplja, *Zbornik radova*, 6, str. 32-33.
- anon. (1975) Blok III, Novi Sad, *Arhitektura urbanizam*, 74/77, str. 66-68.
- Antić, I. (1975) Razvojno istraživački centar „Termoelektr“ u Beogradu, *Zbornik radova*, 7, str. 21.
- Bogdanović, B. (1966) Lapidarijum iznad podignute Trajanove table. *Zbornik radova*, 4, str. 199-203.
- Cagić, P., Jovanović, B. (1983) *Rekonstrukcija delova gradskog tkiva Kikinde: 1977-1983*, Beograd: Institut za arhitekturu i urbanizam Srbije. Posebna izdanja 12.
- Cagić, P., Lojanica, M. (1972) Stambene jedinice Blok III i Liman III (B-2) u Novom Sadu i sistem za industrijsku proizvodnju stanova NS-71, *Izgradnja*, spec. izdanje, str. 166-181.
- Damjanović, V., Martinović, U., Petrović, Z. (1961) Idejno urbanističko rešenje Ivanovih Korita pod Lovćenom. *Zbornik radova*, 1, str. 45-48.
- Deroko, A., Anagnosti, P., Petrović, Z. (1970) Adaptacija unutrašnje organizacije i enterijera zgrade Narodnog muzeja u Beogradu, *Zbornik radova*, 5, str. 224-233.
- Dobrović, N. (1961) Zavod za fizioterapiju i medicinsku rehabilitaciju u Igalu : idejni projekat, *Zbornik radova*, 1, str. 9-14.
- Đokić, M., Midić, V. (1970) Radnički univerzitet u Novom Sadu, *Zbornik radova*, 5, str. 208-215.
- IAUS, Zavod za eviziju GUP-a Bar (1985) *Virpazar: planovi, uređenja i izgradnja*. Beograd: Institut za arhitekturu i urbanizam Srbije, Bar: Zavod za eviziju GUP-a Bar.
- Institute of Architecture and Town Planning of Serbia (1997) *Spatial Plan of the Republic of Serbia (abridged version)*. Novi Sad: Prometej.
- Kurtović, I. (1972) Narodna biblioteka u Beogradu, *Zbornik radova*, 6, str. 4-9.
- Ličina, S. (1966) Istorijско-Filozofski fakultet u Beogradu, *Zbornik radova*, 3, str. 127-132.
- Lojanica, M. (1966) Hronologija nastajanja i razvoja Instituta za arhitekturu i urbanizam Srbije, *Saopštenja*, 1, str. 16-22.
- Macura, M. (1972a) Neurohirurška klinika u Beogradu, *Zbornik radova*, 6, str. 23-25.
- Macura, M. (1972b) Psihijatrijski dispanzer sa stacionarom u Beogradu, *Zbornik radova*, 6, str. 26-27.
- Martinović, U. (1975a) Blok 30 u Novom Beogradu, *Zbornik radova*, 7, str.6-7.
- Martinović, U. (1975b) Centar opštine Palilula u Beogradu, *Zbornik radova* 7, str. 12-14.
- Martinović, U., Pavlović, M. (1966) Biološki institut u Beogradu, *Zbornik radova*, 3, str. 153-158.
- Milinković, M. (2016a) The Bibliometric and Citation Analyses of the SPATIUM Journal, *Infotheca- Journal For Digital Humanities*, 16, 1/2, pp. 72-98.
- Nastić, D. (1972) Saobraćajni fakultet u Beogradu, *Zbornik radova*, 6, str. 40-41.
- Radović, R. (1975) Informativni centar na Tjentištu, *Zbornik radova*, 7, str. 35-37.
- Stančić, D. (2000) Graditeljska poetika, *Kibic_fenster: Novosadski informativni magazin*, godina II, broj 9, str. 28.
- Zloković, M., Zloković, Đ., Mojović, M. (1970) Turističko naselje u Ulcinju, *Zbornik radova*, 5, str. 216-223.
- Zrnić, D. (priredila)(1964) *Univrzalna decimalna klasifikacija: uputstvo za korišćenje dokumentacije Instituta*. Beograd: Institut za arhitekturu i urbanizam SR Srbije.
- Žunković, Z., Živadinović, M., Simović, B. (1966) Zgrada pravosudnih ustanova u Beogradu, *Zbornik radova*, 4, str. 193-198.

регистар приказаних изабраних научних и стручних пројеката, планова и студија

међународна научна сарадња

Attractive Danube: Improving Capacities for Enhancing Territorial Attractiveness of the Danube Region 50

CLEVER - Co-designing smart Local solutions for Exploiting Values and Enhancing Resilience 52

ConnectGREEN: Restoring and managing ecological corridors in mountains as the green infrastructure in the Danube Basin 53

NoAW: No Agricultural-Waste: Innovative approaches to turn agricultural waste into ecological and economic assets 51

SPUDS - Support to Process of Urban Development in Serbia 49

TURaS - Transitioning towards Urban Resilience and Sustainability 48

архитектонско-урбанистичко пројектовање

Адаптација унутрашње организације и ентеријера Народног музеја 68

Бензинска станица у Београду 101

Биолошки институт у Београду 67

Блок 30 на Новом Београду 69

Градски трг у Ваљеву 86, 87

Енеко центар у Будви 94

Завод за физиотерапију и медицинску рехабилитацију у Игалу 62,63

Зграда правосудних установа у Београду 65

Изведени патенти у функцији примене соларне енергије у архитектури 100

Капела на новом гробљу у Барошевцу 110, 111

Комбинована дечја установа „Плава птица“ у Београду 108, 109

Кухиња комбиноване дечје установе „Центар“ ПУ „Јелица Обрадовић“ у Младеновцу 106

Кухиња у оквиру предшколске установе „Савски венац“ у Београду 106

Кухиње у оквиру предшколских установа 106

Лазарет у Петровцу на мору 64

Металс банка у Новом Саду 102, 103

Народна библиотека у Београду 76, 77

Насеље „Сунчана долина“ у Малом Звечану у општини Звечан 112, 113

Неурохируршка клиника у Београду 80

Објекат за социјално становање у Пожаревцу 116, 117

Објекти у оквиру магистралног гасовода „Јужни ток“ 107

Програмско-урбанистички концепт насеља „Сунчана долина“ са идејним решењима објеката 112

Пројекти објеката и спољњег уређења за Омладинску радну акцију (ОРА) „Сунчана долина“ 113

Психијатријски диспансер у Београду 73

Раднички универзитет у Новом Саду 70

Развојно истраживачки центар „Термоелектро“ у Београду 72

Реконструкција градског ткива у Кикинди 88, 89

Саобраћајни факултет у Београду 82, 83

Соларни колектори и фотонапонски панели са појачаним сунчевим зрачењем и аутоматским праћењем сунца П-581/01 100
Спомен-кућа битке на Сутјесци – Тјентиште 74, 75
Стакленик са покретним рефлектујућим зидом П-283/97 100
Стамбена групација „Цвећара“ у Београду 92, 93
Стамбене заједнице блок III (Булевар ослобођења) и Лиман III у Новом Саду 81
Стамбени објекат у Донској улици бр. 45 105
Стамбени објекти - интерполације у Београду 104, 105
Стамбено насеље Церак Виногради у Београду 84, 85
Стамбено пословни блок на углу Бул. краља Александра и М. Ракића у Београду 98, 99
Стамбено пословни објекат у Булевару ослобођења у Новом Саду 96, 97
Стамбено-пословни објекат у Пожаревачкој улици бр. 35 104
Стамбено-пословни објекат у Улици Милоша Савковића бр. 19 105
Студија куће народног градитељства 64
Типски пројекти за Копаоник 90, 91
Туристичко насеље у Улцињу 66
Филозофски факултет у Београду 78, 79
Хотел „Ана“ у Кањижи 95
Хотел „Хилтон“ у Београду 118, 119
Центар за екологију и развој спорта и Црвени крст КиМ на обали језера Газиводе 114, 115
Центар општине Палилула у Београду 71

урбанистичко планирање и пројектовање

Вирпазар - урбанистички пројекти 129
Вождов трг у Београду - иницијатива за нови трг 134
Генерални план Врњачке Бање 2005-2021. 142
Генерални план Призрена 135
Генерални урбанистички план Бара 2020 144
Генерални урбанистички план Бора 162
Генерални урбанистички план Ваљева 130
Генерални урбанистички план приобалног појаса општине Будва, сектор Каменово - Буљарица 141
Генерални урбанистички план приобалног појаса општине Будва, сектор Будва - Бечићи 141
Детаљни урбанистички план „Прва фаза привредне зоне Бар“ 137
Детаљни урбанистички план IV месне заједнице у Бору 128
Детаљни урбанистички план југоисточне стране Пожешке улице - СО Чукарица 133
Детаљни урбанистички план потеза дуж Улице војводе Степе у Београду 132
Детаљни урбанистички план са идејним архитектонско-урбанистичким решењима реконструкције уже зоне центра Пожаревца - ДУП „Центар“ 131
Детаљни урбанистички план улица Кировљева - Пожешка општина Чукарица 133
Идејна програмска урбанистичко-архитектонска студија пренамене комплекса касарне у Белој Цркви 154, 155
Измене и допуне детаљног урбанистичког плана „Сунчана падина“ 133
Измене и допуне плана генералне регулације туристичког центра Дивчибаре 148
Огледни регулациони план потеза дуж Улице војводе Степе у Београду 132

План генералне регулације “Пожаревац 1” 173
 План генералне регулације “Пожаревац 3” 173
 План генералне регулације “Пожаревац 4” 173
 План генералне регулације “Пожаревац 5” 173
 План генералне регулације “Пожаревац 6” 173
 План генералне регулације „Пожаревац 2” 172
 План генералне регулације градског насеља Бор 163
 План генералне регулације за део насељеног места Бранковина 158
 План генералне регулације за насеља Барошевац, Медошевац, Зеоке и Бурово 143
 План генералне регулације за туристички центар „Голема река“ са туристичким пунктом „Мирица“, туристички пункт „Козарница“ и сектор алпског скијалишта „Голема река“, општина Књажевац 156, 157
 План генералне регулације коридора далековода Ниш-Македонија 146
 План генералне регулације подручја „ТЕ Колубара Б“ - прва фаза 143
 План генералне регулације туристичког комплекса „Црни врх“ 164
 План генералне регулације туристичког подручја „Стол“ 164
 План генералне регулације туристичког центра Дивчибаре 148
 План детаљне регулације „Драгуљ“ у Костолцу 169
 План детаљне регулације „Мургаш – ново насеље“ у општини Уб 159
 План детаљне регулације блока број 27 у Белој Цркви 161
 План детаљне регулације блока између улица Кнез Михаилове, Јакшићеве, Обилићевог венца и Змај Јовине у Београду 149
 План детаљне регулације гробља у Бору 165
 План детаљне регулације гробља у Брестовцу 165
 План детаљне регулације далековода Мајданпек-Мосна 146
 План детаљне регулације дела блока 23 (насеље Расадник 2) у Белој Цркви 160
 План детаљне регулације дела насеља Мали Звечан у општини Звечан 113
 План детаљне регулације дела привредне зоне уз пут Београд - Панчево 168
 План детаљне регулације дела приобаља језера Газиводе - потес Развале у општини Зубин поток 114
 План детаљне регулације за потребе изградње далековода 35 kV „Балта Бериловац - Јабучко равниште“ 147
 План детаљне регулације за проширење Новог бежанијског гробља 150
 План детаљне регулације за секундарни туристички центар Гочманци – у заштитној зони Националног парка Копаоник – са полазиштем гондолске жичаре 166
 План детаљне регулације коридора далековода 110 kV између ТС „Бор 2“ и ТС „Зајечар 2“, деоница на територији општине Бор 147
 План детаљне регулације коридора далековода 2x110 kV између ТС „Бор 2“ и ТС „Бор 1“, деоница на територији општине Бор 147
 План детаљне регулације коридора дела далековода 110 kV ТС „Бор 2“ - ТС „Зајечар 2“, на територији града Зајечара 147
 План детаљне регулације прве фазе туристичког ризорта „Јабучко равниште“ на Старој планини 151
 План детаљне регулације Суво рудиште на Копаонику 140
 План детаљне регулације Сувог рудишта на Копаонику 140
 План детаљне регулације туристичког комплекса „Сребрнац“ на Копаонику 167
 План детаљне регулације централне зоне Вршца 138
 Планови генералне регулације Пожареваца (1-6) 172, 173
 Регулациони план дела блока 82 (технолошки парк) у Вршцу 139

Регулациони план централне зоне Приштине 136
Урбанистички план Националног парка Иванова корита под Ловћеном са пројектом хотела 126
Урбанистички планови мреже далековода 2005-2009. 146
Урбанистички планови мреже далековода 2009-2014. 147
Урбанистички пројекат за изградњу магистралног гасовода (интерконектор) граница Бугарске – граница Мађарске, деоница 1, фаза 4, на територији општина Ђуприја и Параћин 171
Урбанистички пројекат за изградњу хелидрома и хангара у целини „А“ у насељу Чајетина на Копаонику 170
Урбанистички пројекат за регионални центар за управљање отпадом „Каленић“ 145
Урбанистички пројекти са идејним архитектонским решењима за простор 8 локација у оквиру прве фазе туристичког ризорта „Јабучко равниште“ на Старој планини 152, 153
Урбанистичко-архитектонско решење лапидаријума, 127

урбанистичко-архитектонски конкурси

Главни трг у Ариљу 178
Градски парк од хотела „Југославија“ до Бранковог моста на Новом Београду 185
Колективно становање у насељу Расадник у Лазаревцу 188
Комеморативни трг са објектима гробља на Бежанијској коси, Нови Београд 186
Комплекс ИГМ „Трудбеник“ у Вишњичкој бањи у Београду 180
„Лепа Србија“ - побољшање начина и технологије градње стамбених објеката у селима 187
Новобеоградски киоск 181
Пословни центар на углу улица Краља Милана и Краља Милутина - КМКМ у Београду 182, 183
Православни спомен храм са пратећим садржајима на Багдали у Крушевцу 184
Социјално становање у Београду 179
Стамбено-пословни комплекс Овча 189

просторно планирање

Извештај о остваривању регионалних просторних планова на подручју региона Шумадије и Западне Србије за 2016. годину 204
Извештај о остваривању регионалних просторних планова на подручју региона Јужне и Источне Србије за 2016. годину 204
Измене и допуне Просторног плана подручја посебне намене магистралног гасовода граница Бугарске - граница Мађарске 228, 229
Измјене и допуне просторног плана општине Будва 2009. 238
Континуално планирање лигнитских басена 220, 221
Преинвестициони програм и урбанистички пројект туристичког центра Јабучко Равниште на Старој планини 211
Програм имплементације просторног плана Републике Србије од 2010. до 2020. за период од 2011. до 2015. године 204
Програм имплементације просторног плана Републике Србије за период од 2016. до 2020. године 204
Програм имплементације Регионалног просторног плана Златиборског и Моравичког управног округа 209
Програм имплементације Регионалног просторног плана за подручје Колубарског и Мачванског управног округа 210
Програм имплементације Регионалног просторног плана Јужног Поморавља 207
Програм имплементације Регионалног просторног плана Тимочке крајине 208

Просторни план града Ваљева 237
Просторни план града Пожаревца 241
Просторни план инфраструктурног коридора аутопута Е-75, деоница Београд - Ниш 225
Просторни план општине Аранђеловац 240
Просторни план општине Бор 242
Просторни план општине Будва 238
Просторни план општине Ваљево 237
Просторни план општине Књажевац 239
Просторни план општине Колашин 236
Просторни план подручја археолошког налазишта Ромулијана-Гамзиград 219
Просторни план подручја Бабин зуб на Старој планини 211
Просторни план подручја експлоатације Колубарског лигнитског басена 2008. 220
Просторни план подручја експлоатације Колубарског лигнитског басена 2018. 220
Просторни план подручја експлоатације Косовско-метохијског лигнитског басена 221
Просторни план подручја изворишта водоснабдевања регионалног подсистема „Рзав“ 232
Просторни план подручја инфраструктурног коридора Ниш - граница Републике Македоније 224
Просторни план подручја Националног парка Копаоник 213
Просторни план подручја Парка природе и туристичке регије Стара планина 212
Просторни план подручја посебне намене Борско-мајданпечког рударског басена 222
Просторни план подручја посебне намене дп 1б реда број 27, Лозница - Ваљево - Лазаревац, деоница Иверак - Лајковац (веза са аутопутем Е-763 Београд - Јужни Јадран, деоница Београд - Пожега) 226
Просторни план подручја посебне намене експлоатације минералних сировина на локалитету рудника „Чукару Пеки“ у граду Бору 223
Просторни план подручја посебне намене за реализацију пројекта експлоатације и прераде минерала јадарита „Јадар“ 223
Просторни план подручја посебне намене инфраструктурног коридора ауто-пута Е-80 деоница Ниш - Мердаре 226
Просторни план подручја посебне намене инфраструктурног коридора Београд-Јужни Јадран, деоница Пожега - Бољаре (граница са Црном Гором) (ауто-пут Е-763) 226
Просторни план подручја посебне намене инфраструктурног коридора високонапонског далековода интерконекција 2x400 kV Република Србија (Бајина Башта) - граница Црне Горе - граница Босне и Херцеговине 231
Просторни план подручја посебне намене инфраструктурног коридора високонапонског далековода 2X400 kV Бајина Башта - Обреновац 231
Просторни план подручја посебне намене инфраструктурног коридора магистралног гасовода Ниш-Димитровград са елементима детаљне регулације 229
Просторни план подручја посебне намене међународног водног пута Е 80 - Дунав (Паневропски коридор VII) 227
Просторни план подручја посебне намене Националног парка „Ђердап“ 216
Просторни план подручја посебне намене Националног парка Копаоник 2009. 214
Просторни план подручја посебне намене Националног парка Копаоник 2016. 215
Просторни план подручја посебне намене Предела изузетних одлика „Овчарско-кабларска клисура“ 218
Просторни план подручја посебне намене Радан планине 217
Просторни план подручја посебне намене разводног гасовода рг 09-04/2 Александровац - Копаоник - Нови Пазар - Тутин са елементима детаљне регулације 230

Просторни план подручја посебне намене регионалног центра за обуку јединица за мултинационалне операције – база „Југ“ 235

Просторни план подручја посебне намене слива акумулације „Врутци“ 234

Просторни план подручја посебне намене слива акумулације изворишта водоснабдевања „Јелашница“ 234

Просторни план подручја посебне намене слива акумулације „Првонек“ 234

Просторни план подручја посебне намене слива водоакумулације „Стуборовни“ 232

Просторни план подручја посебне намене транснационалног гасовода „Јужни ток“ 228, 229

Просторни план посебне намене Костолачког угљеног басена 221

Просторни план Републике Србије 200

Просторни план Републике Србије од 2010. до 2020. године 201

Просторни план Републике Србије од 2021. до 2035. године 202

Просторни план Републике Црне Горе до 2020. 203

Просторни планови подручја посебне намене сливова акумулација „Ђелије“, „Гружа“ и „Грлиште“ 233

Просторно-урбанистички план општине Бар 2020. 243

Просторно-урбанистички план општине Будва до 2020. године 238

Регионални просторни план Златиборског и Моравичког управног округа 209

Регионални просторни план за подручје Колубарског и Мачванског управног округа 210

Регионални просторни план Јужног Поморавља 207

Регионални просторни план подручја Колубарског округа погођеног земљотресом 206

Регионални просторни план Тимочке крајине 208

Стратегија одрживог урбаног развоја Републике Србије до 2030. године 205

Студија имплементације Просторног плана Црне Горе до 2020. 203

управљање животном средином

Извештај о стратешкој процени утицаја Стратегије нискоугљеничног развоја са акционим планом на животну средину 248

Истраживачко-развојни пројекат „управљање животном средином у Костолачком угљеном басену“ 249

Стратешка процена утицаја за Национални план за смањење емисија (NERP) 247

„Стратешка процена утицаја Просторног плана подручја посебне намене Костолачког угљеног басена на животну средину“ 249

„Утицај рударскоенергетских објеката Костолачког угљеног басена на квалитет ваздуха“ 249

„Утицај рударско-енергетског система Костолачког угљеног басена на режим и квалитет површинских и подземних вода“ 249

примена ГИС-а

GIS in Spatial/Urban Planning and Related Scientific Research 253

■ 65 година института

Ове године навршава се 65 година од оснивања Института за архитектуру и урбанизам Србије. У протеклих 65 година у Институту је реализован велики број научно-истраживачких, архитектонских и урбанистичких пројеката, као и просторних и урбанистичких планова, студија и експертиза и консалтинг послова. Тиме је Институт дао значајан допринос унапређењу теорије и праксе у области архитектуре, урбанизма и просторног планирања. Многи досадашњи професори, академици, истакнути истраживачи, пројектанти, урбанисти, менаџери и др. започели су стручну каријеру у Институту, или су радили у Институту као већ афирмисани стручњаци. Динамичка флукуација истраживачког и стручног кадра Института захтевала је вођење активне кадровске политике и сталну кадровску обавезу, па је у протеклих 65 година у Институту било упослено близу 300 сталних и још толико спољних сарадника. Један од дугорочних стратешких циљева Института био је повећање научног потенцијала као основне претпоставке за одржавање научног статуса и базе за реализацију сложених истраживачких и стручних пројеката.

■ институт данас

Данас је Институт једина научна и истраживачка организација у Републици акредитована као истраживачко-развојни институт у области техничко-технолошких наука - урбанизам, архитектура, просторно планирање, грађевинарство и саобраћај. Институт је данас установа у државној својини са око 35 стално запослених радника различите професионалне оријентације (од тога око 30 са научним, истраживачким или стручним звањем), а окупља и велики број сталних спољних сарадника-експерата за поједине области. Учествоје са запаженим радовима на домаћим и међународним научним скуповима и организује своје научне скупове. Многи експерти Института укључени су или су били ангажовани на међународним/европским пројектима и у консултантским мисијама у земљама трећег света. Резултати научног и стручног рада објављују се у периодичним и монографским издањима Института од његовог оснивања до данас. Научно-истраживачки и стручни рад Института одвијају се у оквиру:

- 1) Центра за архитектуру и становање
- 2) Центра за урбанизам и животну средину,
- 3) Центра за информатику, публицистику и едукацију

■ делатности

□ научно-истраживачки рад у области архитектуре, становања, изградње, урбанизма, просторног планирања, регионалног развоја и заштите животне средине, у оквиру регионалних и међународних пројеката

□ просторно и урбанистичко планирање

кроз израду националних и регионалних просторних планова, планова подручја посебне намене, планова инфраструктурних коридора, генералних и регулационих урбанистичких планова, планова уређења сеоских подручја, израду студијске основе за потребе планирања и заштите животне средине и формирање просторних база података у гис технологији

□ архитектонско-урбанистичко пројектовање

градских центара, стамбених насеља и објеката, комплекса и објеката културе, здравства, образовања, пословања, спорта, производних објеката, уређења слободних површина и др.

□ консалтинг, инжењеринг, извоз интелектуалних услуга, публицистику и информатичку подршку

CIP- Каталогизација у публикацији

Народна библиотека Србије, Београд

71/72:005.71(497.11)»1954/2019»

ЈУБИЛЕЈ 65 година Института за архитектуру и урбанизам Србије

1954-2019 / [аутори текстова Божидар Манић ... и др.]- Београд

: Институт за архитектуру и урбанизам Србије, 2020 (Београд : Планета принт).- 291 стр. : илустр. ; 30 см.- (Посебна издања / Институт за архитектуру и урбанизам Србије ; бр. 86)

«У овој Монографији изложен је део резултата научно-истраживачких пројеката 'Улога и имплементација државног просторног плана и регионалних развојних докумената у обнови стратешког истраживања, мишљења и управљања у Србији', ев. бр. ИИИ 47014; 'Одрживи просторни развој Подунавља у Србији', ев. бр. 36036; и 'Просторни, еколошки, енергетски и друштвени аспекти развоја насеља и климатске промене- међусобни утицаји', ев. бр. 36035 ...»-> колофон.- Тираж 500.

- Резиме ; Summary.- Напомене и библиографске референце уз текст.

- Библиографија: стр. 284-285.- Регистар.

ISBN 978-86-80329-93-2

1. Манић, Божидар, 1976- [autor]

а) Институт за архитектуру и урбанизам Србије (Београд)- 1954-2019

COBISS.SR-ID 283196940